

חוזר לקוחות לשנת המס 2024

שנת המס מגיעה לסיימה וכמדי שנה גם השנה אנו שמחים לערוך עבורכם "חוזר לקוחות" הכולל מכלול נושאים בתחומי המס השונים ודיני עבודה לסיימה של שנת המס 2024.

בתחום תכנון המס

שפע של מידע על ההיערכות לקראת תכנון הדיווח לסוף שנת המס. המידע מעודכן לפי השינויים שנעשו ברפורמות במס. בין הנושאים החשובים, כרגיל: איסוף מסמכים, תיאומים עם רשויות המס, ספירת מלאי, החזקת כלי רכב, הוצאות עודפות, נסיעות לחו"ל, מתנות ללקוחות, קופות גמל, ועוד כיוצאים באלה.

בתחום הביטוח הלאומי

סוגיות בתחום הביטוח הלאומי לקראת סוף שנת 2024, שיעורי דמי ביטוח מעצמאים, שיעורי דמי ביטוח משכירים וסוגי מבוטחים אחרים, התיישנות, חובות מעסיקים ועוד. החומר בחוזר הלקוחות הוא תמציתי, ומטרתו לסייע לעוסקים ולמעסיקים במידע כללי במיסוי ובביטוח לאומי. אין חומר זה מהווה תחליף לייעוץ אישי.

אנו עומדים לרשותכם להשלמות ולמתן תשובות על שאלות.

בכבוד רב,

דוד דיין, רו"ח וצוות המשרד

תוכן עניינים

מלחמת חרבות ברזל – דגשים ועדכונים

8	זקיפת שווי שימוש ברכב כהכנסה - הנחיות מיוחדות בתקופת מלחמת "חרבות ברזל" ...
	חרבות ברזל: הזכאות למסלולי הפיצוי השונים - מורה נבוכים
8	דו"ח רוניית בר
	החל מיום 1.12.2024 עסקים בצפון ובישובים שפוננו יכולים לתבוע פיצויים בגין נזק
11	כלכלי עקיף שנגרם בשל המצב הביטחוני בחודשים ספטמבר-אוקטובר 2024
11	מענק שהתקבל בעקבות מלחמת חרבות ברזל
12	הכרה בהוצאות רכישת מיגוניות או בניית ממ"דים לעסקים דו"ח אחמד חסונה
	התנאים להחלת חוק הפחתת דמי הבראה גם על בעלי שליטה בחברה
13	דו"ח אליק גנדמן
14	הכרה בהוצאות רכישת אקדח לצורך שמירה על העסק דו"ח עו"ד אריאל זרייפוס
15	הארכת מועד לביצוע ספירת מלאי לשנת המס 2024
15	הודעה על הארכת תוקף מעמד ישוב ספר
	בסיס דיווח מזומן או מצטבר בגין מענקי חרבות ברזל שנתקבלו בשנת 2024
16	עבור שנת 2023 דו"ח אחמד חסונה
17	מיסוי מענק שקיבל בעל עסק מ"קרן עצמאימניקים" דו"ח אחמד חסונה
	פיצויים במסלול מחזוריים לעצמאים משרתי מילואים שעסקיהם נפגעו
18	עו"ד שלומי שלו
	פניית לשכת רואי חשבון להנהלת רשות המיסים בנושא מס שכר -
18	תגמולי מילואים דו"ח ורד בכר
	חרבות ברזל – ביטוח לאומי
	לקט עדכונים מתוך ממאמר של רו"ח אורנה צח-גלרט בתגמולי מילואים
19	למעסיקים ולעצמאים דו"ח אורנה צח-גלרט
	פיצוי למעסיקים עבור הפרשות סוציאליות לקופות או לקרנות של עובדים
28	ששירתו במילואים
	חרבות ברזל – מעסיקים ועובדים
28	זכויות עובדים לאור מלחמת "חרבות ברזל" עו"ד מיטל דולב בלט
31	הגבלת פיטורי עובד מפונה שנעדר מעבודתו עו"ד מיטל דולב בלט
31	הסכם קיבוצי בעניין השתתפות עובדים במגזר הציבורי בהוצאות בגין המלחמה

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

עדכוני חקיקה והוראות רשויות המס שחלו במהלך שנת 2024 ולקראת שנת המס 2025

32	עדכוני חקיקה והוראות רשויות המס שחלו במהלך שנת 2024 ולקראת שנת המס 2025
32	רפורמה במיסוי עסקים זעירים
34	לקט שאלות נבחרות מתוך פרסום באתר רשות המסים לגבי "עסק זעיר" תזכירי חוק חדשים – תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וגזרותיה דו"ח (משפטן) ישי כהן
36	דו"ח הצוות בראשות מנכ"ל משרד האוצר לבחינת רווחים לא מחולקים דו"ח אליק גנדלמן
37	מיום 2.12.2024 תורמים לעמותות מוכרות שהתממשקו למערכת הדיגיטלית של רשות המסים יוכלו לקבל זיכוי במס מבלי להציג קבלה
38	הודעה משותפת לדוברות רשות המסים ודוברות משרד האוצר: פיילוט במשרדי ממשלה: זיכוי במס בגין תרומה- ישירות דרך תלוש השכר דו"ח רמי אריה
39	נוהל מתן אורכות להגשת דוחות לשנת המס 2023 - הסדר האורכות למייצגים
מיסוי מקרקעין	
40	מס יסף הטבת הקלה במס רכישה לנכה, עיוור, לנפגע או לבן משפחה של חייל שנספה במערכה- עודכנה הוראות ביצוע 3/2004 עו"ד רמי אריה
40	מס רכישה מופחת בהוצאת היתר חפירה ודיפון – הטבה ליזמים? עו"ד אוהד ג'אנה
מס ערך מוסף	
41	היערכות דחופה להעלאת מס היסף משנת 2025 עו"ד רמי אריה
42	התוכנית הכלכלית 2025, שינויים צפויים בחוק מע"מ דו"ח דונית בר תכנית חשבונות ישראל עוברת לשלב הבא: חובת מספר הקצאה בניכוי מס תשומות תחול מ-20 אלף ₪; רשות המסים תוכל לסרב להקצות מספר
44	לקט שאלות ותשובות - חשבונות ישראל כפי שפורסם בשנת המס הקודמת ותקף גם כיום
44	
ביטוח לאומי	
48	תזכיר חוק הדן בהצעות לתיקון חוק הביטוח הלאומי

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

היערכות לקראת סוף שנת המס 2024

50	הגשת דוח שנתי לרשויות מס הכנסה.....
50	דיווח ביוזמת נישום שכיר.....
50	הכנה להצהרת הון.....
51	ביקורת פנקסי החשבונות.....
51	חובת הגשת דוח שנתי.....
51	חובת הגשת דוח של יחיד באופן מקוון.....
52	הודעה על תחילת התעסקות.....
52	מעבר לשיטה הכפולה בניהול פנקסי חשבונות.....
52	ניהול חשבונות במטבע חוץ.....
52	מחזור.....
54	דיווח מפורט למע"מ.....
54	פיקדונות.....
54	סגירת פנקסי החשבונות.....
55	הספירה של המלאי והערכתו.....
56	הארכת מועד לביצוע ספירת מלאי לשנת המס 2024.....
57	ריבית להלוואות.....
57	סעיף 3(ט) לפקודה - משיכת כספים מחברה על ידי בעל מניות מהותי.....
58	סעיף 3(י) לפקודה.....
58	חישוב נפרד לבני זוג.....
59	מס ערך מוסף.....
59	שמירת מערכת החשבונות.....

דחיית הדיווח על הכנסות או הקטנת שיעור המס עליהן

60	עיתוי ההכנסות.....
61	מכירות.....
61	הקדמת מכירות.....
61	הקלות במיסוי מקרקעין.....
62	הכנסות שכירות - היבטי מיסוי.....
64	השכרת נכס עסקי.....
64	עידוד בניה להשכרה.....
64	הכנסות שכירות מחו"ל.....

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

65 הכנסות קבלנים
65 הכנסות בני זוג מרכוש
65 הכנסות מדיווידנד - השלכות מס
66 הכנסות ריבית
הגדלת הוצאות או הקדמת הוצאות	
66 הגדלת הוצאות
67 הקדמת הוצאות
67 הוצאות לשיפוצים
67 פחת
68 שיחלוף - החלפת ציוד
68 הכרה בהוצאות רכב
69 שווי שימוש ברכב צמוד - שיטת חישוב חדשה המודל הלינארי
70 רכב - קיזוז מס תשומות
71 ניכוי הוצאות לפינוי דייר מוגן
71 הפסדים
72 סדר קיזוז הפסדים
73 הכרה בחובות אבודים
74 התחייבויות תלויות
74 תושבי חוץ
75 מתנות ללקוחות
75 אש"ל לעובדים
75 מס על שכר
75 נסיעות לחו"ל
76 ניכוי הוצאות כיבוד
76 ניכוי הוצאות לינה וארוחת בוקר בארץ
77 חוק האנג'לים החדש
78 הוצאות בגין השקעה בחיפושי נפט ובסרטים
הוצאות סוציאליות	
78 ניכוי בשל דמי ביטוח לאומי
79 קופה מרכזית לפיצויים
79 הפרשה על הכנסה משכר המהווה בסיס לפנסיה
79 קופות גמל

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

80 ניכויים וזיכויים – שכירים ועצמאים הטבות מס בגין הפקדות לקופת גמל לקצבה בשנת המס 2024 ר"ח אליק גנדלמן

85 הפרשות לקרן השתלמות בשנת המס 2024 לעצמאים, שכירים ובעלי שליטה ר"ח אליק גנדלמן

87 פנסיה לעצמאים ושינויים במיסוי יחיד*

זיכויים ונקודות זיכוי

88 זיכוי בעד הוצאות להחזקת קרוב נטול יכולת

89 הטבות לעולה חדש ותושב חוזר

90 נקודות זיכוי בגין ילדים

90 הגדלת נקודות זיכוי להורים החל משנת 2024 ר"ח אליק גנדלמן

91 זיכוי על תרומות למוסד ציבורי מאושר

תשלומי מס

92 הקטנת מקדמות

92 תשלום מקדמה על חשבון רווח הון

92 תשלום יתרת המס לשנת המס השוטפת

93 צמצום השימוש במזומן ובשיקים

ביטוח לאומי

95 טוב לסגור חוב! עצמאים, משתלם לשלם חובות עד 30.12.24

95 רישום כ"עצמאי", בתהליך משותף בין הביטוח הלאומי ורשות המיסים ר"ח אורנה צח-גלרט, מר חיים חיטמן ור"ח (משפטן) ישי חיבה

97 הכנסות מהשכרת דירה בחו"ל – פטורות מדמי ביטוח (טרם הלכת אולך) מר חיים חיטמן; ר"ח (משפטן) ישי חיבה

99 עבד כעצמאי רק חודשיים, אך נפסק כי יש לפרוס ל-12, ומשכך כלל אינו עצמאי, וישלם דמי ביטוח לאומי בהתאם ר"ח אורנה צח-גלרט; מר חיים חיטמן; ר"ח (משפטן) ישי חיבה

101 ניתוק תושבות לפני גיל הפרישה עלול לשלול זכאות לקצבת אזרח ותיק ר"ח אורנה צח-גלרט; מר חיים חיטמן; ר"ח (משפטן) ישי חיבה

104 ניכוי דמי ביטוח מעצמאים מינואר 2024 ואילך

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ.אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

סוגיות בעניין מעסיקים ושכירים

מס הכנסה

- 105 תקרת הפקדה לקרן פנסיה לצורך קבלת קצבה נדב טסלר
- קביעת מועדי דיווח ותשלום לדוחות תקופתיים מע"מ, מקדמות מס הכנסה
- 108 וניכויים מס הכנסה – שנת המס 2025
- 109 שיעורי דמי ביטוח בעבור עובדים שכירים לשנת 2024
- 109 דברי הסבר לתקרות ההכנסות שאינן פוגעות בקצבת הזקנה לשנת המס 2024

עבודה

- שינוי באופן תשלום דמי מחלה מהווה הרעה מוחשית
- 111 עו"ד מיטל דולב בלט
- 111 שלילת הודעה מוקדמת ופיצויי פיטורין מעובדת שנהגה באלימות כלפי מעסיקה
- 113 מעסיקה שפיטרה עובד עקב גניבה חויבה לשלם לעובד חלק מן הפיצויים

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

מלחמת חרבות ברזל – דגשים ועדכונים

זקיפת שווי שימוש ברכב כהכנסה - הנחיות מיוחדות בתקופת מלחמת "חרבות ברזל"

לנוכח המצב הביטחוני עקב מלחמת "חרבות ברזל" ולאור פניות רבות בעניין חיוב שווי שימוש ברכב הצמוד לעובדים המגויסים למילואים בצו 8 ולעובדים שיצאו לחופשה ללא תשלום (חל"ת), להלן הנחיית רשות המסים.

ככלל, מעסיק שהעמיד לרשות העובד רכב צמוד, נדרש לזקוף לעובד הכנסה בהתאם לשווי שנקבע בתקנות מס הכנסה (שווי השימוש ברכב). על כן, מעסיק שהעמיד לרשות עובד רכב צמוד נדרש לחייב את שכרו של העובד בשווי השימוש על פי התקנות. גם כאשר הרכב היה ברשות העובד רק בחלק מהחודש הרי שיש לזקוף שווי רכב מלא.

לאור המצב הביטחוני המיוחד בתקופת מלחמת "חרבות ברזל" עובדים רבים גויסו למילואים בצו 8 ועובדים רבים הוצאו לחל"ת לתקופה שאינה ידועה, ולכן הוחלט להקל ולקבוע כי עובדים אלו שהחזירו למעסיק את הרכב שהוצמד להם, ייזקף להכנסתם שווי שימוש ברכב באופן יחסי לימים בחודש בהם הרכב היה ברשותם (להלן: "שווי יחסי"). שווי יחסי יחושב גם בעת החזרת הרכב לרשותו של העובד.

במטרה להקל, באשר לעובדים שגויסו למילואים בצו 8, יכול המעסיק לוודא מול העובד או מי מטעמו את החזרת הרכב לרשות המעסיק, לרבות השארתו בשטח.

פרסום רשות המסים מיום 2.11.2023 מאת רו"ח פזית קליימן ועדיין בתוקף נכון למועד כתיבת שורות אלה

חרבות ברזל: הזכאות למסלולי הפיצוי השונים - מורה נבוכים

רו"ח רונית בר

בשונה ממלחמות קודמות, מלחמת חרבות ברזל, מורכבותה, התמשכותה והשפעתה השונה על עסקים באזורים שונים ברחבי ישראל, יצרה צורך בקביעת פיצויים, שהיקפם והזכאות להם משתנה עם הימשכות המלחמה ובהתאם להיקף הפגיעה באזורים השונים.

במאמר זה ננסה למפות את הזכאות לפיצויים בגין נזקים עקיפים בהתאם למסלולים הקיימים ולאזורי הזכאות השונים בתקופות הזכאות השונות שנקבעו:

מסלול הוצאות מזכות (מסלול הסיוע הכלכלי)

בהתאם לחוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023:

לעוסקים ולמוסדות ציבור זכאים (מפאת קוצר היריעה, לא ניכנס לדקויות. (להלן: "הניזוקים") בכל רחבי מדינת ישראל, שמחזור עסקיהם בשנת הבסיס 12,000 ש"ח עד 400 מיליון ש"ח – זכאות לפיצוי אם חלה ירידה בשיעור העולה על 25% (או מעל 12.5% למדווחים דו חודשי) במחזור העסקאות בתקופת הזכאות ביחס לתקופת הבסיס.

סכום הפיצוי נקבע בהתאם לנוסחה – לכיסוי מרכיב ההוצאות הקבועות וחלק מהוצאות השכר בתקופת הזכאות.

תקופות הזכאות:

אוקטובר 2023 – המועד האחרון להגשה (19.5.2024) חלף.

נובמבר דצמבר 2023 – המועד האחרון להגשה הוא 15.6.2024 ולעוסק המדווח בבסיס מזומן ולקבלן מבצע המדווח חד חודשי, המועד האחרון להגשת תביעה לפיצוי הוא 15.7.2024.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

יובהר כי תמה האפשרות לקבלת פיצוי לתקופות נוספות במסלול זה, למעט לגבי ניזוקים ביישובים או באזורים מסוימים שהוגדרו במפורש (ראו בהמשך מאמר זה).

מסלול מחזוריים בהתאם לתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (חרבות ברזל) (הוראת שעה), התשפ"ד-2023 (להלן: "התקנות")

המסלול מעניק פיצוי מוגדל לאזורים שנפגעו מהלחימה באופן ממושך.

חישוב הפיצוי מבוסס על נוסחה המחשבת את הפסד הרווחים בגין הירידה במחזור הפעילות בתקופת הזכאות, ביחס לתקופת הבסיס.

לא נדרש שיעור ירידה מינימלי כמו במסלול הסיוע. הזכאות לקבלת פיצוי במסלול זה והנוסחה לחישוב הפיצוי משתנה בהתאם לתקופה ולפי האזור:

לניזוקים ב"אזור מיוחד" – כלומר שמקום עסקם ביישובים ובאזורים המפורטים בתוספת השנייה או בתוספת הרביעית לתקנות:

פיצוי בגין תקופת הזכאות אוקטובר 2023: חישוב לפי נוסחת הפרש המחזוריים מוכפל במשלים ההוצאת הנחסכת. תקרה – 2.5 מיליון ש"ח. מועד אחרון להגשה – 19.6.2024.

הפיצוי לתקופת הזכאות נובמבר-דצמבר 2023, נקבע כבר לפי התקנות הבאות:

מסלול מחזוריים בהתאם לתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (חרבות ברזל) (הוראת שעה) (תיקון מספר 2), התשפ"ד-2023 (להלן: "תקנות נובמבר-דצמבר"):

תקנות נובמבר-דצמבר מבחינות בין ניזוקים ב"אזור המיוחד" לבין ניזוקים שמקום עסקם ב"אזור שנפגע בחודש דצמבר".

לניזוקים ב"אזור המיוחד" ושאינם נכללים ב"אזור שנפגע בחודש דצמבר" – כלומר, שמקום עסקם ביישובים ובאזורים המפורטים בתוספת השנייה לתקנות, בלבד): נקבע פיצוי בגין תקופת זכאות נובמבר-דצמבר 2023, כך:

חישוב הפיצוי הוא לפי נוסחת הפרש המחזוריים (חודשים נובמבר דצמבר 2023 ביחס לתקופה המקבילה בשנה קודמת) מוכפל במשלים ההוצאת הנחסכת ומוכפל ב-75%.

התקרה 2.5 מיליון ש"ח + תקרת הפיצוי במסלול הסיוע. מועד אחרון להגשה - 15.7.2024.

אם הניזוק מדווח לפי בסיס מזומן (דו חודשי) – נוסחת הפיצוי לפי הפרש המחזוריים, מוכפל במשלים ההוצאה הנחסכת ומוכפל ב-25%.

התקרה – תקרת הפיצוי במסלול הסיוע. מועד אחרון להגשה – 15.7.2024.

לניזוקים באזור המוגדר כ"אזור שנפגע בחודש דצמבר" - יישובים ואזורים המפורטים בתוספת הרביעית (יישובים בצפון בלבד) לתקנות וכן יישובים (בדרום ובצפון) שפוננו (ייתכן שהרשימה המצורפת אינה מלאה) לפי החלטות הממשלה: נקבע פיצוי בגין תקופת זכאות נובמבר-דצמבר 2023 כך:

החישוב לפי נוסחת הפרש המחזוריים (עבור חודשיים, כנזכר לעיל) מוכפל במשלים ההוצאת הנחסכת (ללא כל הכפלה במקדם נוסף).

התקרה 5 מיליון ש"ח. מועד אחרון להגשה - 15.7.2024.

אם הניזוק מדווח לפי בסיס מזומן (דו חודשי) – נוסחת הפיצוי לפי הפרש המחזוריים מוכפל במשלים ההוצאת הנחסכת ומוכפל ב-50%.

התקרה - 2.5 מיליון ש"ח. מועד אחרון להגשה - 15.7.2024.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

הפיצוי לתקופת הזכאות ינואר-פברואר 2024, נקבע לפי התקנות הבאות:

מסלול מחזוריים בהתאם לתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (חרבות ברזל) (הוראת שעה) (תיקון מספר 3), התשפ"ד-2023 (להלן – "תקנות ינואר-פברואר 2024")

לניזוקים ביישובי אזור קו העימות בצפון, מספר ישובים נוספים באזור התגוננות בגליל העליון (פורטו בתוספת חמישית) וכן יישובים (בדרום ובצפון) שפוננו לפי החלטות הממשלה, נקבע פיצוי בגין תקופת זכאות ינואר-פברואר 2024 כד:

חישוב הפיצוי לפי נוסחת הפרש המחזוריים (ינואר-פברואר 2024 לעומת ינואר-פברואר 2023) מוכפל במשלים ההוצאת הנחסכת (כחריג: לגבי מי שמדווח בבסיס מזומן חד חודשית – תקופת ההשוואה היא פברואר-מרץ 2024, מול פברואר-מרץ 2023)

התקרה 5 מיליון ש"ח. מועד אחרון להגשה 7.9.2024.

הרחבות והבהרות של רשות המיסים וחיקוקים נוספים לגבי תקופת ינואר-פברואר 2024

נציין כי ביום 2.4.2024 פרסמה רשות המיסים הרחבות למתווה הפיצויים לינואר-פברואר, והוסיפה כי עבור חודשים אלו:

עסקים ביישובים: יאנוח ג'ת, כיסרע סמייא ובית גיאן יהיו זכאים למענק במסלול ההוצאות המזכות.

כלל יישובי רמת הגולן העוסקים בענפי התיירות והחקלאות יהיו זכאים לפיצוי מלא במסלול האדום, ואילו עסקים אחרים באזור, יהיו זכאים לפיצוי במסלול הוצאות מזכות.

ביום 16.4.2024 פרסמה רשות המיסים כי:

עסקים בעיר אילת ובמועצה האזורית תמר וכן עסקים ביישובים שהוגדרו בתקנות נובמבר-דצמבר כ"אזור שנפגע בחודש דצמבר", יוכלו לתבוע פיצוי בגין נזקים שנגרמו להם בחודשים ינואר-פברואר 2024, לפי נוסחאות מסלול ההוצאות המזכות.

ביום 16.5.2024 פרסמה טיוטת תקנות חדשות שבהן נדונה הארכת התקנות הקיימות לתקופה הזכאות מרץ-אפריל 2024:

בהתאם לתקנות המתגבשות, ניזוקים ביישובי אזור קו העימות בצפון וכן כמה ישובים נוספים באזור התגוננות בגליל העליון, המפורטים בתוספת החמישית, וכן יישובים (בדרום ובצפון) שפוננו לפי החלטות הממשלה, יהיו זכאים לפיצוי גם בגין תקופה זו.

בשולי הדברים

נציין כי במקביל למסלול הסיוע ולמסלול המחזוריים, קיימים מסלול השכר והמסלול הייעודי לחקלאים וכן התייחסות לקבלני ביצוע. נבהיר כי ביחס לקבלני ביצוע, הפיצוי מחושב בהתאם לנוסחאות מסלול הסיוע, עם התאמת התקרות לתקופת הזכאות הנמדדת.

כמו כן נחזור ונזכיר כי חשוב לציין כי ניזוקים שמקום עסקם ב"יישוב ספר", רשאים לתבוע פיצויים על פי הנזק הממשי (נזק עקיף) שנגרם להם ב"מסלול האדום", ואינם כפופים לקביעת הזכאות בתקנות שהוזכרו לעיל, הכול בתנאי שיוכיחו הפסקת פעילות מינימלית וקשר סיבתי למלחמה.

הכותבת - ממשד ארצי חיבה אלמקייס כהן – פתרונות מיסוי בע"מ www.ahec-tax.co.il

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

החל מיום 1.12.2024 עסקים בצפון ובישובים שפנו יכולים לתבוע פיצויים בגין נזק כלכלי עקיף שנגרם בשל המצב הביטחוני בחודשים ספטמבר-אוקטובר 2024

קרן הפיצויים ברשות המסים פתחה היום (1.12.2024) את האפשרות להגיש תביעות במסלולי מחזוריים והוצאות מזכות עבור עסקים מהצפון שנפגעו כתוצאה מהמצב הביטחוני בחודשים ספטמבר-אוקטובר 2024 וכן ישובים בדרום שחלה מניעה ביטחונית לשוב אליהם.

הזכאות בכל מסלול נקבעת לפי הישוב בו ממוקם העסק, לפי כתובתו במע"מ. ההגשה במסלול מחזוריים פתוחה בפני עסקים שכתובתם במע"מ היא ביישובים שבאזורי ההנחיה הבאים במפת פיקוד העורף: קו עימות, גליל עליון, גולן צפון ודרום, וכן היישובים קריית ביאליק, קריית אתא, קריית ים וקריית מוצקין. ההגשה במסלול הוצאות מזכות פתוחה בפני עסקים שכתובתם במע"מ היא ביישובים שבאזורי ההנחיה גליל מרכז, גליל תחתון, עמק הירדן, וחלק מיישובי העמקים ומפרץ חיפה (מלבד יישובי הקריות שהוזכרו). רשימה מלאה של היישובים המזכים בכל מסלול מופיעה באתר רשות המסים.

על מנת להגיש תביעה יש להיכנס למערכת המקוונת של קרן הפיצויים ברשות המסים, להזדהות, לבחור בתקופה "ספטמבר-אוקטובר 2024", ואז לבחור במסלול הרצוי. תנאי מוקדם לבדיקת הזכאות הוא הגשת דיווח למע"מ בגין החודשים שעבורם מבוקשים פיצויים ותשלום שכר מלא לעובדים. כמו כן, הזכאות במסלול הוצאות מזכות מוגבלת לעסקים שמחזור העסקאות שלהם בין 12 אלף ל-400 מיליון ש"ח בשנה, שנפתחו לפני ה-31.8.2024, וחוו ירידה של 25% לפחות במחזור העסקאות ביחס לתקופת הבסיס. תקופת הבסיס הינה ספטמבר-אוקטובר 2022, או המחזור הממוצע מיום פתיחת העסק או מתאריך 1.1.24 (המאורח מבניהם), ועד ה-31.8.2024.

תשלום פיצויים יתבצע תוך 7 עד 14 ימי עסקים מהגשת תביעה מלאה (חוץ ממקרים בהם נדרשת בדיקה והשלמת מסמכים). המועד האחרון להגשת תביעה במסלול הוצאות מזכות הוא 1.3.2025 והמועד האחרון להגשת תביעה במסלול מחזוריים הוא 1.4.2025.

פורסם באתר רשות המסים ביום 1.12.2024

מענק שהתקבל בעקבות מלחמת חרבות ברזל

מענק שהתקבל בעקבות מלחמת חרבות ברזל בהתאם חוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד (2023) - חייב ברישום בהתאם להוראות ניהול ספרים. המענקים חייבים במס הכנסה בשיעור מס שולי כהכנסה מעסק / משלח יד + ואינם חייבים במע"מ. מי שפטור מניכוי מס במקור יקבל מלוא פיצוי, למי שנקבע שיעור ניכוי מופחת ינוכה מפיצוי מס לפי אותו שיעור, למי שלא נקבע שיעור ניכוי במקור ינוכה מפיצוי 20%.

3.1 מתוך הוראת ביצוע 5/2024 בנושא שינויים בדוחות ליחידים לשנת המס 2023 ודגשים לגבי מענקי נזק עקיף חרבות ברזל

הנישום מדווח על פיצוי בגין נזק עקיף כחלק מהכנסותיו בדוח רווח והפסד בהתאם לאופן הדיווח על הכנסותיו מעסק. מענקי פיצויי נזק עקיף ובכללם מענקי נזק עקיף "חרבות ברזל" ידווחו באותו האופן.

מענקים אלו חייבים בביטוח לאומי ואינם חייבים במע"מ.

הדיווח בדוח השנתי:

סך המענקים ידווחו כחלק מהמחזור העסקי בשדה 238/239 ויהיו חלק מההכנסה המדווחות בשדה

150/170. לצורך דיווח מחזור עסקאות למע"מ, אין לכלול את סכומי המענקים.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

באזור האישי, בסביבת המייצגים ובשאלתא INTV מוצג מידע עדכני על סך הפיצויים שהתקבלו עבור נזק עקיף. המידע המוצג בטבלה:

• "סך המענקים שהתקבלו בשנת 2023".

• "סך המענקים שהתקבלו בגין שנת 2023" - הסכום המוצג בטבלה הוא דינמי, כלומר כולל את המענקים שהתקבלו עד למועד כניסתך לטבלה.

• "סך ניכוי מס במקור" - המס שנוכה במקור בהתאם לאישור שהונפק לנישום על ידי רשות המסים. יש לכלול סכום זה בשדה 040.

• בשאלתא INTV קיים פירוט נוסף של המענקים עם תאריכים וסכום

4.1 מתוך הוראת ביצוע 5/2024 בנושא שינויים בדוחות לחברות לשנת המס 2023 ודגשים לגבי מענקי נזק עקיף חרבות ברזל

החברה מדווחת על פיצוי בגין נזק עקיף כחלק מהכנסותיה בדוח רווח והפסד בהתאם לאופן הדיווח על ההכנסות. מענקי פיצוי נזק עקיף ובכללם מענקי נזק עקיף "חרבות ברזל" ידווחו באותו האופן בשדות ההכנסה הרגילה. מענקים אלו אינם חייבים במע"מ.

הדיווח בדוח השנתי:

סך המענקים ידווחו כחלק מהמחזור העסקי בשדה 094 ויהיו חלק מההכנסה המדווחות בשדה 020 לצורך דיווח מחזור עסקאות למע"מ, אין לכלול את סכומי המענקים.

בסביבת המייצגים ובשאלתא INTV מוצג מידע עדכני על סך הפיצויים שהתקבלו עבור נזק עקיף. המידע המוצג בטבלה:

• "סך המענקים שהתקבלו בשנת 2023".

• "סך המענקים שהתקבלו בגין שנת 2023" - הסכום המוצג בטבלה הוא דינמי, כלומר כולל את המענקים שהתקבלו עד למועד הכניסה לשאלתא.

• "סך ניכוי מס במקור" - המס שנוכה במקור בהתאם לאישור שהונפק לנישום על ידי רשות המסים. יש לכלול סכום זה בשדה 010.

• בשאלתא INTV קיים פירוט נוסף של המענקים עם תאריכים וסכום.

הכרה בהוצאות רכישת מיגונויות או בניית ממ"דים לעסקים

רו"ח אחמד חסונה

בעקבות המצב הביטחוני עלה הצורך לבנות ממ"דים חדשים בבתי עסק קיימים או לרכוש מיגונויות לעסקים שונים ברחבי הארץ. מתוך הצורך לרכישה או לבנייה של מבנים מוגנים, עולה השאלה אם הוצאות אלה יוכרו במס הכנסה - כהוצאה שוטפת או כהוצאה הונית, המתפרסת על פני כמה שנים. ניתן לפצל את עלות המקלט ולהתירה כהוצאה שוטפת לצורכי מס הכנסה במקום כהוצאה הונית המתפרסת על פני כמה שנים.

ההוצאה מוכרת רק בעת בנייה עצמית. אם מדובר ברכישת מבנה הכולל מקלט, לא ניתן להכיר בנפרד בהוצאה בגין המקלט. מועד ההכרה בהוצאה הוא בעת השלמת הבנייה, ולצורך פיצול עלות המקלט יש לקבל אישור רשמי ממנהנדס הבנייה. להלן נעסוק בכמה סוגי עסקים מהיבט מס הכנסה ומהיבט מס ערך מוסף.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

מס הכנסה

א. עסק שאינו ממוקם בדירת מגורים

סעיף 17(7) לפקודת מס הכנסה קובע ניכוי ספציפי בעניין "הוצאות בנקיטת אמצעי זהירות מפני התקפות מן האוויר". כלומר, בניית ממ"דים או כל אמצעי הגנה אחר כמו מיגונית מפני התקפות מהאוויר היא ביסודה הוצאה הונית, אשר מקבלת הכשר לניכוי כהוצאה פירותית במהלך השנה השוטפת שבה יצאה ההוצאה. ודוק, כעולה מסעיף 17 לפקודה - על ההוצאה, הונית או פירותית, להיות לשם ייצור ההכנסה בלבד וקשורה בה. ראוי לציין כי אין כל חשיבות למיקומם של הממ"ד או של המיגונית - כחלק מהבניין, במרתפיו או לידו כמבנה נפרד - כל עוד הוא מקיים את ייעודו להגנה מפני התקפות מהאוויר. כלומר, קניית המיגונית תוכר במלואה כהוצאה בעסק.

ב. עסק שממוקם בדירת מגורים

ישנה בעיה מסוימת, היות שייתכן שהדבר ישמש לצרכים פרטיים. אם הממ"ד משמש גם לצרכים פרטיים, ניתן להכיר בהוצאה באופן יחסי, ואם מוכח שהוא משמש אך ורק לצורכי העסק, ניתן לדרוש 100% הוצאה שוטפת לפי סעיף 17(7) לפקודה.

מס ערך מוסף

א. עסק שאינו ממוקם בדירת המגורים

היות שרכישת המיגונית היא לצורכי העסק, ניתן לקזז מע"מ תשומות מלא, וזאת לפי סעיף 41 לחוק מס ערך מוסף.

ב. עסק שממוקם בדירת מגורים

לפי תקנה 15 לתקנות מס ערך מוסף, לא ניתן לנכות מע"מ תשומות על רכישת דירה או על בנייתה, כולה או מקצתה, גם אם תשמש מקום עסקו. היות שהמיגונית נמצאת בחצר ואינה חלק מדירת המגורים, וניתן לנייד אותה או למכור אותה, אזי אם יוכח שתשמש אך ורק לצורכי העסק, ניתן לדרוש מע"מ תשומות מלא.

הכותב - מומחה במיסים, מצוות מומחי המס במערכת כל מס

התנאים להחלת חוק הפחתת דמי הבראה גם על בעלי שליטה בחברה

השאלה:

האם הפחתת יום הבראה בהתאם לחוק הקפאה והפחתה של דמי הבראה בשנת 2024 (להלן: "החוק") לשם תקצוב הטבות לחיילי מילואים, התשפ"ד-2024, חל גם על בעל שליטה?

רו"ח אליק גנדמן משיב:

בבואנו לבחון את הסוגיה שלעיל יש לבדוק את הסטטוס של כל בעל שליטה כדלקמן:

- מצב 1 – בעל שליטה מקבל משכורת עם רכיב הבראה
- מצב 2 – בעל שליטה מקבל משכורת ללא רכיב הבראה
- מצב 3 – בעל שליטה כלל לא מקבל משכורת

התשובה למצב 1

כאשר בעל שליטה מקבל משכורת מהחברה כשהיא כוללת את רכיב הבראה – הרי ש"החוק" יחול על בעל שליטה כמו על כל עובד רגיל.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

התשובה למצב 2

כאשר בעל שליטה מקבל משכורת ללא רכיב הבראה - הרי שעל פי "החוק", עובד מוגדר כעובד שזכאי לדמי הבראה לפי הסכם (כולל צו הרחבה) או נוהג, לפיכך נראה ש"החוק" יחול על בעל שליטה שמקבל משכורת אף אם לא משלמים לו דמי הבראה, זאת משום שכל עובד שכיר בישראל זכאי לדמי הבראה לפי צו הרחבה של שר העבודה. להלן ההגדרה מתוך "החוק":

"עובד – עובד שזכאי לפי הסכם או נוהג לדמי הבראה בשנת 2024, למעט עובד המועסק על ידי יחיד שלא במסגרת עסק או משלח יד ;

"הסכם – הסכם קיבוצי, צו הרחבה כמשמעותו בחוק הסכמים קיבוציים, הסדר קיבוצי לרבות הסדר חד-צדדי, הוראות מינהל, או חוזה עבודה אישי לרבות חוזה מיוחד לפי סעיף 40 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959 ;

רשות המסים עשויה לטעון כי אי תשלום דמי הבראה לבעל שליטה הוא מעין דחיית תשלום לשנים הבאות במטרה להתחמק מתחולת "החוק" כאמור בסעיף 7 :

הוראה בהסכם לעניין דחיית תשלום דמי הבראה או ביטול חובת העדכון

7.(א) הוראה בהסכם שלפיה תשלום דמי הבראה האמורים להיות משולמים בשנת 2024 ייעשה במועד שאינו במהלך השנה האמורה – אין לה תוקף.

(ב) נקבעה הוראה בהסכם, אחרי יום כ' בטבת התשפ"ד (1 בינואר 2024), שלפיה חובת העדכון תבוטל כך שלא תחול בשנת 2024, אין בכך כדי לגרוע מחובת המעסיק לפי סעיף 5 להעביר לפקיד השומה את סכום ההשתתפות שהיה חל אלמלא הוראה כאמור.

התשובה למצב 3

כאשר בעל שליטה לא מקבל משכורת תיתכנה שתי חלופות :

- בעל שליטה הוא משקיע פסיבי (לא פועל לטובת החברה). במצב זה החוק לא יחול.
- בעל שליטה פועל לטובת החברה אך לא מושך משכורת. במצב זה רשות המסים במסגרת ביקורת ניכויים עשויה לטעון לקיום יחסי עבודה בין בעל השליטה לחברה (תוך חיוב במחיר יום הבראה) אם כי קביעת יחסי עבודה בין בעל שליטה לחברה היא סוגיה משפטית סבוכה במישור דיני עבודה (בעל השליטה יכול לטעון כי הוא פועל לטובת החברה כעצמאי ולא כשכיר).

המשיב – מומחה בכל תחומי המיסים. לשעבר ראש צוות מומחי מחלקת כל מס עורך הירחון "ידע למידע".

התשובות אינן מהוות תחליף לייעוץ משפטי, ואין המומחים המשיבים או המערכת אחראים לתוצאות השימוש בהן. אין במידע המופיע באתר "כל מס" או בשירות הניתן למנויי האתר כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים

הכרה בהוצאות רכישת אקדח לצורך שמירה על העסק

השאלה:

האם רכישת אקדח לצורך שמירה על העסקה היא הוצאה מותרת בניכוי?

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

רו"ח עו"ד אריאל דרייפוס משיב:

סעיף 132(1) לפקודה קובע כי בבירור הכנסתו החייבת של אדם לא יותרו ניכויים בשל הוצאות שאינן הוצאות הכרוכות ושלובות בתהליך הפקת ההכנסה, לרבות הוצאות הבית. לכן יש להוכיח לגבי כל הוצאה לגופה, בנסיבות הפרטניות של כל מקרה לגופו, כיצד היא כרוכה ושלובה בתהליך הפקת ההכנסה - בכדי שניתן יהיה לנכות את חלק ההוצאה שכרוך ושלוב בתהליך הפקת ההכנסה. במקרים שבהם יש גם הנאה פרטית וגם הנאה שקשורה לעיסוק, ניתן לנסות להסדיר את הנושא באופן פרטני מול פקיד השומה. הכרה במע"מ נעשית במקביל להכרה בהוצאה, כלומר אם יש חלק שמוכר כהוצאה, ניתן גם לנכות את המע"מ בגינו.

על פי נתוני השאלה נראה כי מחד גיסא האקדח נצרך לצורך ייצור ההכנסה, אך מאידך גיסא סביר להניח כי ניתן להשתמש בו גם לצורך הגנה אישית. במקרה כזה יש לקבוע את אחוז השימוש העסקי, ולפי אחוז זה יוכרו ההוצאות והתשומות. ניתן להיעזר גם בהוראות תקנה 18 לתקנות מע"מ, הדנה בתשומות מעורבות. שיעור הפחת לאקדח על פי סעיף 7 לחוזר מס הכנסה 14/91 כפי שנקבע בדיוני ועדת הפחת הוא 2%.

המשיב - רו"ח עו"ד אריאל דרייפוס, מומחה בתחומים: מיסוי בינלאומי, מס הכנסה יחידים וחברות, מיסוי מקרקעין, מע"מ, ניהול ספרים, מיסוי שוקי ההון

התשובות אינן מהוות תחליף לייעוץ משפטי, ואין המומחים המשיבים או המערכת אחראים לתוצאות השימוש בהן. אין במידע המופיע באתר "כל מס" או בשירות הניתן למנויי האתר כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים

הארכת מועד לביצוע ספירת מלאי לשנת המס 2024

ביום 2.12.2024 פרסמה רו"ח פזית קליימן סמנכ"לית בכירה שומה וביקורת ברשות המסים, הודעה לציבור המייעגים והנישומים, כי בשל מלחמת חרבות ברזל שמנעה שגרת עבודה בעסקים רבים גם בשנת 2024 – ניתן יהיה לפקוד את מלאי העסק עד ליום 31.3.2025. יודגש כי יש לערוך את ההתאמות הדרושות לקביעת ערך המלאי ליום המאזן.

במקרים חריגים כגון עסקים הנמצאים בישובים שלא ניתן מסיבות ביטחוניות לבצע ספירת מלאי, ניתן לפנות בבקשה להקלה בהתאם להוראות סעיף 130(א)(2) לפקודה, למשרד השומה בו מתנהל התיק.

הודעה על הארכת תוקף מעמד ישוב ספר

מתוקף החלטת שר האוצר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, הרינו להודיע כי היישובים אשקלון, בוקתעא, בני יהודה, בני נצרים, ברור חיל, דורות, חד נס, חספין, כפר ורדים, מבקיעים, נווה, צוחר, קצרין ורמת טראמפ הם יישובי ספר לעניין נזק עקיף שאירע בתקופה שמיום 8.10.2024 עד יום 8.4.2025. זאת, בהמשך להודעות שפורסמו ב-29.10.2023, ב-29.1.2024 וב-10.4.2024 אשר הקנו ליישובים אלה מעמד של ישוב ספר לעניין נזק עקיף שאירע בתקופה שמיום 7.10.2023 עד יום 7.10.2024.

משמעות ההגדרה כישוב ספר לעניין חוק זה היא שעסקים הממוקמים בישובים אלה יהיו זכאים לפיצוי מלא מקרן הפיצויים של רשות המסים בגין הנזק העקיף שנגרם להם בשל אירוע מלחמה או פעולות איבה. בנוסף, הם יהיו זכאים להגיש תביעה בגין נזק עקיף בכל עת, מבלי להידרש לחקיקה מיוחדת של הכנסת, והכל בכפוף לעמידה בתנאי הפסקת פעילות.

כמו כן, במסגרת ההקלות השונות שנתנה רשות המסים מאז פרוץ המלחמה ב-7 באוקטובר 2023, ניתנת לעסקים הממוקמים ביישובי ספר אפשרות לקבל מקדמה על חשבון הפיצוי בגין נזק עקיף, עוד טרם הגשת התביעה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

יצוין כי בכוונת משרד האוצר לבצע עבודת מטה לצורך בחינת התאמת מפת יישובי הספר למציאות הביטחונית ובחינת הצורך במתווה חדש של יישובי ספר קבועים, ובכוונתו להשלים את הבחינה האמורה, ככל שהמצב הביטחוני יאפשר, במהלך חצי השנה הקרובה.

פורסם באתר רשות המסים ביום 26.11.2024

בסיס דיווח מזומן או מצטבר בגין מענקי חרבות ברזל שנתקבלו בשנת 2024 עבור שנת 2023

השאלה:

עצמאי או חברה שקיבלו מענקי חרבות ברזל לחודשים 12-2023-11 בשנת 2024, האם צריכים לדווח על כך לפי בסיס מזומן או מצטבר?

רו"ח אחמד חסונה משיב:

לפי סעיפים 3.1 ו-4.1 להוראת ביצוע 5/2024, יש לדווח בהתאם לאופן הדיווח על ההכנסות, כלומר לפי בסיס הדיווח. במענה לשאלה, אם העצמאי או החברה מדווחים על בסיס מצטבר, יש לדווח בדוח לשנת 2023, ואם מדווחים על בסיס מזומן, יש לדווח בדוח לשנת 2024.

להלן הסעיפים:

3. שינויים בדוחות ליחידים לשנת המס 2023 ודגשים

3.1. מענקי נזק עקיף "חרבות ברזל"

הנישום מדווח על פיצוי בגין נזק עקיף כחלק מהכנסותיו בדוח רווח והפסד בהתאם לאופן הדיווח על הכנסותיו מעסק. מענקי פיצויי נזק עקיף ובכללם מענקי נזק עקיף "חרבות ברזל" ידווחו באותו האופן. מענקים אלו חייבים בביטוח לאומי ואינם חייבים במע"מ.

4. דגשים בדוחות לחברות לשנת 2023

4.1. מענקי נזק עקיף "חרבות ברזל"

החברה מדווחת על פיצוי בגין נזק עקיף כחלק מהכנסותיה בדוח רווח והפסד בהתאם לאופן הדיווח על ההכנסות. מענקי פיצויי נזק עקיף ובכללם מענקי נזק עקיף "חרבות ברזל" ידווחו באותו האופן בשדות ההכנסה הרגילה. מענקים אלו אינם חייבים במע"מ.

המשיב - מומחה במיסים, מצוות מומחי המס במערכת כל מס

התשובות אינן מהוות תחליף לייעוץ משפטי, ואין המומחים המשיבים או המערכת אחראים לתוצאות השימוש בהן. אין במידע המופיע באתר "כל מס" או בשירות הניתן למנויי האתר כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

מיסוי מענק שקיבל בעל עסק מ"קרן עצמאימניקים"

השאלה:

משרת מילואים קיבל מענק מקרן "עצמאימניקים". קרן אשר הוקמה על ידי המערכת הבנקאית והסוכנות היהודית וממומנת גם על ידי הבנקים. האם בעל עסק שקיבל מענק מהקרן חייב בתשלום מס בגין ההכנסה?

רו"ח אחמד חסונה משיב:

בתשובתי אתייחס להיבטים מבחינת רשויות המס וביטוח לאומי בגין המענק נשוא הפנייה.

א. מס ערך מוסף

לפי סעיף 12 לחוק מס ערך מוסף, כל תרומה, תמיכה או סיוע אחר חייבים במס ערך מוסף, למעט המענקים המצויים בתקנה 3 לתקנות מס ערך מוסף. בתקנה 3 לתקנות מס ערך מוסף מדובר על מענקים ממשרדי הממשלה ומהסוכנות היהודית וכדומה, ולא מגופים פרטיים.

אם מענק זה עומד בתקנה 3 (א)(2)(א) לתקנות מס ערך מוסף, כלומר ניתן במישרין לעוסק על ידי הסוכנות היהודית, אזי המענק אינו חייב במס ערך מוסף ויש להוציא רק קבלה.

להלן התקנה:

"(2) התקבולים המפורטים להלן לא ייחשבו חלק ממחיר עסקותיו של עוסק:

(א) תקבולים הניתנים לעוסק במישרין מתקציבי הסוכנות היהודית לארץ ישראל, ההסתדרות הציונית העולמית או אילן - איגוד ישראלי לילדים נפגעים;"

ב. מס הכנסה

דין הפיצוי כדין הפרצה אשר הוא בא למלא, כלומר היות שהם מקבלים מענק על היותם עצמאים והדבר בא להחליף אובדן הכנסות בשל שירותם במילואים, אזי מענק זה חייב במס כהכנסה מעסק.

ג. ביטוח לאומי

היות שביטוח לאומי מסווג את ההכנסות לפי מס הכנסה, הכנסה זו תהיה חייבת בדמי ביטוח כהכנסה מכוח סעיף (1)2 לפקודה.

המשיב - מומחה במיסים, מצוות מומחי המס במערכת כל מס

התשובות אינן מהוות תחליף לייעוץ משפטי, ואין המומחים המשיבים או המערכת אחראים לתוצאות השימוש בהן. אין במידע המופיע באתר "כל מס" או בשירות הניתן למנויי האתר כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים

פיצויים במסלול מחזוריים לעצמאים משרתי מילואים שעסקיהם נפגעו

השאלה:

עצמאים שעומדים בתנאים וזכאים להגיש תביעה לפיצויים במסלול מחזוריים - אנשי מילואים: האם מגיע להם פיצוי מחזוריים מלא או חלקי? בכמה הגשות בחודשים 7-8/2024 המערכת נתנה לי פיצוי חלקי. האם זו בעיה נקודתית או ששינו את המסלול מתישהו?

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

עו"ד שלומי שלו משיב:

במסגרת החלטת ממשלה 1023 (להלן: "ההחלטה") נקבע כי משרתי מילואים יהיו זכאים לפיצוי בעבור ירידת מחזוריים בעסקיהם אשר נפגעו (להלן: "הפיצוי" ו/או "המענק"). המענק ניתן במסלול משותף של קרן הסיוע של צה"ל ושל קרן הפיצויים - מס רכוש שברשות המסים, ומתייחס לתקופת הזכאות המתחילה בינואר 2024.

תכלית המענק היא להעניק סיוע לחיילי המילואים שנקראו לשירות חירום החל מיום 7 באוקטובר 2023 ולתגמל אותם בגין נזקים כלכליים שנגרמו להם ולבני משפחתם עקב השתתפותם בלחימה או עקב קריאתם לשירות מילואים בהתרעה קצרה ולשם הוקרתם.

הפיצוי מחושב בהתאם לנוסחה אשר נקבעה במסגרת תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (הוראת שעה), התשע"ד-2014 (להלן: "הוראת השעה" ו/או "התקנות"). באשר לאזורים מיוחדים.

בעלי עסקים עצמאיים או בעלי שליטה אשר גויסו בצו 8 לשירות מילואים במלחמת "חרבות ברזל", ואשר מתקיימים לגביהם התנאים המפורטים להלן בהתאמה, יהיו זכאים להגיש בקשה במסגרת מסלול המחזוריים הנהוגה בתקנות (להלן: "מסלול המחזוריים"):

1. בעל עסק אשר שירת במילואים מעל 30 ימים במצטבר בצו 8;
 2. בעל עסק המעסיק עובדים יצהיר כי שילם את השכר לעובדים המועסקים אצלו ונעדרו מעבודתם בשל המצב הביטחוני;
 3. ירידת המחזוריים המזכה במענק נובעת מגיוסו של בעל העסק לשירות מילואים בצו;
 4. ביחס לבעל שליטה - בעל שליטה יהא זכאי לפי חלקו בעסק ובלבד שיש לו מעל 25% ממניות החברה.
 5. ביחס לשותפות - הזכאות תהא רק עבור השותף ששירת במילואים ולפי חלקו בשותפות.
- נוכח כל האמור, יוצא אפוא כי אם העוסק הוא בעל שליטה המחזיק במניות באופן חלקי או שותף בשותפות, הרי הזכאות שלו לפיצויים תהיה באופן חלקי.
- להשלמת התמונה בנקודה זו יצוין כי בעל עסק המפעיל סניפים יגיש את תביעתו עבור כל הסניפים בצוותא חדא, תחת אותה בקשה.

המשיב - ממשד עמפלי עריכת דין מיסים

פניית לשכת רואי חשבון להנהלת רשות המיסים בנושא מס שכר - תגמולי מילואים להלן השאלה והתשובה:

האם תגמולי מילואים המשולמים באמצעות המעסיק שהוא מלכ"ר או מוסד כספי - לא חייבים במס שכר?

תשובתה של רו"ח ורד בכר, מנהלת מחלקת ניכויים בחטיבת השומה וביקורת ברשות המיסים:

סכום תגמולי מילואים המשולמים על ידי ביטוח לאומי, גם אם דרך המעסיק, אינם חייבים במס שכר. כמובן שעד גובה התשלום שמשולם על ידי ביטוח לאומי.

פורסם באתר לשכת רואי חשבון ביום 29.10.2023

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

חרבות ברזל – ביטוח לאומי

לקט עדכונים מתוך ממאמר של ר"ח אורנה צח-גלרט בתגמולי מילואים למעסיקים ולעצמאים

ר"ח אורנה צח-גלרט

ר"ח אורנה צח-גלרט פרסמה באתר לשכת רואי חשבון בישראל רשימת עדכונים בביטוח לאומי בנושאים כגון: תשלום תגמול מילואים בחודשים אוקטובר ועבור משכור דצמבר, שיפוי מעסקים, עובדים בכמה מקומות בו זמנית שמשרתים במילואים, עדכון למילואמניקים מובטלים ועוד.

כל המידע המוצג בפרסום זה הוא מידע כללי בלבד, ואין בו כדי להוות ייעוץ ו/או חוות דעת או המלצה לנקיטת הליכים או להימנעות מהם.

תשלום התגמול בחודש אוקטובר בעבור משכורת ספטמבר 2024

בשל החגים שחלים בתחילת חודש אוקטובר, הביטוח הלאומי פרסם בקשה לשדר את טופס 100 (דיווח שכר חודשי) של העובדים עבור חודש ספטמבר מוקדם ככל הניתן, כדי שיוכלו להיערך לחישוב התגמול בתאריכים 14.10 וב-21.10.

בשל החגים, התשלום יועבר לחשבון הבנק של המעסיק עד 7 ימי עסקים לאחר חישוב התגמול.

רקע כללי לתגמולי המילואים בזמן המלחמה

תגמול המילואים מפצה את המשרת במילואים בשל השירות במילואים.

הביטוח הלאומי משלם תגמולי מילואים למשרתים במילואים במקום משרד הביטחון, שמחזיר לביטוח הלאומי את תגמולי המילואים שהוא שילם.

המשרת שאינו עובד שכיר מקבל את התגמול ישירות מהביטוח הלאומי.

המעסיק מעביר לעובד השכיר את התגמול שקיבל בעבורו מהביטוח הלאומי כשכר עבודה, למעט סוגי מעסיקים שפטורים מתשלום התגמול לעובד, אך רשאים לשלם אותו על אף הפטור. עובד גם תובע מהביטוח הלאומי בתביעה אישית את הפרש התגמול כשיש עליה במשכורת, כמפורט בתקנות.

ככל שעובד קיבל את התגמול במקום המעסיק, והמעסיק שילם את התגמול לעובד כשכר עבודה, המעסיק רשאי לקבל את הכסף בחזרה מהעובד בהתאם לסעיף 25 בחוק הגנת השכר.

התגמול והשכר הרגיל

1. הביטוח הלאומי מחשב את התגמול לפי ימי השירות במילואים, כולל סופי שבוע. הבסיס לחישוב התגמול הוא השכר החייב בדמי הביטוח בתקופת הבסיס. תקופת הבסיס היא ברוב המקרים הרבעון שקדם להתחלת השירות במילואים, ויש גם חריגים.

2. המעסיק חייב לפי החוק לשלם לעובד את השכר הרגיל על חשבון התגמול בחודש השירות במילואים, ולהשלים את יתרת התגמול לאחר שהוא מקבל את התגמול מהביטוח הלאומי.

הובהר ביום העיון, שהמעסיק חייב לשלם שכר לעובד רק על ימי עבודה ועל ימים שאינם ימי עבודה שהוא חייב לשלם בעדם שכר, לפי החוק הסכם קיבוצי, צו הרחבה או נוהג. המעסיק אינו משלם שכר לעובד בעבור סופי שבוע, אלא אם עבד בהם, על אף שהכללים להתנהלות בסופי שבוע כלולים בחוק הגנת השכר. לכן, השכר מחושב בהתאם גם בימי השירות במילואים.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

חישוב השכר הרגיל המשולם לעובד על חשבון תגמול המילואים בחודש השירות

סעיף 10 בחוק חופשה שנתית קובע כי מעסיק חייב לשלם דמי חופשה בסכום השווה לשכר הרגיל. לכן, חישוב השכר הרגיל לעניין תשלום על חשבון תגמולי מילואים בחודש השירות דומה לעובד שנמצא בחופשה בתשלום, כמפורט בסעיף 10 בחוק חופשה שנתית.

על פי חוק שכר מינימום, מחשבים "שכר מינימום יומי" בחלוקה ל-21.67 לעובד שמועסק חמישה ימים בשבוע, ובחלוקה ל-25, לעובד שמועסק שישה ימים בשבוע. נמסר ממשרד העבודה, שהכלל הזה נכון גם בחישוב השכר הרגיל שהמעסיק משלם על חשבון תגמולי המילואים.

על פי חוק הגנת השכר, המעסיק חייב לפרט בתלוש המשכורת את ערך השכר המשולם בעד שעת עבודה רגילה. נתון זה מסייע בחישוב שכר העבודה הרגיל המשולם על חשבון תגמול המילואים.

המעסיק מקבל מהביטוח הלאומי שיפוי בשיעור 20% מהשכר הרגיל שהעובד קיבל בדרך כלל ברבעון שקדם לשירות המילואים. שיפוי זה משולם נוסף על התגמול כדי להחזיר למעסיק את העלויות, בעיקר עבור חלקו של המעסיק בהפרשות לפנסיה ודמי הביטוח הלאומי ששילם המעסיק. תשלום השיפוי שייך רק למעסיק. מעסיק שלא העביר בעבור העובד את התשלומים לפנסיה, לא אמור לקבל את השיפוי.

המעסיק משלם לעובד את התגמול בשלבים:

1. בחודש השירות, המעסיק משלם לעובד את השכר הרגיל שהיה אמור לשלם לו באותו החודש, אילו לא היה במילואים באותו החודש, ותובע את התגמול מהביטוח הלאומי. החוק אינו מגביל את השכר הרגיל לתקרה של תגמול המילואים והמעסיק אמור לשלם את השכר הרגיל לעובד על פי הסכם העבודה, על כל המשתמע מכך.

עובד שהיה במילואים בכל החודש - כל השכר הרגיל הוא תשלום על חשבון התגמול באותו החודש ויש לציין זאת בתלוש השכר.

עובד שהיה במילואים רק בחלק מהחודש - השכר הרגיל שמשולם לו באותו החודש כולל שכר עבודה רגיל בעבור ימי העבודה וגם תשלום על חשבון התגמול שמוצג בנפרד בתלוש השכר.

2. לאחר שהמעסיק קיבל את התגמול מהביטוח הלאומי, הוא עורך התחשבות ומשלם לעובד את "יתרת התגמול".

כדי לחשב את יתרת התגמול - המעסיק מפחית מהתגמול שקיבל מהביטוח הלאומי בעבור העובד, את התשלום ששילם על חשבון התגמול. חוק הביטוח הלאומי מפרט את רכיבי השכר שכלולים בתגמול, שהמעסיק אינו רשאי להפחית מהתגמול, שהם: סכומים ששילם לעובד בעבור עבודתו, וסכומים שהיה משלם לעובד בין שהוסיף לעבוד ובין שנעדר מעבודתו.

3. בכל פעם שהמעסיק מגיש תביעה להפרשים ומקבל תגמול מהביטוח הלאומי, הוא עורך התחשבות נוספת ומשלם לעובד את "יתרת התגמול".

4. הביטוח הלאומי משלם למעסיק הפרש בעבור סופי השבוע שיכול להגיע עד מקסימום שני ימי מילואים. את ההפרש הזה המעסיק מעביר לעובד לאחר שקיבל אותו, כ"יתרת תגמול" נוספת.

העובד מקבל מידע כדלקמן:

1. הביטוח הלאומי שולח לעובד הודעה על סכום התגמול שהעביר בעבורו למעסיק.

2. המעסיק מציין בנפרד בתלוש המשכורת בחודש השירות את השכר הרגיל ששילם על חשבון התגמול.

3. המעסיק מציין בנפרד בתלוש המשכורת בחודש התשלום של התגמול למעסיק את "יתרת התגמול", עם ציון החודש שבעבורו שולם, שהוא חודש השירות.

העובד מסכם את רכיב השכר הרגיל ששולם על חשבון התגמול ביחד עם יתרת התגמול לחודש השירות לכל תקופת מילואים אחת רציפה, והתוצאה אמורה להיות סכום התגמול הכולל המצטבר שרשום במכתבים שקיבל מהביטוח

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

הלאומי בעבור אותה תקופת שירות. יש לבדוק את התוצאה הכוללת ולא את החישוב החודשי בתוך תקופת שירות אחת כי ייתכנו הפרשים, תלוי בשיטת החישוב.

זכותו של העובד להגיש תובענה לפי חוק הגנת השכר נגד מעסיק המסרב לשלם את התגמול או מעכבו. מנהל האכיפה במשרד העבודה עורך ביקורות יזומות אצל מעסיקים ומקבל תלונות מעובדים ובודק אותם. משרד העבודה נוקט סנקציות מנהליות נגד מעסיקים שלא פעלו לפי החוק.

אופן תשלום התגמול למעסיק במלחמה - רקע כללי

בשגרה, הביטוח הלאומי משלם תגמולי מילואים רק לפי טופס 3010.

בעקבות המלחמה ולאור גיוס המילואים הנרחב, הביטוח הלאומי, משרד הביטחון והחשב הכללי במשרד האוצר הגיעו לסיכום מתווה, על תשלום בגין תקופת המילואים לפי ההכנסה הריאלית, החל מתחילת חודש נובמבר 2023 ולא בתום תקופת השירות כפי שנעשה עד 6.10.2023, ללא טופס 3010. עובד אצל כמה מעסיקים מקבל את התגמול רק ממעסיק אחד ורצוי שיהיה המעסיק העיקרי (בעבר, המעסיק יכל לקבל תגמול מהביטוח הלאומי רק אם מסר לביטוח הלאומי טופס 3010).

הביטוח הלאומי מקבל אישור מצה"ל על מספר ימי המילואים של העובדים בכל תחילת חודש ומשלם למעסיק תגמול בסכום ריאלי (במקום מינימום), לפני משורת הדין לתקופת המלחמה.

השיפוי בשיעור של 20% למעסיק בתגמולי המילואים עבור שירות חירום במלחמה

לאחרונה עלו שאלות הקשורות לשיפוי שהביטוח הלאומי משלם למעסיקים. האם השיפוי שייך לעובדים או למעסיקים? התשובה היא חד משמעית - השיפוי ניתן למעסיק ואין לכלול אותו בהתחשבות עם העובד על יתרת התגמול.

רקע למתן השיפוי

מרבית המעסיקים משלמים לעובדים את תגמולי המילואים. יש עובדים שתובעים את התגמול בתביעה אישית, בין אם מדובר בעובד אצל כמה מעסיקים, או בעובד יומי או שעתי בתנאים שבחוק הביטוח הלאומי. לעובדים אלה המעסיקים ממשיכים לשלם את ההפקדות לפנסיה, למעט חריגים.

העלויות שהושטו על המעסיקים בשל שירות החירום במלחמה, עמדו לדיון ארוך מאד באוצר.

במסגרת תיקון תקנות הביטוח הלאומי, אושר לשפות את המעסיקים (שאינם מעסיקים ציבוריים לפי רשימה מהאוצר), על העלויות לפי חוק הביטוח הלאומי, שהם ההפקדות לפנסיה וחלק המעסיק בדמי הביטוח הלאומי, בסך הכל בשיעור של 20% מהשכר הריאלי של העובד, בהתאם לכללים שנקבעו בתקנות.

הבהרות

- מדובר בשכר הריאלי של העובד בדרך כלל ברבעון שקדם להתחלת השירות, ולא בבסיס לחישוב תגמולי המילואים, שלפעמים יכול להיות שונה.
- השיפוי מיועד למעסיקים ולא לעובדים. אין להביא אותו בחשבון בעת חישוב יתרת התגמול לעובד.
- השיפוי חייב במס הכנסה ולכן המעסיק מקטין את ההוצאות בסכום השיפוי, או מוסיף להכנסות.
- הביטוח הלאומי מודיע לעובד שהמעסיק קיבל שיפוי, ללא סכום השיפוי. סכום השיפוי מופיע באישור למעסיק שקיבל את התגמול בעבור העובד.

תשלום השיפוי בפועל

- בחודש מאי 2024 הביטוח הלאומי התחיל לשלם את השיפוי ביחד עם התשלום השוטף למעסיקים.
- בחודש יוני 2024 הביטוח הלאומי שילם את השיפוי הרטרואקטיבי למעסיקים שקיבלו תגמולי מילואים, שהגישו תביעות.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

- החל מחודש יוני 2024, מעסיקים שתובעים את החזר התגמול במערכת המקוונת, אמורים לקבל את החזר באופן אוטומטי, כולל השיפוי, רק לאחר שידור טופס 100 חודשי לביטוח הלאומי. הביטוח הלאומי בודק 3 פעמים בחודש אם המעסיק שידר טופס 100 חודשי ואם העובד שלגביו התקבל מצה"ל מידע על שירות מילואים כלול בטופס. אם שני התנאים מתקיימים, הביטוח הלאומי משלם את התגמול ויחד איתו את השיפוי למעסיק. לגבי חודש אוקטובר 2024 נקבעו מועדים מיוחדים לבדיקת טופס 100 חודשי, בשל החגים.
- הביטוח הלאומי ישלם בהמשך את השיפוי גם למעסיקים שלא קיבלו את התגמול, שלרוב הם מעסיקים משניים או שלישיים, ככל שיש מידע בביטוח הלאומי שמאפשר לשלם, כמו פרטי חשבון בנק, פרטי העובד, שכר חודשי ועוד. הנושא נבדק בימים אלה בביטוח הלאומי.
- הביטוח הלאומי ישלם שיפוי של 20% גם למעסיק שהעובד הגיש תביעה אישית לתגמולי מילואים.
- ככל שהמידע על המעסיקים שעובדיהם הגישו תביעות אישיות אינו קיים בביטוח הלאומי, הביטוח הלאומי יפנה למעסיקים.

ההוראות בתקנות לעניין חישוב השיפוי

הכנסה מעבודה לעניין חישוב השיפוי מוגדרת בסעיף 1 בתקנות השיפוי: שכר העבודה וכן תשלום ששילם המעסיק לעובד על חשבון התגמול בסכום השכר שהיה משולם לעובד אילולא שירת במילואים והוסיף לעבוד, מוגבל בתקרת התגמול המרבי (להלן: השכר הרגיל).

תקופת רבע השנה: רבע השנה שקדמה ל-1 בחודש שבו החל שירות המילואים של העובד.

השיפוי מחושב לפי ההכנסה מעבודה כמוגדר לעיל אצל המעסיק בתקופת רבע השנה שקדם לשירות המילואים מחולק ב-90, ב-60 או ב-30 לפי חודשי העבודה אצל המעסיק, ובלבד שלא יעלה על התגמול המרבי.

אולם, אם העובד החל לעבוד אצל המעסיק בחודש השירות, או שעבד פחות מחודש אצל המעסיק ברבע השנה שלפני השירות, הביטוח הלאומי אמור לחשב את השיפוי לפי השכר הרגיל בחודש השירות בהתאם להגדרה לעיל, מחולק ב-30.

"חודש השירות" - חודש שבו שירת בשירות מילואים, כולל חודש ששירת בחלק ממנו.

בשלב זה, הביטוח הלאומי מחשב את הבסיס לשיפוי לפי הרבעון שקדם לחודש שבו החל שירות המילואים. הביטוח הלאומי מחשב בפועל את הבסיס לשיפוי לפי חודש השירות רק לעובד חדש, כשאין דיווח על עבודה ברבעון שקדם לחודש השירות.

השלמה של תוספת הימים (40%)

הביטוח הלאומי מוסיף למספר ימי המילואים שבוצעו בפועל עד 2 ימי שירות לכל תקופת

הביטוח הלאומי מוסיף למספר ימי המילואים שבוצעו בפועל עד 2 ימי שירות לכל תקופת שירות, בעבור השלמה לסופי שבוע.

תשלום התגמול בעבור שירות רצוף של עד 6 ימים, או שאירית של מספר ימי שירות רצופים בניכוי כפולות של 7 הוא:

- בגין עד חמישה ימי שירות רצופים משולם התגמול בתוספת 40%.

- ככל שהיו בחישוב שישה ימים: משולם התגמול בתוספת יום אחד.

חשוב להבהיר כי לכל תקופת שירות, תוספת הימים המרבית היא עד 2 ימי שירות.

הביטוח הלאומי משלם את התוספת לאחר סיום השירות ללא התחייבות למועד תשלום, לאחר שבדק את שלמות תקופת השירות.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

עובדים בכמה מקומות עבודה בו זמנית, שמשרתים במילואים

הביטוח הלאומי ניסה לשלם את תגמולי המילואים בסכום ריאלי לכל מעסיק אשר הגיש תביעה עבור המשרת גם אם מדובר ביותר ממעסיק אחד, בלי ההשלמה לתגמול המזערי.

לאור המורכבות של הפתרונות שעלו והשאלות שהתעוררו, הוחלט להישאר בשיטה הקיימת שבה הביטוח הלאומי משלם את התגמול למעסיק הראשון שמגיש את התביעה, לפחות בסכום התגמול המזערי (מעסיק זה אמור להיות המעסיק העיקרי) ודוחה את יתר התביעות.

העובד אמור להגיש תביעה אישית בעבור המשכורת מיתר המעסיקים, כפוף כמובן לתגמול המזערי שקיבל אצל המעסיק העיקרי. ייתכן למשל, שההשלמה לתגמול המזערי אצל המעסיק שקיבל את התגמול עולה על המשכורת במקום הנוסף והעובד לא אמור להגיש את התביעה האישית במקרה כזה, ואם יגיש תביעה, לא יקבל תשלום.

עדכון למילואימניקים מובטלים

מי שבתכוף לפני שירותו במילואים היה מובטל הזכאי לדמי אבטלה, לא יפחת שיעור תגמול המילואים מדמי האבטלה ליום שהיה זכאי להם אילו היה מובטל בתקופת שירותו במילואים.

הביטוח הלאומי פרסם הודעה למשרתי המילואים שלא ניצלו את כל ימי האבטלה שמגיעים להם ומחדש את זכאותם לדמי אבטלה, בתום תקופת המילואים.

הבהרות לגבי פירוט תגמולי המילואים על ידי המעסיק בשנת 2024

מס הכנסה - מובהר בפרסום של רשות המסים, שיש להיערך בטופס 126 לשנת 2024 ואילך, לדיווח המפורט של תגמולי המילואים ברמת כל עובד בנפרד. במערכות השכר שלא מאפשרות את הצגת המידע האינפורמטיבי ברמת העובד, יש להפריד החל משנת 2024 את תגמולי המילואים ששולמו לעובד והמעסיק קיבל עבורם החזר מהביטוח הלאומי.

הביטוח הלאומי - בטופס 100 שמשודר לביטוח הלאומי יש לכלול את המידע על תגמולי המילואים ברמת העובד מדי חודש.

יש לזקוף את יתרת תגמול המילואים שהמעסיק משלים לעובד, לחודש שבו העובד שירת במילואים, כהפרישי שכר.

חוק הגנת השכר - בסעיף 5(3) בתוספת לחוק הגנת השכר, בפרטי השכר ששולם לעובד, רשום כדלקמן (הועתק מנבו): כלומר, יש לרשום בתלוש השכר על פי חוקי העבודה, את התשלום על חשבון התגמול למשרת במילואים ואת יתרת התגמול שהמעסיק משלם לעובד

חובת שידור טופס 100 חודשי עבור קבלת החזר תגמול למעסיק במערכת המקוונת

יש מעסיקים שלא יכולים להגיש את התביעות בשידור לביטוח הלאומי. להם הקים הביטוח הלאומי מערכת אוטומטית להחזר תגמולי מילואים, כאשר הבסיס לתשלום התגמול הוא טופס 100 חודשי שהמעסיק משדר לביטוח הלאומי.

הרישום במערכת האוטומטית נעשה רק פעם אחת על ידי המעסיק או המייצג בקישור שבאתר הביטוח הלאומי או בקישור במערכת המייצגים, ולאחר מכן, בכל חודש שבו העובד משרת במילואים, התגמול משולם למעסיק באופן אוטומטי. אין לצרף טופס 3010 למעסיק שמקבל את התגמול האוטומטי (המידע מגיע מצה"ל).

הביטוח הלאומי התייחס עד חודש מאי 2024 לטופסי 100 חודשי שהיו קיימים במערכת ובדק שהעובד רשום בטופס 100 חודשי באחד משלושת החודשים שקדמו לתחילת השירות. בשל תקלות כמו תשלום תגמול למעסיק לאחר שהעובד כבר עזב את המעסיק, וגם עבור השיפוי למעסיק, הביטוח הלאומי מברר החל מחודש יוני 2024 לפני התשלום האוטומטי למעסיק, שהמעסיק שידר טופס 100 חודשי לחודש השירות. התשלום מבוצע רק בעבור עובדים שרשומים בטופס 100 חודשי בחודש השירות במילואים.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

התשלום נעשה אוטומטית לאחר שטופס 100 חודשי שודר. הביטוח הלאומי בודק בשלושה מועדים: 2 בחודש, 20 בחודש ו-25 בחודש וכשמוזהה שידור טופס 100 חודשי - משלם למעסיק את החזר התגמול. התגמול משולם ככל שתקופת השירות מופיעה בקובץ של צה"ל.

בחודש אוקטובר הבדיקה תהיה בתאריכים 14.10 ו-21.10, בשל החגים.

הפרשי תגמולי מילואים בשל שכר נוסף והפרשי שכר

אם המעסיק שילם לעובד הפרשי שכר בעד חודשים שקדמו לשירות המילואים, או שילם לו תשלום נוסף (כמו בונוס חד פעמי או משכורת 13) בחודש השירות במילואים או לאחר מועד השירות במילואים, על המעסיק לתבוע הפרש לתגמול המילואים ולהעביר אותו לעובד.

מעסיקים רבים מגישים תביעות להחזר תגמולי מילואים דרך לשכות שירות, דרך B2B או WCF. מעסיקים אלה משדרים גם הפרשי תגמול בשל שכר נוסף, כמו למשל דמי הבראה.

מעסיק שמקבל תגמול אוטומטי דרך המערכת המקוונת (הלינק) לא יכול לתבוע הפרשי תגמול מילואים בקישור למערכת. לכן יש להעביר תביעה יידנית להפרשים.

גם תביעה לתקופות שירות לפני 01/10/2023 יש להגיש יידנית.

לתביעה יידנית יש למלא טופס "תביעת מעסיק להחזרת תגמולי מילואים" (בל/501). יש לציין בתביעה שזו תביעת הפרש ועבור אילו תקופות שירות, לצרף נתוני שכר עדכניים ותלושי שכר. את נתוני השכר העדכניים יש לפרט בטופס התביעה היידני ולחתום. אין צורך לצרף טופס 3010 במלחמה ואין לשדר טופס 100 ייעודי.

כדי לשלוח את הטופס בקובץ, יש לסרוק את הטופס ואת הנספחים, להיכנס לאתר הביטוח הלאומי ל"שליחת מסמכים" בדף הבית במסך הראשי, ללחוץ על מעסיקים, ולבחור בנושא של "תביעות ידניות של מעסיקים לתגמולי מילואים".

יש לשים לב, שיש להתעלם מההערה המופיעה בצבע אדום המפנה ללינק (למערכת האוטומטית) ולהמשיך בתהליך שליחת הטופס, כי מדובר בהפרש גמלאות ולא בתגמול. ככל שלא יהיה רשום במפורש שזו תביעת הפרש – הביטוח הלאומי לא יזין את התביעה כי התגמול לתקופות אלה כבר שולם.

הבסיס לתגמול בשירות הבא

החוק מאפשר לעבוד וגם לשרת במילואים ולקבל מהמעסיק גם את המשכורת וגם את התגמול. במקרים אלה הבסיס לתגמול של משרתי המילואים בעת חישוב הבסיס לשירות הבא יהיה גבוה יותר. הנושא נבדק בימים אלה באוצר וייתכן שהחוק יתוקן.

מידע למעסיקים על תגמולי המילואים

הביטוח הלאומי מציג באתר האישי של בעל העסק, כולל בעלי שליטה בחברה, לשונית עם נתונים על תגמולי המילואים שהמעסיק קיבל. מדובר בעסקים עד 100 עובדים.

מידע על תגמולי המילואים לכל המעסיקים קיים גם באתר החדש למעסיקים.

משרת במילואים שהפסיק לעבוד אצל מעסיק במהלך החודש והמשיך בשירות המילואים

להלן אפשרויות לפעולה במקרה שבו העובד ממשיך לשרת במילואים ונותקו יחסי העבודה במהלך החודש, כפי שהתקבלו מהביטוח הלאומי:

1. הביטוח הלאומי משלם למעסיק את התגמול בעבור כל תקופת השירות באותו החודש, גם אם השירות לאחר הפסקת העבודה. המעסיק מתחשבן עם העובד.
2. העובד מבקש מצה"ל לפצל את תקופת השירות בחודש המסוים. ככל שהעובד לא ביקש מראש מצה"ל לפצל את תקופת השירות, הביטוח הלאומי אינו יכול לפצל את התקופה בעצמו.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

3. אם פונים מראש לביטוח הלאומי – הביטוח הלאומי רשאי לשלם את התגמול בעבור חודש זה בתביעה אישית של העובד במקום דרך המעסיק.

חישוב הבסיס לתגמול של עובד או עובד עצמאי לפי סעיף 279 בחוק הביטוח הלאומי

לפי סעיף 279 לחוק הביטוח הלאומי (בחוק הביטוח הלאומי בנוסח הקודם הסעיף היה 127 עז) ותקנה 7 לתקנות הביטוח הלאומי (תגמולים למשרתים במילואים), תשל"ח-1977, עובד או עובד עצמאי, שהחל לשרת במילואים תוך 60 ימים מסיום השירות הקודם במילואים, רואים אותו כממשיך בשירות הקודם, למעט אם התגמול לפי הבסיס האחרון מיטיב עמו.

חישוב זה מבוצע אוטומטית לכולם, גם למעסיקים וגם לעצמאים. החישוב הכולל הסופי מתבצע אוטומטית לפי הבסיס הגבוה והמיטיב.

תגמולי מילואים לעצמאים שעונים להגדרה (להלן: עובד עצמאי או עצמאי)

התגמול משולם לעצמאי בדרך כלל באופן אוטומטי בהתאם למידע על תקופות השירות שמגיעות מצה"ל.

עצמאי שהוא גם עובד שכיר וגם עובד עצמאי – יקבל השלמה אוטומטית לאחר שהמעסיק הגיש את התביעה שלו להחזר התגמול, ככל שלא חלפו 30 יום בין סיום השירות ליום הגשת התביעה של המעסיק.

ככל שהתגמול לא התקבל אוטומטית, יש להגיש תביעה אישית מקוונת (לא דרך האתר האישי). ההסברים באתר הביטוח הלאומי.

התגמול משולם לעצמאי בשוטף לפי ההכנסה המשמשת בסיס למקדמות של העצמאי בביטוח הלאומי. כיוון שהעובד העצמאי רשאי לעבוד וגם לקבל תגמול מילואים, וכיוון שמהתגמול לעצמאי לא מנוכים דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות (הביטוח הלאומי מתכנן לתקן את החוק), העצמאי חייב לוודא שהבסיס למקדמות שהוא משלם לביטוח הלאומי באופן שוטף כולל גם את תגמול המילואים במלואו. כך העצמאי מקבל את התגמול בהתאם להכנסתו הצפויה ומשלם את דמי הביטוח באופן שוטף גם על תגמול המילואים.

ככל שהעצמאי משנה את הבסיס למקדמה השוטפת, עליו לוודא שהוא מקבל את התגמול לפי הבסיס המתוקן. במקרה כזה, אם העצמאי לא יגיש תביעה אישית, הוא יקבל את התגמול המעודכן רק לשירות האחרון ואילך.

שינוי מקדמות אפשרי פעם אחת בכל רבעון, רק לפי הכללים שבתקנות המקדמות.

כיוון שהבסיס למקדמות משמש גם לפגיעה בעבודה (גמלה חוסמת) וכיוון שהעצמאי רשאי לעבוד בזמן שירות המילואים והתגמול לא ייפגע, לא מומלץ להקטין מקדמות. יש להבהיר למבוטח העצמאי שהביטוח הלאומי עורך חישוב משולב לאחר קבלת השומה, וייתכן שהוא יידרש להחזיר דמי ביטוח או תגמולי מילואים, בהתאם לחישוב המשולב, כמפורט בהמשך.

שנת 2023

לאחר שמגיעה השומה לשנת 2023 לביטוח הלאומי, הביטוח הלאומי עורך חישוב משולב של ההכנסה המעודכנת החייבת בדמי הביטוח, הכוללת את תגמולי המילואים ששולמו בפועל בשנת 2023, ולפי ההכנסה הזו עורך את חישוב התגמול המעודכן. הביטוח הלאומי מסר כי החישוב המשולב מבוצע לפי סעיף 362א(3) לחוק הביטוח הלאומי, ולתקנות הביטוח הלאומי (חישוב הפרשי דמי ביטוח וגמלאות בשל שומה סופית).

יש לשים לב במיוחד לעיסוק העצמאי בתקופת המלחמה – סגירת עיסוק עצמאי שעונה להגדרה או הפיכת העצמאי לעצמאי שאינו עונה להגדרה, עלולים לפגוע בתגמולי המילואים. יש לבדוק זאת מראש.

להלן הסבר לגבי החישוב המשולב:

חישוב ההכנסה החייבת בדמי ביטוח

הביטוח הלאומי מצרף להכנסה ממשלח יד לפי השומה את תגמולי המילואים שהתקבלו בפועל בשנת 2023 (מהנתונים שלו ולא משדה 250 בשומה), ומוריד את ההפקדות לקופות גמל המותרות בניכוי ואת הסכום המותר

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

בניכוי של דמי הביטוח הלאומי (הנוסחה מפורסמת באתר הביטוח הלאומי). זאת, לצורך חישוב הבסיס לתשלום דמי הביטוח לשנת 2023.

הביטוח הלאומי מסר שהוא נצמד להוראות סעיף 345 בחוק הביטוח הלאומי, שכל תגמול המתקבל בשנה מסוימת מיוחס לאותה השנה.

חישוב מחדש של התגמול

את הבסיס לחישוב דמי הביטוח שחושבו לפי השומה כאמור, יש לחלק ל-12 חודשים בדרך כלל כדי להגיע לחישוב הבסיס לחודש אחד בשנת 2023.

המערכת עושה חישוב מחדש של תגמולי המילואים של העצמאי לפי הבסיס החדש החייב בדמי הביטוח, לכל חודשי השירות שמבוססים על שומת 2023, כולל תקופות שירות בשנת 2024 שהבסיס שלהן כולל חודשים בשנת 2023 (למעט חישוב מיטבי לפי סעיף 279), עד מועד החישוב המשולב.

דוגמאות:

1. עצמאי שירת בשנת 2023 בשירות מילואים שהחל בחודש אוקטובר 2023 ועד סוף מרץ 2024 ברציפות - בחישוב המשולב של שנת 2023, שבוצע בחודש מאי 2024, בחלק של הפרשי התגמול, יופיעו תגמולי המילואים שהתקבלו בעבור החודשים אוקטובר 2023 עד מרץ 2024. חישוב הפרשי התגמול יכללו גם את הפרשים לחודשים אלה. בעוד, שבחישוב של ההכנסה החייבת בדמי הביטוח בשנת 2023, יופיעו רק תגמולי המילואים שהתקבלו בפועל בשנת 2023.

2. העצמאי משרת במילואים לראשונה בחודש ינואר 2024 - התגמול שהתקבל בעבור חודש ינואר 2024, מבוסס כולו על הבסיס לחישוב דמי הביטוח של שנת 2023, שהוא הרבעון אוקטובר עד דצמבר 2023. לכן, שומת 2023 תשפיע על התגמול שהתקבל בחודש ינואר 2024.

פריסה אחורה

בעת הכנת הדוח לשנת 2023, יש אפשרות לפרוס אחורה לשנת 2023 את התגמול שהתקבל בשנת 2024 בעבור תקופות השירות בשנת 2023, כולל את הניכוי במקור, ולהגדיל את ההכנסה בשומה. האפשרות הזו כלולה בחוזר מס הכנסה מספר 2/2022 בנושא: סעיף 8(ג) לפקודה – פריסת הכנסה, פריסת תגמולי מילואים מהמוסד לביטוח לאומי.

ככל שסכום התגמול שנפרס אחורה כלול בשדה 250 בטופס 1301 לשנת 2023, הביטוח הלאומי אינו מוסיף את התגמול להכנסה החייבת בדמי הביטוח בחישוב המשולב ולכן הקדמת התגמול אינה מגדילה את הבסיס לתגמולי המילואים.

נושאים שנמצאים על סדר היום לבירור:

1. הגדלת הבסיס של תגמולי המילואים שכלולים בשדה 250 בטופס 1301, עלה לדיון לאחרונה לבקשתי, כיו"ר ועדת הקשר של לשכת רואי חשבון עם הביטוח הלאומי, מול מס הכנסה והביטוח הלאומי, והם פועלים לאפשר את העמסת התגמול ששולם בשנת 2024 בעבור שירות בשנת 2023.

הבירור עם מס הכנסה כולל גם בקשה לפריסה אחורנית של המענקים שהתקבלו בשנת 2024 בעבור שנת 2023.

2. עניין החובות שנוצרו בשל הפרשי שומה של עצמאים בשנת 2023 נמצא כעת בבירור גם מול משרד האוצר ומשרד הביטחון.

אם וכאשר יהיו חדשות בנושא – הביטוח הלאומי אמור לפרסם באתר שלו את ההחלטות.

שנת 2024

העצמאי מקבל את התגמול לפי בסיס המקדמה שהוא משלם לביטוח הלאומי באופן שוטף.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

כדאי לבדוק באופן שוטף שהבסיס למקדמות משקף את ההכנסה הכוללת הצפויה. לצורך הבדיקה יש להוסיף את התגמול שהתקבל בפועל בשנת 2024 להכנסה הצפויה החייבת בדמי הביטוח בשנת 2024, ולא להקטין את המקדמות ללא בדיקה יסודית.

לאחר קליטת השומה של 2024 בשנת 2025, ייערך חשבון משולב של דמי ביטוח ותגמולי מילואים, בשלב זה כמו בשנת 2023, **כפוף לתיקון אפשרי של החוק**. כלומר, ההכנסה בשומה לשנת 2024 ועוד התגמול שהתקבל בפועל בשנת 2024 פחות ההפקדות המותרות בניכוי לקופות הגמל ודמי הביטוח הלאומי המותרים בניכוי.

דוגמאות:

1. התגמול שהתקבל בעבור שירות במילואים בחודש ינואר 2024, שהבסיס שלו הוא הרבעון שקדם בשנת 2023 - יצטרף לבסיס של התגמול בשנת 2024.

2. תגמול שהתקבל בעבור שירות במילואים שהחל בחודש פברואר 2024, הבסיס שלו יהיה החודשים נובמבר ודצמבר 2023 וינואר 2024 - יצטרף לחישוב הבסיס של התגמול בשנת 2024.

דוגמה לחישוב חודשי בסיס של עצמאי ושכיר

העובד זומן לצו 8 ביום 7.10.2023 ושירת במילואים ברציפות עד 31.1.2024.

הבסיס לכל תקופת השירות הוא 7-9/2023.

העובד היה שכיר בחודש 7/2023 במשרה חודשית קבועה והחל לעסוק במשלח ידו כעובד עצמאי בחודש אוגוסט 2023.

העובד היה שכיר ועובד עצמאי בחודשים 8-9/2023.

התגמול כעובד שכיר יתקבל מהמעסיק. המעסיק יקבל החזר תגמולי מילואים לפי השכר של העובד בכל הרבעון 7-9/2023.

התגמול כעובד עצמאי יתקבל מהביטוח הלאומי לפי בסיס 8-9/2023.

חישוב התגמול של העצמאי יכלול גם תוספת של 25% (עד התקרה) כי במהלך השירות היה עובד עצמאי.

ביום 1.3.2024 העובד חזר לשרת במילואים. כיוון שלא עברו 60 ימים מסיום השירות הקודם להתחלת השירות החדש, הביטוח הלאומי אמור לבדוק איזה בסיס מיטיב עם העובד ולשלם בהתאם את התגמול (כפוף להפרשים לאחר החישוב המשולב לאחר קבלת השומה לשנת 2024 בביטוח הלאומי בשנת 2025 וכפוף לתיקון אפשרי בחוק הביטוח הלאומי).

חשוב להבהיר כי הבסיס למקדמות לשנת 2024 כעצמאי, חייב לכלול את התגמול שהעצמאי מקבל בפועל, כי כאמור מהתגמול של העצמאי לא מנוכים דמי ביטוח לאומי ובריאות.

הוספת התגמול לשומה נעשית רק בחישוב המשולב לאחר שהביטוח הלאומי מקבל את השומה לשנת 2024 בשנת 2025.

הכותרת – אורנה צח-גלרט - רואת חשבון, יועצת ומרצה לתחומי הביטוח הלאומי. בעלים ומנכ"לית משרד רו"ח אורנה צח וחברת אורנה צח בע"מ לייעוץ ולפתרונות לפי חוק הביטוח הלאומי ולייצוג בביטוח הלאומי, לארגונים ולחברות בכל סדרי גודל שמעסיקים עובדים, ליוצאים לרילוקיישן, לעצמאים וליחידים. מרצה על חוק הביטוח הלאומי לארגונים וכן באקדמיה ובמסגרות מקצועיות. בעלת ותק בתחום של 30 שנים. בין תפקידיה הציבוריים: יו"ר ועדת הקשר הארצית של לשכת רואי חשבון עם הביטוח הלאומי ופעילה בחקיקה כנציגת הלשכה בכנסת בנושא הביטוח הלאומי.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

פיצוי למעסיקים עבור הפרשות סוציאליות לקופות או לקרנות של עובדים ששירתו במילואים

אנחנו שמחים לבשר לכם שבעקבות תיקון בחוק, נשלם לכם פיצוי עבור הפרשות סוציאליות לקופות או לקרנות ששילמתם עבור העובדים שלכם בתקופה שבה שירתו במילואים.

מי זכאי לפיצוי?

כל המעסיקים למעט מעסיקים ציבוריים (משרדי ממשלה, תאגידים ציבוריים, חברות ממשלתיות וכדומה).

תקופת הזכאות לפיצוי מ-7.10.2023 ועד 31.12.2024.

סכום הפיצוי

20% מהסכום המחושב לפי שכרו של העובד ב-3 החודשים שקדמו לשירות המילואים.

אם העובד עבד פחת משלושה חודשים – נחשב את הפיצוי לפי תקופת עבודתו (חודש או חודשיים).

תשלום הפיצוי נכון להיום הפיצוי ישולם רק עבור תביעות לתגמולי מילואים שהוגשו מחודש אפריל, והוא יהיה חלק בתשלום התגמול השוטף.

בהמשך נשלם גם למעסיקים עיקריים ומשניים עבור התקופה מתחילת המלחמה. נעדכן על כך באתר.

פרסום המוסד לביטוח לאומי מיום 9.5.2024

חרבות ברזל – מעסיקים ועובדים

זכויות עובדים לאור מלחמת "חרבות ברזל"

עו"ד מיטל דולב בלט

לאור המלחמה והמצב הביטחוני במדינה עולות סוגיות רבות הקשורות להעסקת עובדים בתקופה זו. מאמר זה מרכז סוגיות שונות הקשורות להעסקת עובדים בשעת חירום.

זכאות עובד שנעדר ממקום העבודה עקב המלחמה לתשלום שכר

הדין הוא, כי עובד שנעדר מעבודתו אינו זכאי לשכר עבודה, אלא אם כן היעדרות זו והתשלום בעדה מוסדרים בחוק, בהסכמים קיבוציים, בצווי הרחבה או בחוזה אישי. עם זאת, ההלכה היא, כי עובד יהיה זכאי לשכרו, גם אם הוא לא עבד בפועל, אך הוא התייצב לעבודה, והוא מוכן ומזומן לעבוד, והמעביד מיוזמתו לא סיפק לו עבודה.

חוק הגנה על עובדים בשעת חירום, התשס"ו-2006, (להלן: "חוק הגנה על עובדים") מסדיר את חובת תשלום השכר לעובדים, שנעדרו מעבודתם או לא ביצעו עבודתם, בתקופה מוגדרת, בימים שבהם היה מקום עבודתם או מקום מגוריהם באזור שהוגדר כאזור הגבלה.

בהסכמים והסדרים שגובשו במבצעים בעבר נקבע כי עובדים, שנעדרו מעבודתם או שלא ביצעו את עבודתם בתקופה מוגדרת כאשר מקום מגוריהם או מקום עבודתם היה באזור הכרזה (שדרות ועוטף עזה) יהיו זכאים לשכר.

כמו כן, בעבר, גם עובדים שנאלצו להישאר בבית עם ילדיהם (עד גיל 14) בשל סגירת מוסדות חינוך בהוראת פיקוד העורף היו זכאים לשכר.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

לסיכום, עובד שאינו פוקד את מקום העבודה, עקב המצב הביטחוני, לא יהיה זכאי לשכרו בגין ימי היעדרותו, אלא אם יגובשו הסכמים או צווי הרחבה. אם המעסיק יבחר לשלם לעובד את שכרו, יהיה המעסיק זכאי לפיצוי מהמדינה, מרגע שיותקנו תקנות, המסדירות את מתן הפיצוי.

ביום 8.8.2024 פורסם ברשומות צו הרחבה להסכם קיבוצי בעניין הארכת תקופת הזכאות לתשלום שכר בשל נזק מלחמה ונזק עקיף (חרבות ברזל) (מס' 4) לפי חוק הסכמים קיבוציים לפיו מוארך צו ההרחבה עד ליום 30.6.2024.

ביום 20.11.2023 פורסמו ברשומות תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (חרבות ברזל) (הוראת שעה), התשפ"ד-2023 שר מסדירות את תשלום הפיצויים למעסיק בעד נזק עקיף ומגדירות מהו שוויו של נזק עקיף.

יש לציין, כי למעסיק ישנה סמכות ניהולית לאשר לעובד לעבוד מהבית בזמן המלחמה ואז העובד יהיה זכאי למלוא שכרו.

יודגש, כי על פי חוק שירות עבודה בשעת חירום, תשכ"ז-1967 ההוראות לעניין חובת תשלום השכר למי שנעדר מעבודתו לא יחולו על מי שנקרא לשירות עבודה לפי חוק זה.

משמעות הוצאת צו המאפשר גיוס עובדים במפעלים חיוניים

עקב המצב הביטחוני, שר העבודה, חתם ביום 7.10.23 על צו להחלת פרק ד' לחוק שירות עבודה בשעת חירום תשכ"ז-1967, (להלן: "חוק שירות עבודה") שמשמעותו: עובדים במפעלים למתן שירותים קיומיים יכולים להמשיך ולעבוד בשטח שהוכרז "במצב מיוחד בעורף", בהתאם להנחיות ההתגוננות של פיקוד העורף.

חוק שירות עבודה, מסדיר את העסקתם של עובדים במפעל חיוני או במפעל למתן שירותים קיומיים בשעת חירום. "מפעל חיוני" הינו "כל מפעל או חלק ממנו, הפועל או שאפשר להפעילו לצרכי הגנת המדינה או בטחון הציבור או לקיום הספקה או שירותים חיוניים, ושאושר לענין זה בצו על ידי השר בהתייעצות עם שר הבטחון, ובשעת לחימה - על ידי שר הבטחון בהתייעצות עם השר; וכן כל מפעל או חלק ממנו שאפשר להפעילו לצרכי קיום המשק ושפעולתו חיונית לקיום הספקה או שירותים הדרושים לציבור או ליצוא, והשר, אישר אותו בצו לענין זה...".

"מפעל למתן שירותים קיומיים" הינו כל מפעל או חלק ממנו, שנותן שירותים קיומיים, כפי שיפורט להלן, ושהשר אישר אותו בצו לענין זה לצורך מצב מיוחד בעורף או אירוע אסון המוני: אספקת מים, מזון או חשמל, וכן מתן שירותי אשפוז ובריאות, תברואה, תקשורת או דואר; שירות שיש לספקו לשם מניעת פגיעה חמורה באוכלוסיה או בשטח, שעליו חלה הכרזה על מצב מיוחד בעורף או הכרזה על אירוע אסון המוני...".

משילוב הוראות חוק הגנה על עובדים בשעת חירום וחוק שירות עבודה עולה, כי עובד שנקרא לשירות עבודה בצו של שר העבודה בשעת לחימה, אשר הגדירו את מקום עבודתו כמפעל חיוני, לא יהיה זכאי לשכר מהמעביד במידה ולא הגיע לעבודה.

כמו כן, יצוין כי אי התייצבות במקום עבודה שהוגדר "מפעל חיוני" מהווה לכאורה עבירה פלילית.

בנוסף, על פי חוק שירות עבודה, שר העבודה רשאי לקרוא בצו לאדם החייב בשירות עבודה או לאימון לשירות עבודה עד 3 ימים בשנה, ולגבי המקצועות הבאים עד 12 ימים בשנה: רופאים, אחים ואחיות, סגל רפואי סיעודי, סגל רפואי טכני, סגל רפואי אקדמאי אחר, עובדי מינהל ותחזוקה ברפואה, נהגים, עובדי מנוף ובתי מלאכה בנמלים, עובדי רשת החשמל, עובדי מתכת בייצור בטחוני, מפעילי ציוד מיכני הנדסי, עובדי מינהל, עובדים טכניים, בוחנים ושמאים בתחבורה.

עובד שנקרא לאימון על-פי החוק, לתקופה רצופה העולה על יום אחד, יראו אותו כאילו שירת אותה תקופה במילואים והוא יהיה זכאי לתגמולי מילואים בשל כל תקופת האימון, על-פי חוק הביטוח הלאומי.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

הגבלת פיטורים

סעיף 2 לחוק הגנה על עובדים קובע, כי מעביד לא יפטר עובד בשל אחת מאלה:

1. היעדרות מהעבודה או אי-ביצוע העבודה, עקב הוראה שניתנה בשעת התקפה, או עקב הוראה שניתנה בעת מצב מיוחד בעורף, אשר בשלה נמנע מהעובד מלהתייצב בעבודתו או מלבצעה, ולעניין אדם עם מוגבלות - לרבות בשל מוגבלותו.

2. היעדרות מהעבודה לצורך השגחה על ילדו (ילד עד גיל 14), אם יצאה הוראה מפורשת מאת כוחות הביטחון לסגור את מוסדות חינוך, או אם יצאה הנחיה כאמור, שלפיה מחויב העובד לשהות במוסד החינוך, שבו לומד הילד או שבו הוא שוהה.

ביום 28.11.2023 פורסם ברשומות חוק הגנה על עובדים בשעת חירום (תיקון מס' 5 והוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023 (להלן: "תיקון לחוק הגנה על עובדים"), בהתאם לתיקון לחוק הגנה על עובדים, בתקופת הוראת השעה – מיום 7.10.2023 ועד ליום 7.2.2025 (*), מעסיק לא יפטר עובד בשל היעדרותו מהעבודה או אי-ביצוע העבודה מחמת התקיימות אחד מאלה:

1. העובד התפנה ממקום מגוריו, שנמצא ביישוב המנוי בתוספת.

2. העובד הוא הורה או בן זוג של חטוף או נעדר כתוצאה מפעולות האיבה או פעולות המלחמה, או שהוא בן משפחה אחר של חטוף או נעדר כאמור שהגיש הצהרה חתומה בכתב ידו כי נמנע ממנו להתייצב לעבודתו או לבצעה מחמת היות בן משפחתו חטוף או נעדר.

3. העובד הוא חטוף או נעדר.

4. העובד נעדר ממקום עבודתו לצורך השגחה על ילדו הנמצא עימו, עקב שירותו של בן הזוג של העובד או הורהו האחר של ילדו כחייל.

איסור הפיטורים חל גם על מעסיק בפועל של עובד קבלן כוח אדם, בשל היעדרותו מהעבודה או אי-ביצוע העבודה בנסיבות האמורות. עוד קובע סעיף 2 לחוק הגנה על עובדים, כי עובד שיפוטר בניגוד לאמור - פיטוריו בטלים.

על פי סעיף 11 לחוק הגנה על עובדים, הוראות החוק לעניין איסור פיטורים, לא יחולו על אלה: מי שנקרא לשירות עבודה; שוטר; סוהר; עובד השירות כהגדרתו בחוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב-2002, ועובד המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים; חבר בארגון עזר, כמשמעותו בסעיף 8 לחוק ההתגוננות האזרחית; עובד בגוף הצלה כהגדרתו בסעיף 90 לפקודת המשטרה תשל"א-1971.

יצוין, כי בהתאם לחוק שירות עבודה, חל איסור לפטר מגויס מעבודתו אליה גויס, אלא בהיתר בכתב מהמפקח הכללי על כוח האדם.

כמו כן, יצוין כי חל איסור לפטר עובד אשר נקרא לשירות מילואים (צו 8) ובמשך 30 ימים מתום שירותו במילואים.

(*) חוק הגנה על עובדים בשעת חירום (תיקון מס' 5 והוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון מס' 2), התשפ"ד – 2024, מיום 30.9.2024.

הכותבת – מנהלת "כל עובד" מבית חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.

אין במידע המופיע באתר "כל עובד" או בשירות הניתן למנויי האתר כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

הגבלת פיטורי עובד מפונה שנעדר מעבודתו

עו"ד מיטל דולב בלט

חוק הגנה על עובדים בשעת חירום, התשס"ו-2006 מקנה הגנה מפני פיטורים לעובדים אשר נעדרו ממקום עבודתם בעקבות המלחמה בתנאים מסוימים המנויים בחוק. חוק הגנה על עובדים בשעת חירום (תיקון מס' 5 והוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023 (אשר פורסם ברשומות ביום 28.11.2023 מקנה הגנה מפני פיטורים לעובדים אשר פונו מבתיים בישובים מפונים אשר מנויים בתוספת ולפיכך לא יכולים לבצע עבודתם או נאלצים להיעדר ממקום העבודה.

רשימת היישובים המפונים מופיעה בתוספת לחוק וביניהם מצויים יישובי עוטף עזה ויישובים בצפון הארץ (לדוגמא: הגושרים, רמות נפתלי, שאר ישוב, אשקלון, שדרות ועוד).

ההגנה מפני פיטורים לעובדים שפוננו מבתיים חלה מיום 7.10.2023 ועד ליום 7.2.2025.

מעסיק אשר יפטר עובד כאמור בניגוד לחוק יבצע עבירה פלילית וצפוי לקנס על סך 29,200 ש"ח ובסך 14,400 ש"ח לנושא משרה.

הכותבת – מנהלת "כל עובד" מבית חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.

אין במידע המופיע באתר "כל עובד" או בשירות הניתן למנויי האתר כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים.

הסכם קיבוצי בעניין השתתפות עובדים במגזר הציבורי בהוצאות בגין המלחמה

לאור המשבר הכלכלי שפקד את המדינה, על רקע ההוצאות התקציביות הנרחבות הנובעות מהמלחמה, וביניהם מימון עלויות הלחימה וגיוס המילואים הנרחב, מימון עלויות פינוי תושבי גבול הצפון ויישובי עוטף עזה ושיקום חבלי הארץ שנפגעו, ולאור הצורך בצעדי התאמות משמעותיים להתכנסות למסגרות הפיסקליות לשנת 2025 ואילך. בתאריך 25.11.2024 נחתם הסכם קיבוצי בעניין השתתפות העובדים בהוצאות בגין המלחמה, בין מדינת ישראל ומעסיקים במגזר הציבורי, לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה (להלן: "ההסכם הקיבוצי" או "ההסכם").

פורסם באתר משרד האוצר ביום 27.11.2024

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

עדכוני חקיקה והוראות רשויות המס שחלו במהלך שנת 2024 ולקראת שנת המס 2025

כמה דגשים לחקיקה שתכנס לתוקף בשנת המס 2025. ושינויים שחלו במהלך שנת 2024.
דברי ההסבר להם יובאו בהמשך:

- החל משנת 2025 יעלה שיעור מע"מ ומס רווח במוסדות כספיים ל 18%
- החל משנת 2025 יעלה שיעור מס בריאות ב% 0.135 במדרגה ראשונה וב 0.165% במדרגה השנייה
- החל משנת 2025 מע"מ מתכוון לגבות מס עסקאות מתשר (טיפ) במסעדות
- מסלול ירוק לקבלת מעמד "מפעל טכנולוגי מועדף" - טופס 975, מסלול ירוק לחברת פיתוח תוכנה לקבלת מעמד "מעסיק משאיל" - טפס 974
- תיקון 272 לפקודה - ביטול פטור מדיווח על הכנסות בחו"ל ונכסים בחו"ל לעולה חדש / תושב חוזר ותיק
- חוזר רשות המסים בדבר התרת הוצאות ארוחות לספורטאי חוץ: בהיעדר אסמכתאות ניתן לנכות 30% מסכום התקרה
- הגדלת נקודות זיכוי בגין ילדים בקבוצת גיל 0-3 13-17
- תושבי ישובים מפונים ימשיכו לקבל הטבת מס
- בתרומת נכס הוני לגופים מוכרים לעניין סעיף 46 לפקודה ניתן לקבל פטור ממס רווח הון וגם זיכוי תרומה
- במסגרת סעיף 8(ג) לפקודה ניתן לפרוס תגמולי מילואים ששולמו בגין שנה קודמת
- החל משנת 2025 זיכוי תרומות יינתן רק על סמך קבלה בעלת מספר הקצאה (בדומה למודל חשבונות ישראל)
- בשנת 2024 עובדים שכירים נדרשו "לתרום" יום הבראה אחד לטובת חיילי מילואים
- מעסיקי חיילי מילואים קיבלו פיצוי על מרכיבים סוציאליים (בי"ל מעסיק ותגמולי מעסיק)
- שיפור שירות לנישומים ומייצגים – פתיחת תיק משותפת ברושת המסים ובביטוח לאומי
- הטבה במס רכישה לעולה חדש בקניית דירה יחידה
- החל משנת 2025 הצהרת הון תוגש באופן מקוון
- מי שסיים לימודי תואר החל משנת 2023 יקבל נקודות זיכוי במשך 3 שנים (תואר שני – שנתיים)

רפורמה במיסוי עסקים זעירים

בחוק ההסדרים לשנים 2023-2024, חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023 עבר תיקון לחוק הקובע מודל מיסוי ייחודי לבעל עסק זעיר. החוק הוא פרי עבודתה של ועדה, אשר מטרתה הייתה להמליץ על צעדים לשיפור הממשקים בין רשות המיסים לעסקים הקטנים ולפעול ליישומם.

הרפורמה הינה בשורה משמעותית לציבור העסקים הזעירים ותביא להקלה משמעותית בממשקים שלהם עם רשות המיסים. המודל החדש קובע שבעל עסק זעיר יהיה זכאי לנכות מהכנסתו "הוצאה נורמטיבית" בשיעור של 30% כחלף להוצאות להן הוא זכאי בהתאם לפקודת מס הכנסה. בנוסף, מעניק המודל פטור מהגשת דו"ח שנתי בצד הקלות בירוקרטיות נוספות.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

הרגולציה הקיימת כיום בדיני המס מכוונת לוודא את נכונות הדיווחים ותשלום המיסים כנדרש. לעתים, הרגולציה מייצרת סרבול ועומס בירוקרטי, שעלולים להיות מכבידים במיוחד עבור עסקים עם נפח פעילות קטן. כתוצאה מכך, יתכן כי ישנם בעלי עסקים שלא ממצים את זכויותיהם או, לחילופין, לא עומדים בדרישות החוק או נמנעים מדיווח. מעבר לכך, יתכן כי ישנם אנשים שלא מקימים עסקים כלל כדי להימנע מהבירוקרטיה הכרוכה בכך.

הוועדה בחנה מספר רב של חלופות ובנתה מודל מיסוי ייחודי לעסקים זעירים, שיקל באופן משמעותי על עסקים אלו. המודל מורכב הן משינוי בשיטת התרת ההוצאות, בהתבסס על מודל כלכלי, והן משינוי בתפיסה התפעולית. שינויים אלה מפשטים במידה ניכרת את הרגולציה והבירוקרטיה על עסקים זעירים, על מנת לאפשר לעסקים אלו למצות את זכויותיהם ולמלא את חובותיהם בדרך פשוטה וברורה.

המודל עליו המליצה הוועדה ושהתקבל בחקיקה קובע שבעל עסק זעיר יהיה זכאי ל"הוצאה נורמטיבית" בשיעור של 30% מהמחזור כחלף להוצאות להם הוא זכאי בהתאם לסעיפים 17-27 לפקודה (למעט סעיף 17 (א5)). קביעת שיעור ההוצאה הנורמטיבית לוקח בחשבון גם את הניכוי בגין תשלומים לביטוח לאומי ולכן בעל עסק זעיר לא יהיה זכאי לניכוי לפי סעיף 47 לפקודה.

המודל מיועד להכנסות מעסק או משלח יד מיגיעה אישית בלבד.

כדי למנוע שימוש במודל שלא לשם תכליתו, נקבעו הוראות אנטי תכנוניות וכן התאמות תפעוליות שונות. לדוגמה, לא יתאפשר לשכיר לעבור לעבודה כעצמאי אצל מעסיקו לשעבר לצורך ניצול ההוצאה הנורמטיבית. בנוסף, לא תתאפשר יציאה וחזרה מהמודל בשנים עוקבות כדי למנוע הסטת הוצאות משנה עם הוצאות נורמטיביות לשנה הגילה ועוד'.

ביום ב' 4/11/24 אישרה ועדת הכספים תקנות שקובעות כי בעל עסק זעיר יוכל להיות פטור מהגשת דין וחשבון בתנאים שנקבעו. מטרת התיקון היא לאפשר לעסקים אלו לדווח ולשלם את המס באופן פשוט ומקוצר.

להלן תהליך הרישום והדיווח החדש לבעל עסק זעיר:

- רישום כ"בעל עסק זעיר" – פעם אחת (אוטומטית בעת פתיחת תיק עוסק פטור מקוון). באמצעות מערכת ייעודית עבור עוסקים פטורים קיימים ועוסקים מורשים)
- חישוב המס מההכנסה כ"בעל עסק זעיר" – אחת לשנה, במערכת תיאומי המס
- דיווח על המחזור ותשלום המס - אחת לשנה, מיד לאחר תום השנה עד 31/3 בשנה העוקבת
- "בעל עסק זעיר" שלא מיצה את כל ההטבות שהוא זכאי להן במסגרת הדיווח המקוצר, יוכל להגיש דו"ח שנתי.

ראוי לציין, כי בצד ההקלה המשמעותית לעסקים, המודל מקל גם על עבודת משרדי הרשות והמייצגים. המהלך צפוי להפחית במידה משמעותית את מספר העסקים שחייבים בהגשת דוחות, דיווחי מקדמות והצהרות הון. מדובר בעסקים זעירים, שגביית המס מהם נמוכה, וכמחציתם אינם מגיעים לחבות מס כלל. הדיווח על המחזור העסקי ייעשה במערכת החדשה ויבטיח את גביית המס המגיע מהם. בעקבות הפעלת המודל וצמצום מספר הדוחות שיוגשו למשרדים, אנו צופים שייחסך זמן עבודה משמעותי למשרדי השומה, לעסקים ולמייצגים חיסכון זה יאפשר הפניית משאבים נוספים לשירות ואכיפה במשרדי הרשות, ויחסוך עלויות לעסקים ולמייצגים. בנוסף לכך, אנו מאמינים כי ההקלה ב דיווחים ובממשקי העבודה, תביא לשיפור ברמות הדיווח והתשלום של עסקים אלה ואף לכניסתם של יזמים נוספים למעגל העסקים.

בימים הקרובים תעלה לאתר רשות המיסים המערכת החדשה שבה ניתן יהיה להירשם למסלול החדש ולחשב את המס. המערכת לדיווח המסכם השנתי תיפתח לאחר תום שנת המס. בנוסף, ייפתח עמוד חדש המרכז את כל המידע והשירותים ל"בעל עסק זעיר". המערכות הותאמו גם לשימוש המייצגים.

פורסם באתר רשות המסים ביום 10.11.2024

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

לקט שאלות נבחרות מתוך פרסום באתר רשות המסים לגבי "עסק זעיר"

שאלה: מי יוגדר כ"בעל עסק זעיר"?

תשובה: עוסק פטור או עוסק מורשה שמחזור העסקאות השנתי שלו אינו עולה על התקרה לעוסק פטור. נכון לשנים 2024 ו-2025, מחזור העסקאות יהיה כ-120 אלף ש.

שאלה: באילו נסיבות תידחה בקשתו של עוסק להיחשב כ"בעל עסק זעיר", על אף שהמחזור השנתי אינו עולה על התקרה הקבועה בחוק?

תשובה: בחוק נקבעו הוראות אנטי תכנוניות שונות, כדי למנוע ניצול לרעה של המודל. כך, לדוגמה, שכיר שעבר לספק שירותים כעצמאי עבור מעסיקו לשעבר לא יוכל להירשם כ"בעל עסק זעיר" ויהיה חייב ברישום כעסק רגיל. בנוסף, לא תתאפשר יציאה וחזרה מהמודל שנה אחר שנה כדי למנוע הסטת הוצאות בין השנים.

שאלה: כיצד ידווח בעל עסק זעיר למס הכנסה?

תשובה: עצמאי שקיבל הכרה כ"בעל עסק זעיר" ידווח לרשות המסים פעמיים עבור כל שנה.

בדיווח הראשון – שאותו ניתן לבצע לאורך כל שנת המס השוטפת (זו שעליה מדווחים), מה-1 בינואר ועד ל-30 בדצמבר – יבוצע חישוב שיעורי המס, בהסתמך על המחזור המשוער, הכנסות נוספות, הטבות מס, נקודות זיכוי וכדומה. הדיווח יבוצע במערכת תיאומי המס הקיימת כיום, שבאמצעותה מחושב ניכוי המס לשכירים בעלי הכנסה נוספת.

הצהרה לבעל עסק זעיר – שיבוצע במהלך שנת המס העוקבת (זו שלאחר השנה שעליה מדווחים),

מה-1 בינואר ועד ה-31 במרס – ידווח העוסק על המחזור בפועל, יקבל חיוב וישלם את המס.

שאלה: האם המעבר למסלול "בעל עסק זעיר" משפיע על הזכאות להטבות מס כמו נקודות זיכוי, הטבה בגין מגורים בישוב מוטב ועוד?

תשובה: בעל עסק זעיר זכאי לכל הטבות המס.

במהלך עריכת תיאום המס על ידכם, המערכת תזהה הקלות בחישוב המס המגיעות לכם, וכן תאפשר לכם בחירת הקלות אחרות. אם בעל עסק זעיר זכאי להטבות שלא ניתן לממש דרך מערכת תיאומי המס – ניתן לקבלן באמצעות הגשת בקשה להחזר מס.

שאלה: מה יקרה למי שלא יבצע בזמן (עד ה-31.12) תיאום המס?

תשובה: בעל עסק זעיר שלא יבצע בזמן תיאום מס עד תום שנת המס (31.12) יהיה חייב בהגשת דו"ח שנתי מלא וכל שאר החובות שיש לעסק רגיל.

שאלה: האם שני בני זוג שיש להם עסקים זעירים נפרדים רשאים להיות "בעל עסק זעיר"?

תשובה: כן.

שאלה: האם בעל עסק זעיר יהיה חייב בהצהרת הון?

תשובה: בעל עסק זעיר במסלול המקוצר לא יחויב באופן אוטומטי בהצהרת הון כמו בעלי עסקים אחרים, יחד עם זאת, במקרים שבהם רשות המסים תראה בכך צורך, תשלח דרישה להצהרת הון.

שאלה: האם בעל עסק זעיר צריך עדיין לדווח למע"מ?

תשובה: בעל עסק זעיר זו הגדרה של מס הכנסה ולכן כל הדיווחים למע"מ לא משתנים.

שאלה: האם המעבר למסלול "בעל עסק זעיר" משפיע על הזכאות להטבות מס כמו נקודות זיכוי, הטבה בגין מגורים בישוב מוטב ועוד?

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

תשובה: בעל עסק זעיר זכאי לכל הטבות המס.

במהלך עריכת תיאום המס על ידכם, המערכת תזהה הקלות בחישוב המס המגיעות לכם, וכן תאפשר לכם בחירת הקלות אחרות. אם בעל עסק זעיר זכאי להטבות שלא ניתן לממש דרך מערכת תיאומי המס – ניתן לקבלן באמצעות הגשת בקשה להחזר מס.

שאלה: האם שני בני זוג שיש להם עסקים זעירים נפרדים רשאים להיות "בעל עסק זעיר"?

תשובה: כן.

שאלה: האם בעל עסק זעיר יהיה חייב בהצהרת הון?

תשובה: בעל עסק זעיר במסלול המקוצר לא יחויב באופן אוטומטי בהצהרת הון כמו בעלי עסקים אחרים, יחד עם זאת, במקרים שבהם רשות המסים תראה בכך צורך, תשלח דרישה להצהרת הון.

שאלה: מה יקרה למי שלא יבצע בזמן (עד ה 31.12) תיאום המס?

תשובה: בעל עסק זעיר שלא יבצע בזמן תיאום מס עד תום שנת המס (31.12) יהיה חייב בהגשת דו"ח שנתי מלא וכל שאר החובות שיש לעסק רגיל.

שאלה: מה יקרה למי שלא יצהיר בזמן על המחזור בפועל בדיווח המקוצר (עד ה 31.3 של השנה העוקבת)?

תשובה: בעל עסק זעיר שלא יצהיר על המחזור בפועל יועבר להיות עסק רגיל, ויהיה חייב בהגשת דו"ח שנתי מלא וכל שאר החובות שיש לעסק רגיל.

שאלה: האם בעל עסק זעיר פטור בכל מקרה מתשלום מקדמות?

תשובה: בעל עסק זעיר לא יחויב באופן אוטומטי במקדמות כמו בעלי עסקים אחרים, יחד עם זאת, במקרים שבהם רשות המסים תראה בכך צורך, תשלח דרישה למקדמות.

שאלה: האם בעל עסק זעיר שקיבל פטור רשאי בכל זאת לשלם מקדמות?

תשובה: כן, פותחה מערכת חדשה לתשלום מקדמות לבעל עסק זעיר שבה בעל העסק הזעיר יוכל לשלם מקדמות במהלך השנה.

שאלה: מה עושים עם עצמאי שהפך לבעל עסק זעיר במהלך שנת המס, ושילם מקדמות כעצמאי לפני המעבר?

תשובה: המקדמות ששולמו כעצמאי יועברו להיות מקדמות של בעל עסק זעיר.

שאלה: האם למעבר לדיווח כ"בעל עסק זעיר" יש השלכות על חובת ניהול ספרים?

תשובה: לא. החוק לא השתנה לעניין זה. עצמאי שידווח כ"בעל עסק זעיר" עדיין חייב לנהל ספרים כחוק, ויכול למצוא את עצמו מוזמן לביקורת ניהול ספרים או דיונים.

שאלה: האם למעבר לדיווח כ"בעל עסק זעיר" יש השלכות על התנהלות בעל העסק מול ביטוח לאומי וניכוי הוצאות ביטוח לאומי?

תשובה: בשלב זה, לא יהיו השלכות על ההתנהלות מול ביטוח לאומי למעט שהוצאות על תשלומים לביטוח לאומי יוכרו במסגרת ההכרה של ההוצאות בשיעור 30% מהמחזור של בעל עסק זעיר.

שאלה: האם עוסק זעיר צריך לפתוח תיק עצמאי לביטוח לאומי ?

תשובה: בעת הגשת בקשה לפתיחת תיק לבעל עסק זעיר במערכת המקוונת, המידע עובר לביטוח לאומי באופן מקוון ונפתח תיק באופן אוטומטי. למעשה הבקשה המקוונת פותחת תיק אוטומטית במע"מ, מס הכנסה וביטוח לאומי. במקרים אחרים, יש לפתוח תיק לביטוח הלאומי.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

תזכירי חוק חדשים – תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וגזרותיה

רו"ח (משפטן) ישי כהן

בימים האחרונים פורסמו שני תזכירי חוק אחר דוח הצוות לבחינת רווחים לא מחולקים מספטמבר 2024, ובעקבות קובץ "מחליטים" (שבו הצעות נוספות לתיקונים, שאינן חלק ממאמר זה) שפורסם לאחרונה, הגענו לשלב תזכירי החוק. שני תזכירים, האחד תזכיר חוק לתיקון חוקי מסים, התשפ"ה-2024, והאחר תזכיר חוק לתיקון פקודת מס הכנסה. מאחר שאנו בשלב ראשוני של תהליך החקיקה, ואנו צופים ובעיקר מצפים לשינויים רבים, לא ניכנס לנבכי הדברים ורק נציין את עיקרי הנושאים הנדונים. כמובן, נעדכן ונתפלפל עוד רבות בעניין חקיקה זו בהמשך, בהתאם לקצב התפתחותה, שכן יש לה השלכות ומשמעויות רבות.

בימים האחרונים פורסמו שני תזכירי חוק לאחר דוח הצוות לבחינת רווחים לא מחולקים מספטמבר 2024, ובעקבות קובץ "מחליטים" (שבו הצעות נוספות לתיקונים, שאינן חלק ממאמר זה) שפורסם לאחרונה, הגענו לשלב תזכירי החוק. שני תזכירים, האחד תזכיר חוק לתיקון חוקי מסים, התשפ"ה-2024, והאחר תזכיר חוק לתיקון פקודת מס הכנסה. מאחר שאנו בשלב ראשוני של תהליך החקיקה, ואנו צופים ובעיקר מצפים לשינויים רבים, לא ניכנס לנבכי הדברים ורק נציין את עיקרי הנושאים הנדונים. כמובן, נעדכן ונתפלפל עוד רבות בעניין חקיקה זו בהמשך, בהתאם לקצב התפתחותה, שכן יש לה השלכות ומשמעויות רבות.

תזכיר החוק לתיקון חוקי מסים עוסק בנושאים הבאים:

- תיקון סעיף 9א – ביטול ההגדלה המתוכננת של אחוז הפטור מקצבה והשאריתו כבעבר על 52%.
- הגדלת מס היסוף ל-5% ביחס ל"נכסים הוניים" שהם כל סוג של הכנסה, למעט עסק ומשכורת, דהיינו גם הכנסות פירותיות אשר אינן מעסק או ממשכורת... כך לדוגמה, הכנסת שכירות מנכס מסחרי תגיע גם ל-52% מס!
- הוספת שבח מדירת מגורים לרכיב החייב במס יסף.
- הקפאת סכומים ואי הצמדתם למדד של מדרגות המס, נקודות זיכוי, זיכוי יישובים מוטבים, פטור 9(א7) מענקי הון, זיכוי ממס מתרומה למוסד ציבורי, תקרת פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירת מגורים ועוד.

תזכיר החוק לתיקון פקודת מס הכנסה דן בנושאים הבאים:

1. תיקון סעיף 62א בנושא חברות ארנק – עיקרי התיקון:

- שינוי הסוף ליציאה מתחולת הסעיף לבעלי מניות בחברה מקבלת השירות מ-10% ל-50%.
- ביטול ההחרגה של שותף בשותפות. הן בסעיף 62א(א)(2) והן בסעיף 62א(א)(4).
- ביטול התנאי של 30 חודש מתוך 48 חודש וצמצום לשנה אחת בלבד.
- הרחבת תחולת סעיף 62א על חברות שלא עמדו עד כה בתנאי הסעיף, אך מדובר בחברות מעטים שיש להן "הכנסה מפעילות עתירת יגיעה אישית".

2. תיקון סעיף 77:

- ביטול הדרישה להראות כי תוצאת אי החלוקה מביאה להימנעות או להפחתת מס.
- קביעת חזקה הניתנת לסתירה כי חלוקת רווחים צבורים אינה מזיקה לקיומו ולפיתוחו של העסק, והסמכת שר האוצר לקביעת כללים בעניין.
- הרחבת האפשרות להפעיל את הסעיף על חברות המשלבות פעילות עסקית עם "פעילות" החזקה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

תוספת מס של 2% לשנה! על רווחים של חברת מעטים שלא חולקו ושאינם משמשים "לפעילות ריאלית". קיימות הגדרות ונוסחאות אשר במסגרתן יקבעו מהם אותם רווחים אשר יוטל עליהם המס האמור.

במסגרת זו ומאחר שהתזכיר מתייחס לעודפים של 12/2024 וכחכנה לטענות נגד החקיקה הרטרואקטיבית, מוצעת הוראת מעבר לפיה המס לא יחול לשנים 2025 ואילך, אם וככל שיחולקו רווחים שנצברו עד 12/2024 בהיקף שיזכה בפטור מהמס האמור "אפילו" עד לשנת 2029 ככל שתהיה חלוקה עמוקה יותר מתוך רווחי 12/2024.

רציתם מבצע? קיבלתם! ועל זה נאמר: "הפוך גוטה, הפוך!"

הכותב - רו"ח (משפטן) ישי חיבה - שותף במשרד ארצי, חיבה, כהן - פתרונות מיסוי בע"מ www.ahec-tax.co.il

דו"ח הצוות בראשות מנכ"ל משרד האוצר לבחינת רווחים לא מחולקים

רו"ח אליק גנדלמן

במהלך החודשים ינואר-אוגוסט 2024 התכנס צוות בראשות מנכ"ל משרד האוצר לבחון את סוגיית הרווחים הלא-מחולקים. במסגרת עבודתו, הצוות בחר להתמקד בחברות ארנק – חברות בהן בעלי מניות מעטים, לרוב בעל מניות יחיד, משמשות ככלי תאגידי לצבירת כספים ולהשקעתם בהשקעות פסיביות.

הוועדה דנה בדרכים לתמרץ או לכפות חלוקת דיווידנד מתוך רווחים לא מחולקים. הדוח מתייחס בעיקר לשני סוגים של חברות:

- חברות משלח יד (עורך דין, רואה חשבון, אדריכל וכדומה)
 - חברות החזקות (חברה בעלת פעילות מזערית או ללא פעילות כלל, שמחזיקה בחברות אחרות ובחברות בנות המחלקות דיווידנד לחברת אם)
- בהיעדר כלים בידי רשות המסים לתמרץ או לכפות חלוקת דיווידנד, החברות מקבוצות אלה צוברות רווחים ללא חלוקת דיווידנד. אותם רווחים מושקעים בדרך כלל בהשקעות פסיביות כגון נדל"ן ושוק ההון. במסגרת תיקון 235 לפקודה ניתן פתרון חלקי לבעיה על ידי הוספת סעיף 3(ט), סעיף 62א ותיקון סעיף 77. הוועדה דנה בכלים נוספים שיגרמו לחברות לחלק רווחים.
- כמה מהפתרונות שהציעה הוועדה לבעיית הרווחים הצבורים, הם:
- שני תיקונים לסעיף 62א לפקודה:
 - העלאת שיעור ההחזקה בחברה המקבלת שירות מחברת ארנק מ-10% ל-50%. כלומר, סעיף 62א לא יחול על חברה שנותנת שירות לחברה אחרת, ובעל המניות המהותי של חברת הארנק יחזיק בה בשיעור של 50% ולא בשיעור של 10% לפי נוסח הסעיף הנוכחי
 - לבטל החרגה שחלה היום על שותפים בשותפות, כלומר, חברה של שותף בשותפות (כגון עורך דין) תסווג כחברת ארנק. זאת בניגוד לסעיף בנוסחו כיום
 - הוספת סעיף חדש שיחול על חברות בעלות שיעור רווחיות של יותר מ-25% (שיעור רווחיות = הכנסה חייבת מעסק חלקי הכנסה עסקית) בעלות מחזור עסקי שנתי שבין 200 אלף ל-30 מיליון ש"ח. בעל מניות המהותי הפעיל בחברה מסוג זה ימוסה במס שולי על רווח עסקי העולה על 25%. מס מסוג זה יגרום למצב שבו כאשר לחברה אין אפיק השקעה בעל רווחיות גבוהה כדאי לה לחלק דיווידנד כדי להפסיק לשלם מס (סעיף זה רלוונטי לחברות משלח יד, ששיעור הרווחיות שלהן גבוה בדרך כלל)

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

- סעיף חדש אשר יטיל מס "ריבית" בגובה של 2% בכל שנה על רווחים צבורים מעל "כרית ביטחון". הוועדה המליצה על שיעור מס של 2% (סעיף זה רלוונטי הן לחברות החזקה והן לחברות משלח יד). מס מסוג זה יגרום למצב שבו כאשר לחברה אין אפיק השקעה בעל רווחיות גבוהה, יהיה לה כדאי לחלק דיווידנד כדי להפסיק לשלם מס
- תיקון סעיף 77 לפקודה במטרה להקל על יישומו. לצורך הפעלת הסעיף המתוקן יהיה על פקיד שומה להתחשב במידת הפעילות העסקית של החברה, במידת המימון הזר של החברה, ברמת הסיכון ובפגיעה בנושים
- הוועדה המליצה לא לחדש מבצעים לחלוקת דיווידנד בשיעור מס מופחתהגדלת נקודות זיכוי ילדים החל משנת המס 2024

הערת מערכת: תיקון החוק בנושא רווחים בלתי מחולקים טרם אושר. פורסמה רק הצעת חוק בנושא

מיום 2.12.2024 תורמים לעמותות מוכרות שהתממשקו למערכת הדיגיטלית של רשות המסים יוכלו לקבל זיכוי במס מבלי להציג קבלה

רשות המסים מציגה הקלה נוספת לתורמים לעמותות מוכרות לפי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה, אשר התממשקו למערכת התרומות הדיגיטלית של רשות המסים. החל מהיום תורמים לעמותות מוכרות המבקשים לממש את זכאותם לזיכוי במס בגין התרומה, יוכלו לעשות זאת באמצעות תיאום מס מקוון או תיאום מס במשרד מס הכנסה, ללא צורך לשמור ולהציג קבלה בגין התרומה, כל עוד העמותה התממשקה למערכת התרומות הדיגיטלית. אם תרומה דווחה במערכת הדיגיטלית יופיע על גבי הקבלה בגין אותה תרומה הכיתוב: "התרומה דווחה לרשות המסים" בצירוף מספר דיווח.

תורמים שיערכו תיאום מס מקוון, באתר רשות המסים, יראו מיד עם כניסתם לתהליך המקוון רשימה של התרומות שלהם לשנה הנוכחית, מתוכה יוכלו לסמן את התרומות עליהן הם מבקשים לקבל זיכוי, ללא צורך בצירוף הקבלות. תורמים שיפנו למשרדים לצורך תיאום מס, לא יצטרכו להציג קבלות. רשות המסים ממליצה לעשות שימוש בשירותים המקוונים וכך לחסוך זמן הגעה למשרדים.

הקלה זו מתאפשרת בזכות מערכת התרומות הדיגיטלית שהשיקה רשות המסים בתחילת השנה. מערכת זו מאפשרת למוסדות ציבור להעביר ישירות למאגרי המידע של הרשות את כל המידע בנוגע לתרומות שקיבלו. כבר עתה חוסכת המערכת לתורמים לעמותות שעושות בה שימוש את הצורך לשמור קבלות נייר, שכן הקבלות מרוכזות עבור התורם באזור האישי שלו באתר רשות המסים. כעת הושלם הפיתוח המאפשר הצגה של המידע בנוגע לתרומות במערכות המידע המשמשות לעריכת תיאום מס, ובזאת נחסך לתורם הצורך להציג את הקבלות שבאזור האישי בפני המשרד או להעלותן למערכת תיאומי המס המקוונת.

במקביל עורכת רשות המסים בימים אלה, בשיתוף עם החשב הכללי במשרד האוצר, פיילוט בקרב משרדי ממשלה שבמסגרתו מועברים פרטי התרומות ישירות למערכות השכר של המעסיק, כך שהעובד יכול לקבל את זיכוי המס ישירות דרך תלוש השכר ללא צורך בתיאום מס. בעתיד, מתכוונת רשות המסים לעשות שימוש במערכת זו על מנת לקדם מהלכים נוספים של מיצוי זכויות לתורמים.

מהלכים אלה נעשים בהתאם למדיניותה של רשות המסים, הרואה חשיבות עליונה בהגברת מיצוי זכויות בקרב הציבור, בקידום וחיזוק המגזר השלישי במדינת ישראל, ובשיפור השירות לאזרח באמצעות מהלכי דיגיטציה של שירותים ותהליכים.

פורסם ברשות המסים ביום 2.12.2024

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

הודעה משותפת לדוברות רשות המיסים ודוברות משרד האוצר: פיילוט במשרדי ממשלה: זיכוי במס בגין תרומה - ישירות דרך תלוש השכר

רו"ח רמי אריה

ביום 13.11.2024, פורסמה הודעה משותפת לדוברות רשות המיסים ודוברות משרד האוצר, ולפיה, עמותות וארגונים המחזיקים באישור לפי סעיף 46 לפקודה, המקנה לתורמים לאותן עמותות זיכוי במס בגין תרומתם, יוכלו לדווח ישירות לרשות המיסים על סכומי התרומות שקיבלו, והמידע יועבר באופן אוטומטי למערכות השכר של המעסיקים ויזכה באופן אוטומטי את העובד בזיכוי המס המגיע לו, ללא צורך בתיאום מס או בקשה להחזר מס. למערכות השכר של המעסיק יועבר אך ורק סכום התרומה לצורך הזיכוי במס, ללא פרטים מזהים אודות העמותה אליה נתרם הכסף, ובכך תשמר גם פרטיות התורמים.

נוהל מתן אורכות להגשת דוחות לשנת המס 2023 - הסדר האורכות למייצגים

להלן הסדר האורכות למייצגים להגשת דוחות לשנת 2023 כפי שגובש וסוכם עם הלשכות המקצועיות, לשכת רואי חשבון ולשכת יועצי המס ובאישורו של מנהל רשות המסים מר שי אהרונוביץ.

א. יחידים

שלב א	יום ה' 29.8.2024	מכסה 15%
שלב ב	יום ג' 31.12.2024	מכסה 50%
שלב ג	יום ב' 31.3.2025	מכסה 100%

ב. חבר בני אדם (כולל מלכ"רים ונאמניות)

שלב א	יום ב' 30.9.2024	מכסה 10%
שלב ב	יום ו' 31.1.2025	מכסה 45%
שלב ג	יום ד' 30.4.2025	מכסה 100%

ג. דגשים ועקרונות ליישום הסדר האורכות למייצגים

מדידת האורכות נעשית רק לגבי לקוחות של מייצגים ראשיים.

במדידת הדוחות שהוגשו, לצורך עמידה במכסה הנדרשת לכל מועד, יכללו רק דוחות ששודרו והוגשו באמצעות המערכת לשידור דוח מקוון מלא, או דוחות שהוגשו ידנית בצירוף דוח חתום על ידי הנישום וכל הצרופות (לאחר שידור או ללא שידור למי שאינו חייב בדוח מקוון), ושהגשתם אושרה במשרד השומה.

הבהרה: דוחות שישודרו ויוגשו באמצעות מערכת דוח מקוון מלא עד ליום האחרון של חודש מסוים שנקבע בהסדר, ימדדו באותו החודש לעניין הסדר הארכות.

כך למשל: דוח של חבר בני אדם שישודר ויוגש במערכת דוח מקוון מלא עד 31.1.2025, יחשב כדוח שהוגש במועד ויימדד במכסת ההגשה בשלב ב'.

ד. הדרכה ותמיכה טכנית

ביישום המקוון לשידור דוחות, למייצגים המקושרים למחשב שע"מ, ישנה הדרכה, בליווי מצגת מפורטת לשימוש ביישום המקוון.

שירותי התמיכה בטלפון ניתנים על ידי מרכז המידע והשירותים המקוונים של רשות המסים, באחד ממספרי הטלפון הבאים: 02-5656400 או *4954 (כוכבית מסים), בימים א' עד ה' בין השעות: 8:15 עד 15:45 ובאמצעות פניות מקוונות במערכת המייצגים (פניות למשרדים), ישירות מפורטל המייצגים בשע"מ, כמפורט בהרחבה בסעיף 16.2 בהוראת ביצוע מס הכנסה 11\2023 נוהל מתן אורכות להגשת דוחות מס הכנסה לשנת המס 2022.

פורסם באתר רשות המסים ביום 16.4.2024

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

מיסוי מקרקעין

מס יסף

הכוונה להעלות את שיעור מס היסף על הכנסות הוניות, לרבות מדמי שכירות, מדיווידנדים וכדומה, בשיעור של 2%, החל מיום 1.1.2025, וביטול הפטור ממס יסף על שבח ממכירת דירת מגורים החייב במס שבח, מחייבים היערכות מתאימה ודחופה לחיסכון במס זה, על ידי קבלת התמורות או מימוש הנכסים עד ליום 31.12.2024 למי שממילא עומד לקבלן או מתכוון לממש אותם בקרוב.

לפי תזכיר החוק לתיקון חוקי מיסים, התשפ"ה-2024 יועלה מס יסף בשיעור של 2% על רווחי הון מהכנסות הוניות ועל שבח מקרקעין ממימוש זכויות במקרקעין, והמס יחול גם על מכר דירת מגורים שאינה פטורה ממס שבח.

הטבת הקלה במס רכישה לנכה, עיוור, לנפגע או לבן משפחה של חייל שנספה במערכה - עודכנה הוראות ביצוע 3/2004

עו"ד רמי אריה

רשות המיסים עדכנה את הנחיותיה ביחס לתקנה 11 לתקנות והבהירה בין היתר, באלו מקרים של רכישה דירה על ידי הורים לקטין נכה יהיו זכאים ההורים להטבת המס, באילו מקרים הורים של ילדים נכים יהיו זכאים להטבת המס ללא צורך בוועדה רפואית של מס הכנסה, באילו מקרים של נכה בגיר פסול דין המתגורר עם הוריו יהיו זכאים ההורים להטבה, לשילוב הטבת המס של נכה עם הטבת המס המנויה בתקנה 20 לתקנות, לאופן בחינת הזכאות להטבה במקרים של רכישה קרקע ועוד.

מס רכישה מופחת בהוצאת היתר חפירה ודיפון – הטבה ליזמים?

עו"ד אוהד ג'אנה

לעיתים, נוכח הקשיים בהוצאת היתר בנייה בפרויקטים בהיקפים גדולים ולשם קידום והקדמת התחלת עבודות הבנייה על הקרקע, הבקשה להיתר בנייה מופצלת להיתר חפירה ודיפון והיתר בנייה עיקרי. בנייר עמדה מקצועי מספר 04/2024 מיום 31.10.2024 הביעה רשות המיסים את עמדתה לפיה "קבלת היתר חפירה ודיפון לבניין מגורים במקרקעין ייחשב להיתר לבנייה של דירת מגורים כמשמעותו בתקנה 2(א1) לתקנות מס רכישה, ומכוחו ניתן יהיה להחיל את התקנה כאמור ולהשיב לרוכש שישית מסכום מס הרכישה". ואולם, אין מתנות חנים. על מנת להנות מההטבה על הרוכש לעמוד במספר תנאים מצטברים כדלקמן בתמצית

בהתאם לתקנות מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (מס רכישה), תשל"ה-1974, שיעור מס הרכישה החל ברכישת זכות במקרקעין שאינה דירת מגורים הינו 6%. על אף האמור, תקנה 2(א1) לתקנות מס רכישה קובעת חריג לכלל לפיו, שישית ממס הרכישה יוחזר לרוכש בהתקיימות שני תנאים. הראשון, מדובר במכירה של זכות במקרקעין שקיימת לגביה תכנית המתירה בנייה על הקרקע של דירת מגורים אחת לפחות. התנאי השני, התקבל היתר לבניית דירת מגורים אחת לפחות לא יאוחר מתום 24 חודשים מיום המכירה.

לעיתים, נוכח הקשיים בהוצאת היתר בנייה בפרויקטים בהיקפים גדולים ולשם קידום והקדמת התחלת עבודות הבנייה על הקרקע, הבקשה להיתר בנייה מופצלת להיתר חפירה ודיפון והיתר בנייה עיקרי. בנייר עמדה מקצועי מספר 04/2024 מיום 31.10.2024 הביעה רשות המיסים את עמדתה לפיה "קבלת היתר חפירה ודיפון לבניין מגורים במקרקעין ייחשב להיתר לבנייה של דירת מגורים כמשמעותו בתקנה 2(א1) לתקנות מס רכישה, ומכוחו ניתן יהיה להחיל את התקנה כאמור ולהשיב לרוכש שישית מסכום מס הרכישה".

ואולם, אין מתנות חנים. על מנת להנות מההטבה על הרוכש לעמוד במספר תנאים מצטברים כדלקמן בתמצית:

1. מדובר בקרקע להקמת פרויקט רחב היקף ומורכב תכנונית.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

2. הקרקע נרכשה במסגרת מכרז שהוראותיו מחייבות את הרוכש לעמוד בלוחות זמנים מפורשים לצורך הקמת הפרוייקט והשלמתו.
3. הרוכש הגיש בקשה מפורצלת להיתר בנייה המורכבת מבקשה להיתר חפירה ודיפון ובקשה לקבלת היתר בנייה, אשר הוגשה במועד הקבוע בתקנה 2(א1), היינו בתוך 24 חודשים מיום המכירה.
4. פיצול ההיתר נעשה בהחלטת וועדה מקומית ולפי דרישתה נוכח מורכבות הפרוייקט המצדיקה את הפיצול כאמור.
5. הפיצול אושר רק לאחר שעמד בתנאי הוועדה המקומית לפיצול היתרים. ולא זו בלבד, היקף החפירה והדיפון מאפשר להשלים את קבלת ההיתר העיקרי תוך שמירה על רצף עבודות עד סיום הפרוייקט.
6. עבודות החפירה והדיפון תחלנה מיד עם קבלת היתר החפירה והדיפון והבנייה תתבצע באופן רציף עד סיום בניית הפרוייקט.

נייר העמדה מעניק פרשנות מרחיבה ליישום תקנה 2(א1), אשר לכאורה מהווה בשורה לציבור הרוכשים ובפרט לזמנים. האפשרות לזכות בהטבה אפילו כשאין בידי הרוכש היתר בנייה מלא עשויה להרחיב את מעגל הזכאים להטבה וכפועל יוצא לעודד ולקדם בנייה. תוצאה זו עולה בקנה אחד עם תכלית התקנה, המכוונת לתמרץ יזמים לבנות מבלי להתממה וכך להגדיל את היצע הדירות בשוק. בד בבד, נראה כי התנאים המצטברים הנדרשים למימוש ההטבה מצמצמים באופן משמעותי את תחולתה בפועל. הערכה גסה של היקף ההטבה מעלה תהיות באשר להשפעתו המעשית של נייר העמדה על השוק ולמסקנה כי אין מדובר בהוצאה משמעותית מקופת המדינה לטובת אותם זכאים.

היה ותכלית התקנה עומדת כנר לרגליה של הרשות, נדרשת בחינה מחודשת של התנאים. כך למשל, ניתן לקבוע קריטריונים מקלים יותר או קריטריונים חלופיים ואולי אף לשקול נוסח חלופי לתקנה אשר יאפשר את יישומה במגוון רחב יותר של מקרים.

האמור בכתבה לא משמש יעוץ, או המלצה ולא כתחליף להם.

הכותב - ממשד מאיר מזרחי עם א.רפאל ושות'

מס ערך מוסף

היערכות דחופה להעלאת מס היסוף משנת 2025

עו"ד רו"ח רמי אריה

הכוונה להעלות את שיעור מס היסוף על הכנסות הוניות, לרבות מדמי שכירות, מדיווידנדים וכדומה, בשיעור של 2%, החל מיום 1.1.2025, וביטול הפטור ממס יסף על שבח ממכירת דירת מגורים החייב במס שבח, מחייבים היערכות מתאימה ודחופה לחיסכון במס זה, על ידי קבלת התמורות או מימוש הנכסים עד ליום 31.12.2024 למי שממילא עומד לקבלן או מתכוון לממש אותם בקרוב

הכוונה להעלות את שיעור מס היסוף על הכנסות הוניות, לרבות מדמי שכירות, מדיווידנדים וכדומה, בשיעור של 2%, החל מיום 1.1.2025, וביטול הפטור ממס יסף על שבח ממכירת דירת מגורים החייב במס שבח, מחייבים היערכות מתאימה ודחופה לחיסכון במס זה, על ידי קבלת התמורות או מימוש הנכסים עד ליום 31.12.2024 למי שממילא עומד לקבלן או מתכוון לממש אותם בקרוב.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

לפי תזכיר החוק לתיקון חוקי מיסים, התשפ"ה-2024 יועלה מס יסף בשיעור של 2% על רווחי הון מהכנסות הוניות ועל שבח מקרקעין מממוש זכויות במקרקעין, והמס יחול גם על מכר דירת מגורים שאינה פטורה ממס שבח.

לפי סעיף 121ב לפקודת מס הכנסה, יחיד חייב במס נוסף (מס יסף) בשיעור של 3% על חלק מהכנסתו החייבת, העולה על התקרה הקבועה באותו סעיף ועומדת בשנת המס 2024 על 721,560 ש"ח.

בתזכיר החוק מוצע לקבוע עוד מס, בשיעור של 2% נוספים, על הכנסה חייבת ממקורות הוניים העולה על התקרה האמורה.

שימו לב כי לפי תזכיר החוק מס היסף החדש בשיעור של 5% יחול על כל הכנסה שלא הופקה מעבודה או מעסק של יחיד, ובכלל זאת הכנסה מדיווידנד, מריבית, מרווח הון, מדמי שכירות וממכירת זכויות במקרקעין.

המשמעות היא כי משכיר שיקדים את קבלת דמי השכירות שלו לשנת 2024 לא יחויב בהגדלת מס יסף. כך גם לגבי הקדמת תשלומי דיווידנדים מחברות לשנת 2024 במקום שישולמו בשנת 2025, וכך גם לגבי מכירת נכסי הון כגון מכר עסקים, מניות וזכויות הוניות אחרות, ומכירת נכסי מקרקעין. זאת, לגבי שוכרים, בעלי מניות ובעלי נכסים שסך הכנסתם בשנים 2024 או 2025 צפויה להיות גבוהה מהסך של 721,560 ש"ח.

נוסף על כך, אמור להתבטל הפטור ממס יסף על שבח שנוצר ממכירת דירות מגורים שאינו פטור ממס שבח, כגון: שבח ממכירת דירת מגורים שאינה יחידה, או שבח ממכירת דירת מגורים הנחשבת "דירת יוקרה" שסכום התמורה ממכירתה בשנת 2024 עולה על 5,008,000 ש"ח.

משכך, כל המתכוון למכור דירה יחידה שערכה מעל הסכום שלעיל, או למכור דירת מגורים שאינה יחידה, כדאי שיקדים את המכירה עד ליום 31.12.2024, ובכך יחסוך מס יסף בשיעור של 5% על השבח, לעומת מכירתם בשנת 2025.

הכותב – עו"ד רו"ח רמי אריה הוא שותף בכיר במשרד משרד עו"ד דורון, טיקוצקי, נס, קנטור, גוטמן, עמית גרוס ושות' והעורך של אתר מיסים ועסקים www.ralc.co.il

התוכנית הכלכלית 2025, שינויים צפויים בחוק מע"מ

רו"ח רונית בר

פורסם תזכיר חוק לתיקון חוק מס ערך מוסף במסגרתו מוצע לבצע מספר תיקונים החל משנת 2025 כגון: ביטול סעיף 30(א)(8) לחוק מע"מ המקנה מע"מ בשיעור אפס בגין שירותים לתיירים בשייראל. יבוטל הסדר איחוד עוסקים הקבוע בסעיף 56 לחוק מע"מ. הורדת רף מחזור עסקאות הנדרש לצורך הגשת דיווחים מפורטים למע"מ. האצת כניסתו לתוקף של מודל "חשבוניות ישראל" כבר משנת 2025 כהוראת קבע

כחלק מהתוכנית הכלכלית לשנת 2025 שפרסם משרד האוצר, פורסם ביום 29.10.2024 תזכיר חוק לתיקון חוק מס ערך מוסף (להלן- "התזכיר").

במסגרת התזכיר מוצע לבצע מספר תיקונים (נזכיר, השינוי בשיעור המע"מ ל- 18% החל משנת 2025, כבר נקבע בצו בפברואר 2024):

- יבוטל סעיף 30(א)(8) לחוק מע"מ המקנה מע"מ בשיעור אפס בגין שירותים שונים הניתנים לתיירים בישראל.
- יבוטל הסדר איחוד עוסקים הקבוע בסעיף 56 לחוק מע"מ.
- הורדת רף מחזור העסקאות הנדרש לצורך הגשת דיווחים מפורטים לצרכי מע"מ.
- האצת כניסתו לתוקף של מודל "חשבוניות ישראל" כבר משנת 2025 כהוראת קבע.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

במאמר זה נסקור את עיקר השינויים הצפויים בהתאם לתזכיר.

● ביטול סעיף 30(א)8 לחוק מע"מ: סעיף 30(א)8 לחוק מע"מ, עובר לתיקונו המוצע, קובע כי בגין שירותים מסוימים הניתנים לתיירים המגיעים לישראל, יחול מע"מ בשיעור אפס. בין השירותים המוטבים נמנים: לינה בבית מלון, השכרת רכב, הספקת שירותי הסעה וארוחות בסוירים, שירותי סוכנות נסיעות לתיירים, הטסת תיירים מאתר לאתר בתוך ישראל וכן שירותי תיירות מרפא לתיירים זרים בישראל. תזכיר החוק קובע כי יבוטל הסעיף כך שלא יחול מע"מ בשיעור אפס על שירותים אלו לתיירים, ותיירים יחויבו במע"מ בשיעור 18% החל מיום 1.1.2025. לפי דברי ההסבר, פוטנציאל הגביה הצפוי עם התאוששות ענף התיירות לישראל צפוי להיות כ- 2.5 מיליארד ₪ בשנה, אם כי ב- 2025 הוא צפוי להיות כ- 750 מיליון ₪ בלבד.

תיקון כאמור ישפיע גם על צימרים ועל תעשיית ה-Airbnb.

● ביטול הסדר איחוד עוסקים: כידוע, הרישום ב"איחוד עוסקים" איפשר לעוסקים הרשומים בו, להגיש דוח תקופתי אחד על כל עסקאותיהם, בנטרול עסקאות שעשו בינם לבין עצמם והעברת מע"מ העסקאות בניכוי מע"מ התשומות, בעסקאות שנעשו עם גורמים חיצוניים, בלבד.

היתרון העיקרי ברישום באיחוד עוסקים היה, מעבר ליעילות התפעולית בדיווחים, במניעת הפרשי עיתוי בין העברת מע"מ עסקאות וקבלת החזר מע"מ תשומות, בין העוסקים הרשומים באיחוד. באינפלציה שהחלה להרים ראש בשנתיים האחרונות, חשיבות יתרון זה עלתה.

לאור רצון רשות המיסים לאפשר בחינה גם של העסקאות הפנימיות בין העוסקים שבתוך האיחוד, ובמיוחד את עניין מס התשומות שלעיתים אסור בקיזוז, מוצע במסגרת התזכיר לבטל ההסדר של איחוד עוסקים ויידרש מכל עוסק באיחוד לדווח בנפרד למע"מ, דבר שיפגע בתזרים המזומנים של העוסקים באיחוד ויגרום לעליה בעלויות התפעוליות ועלויות האשראי, הגבוהות ממילא, של העוסקים.

● הורדת רף מחזור העסקאות הנדרש לצורך הגשת דיווחים מפורטים לצרכי מע"מ. כחלק מהמלחמה בהון השחור, חלה חובת הדיווח המפורט והמקוון למע"מ במסגרת תיקון 44 לחוק מע"מ (תחילה ביום 1.3.2014).

בדיווח המפורט המדווח באופן מקוון חייב העוסק, החייב בדיווח, לתת מידע מפורט על העסקאות והתשומות הנוגעות לתקופת הדיווח.

כיום, עוסקים החייבים בדיווח מפורט הינם כמפורט בסעיף 69א(ז) לחוק מע"מ, בין היתר, מחזור עסקאותיהם מגיע כדי 1.5 מיליון ₪ או 2.5 מיליון ₪ לפי העניין.

על פי התזכיר, מוצע כי החל מינואר 2025, חובת הדיווח המפורט תורחב ותחול גם על עוסקים קטנים ובינוניים שמחזור העסקאות שלהם עולה על 500,000 ₪ בלבד.

האצת כניסתו לתוקף של מודל "חשבוניות ישראל" כבר משנת 2025 כהוראת קבע: עוד אמצעי שהוחל במסגרת מלחמת החורמה בהון השחור, למיגור תופעת החשבוניות הפיקטיביות הינו מודל "חשבוניות ישראל" שנכנס לראשונה לתוקף במאי 2024. בהתאם למודל, חלה חובה לקבלת "מספר הקצאה" לחשבוניות מס שסכומן עולה על 5,000 ₪ ממערכת המחשוב של רשות המיסים, זאת כתנאי להתרת החשבונית לניכוי כתשומות. מנהל רשות המיסים הוסמך להחליט שלא להקצות מספר לחשבוניות חשודות בהן קיים חדש סביר שהחשבונית הינה פיקטיבית.

המודל נכנס לתוקף בהדרגה ונקבע כי הדרישה לקבלת מספר הקצאה בשנת 2024 תהא לחשבוניות שסכומן עולה על 25,000 ₪, ב- 2025 יונמך הסף ל 20,000 ₪, וכך בהדרגה עד שהחובה תוחל על כל חשבונית מסך העולה על 5,000 ₪ ב- 2028 ואילך.

במסגרת התזכיר, מוצע להאיץ את יישום המודל כך שהחובה לקבלת מספר הקצאה על כל החשבוניות שסכומן עולה על 5,000 ₪, יחול כבר מ- 1.1.2025. זאת כתנאי להתרתן כתשומות.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

נזכיר שוב כי ביום 28.2.2024 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על עסקה ועל יבוא טובין) (תיקון), התשפ"ד-2024, במסגרתו, נקבע כי שיעור המע"מ יוגדל מ-17% ל-18% (בהתאמה תוקן שיעור המס שיחול על מלכ"רים ומוסדות כספיים).

תיקון זה עבר והוא יחל ביום 1.1.2025.

הכותרת – ממשד ארצי חיבה כהן – פתרונות מיסוי בע"מ www.ahec-tax.co.il

תכנית חשבוניות ישראל עוברת לשלב הבא: חובת מספר הקצאה בניכוי מס תשומות תחול מ-20 אלף ₪; רשות המסים תוכל לסרב להקצות מספר

ועדת הכספים של הכנסת אישרה ביום 20.11.2024 את המעבר לשלב הבא בתוכנית "חשבוניות ישראל" לצמצום השימוש בחשבוניות פיקטיביות, המקודמת על ידי שר האוצר, בצלאל סמוטריץ', ורשות המסים במסגרת התוכנית הכלכלית לשנים 2024 – 2025.

במסגרת הצו שאושר, החל מ-1.1.2025 תקצה רשות המסים מספרי הקצאה ייחודיים לחשבוניות בעסקאות שסכומן עולה על 20 אלף ₪ לפני מע"מ. ללא מספר הקצאה כאמור, לא תאפשר רשות המסים לנכות מס תשומות בגין אותה חשבונית. כמו כן, הצו שאושר מסמיך את רשות המסים לא להקצות מספר הקצאה כאמור לחשבונית מס, אם עולה חשד כי מדובר בחשבונית שהוצאה שלא כדין.

כבר היום קיימת חובת קבלת מספר הקצאה כתנאי לניכוי מס תשומות, אולם חובה זו חלה על עסקאות שסכומן עולה על 25 אלף ₪ לפני מע"מ, ורשות המסים לא הייתה רשאית עד כה לסרב לבקשה. כעת, תוכל רשות המסים למנוע את קיזוז מס התשומות בגין חשבוניות אלו, ובכך למנוע נזק של מיליארדי ₪ לקופה הציבורית.

לקט שאלות ותשובות - חשבוניות ישראל כפי שפורסם בשנת המס הקודמת ותקף גם כיום

1. מהם העקרונות העיקריים של מודל חשבוניות ישראל, ומה נדרש מהספק ומהלקוח?

החל מה-1 בינואר 2024 בהתאם ל"בקשת הספק" - תנפיק רשות המסים לעוסקים מספרי הקצאה לחשבוניות מס. מבחינת הלקוח בעסקה, קיום מספר הקצאה על גבי חשבוניות המס הינו תנאי בסיסי לניכוי מס התשומות מכל חשבוניות מס שסכומה לפני מע"מ גבוה מהתקרה שנקבעה בחוק (לשנת 2024 – 25 אלף ₪ ובהמשך תרד התקרה עד לרמה של 5,000 ₪). מבחינת הספק בעסקה, במהלך שנת 2024 כל בקשה למספר הקצאה לכל חשבוניות מס תיענה אוטומטית בחיוב. בהמשך, ייבחנו הבקשות בהתאם לקריטריונים שנקבעו על מנת להבטיח כי מדובר בעסקת אמת.

2. האם שנת 2024 היא שנת פיילוט?

המושג פיילוט אינו קיים בחוק, ולפיכך יודגש כי שנת 2024 אינה שנת פיילוט אלא שנה בתפעול מלא על כלל העוסקים. הייחוד בשנה זו הינה העובדה כי בשנת 2024 כל בקשה להקצאה תיענה אוטומטית בחיוב.

3. איך הספק מבקש מספר הקצאה?

ניתן לבקש מספר הקצאה באחת משתי הדרכים הבאות:

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

באמצעות תוכנת הנהלת החשבונות :

הפעולה תתבצע אוטומטית מהתוכנה, במהלך הרגיל של הפקת חשבונית המס, ובתנאי שהספק משתמש בגרסה עדכנית של תכנת הנהלת חשבונות שקיבל/רכש מבית התכנה. ממפיק החשבונית לא נדרש כל שינוי התנהלות לעומת המצב טרם החוק.

בקשה שמוגשת עצמאית דרך יישום ייעודי שפותח ברשות המסים :

לאחר הזדהות ליישום, יש לכלול בבקשת ההקצאה את: מספר העוסק מורשה של הלקוח, הסכום לפני מע"מ, סכום המע"מ ומספר החשבונית עליה יירשם מספר ההקצאה. להחלטת מפיק החשבונית - ניתן לציין גם את פרטי העסקה.

מספר ההקצאה יינתן רק כאשר נתוני החשבונית "תקינים" כהגדרתם בדיווח המפורט (תאריך תקין, ספרת ביקורת של הלקוח, וכד').

4. האם רק הספק בעצמו, או כל אחד יכול לבקש מספר הקצאה בשם העסק?

כל אדם (בגיר) שקיבל במערכת הרשאה חדשה הרשאה מהעוסק עצמו* לנושא "חשבוניות ישראל", רשאי לבקש מספר הקצאה.

על מנת לתת ולקבל הרשאה, העוסק והמוסמך מטעמו חייבים להירשם לאזור האישי (רישום חד פעמי באמצעות המערכת לרישום לקוח לשירותים דיגיטליים), ובמידה והעוסק רוצה לתת הרשאה לאחרים - להוציא חשבונית מס, עליו לוודא שגם הם נרשמו לאזור האישי. לאחר רישום לאזור האישי, מתן ההרשאות מתבצע בהרשאות לפעולות דיגיטליות.

העוסק יוכל לתת למוסמך הרשאה לנושאים שיבחר, והמוסמך יידרש לאשר שהוא אכן "מסכים" לבצע את הפעולות. בכל עת, גם העוסק וגם מי שהוסמך מטעמו יכולים לבטל את ההרשאה. ההרשאה הינה לתקופה שיקבע העוסק, ושבעיני טרם פקיעתה, העוסק והמוסמך מטעמו יקבלו תזכורת לחידושה.

מובהר כי האחריות לביצוע הפעולות - נותרת תמיד על העוסק.

* העוסק: בחברה - הדירקטורים הרשומים, בשותפות - השותף הנציג, באיחודי עוסקים - הדירקטורים בכל חברה באיחוד.

5. האם לצורך כניסה ליישום להגשת בקשה למספר הקצאה ניתן להשתמש בכרטיס "קומסיין" או בסיסמת מע"מ הרגילה?

יישומי חשבוניות ישראל יפעלו באמצעות מערכת ההזדהות החדשה או באמצעות כרטיס קומסיין, אך לא עם סיסמת מע"מ הרגילה.

6. איפה רואים את מספר ההקצאה שקיבל הספק, ואיך הלקוח יכול לוודא שהמספר שמופיע על החשבונית אכן הוקצה ע"י מע"מ?

לאחר שבתי התכנה יפוצו לעוסקים גרסה עדכנית, מספר ההקצאה יודפס / יירשם על גבי חשבונית המס תחת כותרת "מספר הקצאה:", וזאת בנוסף למספר האסמכתא ה"רגיל".

הלקוח יוכל לוודא שמספר ההקצאה שעל החשבונית אכן הוקצה ע"י מע"מ, בכניסה בהזדהות ליישום ייעודי ששע"ם יעמיד לרשות העוסקים במהלך חודש 11/2023. רק העוסק (כלקוח) ומי שקיבל הרשאה מטעמו יוכלו לראות חשבוניות שהספק הוציא עבור אותו לקוח בלבד.

כאמור, מתוכנן כי הקישור ליישום זה יפורסם כבר במהלך חודש 11.2023 לצורך התנסות במערכת.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

7. האם מספר ההקצאה יהיה רלוונטי גם עבור חשבונות עסקה או רק עבור חשבונות מס? האם המספר נדרש גם עבור תשומה מסוג: עסקת אקראי, רשומון יבוא, חשבונות P, "מסמך אחר שאישר המנהל"?

מספר ההקצאה רלוונטי אך ורק למסמך מסוג חשבונות מס, ואינו רלוונטי לחשבונות עסקה או לכל מסמך שאינו חשבונות מס - הן לצורך ניכוי מס תשומות, וכפועל יוצא להגשת בקשה למספר הקצאה.

רק תשומה המבוססת על מסמך מסוג חשבונות מס שנושאת תאריך מאוחר מיום 31.3.2024 חייבת לכלול מספר הקצאה. (עודכן ב-11.23).

8. האם לחשבונות עצמיות נדרש מספר הקצאה?

חשבונות עצמיות "נחלקת" לשני סוגים:

1. לחשבונות עצמיות "רגילה" שאינה קשורה לחוק החדש - אין צורך במספר הקצאה.

2. החל משנת 2025, במקרים מסוימים רשות המסים תאפשר לספק לבחור בחלופת "היפוך חיוב" ולהעביר את חבות המע"מ בעסקה ללקוח. במקרה כזה, יוציא הספק ללקוח חשבונות עם מע"מ בשיעור 0% הכוללת מספר הקצאה, והלקוח יוציא חשבונות עצמיות וידווח בדוח המפורט את מספר ההקצאה שנכלל ע"ג חשבונות ה"אפס" שקיבל מהספק.

9. ספק קיבל מספר הקצאה, אך בטרם מסירת החשבונות ללקוח גילה שיש טעות והוא מבקש לבטל את החשבונות - האם נדרש מספר הקצאה עבור הודעת הזיכוי? האם נדרש לדווח על החשבונות ועל הודעת הזיכוי בדוח המפורט למע"מ?

ככלל - אין צורך לבקש מספר הקצאה עבור זיכוי בכל סכום ומכל סיבה, ואין צורך לכלול את החשבונות המבוטלת ואת הזיכוי בדיווח המפורט. אולם, במידה והספק בחר לכלול את החשבונות והזיכוי בקובץ הדוח המפורט, נדרש שבשורת הדיווח של הזיכוי בקובץ - ייכלל מספר ההקצאה שהתקבל עבור החשבונות שבוטלה.

יודגש כי למרות האמור במסמך ליצרני התכנה, אין צורך במספר הקצאה לזיכוי. (עודכן ב-11.23).

10. האם מותר לבקש מספר הקצאה בדיעבד, גם לאחר שהחשבונות נמסרה ללקוח? ואיך למסור את המספר ללקוח?

ניתן להגיש בקשה למספר הקצאה עד שנה לאחר תאריך החשבונות, אולם עד קבלת מספר זה - הלקוח לא יוכל להזדכות על המע"מ.

ככל ומדובר בחשבונות מפנקס, הלקוח יקבל מהספק את מספר ההקצאה בכל דרך שיבחר - מייל, טלפון או דרך היישום, וירשום את המספר ע"ג חשבונות המקור שקיבל מהספק.

ככל שהספק שולח ללקוח העתק לחשבונות ממוחשבת, מלבד הוספת מספר ההקצאה וכותרת "העתק" - הספק לא ישנה את מסמך חשבונות המקור. הספק מורשה להוסיף לרשומת החשבונות בקובץ הקבוע את שדה מספר ההקצאה.

אין להוציא מסמך מקור חדש הכולל את מספר ההקצאה אלא להפיק העתק שיכלול גם את מספר ההקצאה.

הלקוח נדרש לשמור הן את מסמך המקור והן את מסמך ההעתק. (עודכן ב-11.23).

11. האם נדרש מספר הקצאה גם בחשבונות מס המופקות בקופה רושמת?

בהקשר זה נציין כי במידה ומסיבה כלשהי לא יתקבל מספר הקצאה, וכבר בוצע חיוב הלקוח (בכרטיס אשראי), הספק יוכל לבצע ביטול עסקה (לרבות עסקת האשראי) בדיוק כמו כל ביטול עסקה אחר (בשל טעות בסכום/בלקוח וכד'). (עודכן ב-11.23).

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

12. חברות שמדווחות תחת תיק איחוד עוסקים, האם כל חברה נדרשת לפנות למע"מ בנפרד? האם לכל חברה צריך לפתוח משתמש? והאם נדרש לבקש מספר הקצאה עבור עסקאות עם חברות "אחיות" באותו איחוד.

כל חברה באיחוד שמפיקה חשבונית מס, חייבת בקבלת מספר הקצאה באופן פרטני מהנהלת החשבונות שלה. בעסקאות עם חברות "אחיות" בתוך האיחוד, כאשר התשומה מותרות בקיזוז חלקי, נדרש מספר הקצאה על מנת לקזז את המע"מ. אין מניעה לבקש מספר הקצאה גם עבור עסקאות המותרות בקיזוז מלא או שאינן מותרות בקיזוז כלל.

13. האם הסימולטור של הדוח המקוון / המפורט למע"מ יבדוק את מספר ההקצאה (גם בעסקאות וגם בתשומות)? הסימולטור תוכנן לבדוק גם את התאמת מספר ההקצאה שבדוח הלקוח - אל מול הנתונים שנקלטו בשע"ם מדיווח הספקים.

14. האם במקרה שמלכ"ר/מוסד כספי / אדם פרטי יבקש לקבל חשבונית עם מספר הקצאה (על אף שאין חובה כזו), האם יונפק לעוסק מספר הקצאה, או שמא בשל העובדה שיוזן מספר הרישום של המלכ"ר/מוסד כספי/אדם פרטי תתקבל שגיאה?

פניות לקבלת מספר הקצאה עבור חשבונית המונפקת לכל מי שאינו עוסק יתקבלו, ובלבד שמספר ההזדהות של הלקוח (מספר עמותה, מספר זהות) הינו תקין.

14. אנחנו מפיקים כיום עשרות חשבוניות בחודש דרך קובץ טעינה לתכנת הנהלת החשבונות, חלק מהחשבוניות מעל 25,000 ₪ וחלק פחות, האם ייבדקו רק החשבוניות הרלוונטיות?

בשנת 2024 כל חשבוניות המס יקבלו מספר הקצאה אוטומטית.

15. מרגע הפקת חשבונית המס, כמה זמן יעבור עד לקבלת מספר ההקצאה?

מספר ההקצאה יינתן מיידית, בדומה לזמני התגובה המתקבלים מחברות האשראי.

16. האם הלקוח יכול לטעון למערכת קובץ עם מספרי החשבוניות של ספקים שונים ולראות שמספרי ההקצאה "תקינים", או שמא הוא נדרש לבדוק ספק אחר ספק?

בשלב זה הבדיקה תתאפשר ברמת חשבונית בודדת. במהלך שנת 2024 - שע"ם מתכנן להעמיד אפשרות להפקת קובץ חשבוניות שהספקים דיווחו, כך שניתן יהיה לבצע בדיקות "תקינות" מספרי ההקצאה לרשימת חשבוניות ספקים (מחוץ למערכת של שע"ם).

17. מה מצופה מעוסקים המדווחים על בסיס מזומן - עוסקים אלה לא אמורים להפיק חשבונית מס טרם הגעת מועד החיוב, אלא "דרישת תשלום" (חשבון עסקה / פרופורמה) - מסמך שאינו מכוח הוראות ניהול ספרים?

גם אם מסמך חשבון עסקה/פרופורמה טרם כלול בהוראות ניהול פנקסים, הלכה למעשה המסמך כלול במרבית התוכנות, כמסמך "תקני" - על מנת שהספק והלקוח ידעו את תנאי העסקה. לפיכך - מסמך זה ישמש כמסמך מקדים, שיאפשר ללקוח לקבל "אישור הקצאה" - וודאות עקרונית לקבלת מספרי הקצאה עבור חשבוניות מס בגין אותה עסקה - גם טרם ביצוע התשלום.

ככל שהצדדים לעסקה "מוכרים" זה לזה, ואין חשש לאמינות הספק, יתכן והלקוח לא ידרוש "אישור הקצאה" למסמך מקדים.

18 מה קורה אם "אישור הקצאה" ניתן עבור סכום מסוים, ובעת הפקת החשבונית (למשל בשל שינוי בשער הדולר) הסכום שונה?

ככל וסכום החשבונית בגין מסמך מקדים נמוך מהסכום הנקוב באישור הקצאה המתייחס לאותו מסמך, ואף גבוה עד 5% מהסכום המקורי, הרי שהחשבונית תקבל מספר הקצאה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

19. האם הודעות חיוב שמוציא הלקוח לספק חייבת מספר הקצאה?

מאחר והודעת חיוב מקטינה את דרישת מס התשומות, אין לבקש עבורה מספר הקצאה. יודגש כי מסמך זה יצא מספר החוקים הנוגע למע"מ (הוראות ניהול פנקסים), והספק חייב להוציא הודעת זיכוי לצורך הקטנת מס העסקאות, בהתאם להנחיות בחקיקה. (עודכן ב-11.23).

20. כאשר חשבונית לא מקבלת מספר הקצאה, האם הספק יקבל אינדיקציה לגבי הסיבה בגינה בקשתו נדחתה?

ככל שמדובר בסירוב למספר הקצאה בנסיבות טכניות, הספק יקבל על כך אינדיקציה (והפנייה אל יצרן התכנה שלו). לשנת 2024 סירוב יכול להתקיים אך ורק בשל נסיבות טכניות.

ככל שמדובר בסירוב "מהותי" (שאינו טכני) בשנת 2025 ואילך - מאחר ומערכת הערכת הסיכונים של הרשות אינה מפורסמת, ומשתנה מעת לעת, לא יימסר לספק מידע חסוי. יעמדו בידיו מספר חלופות להמשך העסקה ללא מספר הקצאה, וכן האפשרות לטעון את טענותיו בפני חדר בקרה שהוקם לטובת נושא זה.

בהקשר זה, יודגש כי חשבונית ללא מספר הקצאה תודפס "כרגיל", כאשר בהמשך לכותרת "מספר הקצאה: " - לא יצוין דבר, שהרי אין מספר. (עודכן ב-11.23).

ביטוח לאומי

תזכיר חוק הדן בהצעות לתיקון חוק הביטוח הלאומי

ביום 4.11.2024 פורסם תזכיר חוק באתר החקיקה הממשלתית הדן בהצעות לתיקון חוק הביטוח הלאומי. מוצע לתקן את התיקונים הבאים: 1. להעלות את שיעור דמי הביטוח הלאומי; 2. לשנות את מנגנון העדכון של מדרגת הגבייה המופחתת לעניין גביית דמי ביטוח לאומי החל מיום 1 בינואר 2026; 3. להקפיא את העדכון של קצבת הילדים בשנת 2025 החל ממועד תחילתו של תיקון זה; 4. לקבוע כי שיעור הקצבות אוצר המדינה למוסד לביטוח לאומי, יקטן בהתאם לשווי התיקונים שמפורטים בתזכיר זה.

דברי הסבר לסעיפים בחוק הביטוח הלאומי בהם יבוצעו התיקונים:

סעיף 1 כללי

כחלק מצעדי הממשלה לביצוע התאמות לשם התכנסות למסגרות הפיסקליות לשנת 2025 ואילך, מוצע לקבוע כי מדרגת הגבייה המופחתת לעניין גביית דמי ביטוח לאומי, תוצמד החל מיום י"ב בטבת התשפ"ו (1 בינואר 2026) למדד, כהגדרתו בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי. מוצע להעלות את דמי הביטוח הלאומי ומוצע לקבוע כי גובה קצבת הילדים תהיה החל מיום תחילתו של תיקון זה ועד לתום שנת 2025, בגובה שהייתה בשנת 2024. עוד מוצע לקבוע כי גובה הקצבות אוצר המדינה למוסד לביטוח לאומי, יקטן בהתאם לשווי התיקונים שמפורטים בתזכיר זה.

סעיף 1(א) ו-31(3) – השכר הממוצע במשק ומדרגת הגבייה המופחתת

בהתאם לסעיף 341 לחוק הביטוח הלאומי ועל פי טור ג' בלוח י', על החלק מההכנסה שעד 60% מהשכר הממוצע, של מבוטח שהוא עובד, מבוטח שהוא עובד עצמאי ומבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי, כמשמעותו בסעיף 2 לחוק הביטוח הלאומי, חלים שיעורים מופחתים של דמי ביטוח (להלן – מדרגת השיעור המופחת). מדרגת השיעור המופחת מתעדכנת, בהתאם להגדרתה, לפי מנגנון העדכון של השכר הממוצע, כהגדרתו בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי וכמשמעותו בסעיף 2 לחוק.

בהתאם לחוק התכנית המאזנת (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת התקציב 2024), התשפ"ד-2024, השכר הממוצע, כהגדרתו בסעיף 1 וכמשמעותו בסעיף 2, לעניין גביית דמי ביטוח, יהיה בשנת 2025 השכר הממוצע שהיה ביום ל' בכסלו התשפ"ה (31 בדצמבר 2024).

בהתאם לכך, ובמטרה להתאים בין מנגנון העדכון של מרבית התגמולים והתשלומים שמשולמים על ידי המוסד לביטוח לאומי לבין מנגנון העדכון של מדרגת השיעור המופחת, ובשים לב לכך שגם מנגנון העדכון של ההכנסה

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

המירבית ממנה נגבים דמי ביטוח לאומי מתעדכן בהתאם למדד, מוצע לשנות החל מיום י"ב בטבת התשפ"ו (1 בינואר 2026), את מנגנון העדכון של מדרגת השיעור המופחת. לצורך כך, מוצע לקבוע הגדרה של "מדרגת הגבייה המופחתת", אשר תוגדר כסכום נומינלי של 7,522 ₪, השווה לגובה מדרגת השיעור המופחת נכון ליום 1 בינואר 2025, וכן מוצע לקבוע כי מדרגת הגבייה המופחתת תתעדכן אחת לשנה ביום 1 בינואר, לפי השיעור של השינוי במדד שהיה החל מיום 1 בינואר של השנה הקודמת ועד ליום 1 בינואר בו מתעדכנת מדרגה זו.

סעיף 1(1)(ב) – קצבת ילדים

סימן ב' לפרק ב' לחוק הביטוח הלאומי, קובע את ההוראות לעניין קצבת ילדים. בהתאם להוראות סעיף 68 שבסימן זה, סכום קצבת הילדים נקבע על פי הסכום הבסיסי הקבוע בפסקה 2 ברישה של ההגדרה של הסכום הבסיסי, כהגדרתו בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי (להלן – הסכום הבסיסי), באופן שנקבע לגבי כל ילד.

בהתאם לפסקה (3) לסיפא של הגדרת הסכום הבסיסי, הסכום הבסיסי לעניין קצבת ילדים, מתעדכן ב-1 בינואר של כל שנה, לפי שיעור עליית המדד שפורסם לאחרונה לפני אותו יום לעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני יום 1 בינואר של השנה הקודמת. מוצע לקבוע כי החל מיום התחילה של תיקון זה ועד לתום שנת 2025, גובה קצבת הילדים, יהיה כפי שהוא היה ביום כ' בטבת התשפ"ד (1 בינואר 2024) והוא לא ישולם בשנים שלאחר מכן. בהתאם לכך, עדכון הסכום הבסיסי שיערך בשנת 2026 יהיה לעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני יום 1 בינואר של שנת 2025.

סעיף 2(1) – עדכון קצבאות ביטוח לאומי

על מנת להתכנס למסגרות הפיסקליות לשנת 2025 והלאה ובשל הצורך לממן את הוצאות מלחמת "חרבות ברזל", מוצע לקבוע כי היקף הקצבות אוצר המדינה למוסד לביטוח לאומי ביחס לשנת 2025 והלאה, יקטן בהתאם לשווי התיקונים שמפורטים בתזכיר זה. בהתאם לכך, מוצע לשנות את השיעורים הקבועים בסעיף זה ביחס לשנת 2025 והלאה.

סעיפים 1(4) ו-1(5) – לוח י' שיעורי גביית דמי ביטוח לאומי מסוגי מבוטחים

לוח י' לחוק הביטוח הלאומי, קובע את שיעורי גביית דמי הביטוח הלאומי מתוך הכנסתו של מבוטח שהוא עובד, מבוטח שהוא עובד עצמאי ומבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי. לשם התכנסות למסגרות הפיסקליות לשנת 2025 והלאה ולצורך מימון הוצאות מלחמת "חרבות ברזל", כמפורט מעלה, מוצע להעלות את שיעור דמי הביטוח הלאומי של מבוטח שהוא עובד ב-1.6 נקודת האחוז, בחלוקה שווה בין המעביד לבין העובד. כמו כן, מוצע להעלות את שיעור דמי הביטוח הלאומי של מבוטח שהוא עובד עצמאי ב-1.6 נקודות האחוז. לצד זאת, מוצע לקבוע כי שיעור דמי הביטוח הלאומי של יתר המבוטחים, יעלה ב-50% משיעורם נכון ליום 1 בינואר 2025. בהתאם לכך, מוצע לשנות השיעורים הרלוונטיים בלוח י' לעניין זה.

בנוסף, תקנה 8 לתקנות הביטוח הלאומי (הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח), התשל"א-1971, קובעת הוראות לגבי דמי ביטוח לעובד במשק בית ותקנה 19א לתקנות אלו קובעת הוראות לענין דמי ביטוח בעד מי שמצוי בהכשרה מקצועית לעניין ענף ביטוח נפגעי עבודה. כמו כן, תקנה 4ב לתקנות הביטוח הלאומי (אמהות), התשי"ד-1954, קובעת הוראות לעניין דמי ביטוח של מבוטח שמלאו לו שמונה עשרה שנה והוא מקבל הכשרה מקצועית לעניין ענף ביטוח אימהות. מוצע לעגן הוראות אלו בחוק הביטוח הלאומי ולהעלות, בהמשך למפורט מעלה, את שיעור דמי הביטוח הלאומי של עובד במשק בית ושל מבוטח שמצוי בהכשרה מקצועית, על שני סוגיה, ב-1.6 נקודת האחוז, בדומה להעלאה המוצעת ליתר העובדים.

הערת מערכת: נכון למועד כתיבת שורות אלה טרם אושר התיקון בחקיקה

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

היערכות לקראת סוף שנת המס 2024

הגשת דוח שנתי לרשויות מס הכנסה

המועד האחרון להגשת הדוח על ההכנסות של נישום עצמאי, אשר מנהל את פנקסי חשבונותיו בשיטה חד-צידית, (ולא חייב בהגשת דו"ח מקוון) או של נישום שכיר, או של מי שאין לו הכנסות מעסק - הוא עד 30.4. המועד האחרון האמור של העצמאי שמנהל את פנקסי חשבונותיו בשיטת החשבונאות הכפולה, של חברה ולהגשת דוח מקוון - עד 31.5. רשות המסים בישראל נוהגת לאשר ארכות להגשת הדוח האמור, בתנאים מסוימים.

באופן רגיל, אין מטילים סנקציה בדרך כלל על מי שאיחר עד חודש בהגשת הדוח. לאחר מכן מוטל קנס על מי שבלי סיבה מספקת לא הגיש את הדוח במועד.

לכן רצוי להיערך בהקדם להכנת הדוח. לשם כך כדאי לזכור כי הגשת הדוח כוללת עריכת דוח וספירת מלאי, מזומנים, שיקים, שטרות וכו'. כדי להקל את הספירה ואת התאמת היתרות מומלץ להפקיד בבנק עד ליום 31 בדצמבר את כל היתרה הנמצאת בקופה. יש להכין רשימה של השיקים הדחויים והשטרות שיימצאו בקופה.

דוח שנתי המצביע על הכנסה הגבוהה משנים קודמות משמש עילה להגדלת המקדמות במהלך שנת המס. מועד הגשת הדוח ישפיע במקרים רבים על שיעור המקדמות במשך השנה הבאה.

הגשת דוח על ההכנסות עד 31 בדצמבר של השנה העוקבת (כפוף לארכות) - מומלצת, משום שלפקיד השומה יש סמכות להוציא שומות עד 4 שנים מתום שנת המס שבה הוגש הדוח.

דיווח ביוזמת נישום שכיר

כדאי להגיש דוח לרשויות מס הכנסה ביוזמת נישום שכיר ולקבל החזר מס במצבים אלה:

- א. עבודה אצל מעסיקים אחדים, והמס הכללי שנוכה גבוה מהמס המתחייב.
- ב. עבודה שלא בכל שנת המס, וללא עריכת תיאום מס על בסיס שנתי.
- ג. אם מגיעים לנישום זיכויים, כגון בעניינים אלה: הפקדות נוספות בקופת גמל, תשלומי ביטוח חיים, תרומות למוסד ציבורי והוצאות החזקת קרוב משפחה במוסד.
- ד. אם יש עבודה חלקית שהיא נוספת על העבודה העיקרית, אשר נוכה מהשכר ששולם בעדה מס בשיעור גבוה מהמס השולי של הנישום.
- ה. עצמאי בעבר שהיה לו הפסד מעסק, או שנתבקש לשלם דמי ביטוח לאומי בעבור העבר.
- ו. עבודה אצל מעסיק אחד תמורת משכורות בלתי שוות במשך השנה, ללא תיאום מס.
- ז. בכל עת שקיימת עילה לקבלת נקודת זיכוי לשנה שלמה והעילה נוצרה רק בחלק ממנה, כגון: זיכוי לתושב ישראל, זיכוי לעולה, זיכוי בעד נסיעה למקום העבודה, זיכוי בעד אישה שאינה עובדת או זיכוי לאישה עובדת בעד בעל שאינו עובד, זיכוי בעד אישה עוזרת לבעלה, זיכוי בעד ילדים, זיכוי לגרוש שנשא אישה אחרת ומשלם מזונות לאשתו לשעבר, הטבת מס בישוב מזכה, הטבת מס לנכה.
- ח. הגשת דוח בשנה בה נוצר הפסד הון ובשנים הבאות לצורך "שמירת" הפסד עד שנת מהס בה ניתן יהיה לקזזו.
- ט. פריסת מענק פרישה / הפרשי שכר / היוון קצבה.

הכנה להצהרת הון

לקראת סוף שנת המס, רשות המסים בישראל נוהגת לדרוש הצהרות הון מנישומים, כדי לבדוק את סבירות הדוחות שהוגשו. בדיקת הסבירות מתבצעת מתוך: לקיחת הון בראשית התקופה, הוספת רווחים חייבים במס ורווחים פטורים. לאחר מכן, גריעת המסים והצריכה (הוצאות מחיה). והתוצאה המתקבלת היא: ההון לסוף התקופה. הנתונים לחישוב זה, פרט לצריכה, נלקחים מהדוחות השנתיים על ההכנסות.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

מוטב להכין בעוד מועד את הנתונים ואת המסמכים לסוף השנה, כדי שאם תידרש הצהרת הון, יהיה קל להכינה. רצוי להתרכז במסגרת הדוחות השנתיים גם בהכנסות פטורות ממס. מידע על הכנסות כאלה נדרש בדוח השנתי, אף כי אינו רלוונטי לקביעת ההכנסה בשנת המס המדווחת. למידע זה חשיבות רבה במסגרת השוואת הצהרות הון, ולכן כדאי לכלול פרטים אלה במסגרת הדוח השנתי.

לנישומים המקבלים החזרי מס הכנסה כדאי לשמור על הספחים שבהם נקובים החזרי המס. החזרים אלה פטורים ממס, לרבות ריבית והפרשי הצמדה שנצברו בגינם. ההחזרים מהווים מקור כספי בידי הנישום, והם משמשים הסבר לגידול הון. שמירת הספח חשובה, בייחוד כאשר החזר הוא בסכום גדול וניכר, אולם גם כאשר הסכום קטן חשוב לשמור על הספח. אם הספח חסר, אפשר להיעזר ב"מצב חשבון" שניתן לקבלו מפקיד השומה. מידע זה ניתן להפיק בשע"מ.

נישומים המקבלים מדי פעם מתנות של סכומי כסף, רצוי שיעשו זאת על ידי העברה בנקאית מחשבון הנותן לחשבון המקבל. על העברה כזו אפשר לקבל מהבנק מסמך, שבו נקוב הסכום המועבר ושמות נותן הכסף ומקבלו. הצגת המסמך לפני פקיד השומה תסביר את גידול ההון בעת בדיקת הצהרת הון.

בנייה לצורך פרטי מהווה הוצאה פרטית, ואין צורך בשמירת מסמכים בעניין הזה. אולם רצוי לשמור את המסמכים העשויים לעזור להצהרת הון, וכן לעזור לחישוב מס שבח, אם יתחייב תשלומו בעת מכירת הבית.

חשוב לזכור כי להתנהלות עם פקיד השומה בדיוני השומות, במקרה של "גידול הון", יש חשיבות רבה במקרה שההכרעה בוויכוח בין פקיד השומה לבין הנישום עוברת לבית המשפט.

עוד חשוב לדעת כי לייחוס גידול ההון לשנים סגורות יש חשיבות, ויש להצטייד בהוכחות לייחוס ההון לשנים סגורות.

ביקורת פנקסי החשבונות

אחת לכמה שנים נוהג פקיד השומה לבקר את פנקסי החשבונות לשם ביסוס הדוחות שהוגשו. נוסף על כך הוא גם מבקר במקום העיסוק של הנישום.

לנישום יש את הזכות לדעת מה יודעים עליו שלטונות המס, וזה מקל במידה רבה את ההכנות לביקורת פנקסי החשבונות. יש כאן מעין הדדיות.

חובת הגשת דוח שנתי

סעיף 131 לפקודה מפרט מי חייב בהגשת דוח. מומלץ לבחון את הסעיף בקפידה בכל מקרה לגופו בכדי להמנע ממצב בו מי שהיה חייב בהגשת דוח לא הגיש אותו, דבר היכול לגרור סנקציות מצד רשויות המס.

חשוב לזכור כי הסעיף מחייב בהגשת דוח גם כל אדם שפקיד השומה דרש זאת ממנו, ואפילו אינו חייב בהגשת דוח לפי הוראות הסעיף האחרות.

לפי הוראות סעיף 131(ב) לפקודה, יחיד החייב בהגשת דוח כאמור (למעט נאמנויות), ויש לו הכנסה שמקור החיוב שלה הוא סעיף 2(1), (2) או (8) לפקודה, יגיש את הדוח לפי הוראות הסעיף באופן מקוון, כפי שיוורה המנהל, בצירוף הצהרה בטופס שקבע המנהל שלפיה הפרטים והידיעות שמסר בדוח הם נכונים ומלאים, וכן פלט חתום בידי של הדוח האמור.

לאחרונה ניתן להגיש דוח מקוון ללא נייר, נספחים ומסמכים נוספים מצורפים לדוח כקבצים סרוקים. פטור מדיווח מקוון נקבע בתקנות מס הכנסה (פטור מהגשת דוח עצמאי מקוון), התש"ע-2010.

הדוח המקוון בתחולה על דוחות לשנת המס 2008 ואילך.

חובת הגשת דוח של יחיד באופן מקוון

במסגרת תיקון 161 לפקודת מס הכנסה נדרש כל יחיד החייב בהגשת דוח שנתי למס הכנסה שהייתה לו במהלך אותה שנה הכנסה מעסק, ממשכורת או מחקלאות, להגיש את הדוח השנתי באופן מקוון.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

דוח שנתי ייחשב כדוח מקוון אם שודר באמצעות האינטרנט או שודר באמצעות מערכת המחשב של רשות המסים (שע"מ) על ידי מייצגים (רואי חשבון, יועצי מס או עורכי דין) המחברים למחשב שע"מ.

ביום 16 ביוני 2010 אישרה ועדת הכספים של הכנסת את תקנות מס הכנסה המאפשרות פטור מהגשת דוח מקוון ליחיד שהכנסתו השנתית (קרי מחזור עסקי או משכורת) וגם הכנסת בן זוגו מעסק, מחקלאות, ממשלח יד, ומעבודה שאינה עולה על 90,510 ש"ח בשנת המס 2023 לגבי כל אחד מהם, ובתנאי שההכנסה החייבת השנתית של היחיד אינה עולה על 90,510 ש"ח ואם היה לו בן זוג - סך כל הכנסתם החייבת אינה עולה על 181,020 ₪ לשנת המס 2023.

בנוסף נקבע בתקנות פטור מחובת דווח מקוון ליחיד שהוא ובן זוגו הגיעו לגיל פרישה.

ההקלות הללו לא יחולו על מי שהוא או בן זוגו בעל שליטה בחברה על פי הגדרתו בפקודת מס הכנסה .

יודגש כי ההקלה האמורה פוטר את האוכלוסיות שנקבעו מחובת הגשת דוח באופן מקוון אך אינה פוטר מחובת הגשת הדוח השנתי על פי הוראות פקודת מס הכנסה.

הודעה על תחילת התעסקות

אדם שפתח עסק או שהחל לעסוק במשלח-יד, ששינה את מקום עסקו או ששינה את סוג עסקו, חייב להודיע לפקיד השומה על כך בכתב לא יאוחר מיום פתיחת העסק או תחילת העיסוק או ביצוע השינוי. אי קיום הוראה זו מהווה עבירה פלילית, שהעונש עליה הוא מאסר שנה או קנס כספי.

עבירה זו כלולה ברשימת העבירות המנויות בחוק העבירות המנהליות. העובר את העבירה צפוי לקנס מינהלי.

לפני התיקון בחוק – ניתן היה להודיע לפקיד השומה בתוך 90 יום..

גם לעניין מע"מ - על החייב במס להירשם לא מאוחר מן היום שבו החל בעסקו או בפעילותו.

אי רישום במועד גם ימנע את ניכוי התשומות שרכש האדם.

מעבר לשיטה הכפולה בניהול פנקסי חשבונות

הגדלת המחזור הכספי בעסק עלולה לאלץ את העסק, לפי הוראות ניהול פנקסי חשבונות, לעבור מניהול בשיטה החד-צידית לניהול בשיטה הכפולה. גלישה בלתי מכוונת בתחום הזה עלולה להיות בלתי הפיכה, ולא תמיד זה משתלם לנישום

ניהול חשבונות במטבע חוץ

מכוח הפקודה הותקנו תקנות ("התקנות הדולריות"), אשר קובעות מתי יהיה ניתן לבצע ניהול פנקסי חשבונות במט"ח ואת חישוב הכנסתו החייבת של תאגיד, אשר בחר בניהול פנקסי החשבונות על פי הוראותיהן. על נישום החושב כי תחולת התקנות עשויה להיות רלוונטית לגביו לפנות ליועץ מתאים כדי לבחון את החלופות השונות.

מחזור

למחזור יש השפעה על ארבעת הגורמים האלה:

א. טיב ניהול החשבונות שיידרש בשנה הבאה.

ב. ניכוי מס במקור מנכסים או משירותים.

ג. שיעור המקדמות לשנה הבאה.

ד. מקדמות של נישומים המדווחים בשיטת המזומן.

ה. חובת דיווח מפורט למע"מ.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

להלן פירוט ארבעת הגורמים הללו:

א. טיב ניהול החשבונות שיידרש בשנה הבאה

בהתאם להוראות ניהול פנקסי חשבונות לצורכי מס הכנסה ומע"מ - נקבעו קריטריונים המבוססים בעיקר על מחזור עסקי ומספר מועסקים, הקובעים את טיב ניהול החשבונות שיידרש בשנה הבאה. לעתים, שינוי קל במחזור בשנה המסוימת יגרום לבעל עסק לנהל את פנקסי חשבונותיו בשנה שאחריה בשיטה אחרת מהשיטה שלפיה ניהל אותם בשנה המסוימת.

מומלץ לכל בעל עסק ללמוד מבעוד מועד את הקריטריונים הרלוונטיים לסוג הענף שבו הוא עוסק, ולבחון באיזו מידה שינוי כלשהו השנה יגרום בשנה הבאה לשינוי מהותי באופן ניהול פנקסי חשבונותיו - דבר שישפיע, כמובן, על עלויות ניהול החשבונות.

ינואר של שנת המס השוטפת הוא המועד לעדכון התקרות של המחזור השנתי, המשמשות לסיווגם של נישומים לקבוצות השונות לעניין ניהול פנקסי חשבונותיו לצורכי מס, וכן לעדכון סכומים אחרים שבהוראות ניהול פנקסי חשבונות.

ב. ניכוי מס במקור מנכסים או משירותים

חובת ניכוי המס במקור מתשלומים בעד שירותים או נכסים מוטלת על:

- א. מי שמחזור עסקיו עולה על הסכומים שנקבעו.
 - ב. גופים מסוימים ללא קשר לסך המחזור.
 - ג. מי שחייב בניהול פנקסי חשבונות לפי שיטת החשבונאות הכפולה, גם אם אינו חייב בניכוי המס לפי סך מחזור.
- עם זאת, יש לשים לב באשר להקלה הפוטרת מחובת ניכוי המס במקור, כאשר לא הייתה חובה לנהל פנקסי חשבונות לפי שיטת החשבונאות הכפולה בשנים קודמות.

ג. שיעור המקדמות לשנה הבאה

שיעור המקדמות נקבע כיחס בין הרווח לבין המחזור. שיעור המקדמות נקבע בהתאם ליחס רווח נקי לפני מס חלקי המחזור העסקי. לפיכך, ככל שהמחזור העסקי הולך וגדל, כך שיעור המקדמות לשנה הבאה הולך וקטן.

ד. מקדמות של נישומים המדווחים בשיטת המזומן

להקטנת מחזור יש השפעה גם על מקדמות של נישומים. רצוי לעקוב אחרי היקף מחזור המכירות ולהשוותו לסכום המחזור, שמעליו חלה חובה לנהל פנקסי חשבונות בשנת המס הבאה בשיטה הכפולה. זאת, כדי לבדוק את האפשרות לשלוט בגודל המחזור (כאשר מחזור השנה הקודמת מהווה קריטריון מכריע לשיטת ניהול פנקסי החשבונות בשנת המס הבאה, והוא גובר בכך על קריטריונים של מספר מועסקים וכו').

עד לסוף השנה אפשר לתכנן את הגדלת המחזור על ידי מבצעי מכירות, או הקטנתו על ידי הימנעות ממכירות. לאחר שנסתיימה השנה רצוי לבדוק את השפעת המחזור על הנושאים שהוזכרו, ואם יש לכך השפעה, יש להיערך לכך מבעוד מועד.

קביעת מקדמות על פי מחזור

תקנות מס הכנסה (קביעת מקדמות על פי מחזור) קובעות:

- הן יחולו על אדם הנדרש לתשלום מקדמות בהתאם לתקנות המקוריות, על פי הודעה, וכן על מי שחייב בהגשת דוח.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

- מעתה, קיימת הפניה להגדרת "מחזור עסקאות" כפי שנקבע בתקנות מס הכנסה (כללי קביעת עסקאות, הכנסות, או מכירות לעניין מקדמות), התשס"ד-2004 - יובהר כי מההגדרה כאמור יופחתו "הכנסות מיוחדות", אשר נקבעו כהכנסות מדמי שכירות מחוץ לארץ, הכנסה מהימורים, מהגרלות או מפרסים, דיווידנד, ריבית ודמי ניכיון שאינם מעסק ורווח הון במכירת נייר ערך נסחר בבורסה מחוץ לישראל.

דיווח מפורט למע"מ

על פי סעיף 69א לחוק מע"מ חייבים לדווח דיווח מפורט למע"מ עוסקים עצמאים או חברות שחייבות לנהל הנהלת חשבונות כפולה או עצמאים בעלי מחזור של 2.5 מיליון ש"ח/חברות בעלות מחזור של 1.5 מיליון ש"ח. דיווח מפורט מחייב דיווח נפרד של כל מכירה לעוסק, מלכ"ר או מוסד כספי בסכום העולה על 5,000 ש"ח ודיווח נפרד על כל קנייה שבה סכום התשומות עולה על 300 ש"ח. מלכ"רים בעלי מחזור מעל 20 מיליון ש"ח ומוסדות כספיים בעלי מחזור מעל ארבעה מיליון ש"ח מדווחים רק על תשומות.

פיקדונות

עורכי דין ונישומים אחרים, המנהלים חשבונות בגין פיקדונות והוצאות לקוח, טוב יעשו אם יבדקו את הרכב יתרת הפיקדונות והוצאות הלקוח לפני תום שנת המס. זאת, כדי שיוכלו, בשעת הצורך, להוציא חשבונות מס/קבלה בגין העודפים שנוצרו בפיקדונות ובהוצאות ללקוח והמהווים שכר טרחה בידם.

בדיקה מבעוד מועד מאפשרת גילוי טעויות ותיקון מבעוד מועד, באמצעות הגשת דוחות מתקנים; כך מונעים תשלום קנסות וריבית פיגורים.

סגירת פנקסי החשבונות

השלמת רישומים ותיאומים

על הנישומים לעדכן רישומים בפנקסי החשבונות ולהתאימם עם גורמי חוץ; לאסוף אישורי יתרות מלקוחות, ספקים, בנקים וכו'; ולהכין רשימות מלאי לסוף השנה. עליהם לאסוף אישורים שנתיים או זמניים מלקוחות על מס שניכו במקור במהלך שנת המס (טופס 857); וכן רשימת שיקים דחויים, רשימת חייבים וזכאים לעסק; להכין רשימת כלי-רכב של העסק, ששימשו אותם עד לסוף השנה, וכן קריאת מונה הקילומטרים ברכב עד ליום זה; ויש להכין אישורים על משכורות בעל העסק או בת-זוגו. עליהם לדאוג לאישורים על תשלום לקופות גמל ולביטוח חיים, ולאישורים על השקעות בסרטים, בחיפושי נפט, במחקר ובפיתוח.

יש להשלים את רישומי המשכורות ולערך ריכוז שנתי של המשכורות והניכויים (טופס 126), ולהתאימם לרשום בפנקסי החשבונות, לרכז את טופסי ניכוי המס במקור שלא משכר. כן, יש להכין מאזן בוחן ולהשלימו לאחר התאמות ולאסוף אישורים ומסמכים על תשלום לקופות גמל, לביטוח חיים, לביטוח לאומי, למס הכנסה על ניכוי מס במקור וכו'.

יש צורך בתיאום מלא ושוטף בין הרישומים בפנקסי החשבונות לבין הדוחות השונים לרשויות המס, כמו: דוח על מחזור לעניין מקדמות ולעניין מע"מ; דוח על ניכוי במקור מעובדים ומאחרים; תשלום ודוח על מקדמות בשל "הוצאות עודפות", ועוד כיוצא באלה.

לעתים, נערך דוח תקופתי על פי סיכום מסמכים, ועוד לפני השלמת הרישומים בפנקסי החשבונות. במקרים כמו זה, ייתכן חוסר דיוק בדוחות. במהלך השנה נוצרים לעתים גם הפרשים הנובעים מתיקוני חשבונות, מהחזרים ומביטולים, מהבדלים בעיתוי הרישום, וכד'. אם ההפרש אינו מהותי, ניתן לתקנו במסגרת הדוח לתקופה הבאה. הפרש ניכר מחייב בדרך כלל הגשת דוח מתקן לתקופה הרלוונטית. התאמות בין הרישומים ובין הדוחות צריך לבצע באופן שוטף ולא להמתין עד לסוף שנת המס. האיחור במשלוח הדוח המתקן עלול לגרום, במקרים מסוימים, להטלת קנסות בידי רשויות המס, וזאת נוסף על חיוב בריבית ובהפרשי הצמדה.

יש להשלים את כל הפרטים הדרושים לצורכי ניהול פנקסי החשבונות והדיווח, ובעיקר להשלים ולעדכן את פרטי הזיהוי המלאים של מקבלי התשלומים, לרבות עובדים, ספקים ונותני השירותים, ושל המשלמים לעסק.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

אם נוכח מס במקור, רצוי לרשום בפנקסי החשבונות, בחשבון נפרד, את הסכום שנוכה. את המשלם יש לזכות בתשלום ברוטו, דהיינו: כולל המס שנוכה.

יש לבדוק את הדוחות בדבר "הוצאות עודפות", ולהתאימם לדיני המס בנדון. חשוב מאוד כי הדוח במהלך השנה בדבר הוצאות עודפות יתאים לסכום "ההוצאות העודפות" שיופיע בסוף השנה בדוח התאמה לצורכי מס.

חשוב גם לבדוק אם קיזוז מס התשומות לעניין מע"מ בוצע אך ורק על פי "חשבוניות מס" תקינות.

יש לערוך את השוואת המחזורים המדווחים לרשויות מס הכנסה לעניין מקדמות אל המחזורים המדווחים לרשויות מע"מ. אם מתגלית אי התאמה, ניתן להגיש דוח מתקן או לערוך את ההתאמות הדרושות בחודש דצמבר.

הספירה של המלאי והערכתו

(*) ראה בסוף הסעיף הזה הארכת מועד לביצוע ספירת מלאי בשל מלחמת חרבות ברזל

יש לספור את המלאי שבעסק ביום 31.12. עם זאת, אפשר לערוך, ללא אישור, את הספירה בתוך 10 ימים לפני או אחרי תאריך זה, ולבצע את ההתאמות הדרושות, כדי להגיע למצב המלאי בתאריך הקובע. אפשר אף לערוך את הספירה בתוך 30 יום לפני או אחרי תאריך זה, בהודעה בכתב ומראש לפקיד השומה, ולערוך את ההתאמות. רשימות המלאי יכללו את כל הסחורות המצויות בבעלות העסק או ברשותו. סחורות המצויות במקום, ושייכות לאחר, יירשמו בנפרד. כן יש לערוך רשימה לסחורות השייכות לעסק ומצויות בידי אחרים.

אין חובה לסגור את העסק במועד המפקד. כדי להקל את המפקד ולצמצם את הזמן הדרוש לעריכתו, אפשר להכין מראש את גיליונות הספירה בציון סוגי הטובין המצויים בעסק ובזמן המפקד להשלים רק את רישום הכמות. ניתן גם לספור ספירה מוקדמת את תוכנם של ארגזים ואריזות או מדפים ומחסנים מסוימים ולציון על גביהם את הכמויות שנפקדו. ביום המפקד ניתן לרשום את הכמות על פי הספירה המוקדמת כאמור.

המפקד צריך לכלול את כל הטובין השייכים לעסק (לרבות טובין שנמכרו אך טרם נשלחו ללקוח). יש לרשום גם אותם, אך בנפרד ובציון שם הבעלים. מובן שטובין השייכים לאחרים לא יכללו בחישוב שווי המלאי.

לפני תחילת המפקד רצוי לרשום את פרטי המשלוח האחרון שנשלח מהעסק לפני תחילת הספירה (מספר תעודת המשלוח או החשבונית) והמשלוח האחרון שהתקבל מהספקים.

גיליונות הספירה יהיו ממוספרים מראש במספר עוקב. חובה לרשום עליהם את תאריך המפקד ואת שמות הפוקדים, ועליהם לחתום על כל גיליון. ברשימות הללו יצוין מקום אחסון הטובין (אם יש מקומות אחדים כאלה) ופרטים המספיקים לזיהויים. יירשמו הכמות ויחידת המדידה. אין צורך לרשום מיד מחיר או שווי. חישוב השווי ייעשה כעבור זמן. טובין פגומים או מיושנים יירשמו בציון מצבם.

ניתוח כלכלי נכון של העסק יכול להועיל רבות בתכנון מס. אחד הנושאים הוא המלאי. סביב הערכת מלאי קם ונופל הרווח לצורכי מס. לשם כך יש להוכיח קיום "מלאי מת" או "מלאי גוסס". אפשר לעשות זאת על ידי מכירת סוף שנה. אם יימכרו פריטים אלה, ימומש ההפסד. "מלאי מת" הוא מלאי של פריטים שאין בהם שימוש, כמו רכיבים להרכבת טלפון חוגה או למחשבים מלפני 10 שנים, או כל מלאי שההוצאות למכירתו עולות על מחיר המכירה הצפויה. במקרה של השמדת מלאי יש למסור הודעה לפקיד שומה 30 יום מראש ולערוך פרוטוקול בהתאם להוראת ביצוע 14/2018. פקיד שומה יכול להיות נוכח בעת השמדת המלאי. במקרים הבאים לא תידרש הודעה מראש:

- השמדת מלאי תוך כדי תהליך ייצור

- השמדת מלאי מקולקל/ פגום שחייבת להתבצע תוך זמן קצר (כגון מוצרי מזון)

- השמדת מלאי שחייבת להתבצע תוך זמן קצר על פי דין

במקרים אלה יש לצרף לדוח השנתי הודעה על ביצוע השמדת מלאי.

בעלי מלאי עסקי יכולים להקטין את הכנסתם החייבת השנה, אם ימכרו בפועל פריטים שמחירם ירד ויממשו את ההפסד. אמנם ניתן להעריך פריטים אלה במחיר המימוש המשוער, אם הם ייוותרו במלאי, אך קל יותר יהיה להוכיח

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

הפסדים שמומשו בפועל. עם תום שנת המס, ובמסגרת העבודה השוטפת, יערכו משרדי השומה בדיקות של שווי המלאי במספר מצומצם של עסקים, באמצעות ביצוע ספירות מלאי מלאות - בתיקים שייבחרו בתוכנית העבודה השוטפת - בידי אנשי השומה וכוח העזר. יש לציין כי הבדיקה נעשית בפריסה ארצית גדולה.

כך אפשר להוכיח שהמלאי נמכר בערך נמוך או לא נמכר כלל, ולכן אין לו כל ערך. מוטב שלא להשאיר "מלאי מת", שכן עצם קיומו פותח פתח לדיונים על אמיתותו מכירת נכסים.

מומלץ לרכוש מלאי חדש במחירים נמוכים. ערך המלאי ייקבע על פי מחירו בשוק, וחשבונית המעידה על ערך נמוך תעיד כי זהו ערכו בשוק.

(*) הארכת מועד לביצוע ספירת מלאי לשנת המס 2024

ביום 2.12.2024 פרסמה רו"ח פזית קליימן סמנכ"לית בכירה שומה וביקורת ברשות המסים, הודעה לציבור המייצגים והנישומים, כי בשל מלחמת חרבות ברזל שמנעה שגרת עבודה בעסקים רבים גם בשנת 2024 – ניתן יהיה לפקוד את מלאי העסק עד ליום 31.3.2025. יודגש כי יש לערוך את ההתאמות הדרושות לקביעת ערך המלאי ליום המאזן.

במקרים חריגים כגון עסקים הנמצאים בישובים שלא ניתן מסיבות ביטחוניות לבצע ספירת מלאי, ניתן לפנות בבקשה להקלה בהתאם להוראות סעיף 130(א)(2) לפקודה, למשרד השומה בו מתנהל התיק.

כספים פנויים המושקעים באמצעים פיננסיים המניבים תשואה ריאלית יגרמו להגדלת ההכנסה החייבת בשנת המס. אם החברה תשקיע כספים פנויים במלאי או במקדמות לספקים, לא תיווצר תוספת להכנסה החייבת. זאת, מאחר שעליות ערכם של פריטים אלה מתחייבת במס רק בעת המימוש.

עם תום שנת המס, ובמסגרת העבודה השוטפת, יערכו משרדי השומה בדיקות של שווי המלאי במספר מצומצם של עסקים, באמצעות ביצוע ספירות מלאי מלאות - בתיקים שייבחרו בתוכנית העבודה השוטפת - בידי אנשי השומה וכוח העזר. יש לציין כי הבדיקה נעשית בפריסה ארצית גדולה.

לנישומים המדווחים על בסיס מצטבר - מוזכר בזה כי אין כל טעם לרכוש מלאי עסקי נוסף לקראת סוף השנה, מאחר שמלאי של טובין שלא יימכרו יקטיין ממילא את ההוצאה השוטפת וינטרל בכך את הרכישה הנוספת. נישומים בעלי מלאי עסקי יכולים עדיין להקטיין את הכנסתם לפני סיום השנה ולהקטיין את ערך המלאי של הפריטים ששוויים פחת. אמנם אפשר יהיה להעריכם במחיר השוק, אם הוא נמוך מהעלות גם אם יישארו במלאי, אך קל יותר להוכיח הפסדים שמומשו בפועל.

הוצאות עודפות

עריכת החשבון הסופי של סעיף ההוצאות העודפות אפשרית רק בסוף השנה, לאחר התאמת הוצאות הרכב והתאמת הוצאות אחרות, כגון כיבודים, מתנות ונסיעות לחו"ל, עם הסכומים המותרים לניכוי וכו'.

את ההוצאות מהסוגים המחויבים במקדמות ניתן לחלק לשתי קבוצות: הוצאות שיש להן אופי אישי, שניתן ליחסן כהטבה לעובד פלוני; והוצאות שאינן ליחוס שכזה. כך למשל, ניתן ליחס לעובד את עלותה של נסיעה לחו"ל (החלק הבלתי מוכר), החזקת רכב צמוד, אש"ל, מתנות, החזקת טלפון בבית, וכד'. כל תשלום אשר נושא אופי אישי, המתווסף למשכורתו של המקבל לצורכי חישוב מס, הופך לתוספת לשכרו - וההוצאה מותרת לניכוי בידי המשלם.

מאחר שאין לקזז מס תשומות מרכיבי השכר השונים, יש להוסיף את התשלום העודף לשכר כשהוא כולל מע"מ, אם המס שולם.

פקיד שומה ניכויים נוהג להשוות את ההוצאות השנתיות הלא-מוכרות, שהן בגדר הוצאות עודפות לפי סעיף 181ב לפקודה, להוצאות שהותאמו כהוצאות לא-מוכרות.

רצוי לערוך חישוב סופי להוצאות העודפות ולדווח לרשויות מס הכנסה לפני תום שנת המס, כדי להימנע מהטלת קנסות. יש לדווח לרשויות מס הכנסה על חוסר בתשלום. מאידך, אם משלמים יותר יש לזכור כי הסכום העודף, גם שהוא מנוכה מהמקדמות, אינו מוחזר לעולם, ויש רק אפשרות לצרפו לתשלומי המס אם יש רווח.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

אפשר להשלים הפרשים או לתקן דוחות קודמים עד 16 בינואר - במסגרת התשלומים בעבור חודש דצמבר. מצוין בזה כי אם בדוח השנתי יעלה סכום ההוצאות העודפות על אלה שבגינן שולמו מקדמות, יוטלו על ההפרש, באופן אוטומטי, קנסות, ריבית והפרשי הצמדה. מכאן - חשיבותן של בדיקה עצמית מקדימה ושל עריכת תיאום מלא ומדויק של הדוחות עוד במסגרת שנת המס הנוכחית.

מקדמות בשל הוצאות עודפות, ששולמו ביתר בטעות, יוחזרו לנישום.

יש להתאים את הדוח על "הוצאות עודפות" עם ההוצאות שנרשמו בפנקסי החשבונות ולהשלים את החסר בעניין תכנון המס

ניכוי מס במקור

מוצע להעביר ניכוי מס במקור במועד החוקי, ולבדוק אם הסכומים שנוכו במקור מספקים תואמים את האישורים שנתקבלו מהם, ולתקנם במידת הצורך.

ריבית להלוואות

הלוואות על פי סעיף 3(ט) לפקודה

לקראת תום השנה יש לזקוף למס "שווי הכנסה רעיונית", הנובע מיתרות חובה על הלוואות שניתנו ללא ריבית או בריבית נמוכה מזו שקבע שר האוצר, לעובדים, לספקי שירותים ולבעלי שליטה, אשר אי חיובם לפי סעיף 3(ט) לפקודה יגרום לעסק חיוב במס.

להלוואות עד 8,640 ש"ח (לשנת 2024), שניתנו לעובד שאינו בעל שליטה - שיעור הריבית הוא שיעור עליית המדד.

להלוואות לנותני שירותים, לבעלי שליטה, ולעובדים העולות על הסכום האמור לעיל - שיעור הריבית לשנת 2024 הוא 6.91% (ללא הצמדה למדד), כאשר הם מוכפלים במספר ימי הלוואה ומחולקים ב-365.

יש לבדוק אם כדאי להעניק הלוואות בריבית זו, כאשר הכסף יוצא מן החברה. אולי כדאי למשוך דיווידנד ולקזז הפסד הון מניירות ערך באותה השנה. יש לזכור כי על הלוואה לבעל מניות או קרובו חל סעיף 3(ט) לפקודה.

בהערת אגב מצוין בזה כי רצוי לעגן, בהסכמים בכתב, הלוואות לעובדים והלוואות בין גופים קשורים ביניהם.

על פי הוראות חוק מס ערך מוסף, חייבת הריבית בתשלום מע"מ על בסיס מזומן. עם זאת, על פי הוראות פנימיות של רשויות מע"מ - יש לזקוף מע"מ בכל סוף שנה בגין הלוואה שלא נקבע לה מועד פדיון. בהלוואות בין גופים קשורים ובין עוסקים מורשים, רצוי, בסוף כל שנה, לבדוק את מצבת הלוואות, ולהוציא חשבוניות מס בגין הריבית.

סעיף 3(ט) לפקודה - משיכת כספים מחברה על ידי בעל מניות מהותי

סעיף 3(ט) מחייב במס משיכת כספים במישרין או בעקיפין מחברה על ידי בעל מניות מהותי או קרובו. הגדרת משיכת כספים כוללת הלוואה, השאלה וכן העמדת ערבות על ידי חברה לטובת בעל מניות או קרובו. כמו כן, השימוש שלהלן על ידי בעל מניות מהותי או קרובו בנכסים של חברה ייחשב למשיכה: דירת מגורים, חפצי אמנות או תכשיטים, כלי שיט או כלי טיס. הסעיף לא יחול אם יתרת החובה של בעל מניות לא עולה על 100 אלף ש"ח במשך כל שנת המס ושנת המס הקודמת.

הכנסה תסווג בידי בעל מניות כדיווידנד אם לחברה יש עודפים או משכורת (או הכנסה לפי סעיף 102 לפקודה) אם אין עודפים. כספים שהושבו לחברה עד מועד החיוב ונמשכו מחדש במהלך השנתיים הקרובות יראו אותם כאילו לא הושבו (למעט משיכה לתקופה של עד 60 יום), לגבי משיכת נכס - אם שוב הועמד לשימוש בעל מניות במהלך שלוש שנים.

מועד החיוב במס לגבי משיכת כספים הוא תום שנת המס הבאה, לגבי שימוש בנכס - תום שנת המס השוטפת. כלומר אם בעל מניות ישיב כספים/ נכס עד מועד החיוב, הסעיף לא יחול.

הכנסה לפי סעיף 3(ט) שמסווגת כמשכורת או כהכנסה עסקית חייבת גם בדמי ביטוח לאומי.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

סעיף 3(י) לפקודה

סעיף זה מסדיר את אופן המיסוי של מתן הלוואות "מוזלות". כך נקבע בו כי אדם שנתן הלוואה שנרשמה בפנקסי חשבונות שנוהלו בקשר להכנסה שבנוגע אליה הייתה חובה לנהל פנקסים לפי שיטת החשבונאות הכפולה, או חבר בני אדם שנתן הלוואה, וההלוואה היא בלא ריבית או בריבית נמוכה מהשיעור שנקבע בתקנות מס הכנסה (קביעת שיעור ריבית לעניין סעיף 3(י)), התשמ"ו-1986 יראו את הפרש הריבית כהכנסה לפי סעיף 2(4) לפקודה בידי נתן הלוואה.

שיעור הריבית החדש

שיעור הריבית מתעדכן מדי שנה, ונקבע לשיעור של 5.18% לשנת 2024. היה והנישום נתן הלוואה, ובסמוך לנתינתה קיבל הלוואה שאינה מקרוב, בסכום שאינו נמוך מהסכום שנתן כהלוואה, ותנאי הלוואה זהים (מועדי סילוק של קרן וריבית, שיעור הריבית), אזי שיעור הריבית לעניין הלוואה שנתן יהיה כשיעור הריבית על הלוואה שקיבל.

אפשרות לחרוג מריבית בשיעור שנקבע היא מכוח סעיף 5א לתקנות החדשות, שלפיו היה שיעור העלות הכוללת הממוצעת לאשראי הלא צמוד הניתן לציבור על ידי הבנקים, שמפרסם בנק ישראל לפי ההגדרה "שיעור עלות האשראי המרבי" בסעיף 5 לחוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות, התשנ"ג-1993, שפורסם לאחרונה לפני חודש דצמבר בשנה פלונית, שונה מ-4.4%, יהיה שיעור הריבית לעניין זה, שיעור הריבית שפורסם כאמור, כשהוא מוכפל ב-75%.

הלוואות צמודות מטבע

על פי התקנות החדשות, בהגדרת "מטבע חוץ" מתווספים לדולר של ארה"ב גם דולר קנדי ואוסטרלי, אירו, לירה שטרלינג, פרנק שוויצרי, רנד דרום אפריקני וין יפני.

לעניין הלוואות צמודות מטבע שציינו לעיל, מתווספים לשינוי בשיעור המטבע עוד 3%.

אפשר לחרוג מריבית של 3% בתוספת שינוי בשער המטבע אם יוכח שנתן הלוואה קיבל הלוואה בסמוך, שאינה מקרוב, בסכום שאינו נמוך מסכום הלוואה שנתן, וההלוואות שנתן וקיבל הן באותו סוג מטבע, ומועדי הסילוק של הקרן והריבית זהים, ושיעור הריבית זהה, אזי שיעור הריבית לעניין סעיף 3(י) לפקודה יהיה שיעור הריבית שבו הוא חייב על הלוואה שקיבל.

במקרה זה אין חריג של תקנה 5א לתקנות החדשות. דהיינו, שיעור הריבית יהיה 3% בתוספת שינוי בשער מטבע או שיעור הריבית בהלוואה המממנת.

תחולה

בעיקרון, התחולה היא על הלוואות שניתנו מיום 1 בחודש שלאחר פרסומן (להלן: "יום התחילה") (1 באוקטובר 2009). כיצד יטופלו הלוואות שניתנו לפני יום התחילה? בכך עסקה תקנה 7 לתקנות החדשות.

חישוב נפרד לבני זוג

החל משנת 2014 בני זוג בעלי מקור הכנסה משותף רשאים לבקש חישוב נפרד בתנאים הבאים:

(א) יגיעתו האישית של כל אחד מבני הזוג נדרשת לייצור ההכנסה ממקור ההכנסה המשותף;

(ב) כל אחד מבני הזוג מקבל הכנסה התואמת את תרומתו לייצור ההכנסה ממקור ההכנסה המשותף ועומדת ביחס ישיר לתרומתו לייצור ההכנסה כאמור;

(ג) אם ההכנסה מופקת בבית המגורים של בני הזוג – בית המגורים משמש, דרך קבע, את מקור ההכנסה המשותף ומרבית פעילות מקור ההכנסה האמור נעשית בבית המגורים;

בכל הקשור בהעסקת בני זוג ובני משפחה אחרים יש חשיבות גם לפן הביטוח הלאומי, ככל שבן משפחה שכיר יתבע קצבאות מחליפות שכר (כגון דמי לידה) או יטען לצבירת תקופת אכשרה לקצבת זקנה. כמו כן, בעל שליטה בחברת מעטים ובן/בת זוגו אינם זכאים לדמי אבטלה וקצבת פש"ר מעסיק. קיימים פסקי דין רבים בנושא. כדי להגדיל את הסיכוי לקבל קצבה יש לשאוף להעסקת בן משפחה במתכונת דומה להעסקת עובד חיצוני, קרי תפקיד מוגדר ונחוץ

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

בעסק, היעדר שליטה בעסק, משכורת סבירה, דיווח נוכחות וחופשה וכו'. אם המוסד לביטוח לאומי לא יסכים עם היות בן הזוג עובד שכיר של בן הזוג השני, יש לדווח "יחס חלוקה" לצורך פיצול ההכנסה בין בני הזוג

מס ערך מוסף

שיטת הדיווח למע"מ עברה בשנים האחרונות בהדרגה לדיווח מקוון.

חובת הדיווח המפורט למע"מ חלה נכון להיום על עוסקים, מלכ"רים ומוסדות כספיים, בהתבסס על המחזור ועל תנאים נוספים. לאור מורכבות הנושא מומלץ לבחון כל מקרה לגופו בכדי לקבוע האם החובה חלה.

יובהר כי חובת הדיווח המפורט אינה תלויה בקבלת הודעה מרשות המסים, ובהתאם, אין באי קבלת הודעה בכדי לפטור מחובת הדיווח המפורט את חייבי הדיווח המפורט העונים לאחד מהקריטריונים המחייבים את הדיווח המפורט.

הדבר מאפשר לרשויות מע"מ לעקוב בזמן אמת אחרי כל חשבונית, וחשוב להפנים את המשמעויות.

כדאי להשוות את המחזור אשר רשום בפנקסי החשבונות למחזור אשר דווח לרשויות מע"מ, וכן את המחזור הרשום בפנקסי החשבונות למחזור שדווח לעניין מקדמות מס הכנסה. אם הבדיקה תגלה הפרשים, יש להגיש דוח מתקן לרשויות מע"מ. לא כדאי להמתין לביקורת של רשויות המס.

יש צורך להתאים את מס התשומות על רכב ושאר הוצאות מעורבות. כאשר השימוש ברכב הוא ברובו לצורכי העסק, מותר לנכות 2/3 ממס התשומות; וכאשר רובו פרטי, מותר לנכות 1/4 ממס זה. קביעת הסכום הנכון אפשרית רק בסוף שנת המס, כאשר מתבררים נתוני השימוש.

יש לבדוק השלכות מע"מ בשל ריבית שנתקבלה או ריבית רעיונית שלא נתקבלה על הלוואות לעובדים ולבעלי שליטה.

חברות קשורות מחייבות לעתים זו את זו בגין שירותים, השתתפות בהוצאות וכו'. יש להקפיד על הוצאת חשבונית מס בעבור שירותים והשתתפות בהוצאות כאמור, ואו לבחון את השלכות תקנה 7 לתקנות מע"מ.

שמירת מערכת החשבונות

יש לשמור את מערכת החשבונות 7 שנים משנת המס שאליה היא מתייחסת, או 6 שנים מיום הגשת הדוח על ההכנסה לאותה שנה, לפי המאוחר.

מסמכים סטטיסטיים, הזמנות, רישומים פנימיים בין-מחלקתיים, חוזים ופרוטוקולים, פריטי תיעוד ופנקסים, שהנישום אינו חייב לנהל על פי הוראות ניהול פנקסי חשבונות, אך ניהל אותם מרצון או מכוח דין אחר, יש לשמור במשך 3 שנים לפחות מיום הגשת הדוח על ההכנסה לשנת המס שאליה הם מתייחסים.

האמור בסעיף זה הוא בדבר שמירת מסמכים לצורך בדיקתם בידי שלטונות המס בלבד. ייתכן שבענפים אחדים, או על פי דרישות חוקיות מסוימות, נדרשת שמירת מסמכים מסוימים לתקופות ארוכות מאלה.

רצוי לשמור דוחות שנתיים על עובדים לתקופה בלתי מוגבלת, משום שהם עלולים להתבקש למימוש זכויות בביטוח לאומי וכיוצ"ב.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

דחיית הדיווח על הכנסות או הקטנת שיעור המס עליהן

עיתוי ההכנסות

בסיס מזומן

בעבור המדווחים על בסיס מזומן מקטינה דחיית התקבול את ההכנסה החייבת בסכום התקבול שנדחה, אך גם זאת במסגרת הסבירות. תקבול בשיק מעותד אפשר ליחסו למועד פירעונו בתנאי שהוא לא הוסב לאחר.

דחיית גבייתן של הכנסות היא רלוונטית רק למדווחים בשיטת הדיווח על בסיס מזומן. דחיית הגבייה של הכנסות תיחשב לדחייה אשר אינה גובלת בפיקציה, כאשר לקראת סוף שנת המס הנישום אינו מוציא הודעת חיוב על שטר טרחה ללקוח בתמורה לשירות או למכר נכס, או שהוציא הודעת חיוב כזו, אך טרם קיבל את הכסף בגינה.

כל דחיית הכנסה למדווחים על בסיס מזומן משמעה דחיית גביית המס לשנה הבאה.

בחוזר 8/2012 הודיעה רשות המסים כי לצורכי מס ניתן לדווח על בסיס מזומן רק אם דיווח כזה אפשרי על פי כללי החשבונאות המקובלים (אלא אם קיימת הוראה ספציפית בדיני המס). על פי החוזר נישום המעוניין לדווח לצורכי מס על בסיס מזומן יערוך דוח כספי על בסיס מזומן (על פי כללי החשבונאות המקובלים), לא יתקבלו דוחות הערוכים על בסיס צבירה תוך "מעבר" לבסיס מזומן בדוח התאמה למס.

בסיס מצטבר

יש לבדוק אם כל ההכנסות הכלולות בחשבונות אכן גובשו והופקו כהכנסה עד תום שנת המס, ואם אינן כוללות הכנסות מראש או הכנסות שטרם מומשו.

אי רישום מכירה השנה יקטין את ההכנסה החייבת במס, בשיעור הרווח הגלום בעסקה בלבד ולא בסך התקבול כולו. למדווחים על בסיס מצטבר - דחיית הגבייה של ההכנסות פירושה עיכוב מתן השירות או מסירת הנכס לידי הרוכש או המזמין.

בשיטה מצטברת - עסקאות שגלום בהן רווח, אפשר לדחות לשנה הבאה את השלמתן ואת רישומן, וזאת בתנאי שהעסקה אמנם תצא לפועל בשנה הבאה.

כספים פנויים, המושקעים באמצעים פיננסיים נושאי ריבית או הפרשי הצמדה, יגרמו להגדלת ההכנסה החייבת בשנת המס. אם החברה תשקיע כספים פנויים במלאי או במקדמות לספקים, לא תיווצר תוספת להכנסה החייבת; וזאת, מכיוון שעליית ערכם, הריאלית והאינפלציונית, של פריטים אלה, מחויבת במס רק בעת המימוש.

כדאי לציין שבמקרים מסוימים, על פי פסיקת בתי המשפט, רשאית גם חברה בע"מ לדווח על בסיס מזומן. בסיס מזומן אינו פועל תמיד לטובתו של הנישום, ובמקרים מסוימים עדיף לבחור בבסיס מצטבר. כדאי לדעת שרשויות המס אינן מאפשרות מעבר מבסיס לבסיס מדי שנה, ובחירתו של הנישום בבסיס המסוים תחייב אותו גם לשנים הבאות.

לא תמיד כדאי לדחות הכנסה לשנה הבאה. כך למשל: עצמאי שפתח עסק חדש, ויש לו הכנסה קטנה כבר השנה, ישקול אם כדאי לדחותה לשנה הבאה. בשנה הבאה תצורף הכנסתו להכנסה גבוהה יחסית ותחייבו לשלם עליה שיעור מס שולי גבוה יחסית, תוך הפסד הניכויים והזיכויים האישיים בשנה העכשווית.

הפרשי הזמנים גורמים לא רק לדחיית גביית המס או להקדמתה, אלא לפעמים גם לשינוי שיעורו. וכך, מי שיש לו השנה הכנסה חייבת ובשנה הבאה צפוי לו הפסד, ישלם השנה את מלוא המס ולא יוכל לקזז את הפסדיו בעתיד אלא כנגד הכנסתו בשנים הבאות.

מכאן, שכדאי בדרך כלל להקדים מימוש הפסדים.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

מכירות

אם נעשתה מכירה באשראי, שבה הופרדו מראש קרן המכירה והאשראי לשתי עסקאות נפרדות, ידווחו קרן המכירה וחלק האשראי השייך לשנת המס כהכנסה בשנה השוטפת, ואילו ההכנסה הגלומה באשראי שניתן לאחר שנת המס תדווח רק מהשנה העוקבת.

כללי החשבונאות הבין-לאומיים תומכים במקרים מסוימים בתכנון האמור.

כדאי גם לגמור התחשבוניות עם לקוחות, בייחוד כאשר צפויים מתן הנחות וביטול חיובים ללקוח, או קבלת הסחורה בחזרה, או כל פעולה אחרת המקטינה את המכירות.

צריך לדאוג כי בעת החזרת הסחורה או מתן הנחה וכד' יהיו המסמכים המקובלים חתומים בידי הצד שכנגד, כדי להפחית את החיוב במס ערך מוסף. כללי מע"מ קובעים, בנהלים מפורשים, באילו תנאים יכול המוכר להחזיר לעצמו את המע"מ שנכלל בחשבונית שבוטלה או שהופחת סכומה.

אגף המכס הוציא הוראות לעניין ניכוי מס עסקאות, כאשר חוב הלקוח (הכולל מע"מ) לא שולם

הקדמת מכירות

אם העסק מפסיד, ואם יש מקרקעין המהווים השקעה בת-מימוש - מומלץ למכור את המקרקעין עד ל-31 בדצמבר ולקזז את שבח המקרקעין מההפסד העסקי.

מומלץ למכור מלאי שערך השוק שלו נמוך מעלותו (מלאי פגום וכד'), כדי שההכנסות ממכירות בהפסד יובאו בחישוב ההכנסה בשנת המס העכשווית. יש לבחון עיתוי מכירת נכסים המחויבים במס רווחי הון ואפשרות קיזוזם של הפסדי הון מועברים מרווחי הון, וכן אפשרות דחיית רווחי הון בגין החלפת נכס בר-פחת (לפי סעיף 96 לפקודה).

ראוי לתת את הדעת כי יש להודיע לפקיד השומה, בתוך 30 יום מיום המכירה, על קיום רווח ואף הפסד הון. אם הפסדים משנים קודמות מקוזזים מרווח ההון, אין חובה לתשלום המקדמה בגין רווח ההון (אך בכל אופן ישנה חובת הודעה לפקיד השומה בתוך 30 יום). קיזוז הפסדי ההון השוטפים, המאוחרים ממועד מכירת הנכס שיצר רווח הון, אינו מהווה עילה, לפי עמדת רשויות מס הכנסה, לאי תשלום המקדמה; וזאת, אף אם הפסד ההון נוצר בתוך 30 יום מיום יצירת רווח ההון - עדיין אין הפסד ודאי, והוא יוכר למוכר עם תום השנה.

מוזכר בזה כי המקדמה בגין מס רווח הון אינה פוטרת מתשלום ריבית והפרשי הצמדה על כל יתרת המס ממועד המכירה ועד לתום שנת המס.

מקדמת מס רווח הון ששולמה ביתר תוחזר כשהיא צמודה למדד מיום תשלומה.

הקלות במיסוי מקרקעין

שכר דירה יכול להיחשב הכנסה מעסק לפי סעיף 12(1) לפקודה - הכנסה זו מאופיינת במושכרים אחדים ובניהול משרד לשם כך. על פי סעיף 62(6) לפקודה - "דמי שכירות, תמלוגים, דמי מפתח, פרמיות ורווחים אחרים שמקורם באחוזת בית או בקרקע בבניין תעשייתי" הם בדרך כלל מקור הכנסה מפעילות פסיבית וללא פעילות מיוחדת, והיא אופיינית למי שעיסוקו אחר אך יש לו נכס להשכרה.

נוסף על כך, אם ההכנסה נובעת מגוף המוגדר "עסק", אפשר ליחסה לבן-הזוג שהכנסתו נמוכה מהכנסות בן-זוגו. הכנסה מפעילות פסיבית מיוחסת לבן-הזוג שהכנסתו גבוהה מהכנסות בן-זוגו. לנושא זה יש גם היבטים בביטוח הלאומי. יש לשלם דמי ביטוח לאומי אם ההכנסה היא מעסק. אם הכנסה פסיבית היא פטורה מדמי ביטוח עד רבע שכר ממוצע (כ 30 אלף ש"ח בשנה), מעל רבע שכר ממוצע הכנסה תתחייב בדמי ביטוח. על פי החוזר שהוציא המוסד לביטוח לאומי, השכרה למגורים בישראל אשר אינה מגיעה לכדי עסק פטורה מדמי ביטוח ללא הגבלת סכום גם אם היא מחויבת במס הכנסה בשיעור מס שולי. לנושא זה יש גם משמעות בהכרה בהוצאות המימון. לקביעת ההכנסה ממקרקעין כהכנסה מעסק ולא כהכנסה מ"אחוזת-בית" - יתרונות נוספים.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

בסעיף 1 לפקודה נקבע כי שיעור נמוך של המס, כמו על יגיעה אישית, יחול גם על דמי שכירות מנכס ששימש לפני השכרתו, לפחות 10 שנים, להפקת הכנסה מיגיעה אישית, מעסק או ממשלח יד. בכך מתאפשרת מדרגת המס של 10% גם על בעל מונית, למשל, שפרש מעיסוקו אחרי 10 שנים ומשכיר את "המספר הירוק", או על בעל חנות מכולת שפרש מעיסוקו אחרי 10 שנים ומשכיר את עסקו. מאחר שהכנסתם של אלה דלעיל מדמי השכירות נמוכה יחסית, הם יוכלו ליהנות ממדרגת המס הנמוכה ביותר אף על פי שהכנסתם אינה מיגיעה אישית, גם אם פרשו מעיסוקם לפני גיל 60.

תיתכן אף התייחסות להכנסות השכירות, כאילו מדובר בקצבה. ראו בנושא את סעיף 9 לפקודה

סעיף 8 לפקודה קובע כי הכנסות מהשכרת מקרקעין שסעיף 62(6) או סעיף 72(7) לפקודה חלים עליהן - כלומר, הן אינן ממוסות כהכנסות מעסק - ייחשבו על בסיס מזומנים, אף על פי ששיטת המיסוי המצטברת היא השיטה הנאותה ביותר לעניין זה.

כל תקבול בגין שכר דירה שנתקבל בשנת המס, גם אם הוא בעבור שכר דירה מראש לשנים אחדות, יירשם כולו כהכנסה בשנה שבה נתקבל. לפיכך, למעוניינים לדחות גביית הכנסות, מוטב שימתינו לתחילת השנה הבאה לגביית שכר דירה. תקבול במזומן נחשב גם כשיפורים של המושכר, וכך נקבע בפסיקה. מועד ההכרה בהכנסה נקבע בחוזר מס הכנסה כמועד שבו בעל הנכס קיבל את השיפורים לרשותו. מועד זה חל בדרך כלל בעת החזרת הנכס על ידי השוכר, אך ייתכן שגם קודם לכן (למשל אם הנכס נמכר או שהתקבל בגינו פיצוי מחברת הביטוח).

כדי להימנע ממיסוי מוקדם על הכנסה משכר דירה רצוי לקבל הכנסה משכר דירה בתוך שנת המס, ולא לקבל שכר דירה מראש

אם יש לנישום רווח, והוא אינו מעוניין להגדילו בתקבולי שכר דירה, מוטב שידחה את קבלת התקבולים לשנה העוקבת. כאשר יש הפסד מעסק שאין ממשיכים בו, כדאי להקדים את רישום ההכנסה, משום שהפסד מעסק אפשר לקזז מכל רווח שהוא בשנת המס שבה הוא נוצר, ואין אפשרות לקזזו מהכנסה ממקור אחר, כגון: ממשכורת ומשכר דירה בשנות המס הבאות.

חלק מהמקרקעין מוחזקים בידי חברות ולהם דין מיוחד בסעיף 64 לפקודה, הקובע כי חברת מעטים כמשמעותה בסעיף 76 לפקודה, שכל רכושה ועסקיה הם החזקות בניינים, תיחשב הכנסתה, לפי בקשתה, להכנסתם של חברי החברה.

במסגרת תיקון 245 לפקודה חלו שינויים רבים בסעיף 64 לפקודה. הסעיף החדש כולל הגדרות רבות לעניין בעלי מניות, פעילות ונכסים של חברה, כניסה ויציאה מתחולת הסעיף, מכירות מניות, מקדמות וגביית מס, החלת חוקי עידוד וסעיפי שינוי מבנה וכו'. השינוי העיקרי (בדומה לחברה משפחתית): כדי להיכנס לתחולת הסעיף על החברה להודיע על כך בתוך שלושה חודשים ממועד התאגדותה. חברה רשאית לצאת מתחולת הסעיף בהודעה לפקיד השומה חודש לפחות לפני תחילת שנת המס, אך לא תוכל לשוב להיות "חברת בית" בהמשך. הסעיף קובע כי הן הכנסות והן הפסדים של "חברת בית" מיוחסים לבעלי המניות על פי שיעור החזקה במניות. במסגרת הוראת המעבר נקבעו תנאים לסיווג כ"חברת בית" לחברות שהיו קיימות טרם התיקון.

הכנסות שכירות - היבטי מיסוי

להכנסות שכירות יש כמה היבטי מיסוי: יש התייחסות לעיתוי ההכרה בהכנסה; יש התייחסות לחישוב המס (יש לכך כמה חלופות); ויש התייחסות לחבות במע"מ ולחבות בדמי ביטוח. להלן נסקור את ההיבטים האלה.

אופי ההכנסה - הכנסה אקטיבית או פסיבית

לאופי ההכנסה, אם אקטיבית או פסיבית, יש חשיבות רבה והשלכות לגבי שיעור המס, לגבי אפשרות קיזוז ההפסדים ולגבי עיתוי ההכרה בהכנסה.

לעניין ההבחנה אם מדובר בהכנסה אקטיבית או פסיבית ניתן ללמוד גם מע"א 10251/05 ברשף אילת בע"מ (בפסק הדין ברשף המערער השכיר תחנת דלק, ונקבעו מבחנים כיצד ההכנסה למשכיר תהיה עסקית).

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

עיתוי ההכרה בהכנסה

בעיקרון, מקור החיוב במס יהיה סעיף 12(1) לפקודה, אם מדובר בהכנסה מעסק, או סעיף 62(6) לפקודה, אם מדובר בהכנסה פסיבית.

במאמר מוסגר נציין שיש ויכוח אם מכירת דירת מגורים בחו"ל חייבת במס רווח הון. יש הטוענים כי דירת מגורים בחו"ל אינה עונה על הגדרת "נכס" שבסעיף 88 לפקודה. אם דירת המגורים כאמור אינה עונה להגדרת "נכס", לא ניתן יהיה למסות מכוח רווח הון, אולם ניתן יהיה למסות מכוח סעיף 62(6) לפקודה.

סעיף 8 לפקודה קובע את עיתוי ההכרה בהכנסה במקרה שמקור ההכנסה הוא סעיף 62(6) לפקודה.

הסעיף האמור קובע מיסוי על בסיס מזומן במקרה שמדובר בהכנסת שכירות שמקורה בסעיף 62(6) לפקודה. הכנסה שמקור חיובה היה סעיף 12(1) לפקודה (הכנסה מעסק), המיסוי בגינה יהיה על בסיס צבירה. ראו בעניין זה את עמ"ה 62/85 קריית יהודית, שבו נקבע כי ניתן להחיל את הוראות סעיף 8 לפקודה גם כאשר מדובר בהכנסה שמקור חיובה הוא סעיף 12(1) לפקודה.

עולה השאלה: האם הכנסת שכירות שמקור חיובה הוא סעיף 62(6) לפקודה, ומועד עיתוי חיובה נקבע לפי סעיף 8 לפקודה - האם דווקא על הכנסה בכסף או גם בשווה כסף?

הוראה מעניינת שמופיעה בסעיף 8 לפקודה קובעת שאם ההכנסה משכירות, במידה שמקורה הוא סעיף 62(6) לפקודה, תמוסה על בסיס מזומן, נשאלת השאלה: מה דין ההוצאות שיוצאו בעתיד בגין אותה הכנסה?

סעיף 8 לפקודה קובע שההוצאות יותרו בניכוי מכל מקור בשנת המס שבה הוצאו.

מסלולי המיסי

נתמקד במיסוי כאשר המשכיר הוא יחיד. הדין כאשר המשכיר הוא חברה משפחתית יהיה אותו הדין כאילו יחיד השכיר (ראו פסי"ד נטע עצמון).

כאשר חברה משכירה - ההכנסה תמוסה בשיעור הקבוע בסעיף 126 לפקודה.

כאשר יחיד משכיר - יש להבחין באיזה נכס מדובר: אם מדובר בדירת מגורים שמושכרת למגורים או נכס שמושכר לצרכי עסק. בהשכרה לצרכי עסק ניתן לקבל פטור חלקי בהתאם לסעיף 9 לפקודה, כמו כן אם נישום ניהל עסק בנכס המושכר במשך 10 שנים הכנסה תסווג לצרכי מס כהכנסה מיגיעה אישית.

א. השכרת דירת מגורים

יחיד משכיר דירת מגורים לצורך מגורים. השוכר הוא יחיד או חבר-בני-אדם (חבר-בני-אדם - באישור נציב מס הכנסה).

במקרה דן ניתן להפעיל את חוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירת מגורים שלפיו יינתן פטור חודשי בתנאי שהכנסות השכירות החודשית לא עולות על 5,654 ש"ח בשנת המס 2024.

היה והכנסות השכירות עולות על הפטור לחודש, אזי יש להפחית מסכום הפטור (להלן: "התקרה") את הסכום שבו עולה הכנסת השכירות על סכום התקרה.

נראה כי יחיד שיש לו כמה דירות מגורים, שמושכרות למגורים, אינו יכול לבחור לשלם מס על דירה אחת לפי חוק הפטור, ועל הכנסות מדירה אחרת לשלם מס לפי מסלול מיסוי אחר, בלי שזה יפגע בתקרת הפטור.

בחוק הפטור רואים הכנסה של יחיד ככוללת גם הכנסה של בן זוג המתגורר עם היחיד, והכנסות ילדו שמתחת לגיל 18.

ב. מסלול 10%

הכנסה מהשכרת דירת מגורים למגורים - המשכיר משלם מס בשיעור 10% על כל הכנסה. אין שום אפשרות לניכוי, קיזוז, זיכוי או פטור.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

במסגרת תיקון 264 לפקודה נוסף סעיף 122(ו). הסעיף החדש מתיר לבעל דירה יחידה לנכות מהכנסה מהשכרת דירתו יחידה "דמי שכירות מוטבים", שהם תשלום עבור דירת מגורים אחרת או תשלום לבית אבות עד 90 אלף ש"ח לשנה. התיקון בתוקף משנת 2023.

ג. שילוב מסלול פטור ו-10%

ב"מדריך לתשלום ולהקלות במס על הכנסה של יחיד מהשכרת דירה למגורים בישראל" מובאת אפשרות לשילוב בין שני מסלולי מיסוי לבעלי כמה דירות כאשר סך הכנסה נמוך מכפל התקרה. על פי המדריך ניתן לקבל פטור בגובה "תקרה מתואמת" לגבי חלק מהדירות (יתר ההכנסה מאותן דירות ימוסה במס שולי) ומסלול 10% לגבי הדירות האחרות.

ד. פחת

לפי תקנות מס הכנסה (שיעור פחת לדירה מושכרת למגורים), התשמ"ט-1989, ניתן בעיקרון במסלול זה לנכות פחת לפי שיעור 2%, ובנוסף ממדדים את הפחת בדרך כלל מיום הרכישה ועד יום תחילת שנת המס, ומחצית עליית המדד בשנת המס המדוברת.

במסלול הפחת, נקבע כי נישום שבחר במסלול כאמור לא יהא זכאי לכל פחת אחר, לתוספת פחת, לניכוי ולהפחתה המגיעים לו על פי כל דין בשל הדירה האמורה. ועדיין, עמדת רשות המסים היא כי נישום כאמור זכאי לנכות הוצאות אחרות.

● מי שבחר במסלול פטור חלקי לא יהיה רשאי לחשב פחת לפי תקנות שלעיל. עם זאת ניתן לחשב פחת לפי תקנות מס הכנסה (פחת), 1941

● בעת מכירת דירה שהושכרה במסלול פטור או 10% לצורך חישוב שבח יילקח בחשבון פחת שהיה ניתן לנכות (אף שלא נוכה בפועל) אילו נבחר מסלול מס שולי.

השכרת נכס עסקי

בעיקרון, המיסוי יהיה לפי הוראות סעיף 121 לפקודה. ייתכן שהכנסה זו תמוסה כאילו מדובר בהכנסה מיגיעה אישית. ראו חלופה (7) להגדרת "הכנסה מיגיעה אישית" בסעיף 1 לפקודה.

אם הכנסה זו תיחשב הכנסה מיגיעה אישית, ניתן ליהנות כאן מהוראות סעיף 9(5) לפקודה. יש מסלול נוסף שרואה בהכנסת שכירות כאילו מדובר בקצבה, כמובן כפוף לתנאים שבסעיף 9 לפקודה.

עידוד בניה להשכרה

המסלול הקיים לבניית דירות להשכרה בתוקף עד 31/12/2023. החל מ-18/11/2021 ניתן להיכנס למסלול חדש (עד 31/12/2031).

הכנסות שכירות מחו"ל

קיים מנגנון המיסוי הרגיל מכוח סעיף 121 לפקודה. מסלול מיסוי נוסף מופיע בסעיף 122 לפקודה. ההכנסה החייבת תמוסה בשיעור 15%. במסלול זה ניתן לנכות רק פחת, ואין בו קיזוז, זיכוי או פטור. אין גם קיזוז בגין המס הזר.

תנאי להפעלת סעיף 122 לפקודה הוא שאין מדובר בהכנסה מעסק. במיסוי הכנסות שכירות מחו"ל אין הבחנה בין דירות מגורים לבין נכס עסקי. הכנסה שתמוסה מכוח סעיף 122 לפקודה פטורה מדמי ביטוח.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

הכנסות קבלנים

"קבלנים מבצעים"

קבלן מבצע ידווח על הכנסותיו בגמר ביצוע 25% מהיקף הבנייה, אך יוכל לקזז הפסדים מהבנייה רק לאחר שהשלים 50% מהיקף הבנייה הכולל. מידע זה חשוב כדי לנתב את קצב התקדמות הבנייה, בחירת היקף הפרויקט וכיו"ב. במקומות עבודה שבהם הגיע הביצוע אל מתחת ל-25% מהיקף הבנייה הכולל, אין צורך לצבור רווחים. אם נוצר הפסד מעבודה ממושכת, יש להגיע לביצוע של 50% לפחות מהיקף הבנייה הכולל, כדי שזה יוכר כהפסד. לכן, אם עלולים להגיע לרווח בביצוע של 25% מהיקף הבנייה הכולל, רצוי לעכב את העבודה ולהימנע מרישום רווח; ואם עלולים להגיע להפסד בביצוע של 50% מהיקף הבנייה הכולל, רצוי לזרז את העבודה כדי שיתאפשר רישום ההפסד.

"קבלנים בונים"

מועד החיוב במס אצל קבלן בונה הוא שנת המס שבה היה הבניין "ראוי לשימוש", או עם התמלאות התנאים לקבלת תעודת "גמר בנייה".

קביעה זו עשויה לסייע בידי הקבלן לקבוע בעצמו את מועד הדיווח. בדרך כלל עדיף לדחות את גמר הבנייה ע"י דחיית החיבור לרשת החשמל או עיכוב בהשלמת הבנייה. ואולם, אם לקבלן הבונה צפויים הפסדים מהבנייה בעוד שיש לו רווחים עסקיים אחרים, רצוי לסיים את הבנייה כדי ליהנות מקיזוז ההפסדים. מן הרווחים הללו חישוב הכנסה חייבת במס הוא על הרווח מהשטחים שנמכרו בבניין ראוי לשימוש. כדי להקטין את רווח השנה, רצוי להימנע ממכירות בזמן סמוך לסוף השנה.

הכנסות בני זוג מרכוש

נקבע כי ההכנסה מרכוש תיזקף לבן הזוג שהכנסותיו האחרות גבוהות מהכנסות בן זוגו.

סעיף 66(ב) לפקודה מאפשר לבני זוג לבקש, ולקבל, שהכנסות מרכוש, שהוא מהמקורות שיפורטו להלן, יתווספו לעניין חישוב המס להכנסות אותו בן זוג שהוא בעל הרכוש האמור.

הרכוש שאפשר לבקש, ולקבל, חישוב נפרד לגבי הכנסות הנובעות ממנו הוא:

א. רכוש שהיה בבעלות אחד מבני הזוג שנה לפחות לפני נישואיו.

ב. רכוש שנתקבל בירושה במהלך הנישואין אצל אחד מבני הזוג.

הכנסה מרכוש שיתבקש לגביה חישוב נפרד כאמור לעיל תיתוסף להכנסות האחרות של אותו בן זוג, וחישוב המס ייעשה על סך כל הכנסתו, והיא כוללת את ההכנסה הזו.

הכנסות מדיוידנד - השלכות מס

יחיד (או חברה משפחתית) שמקבל דיוידנד ישלם עליו מס בשיעור 25%. אם מקבל הדיוידנד (או נישום מייצג בחברה משפחתית) הוא יחיד שהוא "בעל מניות מהותי" - ישולם מס בשיעור 30% על הדיוידנד האמור.

"בעל מניות מהותי" הוא אדם שמחזיק, במישרין או בעקיפין, לבדו או יחד עם אחר, ב-10% לפחות באחד או יותר מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בחבר-בני-אדם

דיוידנד - היבט הביטוח הלאומי

החל משנת 2008, עקב תיקון 103 לחוק הביטוח הלאומי, אין חבות על דיוידנד שמקבל יחיד.

דיוידנד שמקבלת חברה

סעיף 126(ב) לפקודה מוציא מבסיס המס דיוידנד שקיבלה חברה תושבת ישראל שמקורו בהכנסות שהופקו או שנצמחו בישראל, שנתקבלו במישרין או בעקיפין מחבר-בני-אדם אחר החייב במס חברות. זאת בתנאי שהחברה המחלקת דיווחה על ההכנסה ושילמה עליה מס חברות. הסעיף לא יחול על חלוקת דיוידנד מרווחי שיערוך של חברת בת.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

אם מדובר בדיווידנד שחולק מרווחים שנוצרו ונצמחו מחוץ לישראל, וכן מדיווידנד שמקורו מחוץ לישראל - יחול מס בשיעור מס חברות. אם מדובר במדינה שכתה עם ישראל אמנת מס, אזי יכולה החברה שקיבלה את הדיווידנד מחו"ל ליהנות ממנגנון הזיכוי העקיף הקבוע בסעיף 126(ג)

הכנסות ריבית

באופן כללי הכנסות ריבית חייבות במס בשיעור 25%, אלא אם כן הנכס אינו צמוד למדד או מט"ח או נקוב במט"ח ואז המס יהיה בשיעור 15%. לגבי תוכניות חיסכון ותיקות ייתכנו כללי מעבר ויש לבחון כל מקרה לגופו. סעיף 125(ד) לפקודה מונה את המקרים שבהם לא יחולו על הכנסות המימון שיעורי המס המוטבים אלא שיעור מס שולי:

1. הריבית היא הכנסה שמקור חיובה הוא סעיף 12(1) לפקודה, או שהיא רשומה בספרי חשבונותיו, או שהיא חייבת ברישום כאמור;
2. היחיד תבע ניכוי הוצאות ריבית והפרשי הצמדה בשל הנכס שעליו משולמת הריבית;
3. היחיד הוא בעל מניות מהותי בחבר בני האדם ששילם את הריבית;
4. היחיד הוא עובד בחבר בני האדם ששילם את הריבית, או שהוא נותן לו שירותים או מוכר לו מוצרים, או שיש לו יחסים מיוחדים אחרים עמו, אלא אם כן הוכח להנחת דעתו של פקיד השומה כי שיעור הריבית נקבע בתום לב ובלי שהושפע מקיומם של יחסים כאמור בין היחיד לבין חבר בני האדם;
5. הריבית שולמה מקרן השתלמות לפני שחלפו התקופות האמורות בסעיף 9(א16) לפקודה או (ב16), או ששולמה מקופת גמל לתגמולים וחלו עליה הוראות סעיף 3(ד) לפקודה.

הקלות במיסוי ריבית

סעיף 125ד לפקודה מעניק ניכוי מהכנסות הריבית במקרה שהכנסות הנישום (ולא ההכנסה החייבת) לא עלו על תקרה מסוימת. כמו כן הניכוי כפוף לגיל הנישום. סעיף 125ה לפקודה מעניק בתנאים מסוימים מיסוי הנהוג לעניין קצבה, קרי פטור בשיעור 35% מ"ריבית מזכה". התנאי לפטור הוא שאחד מבני הזוג הגיע לגיל פרישה. אפשר לשלב את הניכוי שבסעיף 125ד לפקודה עם אפשרות הזיכוי שבסעיף 125ה לפקודה.

הגדלת הוצאות או הקדמת הוצאות

הגדלת הוצאות

רכישת שירותים ומוצרים מסוימים, שאינם מלאי עסקי, תיחשב להוצאה גם אצל עסקים מסחריים וגם אצל המדווחים על בסיס מזומן. ההבדל ביניהם יהיה: מי שמדווח על בסיס מזומן חייב גם לשלם את התמורה בפועל עד סוף השנה. כל זאת, אם הרכישה היא בסכומים סבירים והיא נעשתה במהלך הרגיל של העסק. כל הפרזה בנדון עלולה לגרום לפסילת ההכרה בהוצאה לצורכי מס השנה וייחוסה לשנים הבאות.

ההוצאות לעניין זה הן בדרך כלל לפרסום, ליחסי ציבור, לתיקונים, לאחזקה, לשיפוצי מנועים לפי סעיף 17(3) לפקודה, לספרות, לייעוץ עסקי ומשפטי, לייעוץ שיווקי ולאנשי מקצוע אחרים הנותנים שירותים לעסק, לדמי חבר לארגונים מקצועיים, לנסיעות לחו"ל, להשתתפות בכנסים, בוועידות, בתערוכות וכו'.

הוצאות אלה אפשר להקדים לשלם לפני סוף השנה. כמו כן אפשר להקדים ולשלם מענקים, פיצויים לעובדים מכספי המעביד, פדיון חופשה, בונוסים ותמריצים לעובדים, שלפי המוסכם הם צריכים לקבלם בשנה הבאה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

הקדמת הוצאות

קיימת דילמה בכל הקשור להקדמת תשלומים תקופתיים, כגון: שכר דירה, דמי ביטוח. קיימת מחלוקת בין נציבות מס הכנסה לבין מומחי מס שונים בכל הקשור לתשלומים שכאלה מראש לתקופה ארוכה. אנשי מס הכנסה אינם רואים בתשלומים תקופתיים מראש לשנים אחדות הוצאה בייצור הכנסה, גם לאלה המדווחים על בסיס מזומנים. עם זאת, אנשי המס גמישים בדרך כלל עם תשלומים המשולמים בסוף השנה, לשנה אחת מראש, ובתנאי שמדובר במהלך עסקי קבוע מדי שנה בשנה.

ריבית הנובעת מניכיון שטרות ומניכיון שיקים של לקוחות היא הוצאה מוכרת למס באותה שנה שבה בוצע ניכיון השטרות או ניכיון השיקים.

מבחינת תכנון המס, מוצע לשקול אפשרות לבצע לקראת סוף השנה ניכיון שטרות או ניכיון שיקים כלעיל, כאמצעי חלופי לקבלת אשראי אחר, כפוף למחיר האשראי.

תשלום שכר עבודה בעבור חודש דצמבר, אם ישולם במועדי תשלום רגילים בתחילת ינואר, עלול להיחשב הוצאה לא מוכרת לשנת המס השוטפת למדווחים על בסיס מזומן. עם זאת חשוב לדעת כי בדרך כלל, ולפנים משורת הדין, מתירה נציבות מס הכנסה למעסיקים לכלול הוצאה כזו במסגרת הוצאות שכר בשנה שבעדה שולמו, שאם לא כן ייפגם גם מערך הדיווח המקובל על הכנסות העובד השכיר.

למי שאינו מוכן "לקחת סיכון" מוטב שישלם לעובדיו עד ליום 31 בדצמבר את משכורת חודש דצמבר עם התוספות הנלוות לה. לכן, בעסק המתנהל על בסיס מזומנים מומלץ לשלם לעובדים, למוסד לביטוח לאומי ולביטוחי הפנסיה את יתר ההוצאות עד סמוך לסוף השנה. הוצאות אפשריות כדאי להקדים ולשלם בתוך שנת המס.

תשלומים לתושב חוץ, שהם הכנסה חייבת לפי סעיף 18(ה) לפקודה, יותרו בניכוי רק אם שולמו לפני תום שנת המס, או שהמס עליהם נוכה לא מאוחר משלושה חודשים לאחר תום שנת המס, והועבר אל פקיד השומה בתוך שבעה ימים מיום הניכוי בתוספת ריבית והפרשי הצמדה.

הוצאות לשיפוצים

במסגרת הוצאות אחזקה אפשר לכלול הוצאות לתיקונים ולשיפוצים שנתיים, אשר במהותם הם "שמירה שוטפת על הקיים". יש להיזהר מלהכליל בהוצאות האחזקה האמורות תשלומים מהותיים לשיפוצים ולשיפורים בנכס או במושכר או תשלומים אחרים, אשר במהותם הם בעלי אופי הוני.

תיקון מכונת או כל מכונה אחרת לאחר תאונה הוא הוצאה שוטפת לפי סעיף 31 לפקודה. כל תיקון מהווה למעשה השבחה, אך רק השבחה מעבר למצב המקורי החדש צריכה להיחשב השבחה, כגון: החלפת המנוע המקורי במכונת במנוע חזק ממנו, או ריצוף בשיש איטלקי במקום מרצפות סוג ב' שנתקבלו מקבלן.

פחת

ייתכנו מקרים שבהם נכסים יוגדרו בו-זמנית בקטגוריות שונות, המקנות שיעורי פחת שונים. במקרים כאלה עלולה להתעורר מחלוקת בין הנישום לבין פקיד השומה בקביעת שיעור הפחת הראוי אשר מותר בניכוי.

בבואנו לקבוע את סיווגו של נכס לצורך קביעת שיעור הפחת בו, המבחן הראשון העומד לפני הנישום הוא קביעת ייעוד הפעלתו של הנכס.

לאחר קביעת סיווגו של הנכס יש לבחון אם אפשר לפצל אותו ליחידות משנה, שיש להן קיום עצמאי, או שכל היחידות בו משרתות תכלית אחת כוללת. זהו מבחן "העצמאות התפעולית".

שיעורי פחת נקבעים בתקנות מס הכנסה (פחת) 1941. כמו כן נקבעו שיעורי מס מוגברים בסעיף 51 לחוק לעידוד השקעות הון ובסעיף 3 לחוק לעידוד בניית דירות להשכרה ותקנות מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (שיעורי פחת), התשמ"ו-1986.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

תוקף תקנות 2(א)6, (7) ו-2(ב)2) הוארך עד תום שנת 2016. כמו כן תקנה 4 לתקנות פחת 1941 מאפשרת שיעור פחת עד כפל השיעור הרגיל אם נישום ישכנע פקיד שומה כי חלה כליה או בליה גבוהה מהרגיל עקב עבודה במשמרות.

בתקנות מס הכנסה (פחת)(הוראת שעה), התשע"ח-2018 נקבעה הוראת שעה לשיעורי פחת מוגברים לרכבים המונעים בחשמל וגז, רכבי הוראת נהיגה ומוניות ופריטים נוספים: מערבולת תערוכת מתנול ובנוזין לתדלוק רכבים ומשאבה לתדלוק רכבים בגז.

שיחלוף - החלפת ציוד

אם רוצים למכור נכסים, אפשר להיזקק לסעיף 96 לפקודה, המאפשר לנישום שבבעלותו נכס בר פחת לרכוש נכס אחר במקום הנכס שמכר, בתוך תקופה של 4 חודשים לפני המכירה ועד 12 חודשים לאחריה, לחילוף הנכס שמכר במחיר העולה על מחירו המופחת. חריגים בסעיף – רכבי השכרה ומקרקעין בחו"ל.

הפעלת סעיף זה גורמת להקטנת הפחת של הנכס שנרכש. לכן בסעיף זה מוטב להשתמש לצורכי כלי רכב שמוגבלים בניכוי ההוצאות, ובכללן הפחת.

ציוד או מכוונות אשר יצאו מכלל שימוש, כדאי לממשם, כדי שאפשר יהיה לתבוע ולקבל את ההפסד ממכירתם בשנת מס זו.

נפנה את תשומת הלב גם להוראות סעיף 27 לפקודה, שמאפשר להפוך הפסד הון להפסד עסקי, בתנאי שהתקיימו התנאים בסעיף (הסעיף לא חל על רכב פרטי).

הכרה בהוצאות רכב

מכוח סעיף 31 לפקודה חוקקו תקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות רכב), שקובעות כללים לעניין שיעור הניכוי של הוצאות הרכב.

החל בשנת 2008 התבטלה הנוסחה לעניין שיעור ההכרה בהוצאות רכב, נוסחה שהתבססה על מספר הקילומטרים שנסע הרכב במהלך שנת המס, וכן הקביעה כי 9,900 ק"מ שימשו לנסיעה פרטית.

יש לבחון לגבי כל כלי רכב לאיזו הגדרה הוא משתייך בתקנות.

כללי הניכוי

- רכב תפעולי - ההוצאה תותר במלואה.
- רכב שהמעביד העמיד לרשות עובדו - ההוצאות יותרו במלואן (תקנה 3 לתקנות).
- רכב שלא שימש לייצור הכנסת עבודה - תלוי בסוג הרכב.
- רכב, למעט אופנוע שסיווגו L3 ולמעט רכב כאמור להלן - סכום הוצאות החזקת הרכב בניכוי שווי השימוש ברכב כפי שנקבע בתקנות מס הכנסה (שווי השימוש ברכב), התשמ"ז-1987 (להלן - תקנות שווי השימוש), או סכום בגובה 45% מהוצאות החזקת הרכב, לפי הגבוה.
- לגבי אופנוע שסיווגו L3 - סכום הוצאות החזקת רכב בניכוי שווי השימוש כפי שנקבע בתקנה 2(ב) לתקנות שווי השימוש, או סכום בגובה 25% מהוצאות החזקת הרכב, לפי הגבוה.
- לגבי רכב שסיווגו M1, שסיווג המשנה שלו הוא אוטובוס ציבורי או מונית, - סכום הוצאות החזקת הרכב בניכוי שווי השימוש ברכב כפי שנקבע בתקנות שווי השימוש, או סכום בגובה 90% מהוצאות החזקת הרכב, לפי הגבוה.
- לגבי רכב שסיווגו M1, שסיווג המשנה שלו הוא רכב סיור או רכב מדברי, - סכום הוצאות החזקת הרכב בניכוי שווי השימוש ברכב כפי שנקבע בתקנות שווי השימוש, או סכום בגובה 80% מהוצאות החזקת הרכב, לפי הגבוה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

- לגבי רכב שסיווגו M1, שסיווג המשנה שלו הוא רכב שצוין ברישיון הרכב שלו כרכב להוראת נהיגה, - סכום הוצאות החזקת הרכב בניכוי שווי השימוש ברכב כפי שנקבע בתקנות שווי השימוש, או סכום בגובה 77.5% מהוצאות החזקת הרכב, לפי הגבוה, ובלבד שבבעלות הנישום רכב כאמור אחד בלבד, ולגבי מי שבבעלותו רק שני כלי רכב כאמור, שלגבי אחד מהם בלבד צוין ברישיון הרכב שהוא בעל תיבת הילוכים אוטומטית, במקום "77.5%" יקראו "68%".
- ברכב של חברה להשכרת רכב לתקופה קצרת מועד (להלן - החברה) - כל הוצאות החזקת הרכב לגבי כלי הרכב שמספרם עולה על מספר עובדי החברה.
- פחת מואץ לרכבים – נקבעו הוראות שעה להגדלת שיעורי הפחת לסוגי רכבים מסוימים – ראה להלן בטבלה:

מונית hybrid	מונית	לימוד נהיגה	גט"ד	אוטובוס פרטי/ציבורי - גט"ד	אוטובוס פרטי/ציבורי - חשמל	
2019-2017	2021-2019	2022-2019	2023-2019	2023-2019	2022-2019	תקופת הוראת שעה
נרשם לראשונה	שנת ניכוי פחת	שנת ניכוי פחת	נרשם לראשונה	נרשם לראשונה	נרשם לראשונה	סוג הוראת שעה
33.3	33.3	33.3				M1
33.3	33.3	33.3		25	33.3	M2
33.3	33.3	33.3		25	33.3	M3
		33.3				N1
		33.3	25			N2
		33.3	25			N3
		33.3				L
		33.3				O
		33.3				T

שווי שימוש ברכב צמוד - שיטת חישוב חדשה המודל הלינארי

החל משנת 2010 זקיפת השווי נעשית כאחוז מסוים ממחיר הרכב. טבלאות מפורטות בנושא פורסמו על ידי רשות המסים

בשנים 2022-2025 שווי רכבים מהסוגים הבאים יהיה נמוך משווי רכב דומה בעל מנוע רגיל (בנוזן /דיזל):

להלן סכומי השווי בשנת 2024:

-חשמלי 1,310 ש"ח

-פלאגן אין 1,090 ש"ח

-היברידי 540 ₪

אופנוע L3 שנפח מנועו עולה על 125 סמ"ק והספק מנועו מעל 33 כוח סוס - 1010 ש"ח לחודש. בשנת 2024.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

שיעורי שווי השימוש ברכב החדש החל משנת 2013 ואילך :

2.48% ממחיר הרכב לצרכן.

תקרת מחיר המחירון לעניין חישוב שווי השימוש ברכב: 563,790 ש"ח שנת המס 2024

נוסחה לחישוב שווי שימוש ברכב צמוד היברידי / חשמלי / פלאג אין נכון ל-2024.1.1

שיעור שווי שימוש X מחיר מתואם X הצמדה למדד - 540 ש"ח לרכב היברידי (1,310 ש"ח לחשמלי, 1090 ש"ח לרכב פלאגן אין)

רכב - קיזוז מס תשומות

כמה תקנות בתקנות מס ערך מוסף, עוסקות ב"רכב": תקנה 1 - הגדרות; תקנה 14 - אי התרה בקיזוז מס תשומות במקרה של רכב פרטי; ותקנה 18 - תשומות מעורבות.

הנוסחה שהייתה קבועה בתקנה 18 לתקנות מע"מ לגבי תשומה מעורבת - הכרה ב-2/3 או ב-1/4 מהתשומות - נפרצה כלפי מעלה, והותרו אף 90% מהתשומות. זאת נקבע בפס"ד על רד הנדסה מעליות (ע"ש 1097/04).

הגדרות:

רכב פרטי" - רכב נוסעים פרטי, רכב פרטי דו-שימושי רכב נוסעים פרטי, רכב פרטי דו-שימושי, **רכב מסחרי אחוד** ו**רכב מסחרי בלתי אחוד** כמשמעותם בתקנות התעבורה, התשכ"א-1961, ו**בלבד שמשקלו הכולל המותר של רכב מסחרי כאמור אינו עולה על 3,500 ק"ג** וכן רכב המפורט בתוספת הרביעית, דומה לו במהותו או זהה לו אך למעט גיפ המועסק דרך קבע בתנאי שדה או בחצרי העסק או המפעל

כלומר, לא יותר ניכוי מס תשומות עפ"י תקנה 14 (א) לתקנות בגין רכישה (לרבות יבוא והשכרה) של רכב מסחרי שמשקלו אינו עולה על 3,500 ק"ג ובכלל זה טנדרים, רכב מסחרי אחוד, מסחריות קלות, וואנים וכדומה. תקנה 14 (ב) לתקנות קובעת רשימה סגורה של עוסקים הרשאים לנכות את מס התשומות להלן סוגי העוסקים:

1. רכישת רכב בידי עוסק שעסקו מכירת רכבים

2. לימודי נהיגה בבית ספר לנהיגה;

3. השכרת רכב בידי מי שעסקו השכרת רכב;

4. הסעת נוסעים במהלך העסק, בידי מי שעסקו הסעת נוסעים;

5. סוירים וטיולי שטח בידי מי שעסקו ארגון סוירים כאמור.

6. גיפ המועסק דרך קבע בתנאי שדה או בחצרי מפעל:

ניכוי מס תשומות בגין הוצאות שוטפות (אחזקה, דלק וכיו"ב)

מס התשומות שהוטל על עוסק בגין הוצאות שוטפות הקשורות לשימוש ברכב הפרטי או המסחרי יותר בניכוי כאמור בהוראות תקנה 18 לתקנות בשיעור יחסי, שהוא כיחס השימוש העסקי לכלל השימוש.

היה בשימוש שלא לצורכי עסק שימוש בלתי מסוים ינהגו בו לפי הכללים כדלהלן:

א. קבע המנהל את השימוש היחסי שלא לצורכי עסק - יראו את קביעתו כשומה וינהגו על פיה כל עוד לא נקבע אחרת.

ב. לא קבע המנהל את החלק היחסי, ועיקר השימוש בנכס או השירות הוא לצורכי עסק רשאי העוסק לנכות שני שלישים ממס התשומות.

ג. לא קבע המנהל את החלק היחסי, ועיקר השימוש בנכס או בשירות הוא שלא לצורכי עסק רשאי העוסק לנכות רבע ממס התשומות.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

ניכוי מס תשומות בגין רכישה או יבוא אופנוע

קטנועים ואופנועים אינם בגדר "רכב פרטי" כמשמעותו בתקנה 1 ולפיכך לא יחול בגינם האמור לעיל.

יחד עם זאת בהתחשב באופי השימוש המעורב באופנועים וקטנועים יש להחיל בגין רכישתם (לרבות יבואם או השכרתם) את הוראות תקנה 18 לתקנות מע"מ כלומר בשיעור יחסי, שהוא כיחס השימוש העסקי לכלל השימוש.

במילים אחרות, שימוש באופנוע אשר אינו ניתן לייחוס מסוים יזכה את העוסק בניכוי מס יחסי, כך שבמקרים בהם עיקר השימוש הוא לצורכי העסק (כגון שליחויות וכו') יוכר 2/3 ממס התשומות, בעוד שביתר המקרים יוכר ניכוי של 25% ממס התשומות.

במקביל, מכירת האופנוע בעתיד ע"י העוסק תחויב במס באופן יחסי למס התשומות שנוכה, כאמור בסעיף 31 (4) לחוק.

השכרת רכב פרטי

בהתאם להוראת פרשנות 1/2002 אם במסגרת עסקת ליסינג תפעולי ניתנים שירותי תחזוקה הבאים ניתן לנכות תשומות בגינן ובלבד שעלותן לא תעלה על 15% ממחיר עסקה כולל:

- תחזוקה שוטפת (טיפולים, החלפת שמנים, החלפת מצבר וכו').

- תיקונים מכניים שלא במסגרת אחריות יצרן/יבואן.

שירותי נהגים..

ניכוי הוצאות לפינוי דייר מוגן

כללי מס הכנסה (ניכויים מסוימים לבעלי בתים המושכרים בשכירות מוגנת), התשל"ח-1977 מאפשרים לנכות דמי פינוי דייר מוגן, שהתגורר במושכר שרכשו כשהוא פנוי או שרכשו תפוס, והפינוי היה שלוש שנים מיום רכישתו.

תנאי בסיסי לסיווג הוצאות דמי הפינוי כהוצאה פירותית אצל בעל מושכר, שרכש את המושכר כשהוא תפוס, הוא תשלום דמי הפינוי לאחר תום שלוש שנים מיום רכישת הנכס. מי שרכש את המושכר כשהוא פנוי, ולאחר מכן השכירו בשכירות מוגנת, יכול לשלם דמי פינוי בשל פינוי הדייר המוגן בכל עת שיחפוץ.

דמי פינוי ששילם נישום בשל פינוי דייר מוגן ממושכר, שרכשו תפוס לפני שחלפו שלוש שנים מיום הרכישה, יותר לנכותם החל משנת המס שבה שולמו לפי שיעור הפחת המתאים למבנים (2%, 4% וכו'), ובלבד שאם התקבלו בשנה מסוימת דמי מפתח מהמושכר, ינוכו דמי הפינוי בשיעור הפחת מדמי המפתח תחילה.

הרציונל שבבסיס ההגבלה של התרת הניכוי ברכישת נכס תפוס בחלוף תקופה של שלוש שנים מיום רכישת הנכס ועד לתשלום דמי הפינוי הוא מניעת הרכישה של נכס ברכישה לשיעורין. המחוקק ראה צורך לעודד את התרת הקשר הכפוי, שבו מצויים גם בעל המושכר וגם הדייר המוגן, שמקורו בחוק אנכרוניסטי, שאינו עולה בקנה אחד עם היתרונות הכלכליים שהמחוקק חפץ ביקרם כיום.

הפסדים

הפסד עסקי שנוצר בשנה השוטפת ניתן לקיזוז מכל הכנסה באותה שנה של שני בני זוג במקרה של חישוב משותף. הפסד עסקי המועבר משנים קודמות יקוזז מהכנסות מעסק או ממשלח יד, לרבות מרווח הון מעסק. החל משנת 2007 ניתן לקזז הפסד מועבר מעסק שנוצר משנת 2007 לעומת הכנסה ממשכורת, בהתקיים תנאים כגון שהפסיק את התעסקותו וכו'. מאידך, הפסד מהשכרת בניין ניתן לקזז מהכנסות מאותו בניין בלבד בשנים הבאות, לרבות שבת, אם יימכר הבניין. **ראו גם הוראות סעיף 8 לפקודה, שמרחיבות מעט את אפשרות הקיזוז.**

אם צפויות לחברה הכנסות מדמי שכירות בשנים הבאות, אשר לא ניתן לקזז מהן הפסדים מועברים מעסק, מומלץ במידת האפשר לגבותן עוד השנה כדי לקזז מהן את הפסדים השוטפים

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

בהתאם לנוהלי רשות המסים, חברה המתכוונת לממש נכסי מקרקעין אשר יניבו שבח ריאלי בשנת המס הבאה, וברשותה נכסים אחרים המיועדים למכירה ומכירתם תניב הפסדי הון, מומלץ כי תממש את נכסי ההון הללו עד לתום שנת המס העכשווית; שכן, קיזוז הפסדי ההון משבח המקרקעין בשלב שומת מס שבח יהיה מורכב יותר.

הפסד הון ניתן לקיזוז מרווח הון בלבד. יתרת הפסד הון שלא קוזזה בשנת המס השוטפת ניתנת לקיזוז במשך שנות המס הבאות לאחר השנה שבה נוצר ההפסד. הפסד הון יקוזז תחילה מרווח הון ריאלי, ויתרת הפסד ההון שטרם קוזזה תקוזז ביחס של 1 ל-3.5 מן הסכום האינפלציוני.

"הפסדים על הנייר" כדאי להפוך להפסדים ממשיים, כדי לרשום אותם כהוצאה בשנת המס השוטפת, כגון:

א. "קבלנים מבצעים" שעלולים להפסיד בבנייה - כדאי שיזדרזו להשלמת 50% מההיקף הכולל של הבנייה, כדי שיוכר להם ההפסד לפי סעיף 8א(ב)(2) לפקודה.

ב. מי שמחזיק מלאי שערכו ירד - מוטב שימכור אותו ויממש את ההפסד (יש דעה שלפיה אין צורך לממש מלאי כדי להכיר בהפסד).

נישום שהוציא בשנת המס סכום לחילוף מכונות וציוד המשמשים בעסק, יותר לו ניכוי סכום השווה להוצאות שהוציא לרכישת המכונות והציוד הישנים בניכוי הפחת; או, לחלופין, הסכום שהוציא לרכישת המכונות והציוד החדשים - לפי הנמוך. המשמעות היא הפיכת הפסד הון להפסד עסקי (ראו סעיף 27 לפקודה).

סדר קיזוז הפסדים

המישור הפירותי

1. הפסד שוטף של אדם מעסק או ממשלח יד, שאילו היה רווח היה נישום לפי הפקודה, ניתן לקזוז כנגד הכנסה חייבת של אותו אדם. הקיזוז מבוצע בשנה שבה נוצר ההפסד ושבה נוצר הרווח. כלומר, אין אפשרות שבשנה אחת יש רווח ובשנה לאחר מכן - הפסד, ויותר קיזוז. אין קיזוז אחורנית.
 2. היה ומבוצע חישוב נפרד לבני זוג, ניתן להעביר הפסד בין בני הזוג. החישוב בעצם יהפוך למאוחד, כך שלא יותר להעביר הפסד של אחד מבני הזוג לבן הזוג השני, אם לבן הזוג שלו יש הפסד קיימת גם הכנסה שממנה ניתן לקזוז את ההפסד, לאור פסק הדין בן אליהו (עמ"ה 9025/06).
 3. במקרה שאי אפשר לקזוז את ההפסד בשנה שבה נוצר, יועבר ההפסד לשנים הבאות. הפסד המועבר מעסק או ממשלח יד "נחות" מהפסד שוטף, כלומר - אי אפשר לקזוז הפסד מועבר מכל מקור; הפסד מועבר אפשר לקזוז מול הכנסה חייבת מעסק או ממשלח יד, לרבות רווח הון בעסק או במשלח יד.
 - אפשר לקזוז הפסד מועבר מעסק או ממשלח יד שנוצר משנת 2007 ואילך אף מול הכנסה משכר (שמקור חיובה הוא סעיף 2(2) לפקודה), בהתקיים התנאים להלן:
 - א. לאותו אדם לא הייתה הכנסה מעסק או ממשלח יד בשנת הקיזוז.
 - ב. אותו אדם חדל לעסוק בעסק או במשלח יד שיצרו את ההפסד המועבר.
 - ג. מקור ההפסד המועבר אינו מחברת בית, מחברה משפחתית או מחברה שקופה.
 4. לעניין נושא קיזוז הפסדים, "הכנסה חייבת" ו"רווח הון" כוללים שבח מקרקעין.
 5. למרות הוראות סעיף 28(א) לפקודה שדן בקיזוז הפסד שוטף, והוראות סעיף 28(ב) לפקודה שדן בקיזוז הפסד מועבר, הנישום יכול לבקש שלא לקזוז הפסד, שוטף או מועבר, מול סכום אינפלציוני או כנגד רווח הון, ריבית או דיווידנד, אם שיעור המס החל עליהם אינו עולה על 25%.
- סעיף 28(ח) לפקודה קובע שהפסד שהיה לאדם מהשכרת בניין, אפשר לקזוז כנגד הכנסתו מאותו בניין בשנים הבאות. בשנת המס השוטפת ניתן לקזוז את ההפסד כנגד הכנסה מכל בנין אחר.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

סעיף 29 לפקודה דן בקיזוז הפסדים שנוצרו מחוץ לישראל. במרבית המקרים הקיזוז יהיה רק כנגד הכנסות מחוץ לישראל, ורק במקרים מסוימים יותר קיזוז גם כנגד הכנסות בישראל.

סעיף 92 לפקודה דן בקיזוז הפסד הון.

1. הפסד משבח כמוהו כהפסד הון לעניין קיזוז ההפסד, כך נקבע בסעיף 92(א)(1) לפקודה.
2. הפסד מנכס מחוץ לישראל יקוזז תחילה מול רווח מנכס שמחוץ לישראל. אם אין רווח על נכס מחוץ לישראל, יקוזז ההפסד מול רווח מנכס בישראל. הכלל הזה נכון לגבי הפסד שוטף והפסד מועבר.
3. הפסד הון שוטף במכירת נייר ערך, אפשר לקוזזו (בתנאים מסוימים) אף מ:

- הכנסה מריבית או מדיווידנד ששולמו בשל אותו נייר ערך. בפס"ד סקמסקי / גרינפלד נקבע כי הפסד הון שמקורו בחו"ל יקוזז לא רק כנגד רווח הון שמקורו בחו"ל אלא גם כנגד ריבית / דיבידנד שמקורם בחו"ל ורק יתרה לאחר קיזוז כנגד הכנסות חו"ל ניתנת לקיזוז כנגד רווח הון / ריבית / דיבידנד בישראל. כלומר יש לנצל הפסד שמקורו בחו"ל כנגד הכנסות חו"ל לפני ש יתרת הפסד "מיובאת לישראל".

- הכנסה מריבית או מדיווידנד ששולמו בשל נייר ערך אחר, ששיעור המס החל על הריבית או על הדיווידנד שקיבל אותו אדם אינו עולה על שיעור מס חברות (לגבי חברה) או 25% (לגבי יחיד).

משמע, אפשר לקוזז הפסד שוטף ממכירת נייר ערך אף מול דיווידנד וריבית מניירות ערך. ואולם, מאחר שהחל משנת 2012 משיכת דיווידנד על ידי בעל שליטה מחברה בבעלותו חייבת במס בשיעור 30% - לא ניתן לקוזז הפסד הון כנגד דיווידנד זה.

חשוב לזכור כי הפסד הון ממכירת נייר ערך הוא אף במקרה של נייר ערך זר. כך עולה מהגדרת "נייר ערך" בסעיף 88 לפקודה.

נספח ג' לדוח השנתי לגבי רווחים מניירות ערך מכיל טבלאות עזר לביצוע קיזוז הפסדי הון מריבית ודיווידנד כאמור..

הכרה בחובות אבודים

רצוי להקדים ולסכם טיפול בחובות בעייתיים, דהיינו: לקבוע את סכום ההפחתה כפי שמוסכם עם החייב ולקזוף אותו בחשבונות או להביא לסיום הליכי גבייה או פשרה. דבר זה יקל את תביעת ההוצאה לצורכי מס. מצוין בזה כי חובות אבודים מוכרים כהוצאה רק אם מוכח להנחת דעתו של פקיד השומה כי נעשו כל המאמצים לגבותם. לפיכך, רצוי להיערך לביצוע פעולות לגביית החובות, כגון פנייה חוזרת לחייבים, פנייה לעורכי דין, הגשת תביעות משפטיות וכו'.

את ההנחיות העיקריות כפי שהובאו בחוזר מס הכנסה, המבטאות את עמדת רשות המסים בנושא הנדון, אפשר לסכם כלהלן:

- א. חוב אבוד יוכר רק אם הוא עסקי.
- ב. החוב בלתי אפשרי לגבייה (למשל, החייב פשט את הרגל או שהוא חברה בפירוק).
- ג. חייב להתקיים התנאי, שליום המאזן הגיע מועד פירעון החוב. אם מועד פירעון החוב הוא לאחר תאריך המאזן והחייב עדיין פעיל, לא קיים חוב אבוד, גם אם לאחר מכן כאשר הגיע מועד הפירעון החייב פשט את הרגל. המצב שונה אם מועד הפירעון הוא לאחר תאריך המאזן, ולתאריך המאזן ידוע שכבר לא יהיה אפשר לגבות את החוב (למשל, מכיוון שהחייב פשט את הרגל), יהיה אפשר להכיר בחוב כחוב אבוד.
- ד. ויתור על חוב עסקי של חברה-אם, עליו מוותרת חברה-אם זו לחברה-הבת שלה, לא יוכר כחוב אבוד. החברה-האם צריכה להראות כי התאמצה לגבות את החוב.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

מומלץ להיערך ולפעול לאיסוף ההוכחות אשר מראות את פעולת גבייתם של החובות, לרבות פנייה אל עורכי דין ואף הגשת תביעה משפטית. בגבייה חלקית של חובות ובהסכם פשרה על היתרה שלא נגבתה, יש צורך לשכנע את פקיד השומה כי לפני ההסכם נעשו כל המאמצים לגביית החוב במלואו.

חובות אבודים - אלה הם חובות של לקוחות שאינם יכולים לעמוד בתשלום חובותיהם. באלה - מוטב להגיע להסכם עם החייב עד 31 בדצמבר, או עד מועד עריכת הדוחות הכספיים, כדי שהחוב האבוד או המסופק יותר לניכוי בשנת המס העכשווית ולא בשנה הבאה.

לשם כך רצוי להוציא תעודת זיכוי לחייב ולקבל ממנו אישור על קבלתה.

יש גם אפשרות להמחות חובות רעים לחברת גבייה ולנכות את ההפרש בין סך החוב לבין הסכום שיתקבל בעבורו כהוצאה לצורכי מס.

אם מימש צד ג' את הערבות שנתנה החברה, תוכל החברה, בהתאם לעמדת נציבות מס הכנסה, לבקש להכיר בהפסד הון רק אם היא תוכיח כי החייב, שחובו שולם, הוא חדל פירעון לחלוטין, וכי אין הוא יכול לפרוע את הערבות, כולה או מקצתה. הוכחה כאמור היא כי החייב הפסיק את פעילותו, וכי הליכי הפירוק הסתיימו.

לפיכך, מומלץ לפעול במידת האפשר כדי לסיים את הליכי הפירוק ולגבש את הפסד ההון.

מצוין בזה כי עצם הדרישה להכיר בחוב כהוצאה אינה מונעת מבעל עסק מלהכחישו בבית המשפט. מומלץ גם כאן לנסות לגבש פשרה עוד לפני תום שנת המס, כדי ליהנות לפחות מסכום הפשרה כהוצאה.

התחייבויות תלויות

אם תלויות ועומדות נגד העסק תביעות כספיות מגורמים שונים, בגין אירועים הקשורים למהלך העסקים הרגיל (כמו תביעה משפטית של לקוח בגין פגם במוצר או איחור באספקה), אפשר לדרוש להכיר בסכום התביעה או בחלק ממנו כהוצאה. התנאים לכך הם: ידוע בוודאות כי החוב ישולם; יש אומדן מבוסס ביחס לסכום החוב; ואי הכללת החוב בין הוצאות העסק תגרום לעיוות התוצאה העסקית.

ההוצאות בגין הפרשה לחוב תלוי ייבחנו לפי העקרונות שהתגבשו בפסיקה, כמפורט להלן:

א. ההפרשה נדרשת לפי מבחנים חשבונאיים.

ב. אפשר לאמוד את ההוצאה.

ג. ההוצאה תהפוך לחוב מוחלט בעתיד בדרגת ודאות גבוהה.

יש לציין שגם אם החברה מתנגדת לחוב התלוי, ותובעים ממנה לשלם חוב זה, אין זה מונע ממנה את ניכוי ההפרשה כהוצאה.

יש לבדוק אם ההכנסות כוללות רכיב בגין אחריות טיב. אפשר ליצור הפרשה לאחריות טיב שתקטין את הכנסות השנה רק אם ניתן לאמוד את ההוצאה העתידית על בסיס סביר, כגון: חישוב לפי ניסיון העבר או לפי בסיס אחר, וכן חייב להתקיים תנאי של התחייבות כלפי צד ג' (להבדיל מ"התחייבות פנימית" של החברה כלפי עצמה).

כמו כן נקבע בפסיקה כי פקיד השומה רשאי לבדוק את נחיצותה של ההפרשה בעת הדיון על השומות.

תושבי חוץ

הוצאה ששולמה לתושב חוץ במהלך השנה, המהווה בידו הכנסה שיש לנכות ממנה מס במקור, יותר לנכותה בשנה השוטפת, אם היא מתייחסת לשנת המס, והמס נוכח מהכנסתו של תושב החוץ לא יאוחר מתום שלושה חודשים מתום השנה, בתוספת ריבית והפרשי הצמדה מתום שנת המס ועד מועד הניכוי מהעברת תשלום ההוצאה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

יש תשלומים לתושבי חוץ שאינם נחשבים בישראל להכנסה; ולכן העברת התשלומים הללו אליהם פטורה ממס. לדוגמה: דמי ניהול ודמי ייעוץ שמקבל תושב חוץ על ניהול ועל ייעוץ שנתן, כאשר העבודה בוצעה מחוץ לישראל, ועד לסכום של 250,000 דולר בשנה.

מתנות ללקוחות

כדאי להכין לפקיד השומה רשימת עובדים ישראלים (כולל עובדים לרגל אירועים אישיים) שקיבלו מתנות. תקנות מס הכנסה מאפשרות ניכוי הוצאות על מתנות, אשר ניתנו במסגרת העיסוק ולשם ייצור הכנסות, בשיעור של 240 ש"ח לשנה בשנת המס 2024.

הרשימה צריכה להיות נכונה, וצריך שיהיה יחס סביר בין עלות המתנה לבין היקף העסקים המתנהלים עם אותו לקוח.

אש"ל לעובדים

בפסק הדין בעניין עמ"ה 156/96 נקבע כי יש לראות בארוחות לעובדים בבחינת טובות הנאה שקיבלו עובדי המערכת מידיה בשווה כסף. בתור שכאלה, יש לראותן בבחינת הכנסת עבודה אצל העובדים, ולזקוף את שוויין במלואו להכנסת העובדים, לפי סעיף 2(2) לפקודה. הנושא מקבל יתר חיזוק לאור ביטול ההכרה בהוצאות אש"ל כהוצאה מוכרת החל משנת 2011. כנ"ל באשר לאפשרות קיזוז מס התשלומים מחד גיסא, וחיוב העובדים במס עסקאות מאידך גיסא.

מס על שכר

בעסק המנהל את חשבונותיו על בסיס מזומן, ניכויים משכר יש לשלם עד 31 בדצמבר. בעסק שאינו עובד על בסיס מזומן אפשר לפצל את הדיווח בין בעלי השליטה לבין יתר העובדים בשני טופסי 102, ובעבור יתר העובדים - לשלם כרגיל.

אם לעובדים מגיעים ימי חופשה או דמי הבראה והם מעוניינים לפדות אותם, והנישום מעוניין להקטין את ההכנסות באותה שנה מכל סיבה שהיא, יש לבצע את התשלומים בחודש דצמבר.

בחברות פרטיות רצוי לבחון מחדש את שיעור המשכורות של בעלי השליטה. יש מקרים שבהם נזקפת המשכורת אמנם לזכותם של בעלי השליטה, ומשולמים עליה מס ודמי ביטוח לאומי, אך בפועל העסק אינו מסוגל לשלמה. יש מקרים שהרווח נמוך וייווצר הפסד או שלא ניתן לקזז את המקדמות ששולמו בשל הוצאות עודפות. יש מקרים שהמקדמות הוקטנו והרווח גדל מהמשוער. הגדלת המשכורת היא אפשרות להקטנת הרווח ולאי חיוב בריבית ובהפרשי הצמדה, לפי סעיף 190(א)(2) לפקודה.

אם התוצאות העסקיות הן שליליות - אין טעם בזקיפת משכורות גבוהות לבעלי השליטה. מצד שני, יש חברות פרטיות שביטלו בזמן מקדמות מס, בטענה שכל רווחיהן מחולקים כשכר למנהלים. כדאי לבדוק אם זהו המצב בפועל.

כל שכר אשר משולם לבעל שליטה בגין השנה השוטפת, ואשר ניכויי המס בגינו ישולמו עד תום שלושה חודשים מתום השנה, יוכר כהוצאה, בתנאי שניכויי המס ישולמו עד תום אותם שלושה חודשים בצירוף הפרשי הצמדה. אפשר לרשום ולשלם מענקים לעובדים ולקרובים שאינם בעלי מניות גם בשנת המס הבאה, עד למועד עריכת הדוחות השנתיים.

נסיעות לחו"ל

הזמנות לתערוכות, לקונגרסים ולהשתתפות בהשתלמויות ובירידים, וכן כל מסמך המעיד כי הנסיעה לחו"ל הייתה לצורך עסקים - כדאי לשמור. כך גם מסמכים המעידים על יעדי הנסיעה ומועדי הנסיעה, יומן פגישות והתעניינות במוצרים, מסמכי משא ומתן עם יצרנים וספקים בחו"ל, או כל מסמך התקשרות הכרוך בחו"ל.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

רצוי גם לשמור על כל הקבלות בגין הוצאות שונות הכרוכות בנסיעה לחו"ל. אסמכתות אלה ישכנעו את פקיד השומה שההוצאות היו עסקיות.

לפי התקנות יוכרו ההוצאות הבאות הכרוכות בנסיעה לחו"ל בשנת 2024 :

א. כרטיס טיסה

אם הטיסה היא במחלקת תיירים - 100% ממחיר הכרטיס; אם הטיסה היא במחלקת עסקים או במחלקת ראשונה - 100% ממחיר כרטיס טיסה במחלקת עסקים באותה טיסה.

מי שטס במחלקת ראשונה רצוי שיצטייד באישור על מחיר הטיסה במחלקת עסקים.

ב. לינה בחו"ל

בנסיעה שכללה עד 90 לינות: בעבור שבע לינות ראשונות - כל הוצאות הלינה לפי קבלות או 346 דולר ללינה, לפי הנמוך ביניהם.

בעבור שאר הלינות: עד 152 דולר ללינה - לפי קבלות; מעל 152 דולר ללינה - 75% לפי קבלות, אך לא פחות מ-152 דולר ללינה ולא יותר מ-162 דולר.

בנסיעה שכללה יותר מ-90 לינות - לפי קבלות, אך לא יותר מ-162 דולר ללינה.

שתי נסיעות או יותר, שלא הייתה ביניהן שהייה רצופה בישראל של 14 יום לפחות, ייחשבו לנסיעה אחת (רק בנסיעה של למעלה מ-90 לינות).

ג. שכירת רכב

סכום ההוצאות שיוכר: עד 76 דולר ליום. לפי הבהרות נציבות מס הכנסה, סכום ההוצאה כולל גם הוצאות הפעלת הרכב, כגון לדלק ולחנייה.

ד. הוצאות אחרות

אם נדרשו הוצאות לינה - יוכרו הוצאות אלה עד 97 דולר ליום; אם לא נדרשו הוצאות לינה - יוכרו הוצאות אלה עד 162 דולר ליום.

ה. שכר לימוד

בשהות של יותר מעשרה חודשים בחו"ל יוכרו הוצאות שכר לימוד עד גובה 866 דולר לחודש לכל ילד.

קיימת רשימת מדינות בהן ניתן להגדיל ב-25% את הוצאות הלינה וההוצאות האחרות.

ניכוי הוצאות כיבוד

מותרים בניכוי 80% מההוצאות שהוציא הנישום לכיבוד קל במקום העיסוק שלו, דהיינו: המקום שבו הנישום מנהל דרך קבע את עיסוקו. יתרת 20% מההוצאות לא תותר בניכוי, ויחולו עליה הוראות בדבר מקדמות בשל הוצאות עודפות. כ"כיבוד קל" ייחשבו משקאות קרים ומשקאות חמים, עוגיות וכיו"ב פריטי מזון קלים וכן פירות וירקות הניתנים לאורח, המבקר במקום העיסוק לצורכי פעילותו של הנישום, וכן לעובדים. הוצאות אחרות למזון ולמשקה לא ייכללו בגדר "כיבוד" (לדוגמה: ארוחה עסקית הניתנת לאורח).

יצוין כי לא מותר ניכוי הוצאות בשל אירוח בארץ, למעט ניכוי הוצאה סבירה לאירוח אדם מחו"ל (תקנה 3 לתקנות).

ניכוי הוצאות לינה וארוחת בוקר בארץ

יותר בניכוי הוצאות לינה שהוצאו בייצור הכנסה, בשל לינה במרחק של 100 ק"מ ויותר ממקום העיסוק או ממקום המגורים, או לינה במקום קרוב יותר שפקיד השומה אישר. יש תקרה לסכומים המותרים בניכוי.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

התקרה היא לגבי לינה בחו"ל, החל מהלינה השמינית ואילך, כשהיא מתורגמת לשקלים לפי השער היציג הידוע במועד הלינה. נכון לשנת 2024 סכומי התקרה הם כלהלן

- לינה שעלותה נמוכה מ-152 דולר - מלוא הסכום.
 - לינה שעלותה גבוהה מ-152 דולר - 75% מהסכום, אך לא פחות מ-152 דולר ולא יותר מ-260 דולר.
- הוצאות לארוחת בוקר הכלולה במחיר לינה יותר בניכוי אם הלינה מותרת בניכוי כאמור.
- האמור אינו חל על לינה הנדרשת לצורך השתתפות בכנס בתחום עיסוקו של הנישום, ועל כך חלים כללי ניכוי ההוצאות על פי סעיף 17 לפקודה ואילך.

חוק האנג'לים החדש

"חוק האנג'לים החדש" הוא חוק לעידוד תעשייה עתירת ידע (הוראת שעה), התשפ"ג-2023. החוק הוא הוראת שעה לתקופה 31/7/2023 – 31/12/2026.

בחוק חמישה סוגי הטבות:

- זיכוי בגין השקעה בחברת מו"פ
- שחלוף במכירת מניות של חברה מועדפת בעלת מפעל טכנולוגי, כאשר תמורת המכירה הושקעה במניות חברת מו"פ
- ניכוי בגין השקעה על ידי חברה מועדפת בעלת מפעל טכנולוגי בחברה בעלת נכס בלתי מוחשי מוטב
- פטור לגופים פיננסיים זרים על ריבית על הלוואה לחברות בעלות מפעל טכנולוגי
- חידוש תוקף סעיף 92א לפקודה (הכרה בהשקעה בחברת מו"פ ציבורית כהפסד הון)

להלן פירוט חלק מהטבות:

השקעה בחברת מו"פ (סעיף 2 לחוק)

מסלול זה פונה ליחידים, שותפויות וחברות מעטים. המסלול מקנה הטבה בצורת זיכוי בגין השקעה בחברת מו"פ כהגדרתה בחוק. הכוונה לחברות סטרט אפ בשלבים מוקדמים. לא יותר זיכוי למשקיע שהוא "קרוב" של חברת הסטרט אפ.

במסלול זה יקבל המשקיע זיכוי על השקעה של עד 4 מיליון ש"ח בחברת מו"פ. גובה הזיכוי הוא סכום ההשקעה מוכפל בשיעור מס רווח הון שהיה חל על המשקיע אילו מכר מניות בשנת ההשקעה (לגבי יחיד שיעור המס כולל מס יסף).

ההטבה ניתנת בגין השקעה במזומן במניות או באופציות.

המשקיע אמור להחזיק במניות במשך 3 שנות מס, החל משנת ההשקעה.

במכירת מניות סכום ההשקעה שבגינו ניתן הזיכוי יופחת מהמחיר המקורי של המניות.

חברה אמורה לעמוד בהגדרת חברת מו"פ במהלך תקופת ההטבה (שלוש שנות מס החל משנת השקעה), אם החברה לא עמדה בתנאים יבוטל למפרע הזיכוי שניתן למשקיע.

שחלוף השקעה בחברה טכנולוגית מועדפת (סעיף 3 לחוק)

מסלול זה פונה ליחידים. יחיד יהיה פטור ממס במכירת מניות בחברה בעלת מפעל טכנולוגי אם ישקיע בחברת מו"פ ארבעה חודשים לפני או 12 חודשים אחרי מכירת המניות בחברה בעלת מפעל טכנולוגי. המשקיע חייב להחזיק במניות חברת מו"פ במשך שישה חודשים לפחות.

ניתן לשחלף עד 5.5 מיליון ש"ח (אך לא יותר מרווח ההון הנובע ממכירה) בניכוי הסכום שבגינו ניתן הזיכוי לפי הסעיף הקודם.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

גם בסעיף זה נדרש להשקיע במזומן במניות או באופציות של חברת המו"פ.
במכירת מניות חברת מו"פ ינוכה מהמחיר המקורי סכום רווח ההון הפטור ממס במכירה הקודמת.
לא ניתן לקבל הטבות על פי שני מסלולים על השקעה באותה חברת מו"פ (סעיף 4 לחוק).
יתר המסלולים מיועדים לקבוצות מצומצמות (חברות בעלות מפעל טכנולוגי וגופים פיננסיים זרים).

הוצאות בגין השקעה בחיפושי נפט ובסרטים

החל משנת 2022 נכנס לתוקף תיקון בתקנות מס הכנסה (כללים לחישוב המס בשל החזקה ומכירה של יחידות השתתפות בשותפות לחיפושי נפט), התשמ"ט-1988. תקופת חיי שותפות נפט מחולקת לשתי תקופות. תקופת חיפוש כאשר עדיין אין הכנסה חייבת, במהלך תקופה זאת השותפות שקופה לצרכי מס, כך שמשקיעים ימשיכו לקזז הפסדי שותפות כנגד הכנסותיהם האחרות (עד גובה סכום השקעה). לאחר תחילת הפקת נפט / גז תיקרא השותפות "שותפות סגורה" ולענין מס תסווג כחברה (מיסוי דו שלבי), לפיכך מי שמוכר יחידות שנרכשו בתקופה בה השותפות מסווגת כסגורה לא יצטרך לבצע תיקונים למחיר המקורי בשל רווחים / הפסדים של השותפות בתקופה בה החזיק ביחידות (לא נדרש למלא טופס 858) אלא ידווחו כמו על מכירת ניירות ערך בבורסה בנספח ג'. לגבי אלה שרכשו יחידות טרם הפיכת השותפות לסגורה – ביום הפיכת השותפות לסגורה ייקבע מחיר מקורי לצורך חישוב רווח הון במכירת יחידות בעתיד. חלוקת רווחים מהשותפות הסגורה תסווג לצרכי מס כדיווידנד (אין צורך למלא טופס 858). בחוברת "דע את זכויותיך" (עמוד 20) ניתן לראות רשימה של שותפויות נפט ותאריך הפיכתן ל"שותפות סגורה".
במסגרת תקנות מס הכנסה (ניכויים מהכנסות משקיעים בסרט ישראלי) (הוראת שעה), התשי"ע-2009 נקבע כי משקיע בסרט ישראלי זכאי לניכוי הסכום שהשקיע מכל הכנסה. הוראת השעה היתה בתוקף עד תום שנת 2021.

הוצאות סוציאליות

ניכוי בשל דמי ביטוח לאומי

מועד הפירעון האחרון של תשלום דמי ביטוח לאומי לעצמאיים הוא עד 15 לינואר. למרות זאת, רצוי ומומלץ להקדים ולשלם את הסכומים, אשר חובה לשלם, עוד בשנת המס השוטפת, ולקבל אישור על כך. בלי האישור לא יוכרו התשלומים בידי פקיד השומה.

לפי פקודת מס הכנסה, 52% מדמי הביטוח הלאומי מותרים בניכוי מהכנסה החייבת במס.

במסגרת תיקון 266 לפקודה תוקן סעיף 47א לפקודה. בהתאם לסעיף המתוקן, לצורך חישוב הניכוי יש להביא בחשבון החזר דמי ביטוח ששולמו ביתר:

- אם סכום דמי הביטוח ששולמו בשנה השוטפת גבוה מהחזר דמי הביטוח שהתקבל בגין שנים קודמות, יותר לצורכי מס ניכוי של 52% מהפרש חיובי

- אם סכום דמי הביטוח ששולמו בשנה השוטפת נמוך מהחזר דמי הביטוח שהתקבל בגין שנים קודמות, יש לדווח לצורכי מס על הכנסה של 52% מהפרש שלילי

התיקון ייכנס לתוקף החל בשנת 2025

מומלץ להסדיר את תשלום חובות דמי הביטוח הלאומי בהקדם האפשרי, ולא לחכות עד היום האחרון של שנת המס. מבוטחים שהכנסתם גדלה בשנת המס, והיא מעבר לסכום שלפיו הם משלמים דמי ביטוח, רצוי שיגדילו את התשלום השנה, כדי לקבל את הניכוי ממס הכנסה עוד בשנה זו.

שלא כרשויות המסים, הזוקפות לזכות החשבון כל תשלום המשולם - המוסד לביטוח לאומי זוקף אותו לאחר שייקלט החיוב במחשב.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

אפשר להסדיר את חובות העבר באמצעות פנייה אל המל"ל לפני שייווצר בו לחץ ועומס בעבודה (מומלץ שבוע לפני תום השנה), כדי שתשלומים אלה ייקלטו במחשב.

נשים העובדות בעסקי בעליהן נחשבות ל"אישה עוזרת". הן משלמות דמי ביטוח לאומי כעצמאיות.

אם פקיד השומה השתכנע שהאישה עובדת ביגיעה אישית בעסק שההכנסה ממנו נזקפת לבעל, יותרו דמי הביטוח הלאומי בניכוי כתוספת לניכוי שמקבל הבעל על דמי הביטוח הלאומי שהוא משלם בעבור עצמו.

אם פקיד השומה השתכנע שהאישה עובדת ביגיעה אישית בעסק שההכנסה ממנו נזקפת לבעל, יותרו דמי הביטוח הלאומי בניכוי כתוספת לניכוי שמקבל הבעל על דמי הביטוח הלאומי שהוא משלם בעבור עצמו.

קופה מרכזית לפיצויים

את סך ההתחייבויות לתשלום פיצויים, תגמולים ודמי חופשה, כולל לבעלי שליטה בחברה, מוטב לשלם עד סך התקרות המותרות לפני תום שנת המס. פיצויים ותגמולים שלא ייפרעו השנה, לא יותרו לניכוי בשנת המס העכשווית. מי שלא מדווח בשיטת המזומנים, יכול לנכות כהוצאה תשלומים סדירים לקופ"ג בקשר לפיצויים, לתגמולים ולקצבה בעבור חודש דצמבר, בתנאי שהם ייפרעו עד סוף חודש ינואר העוקב.

יש לערוך את חישוב הסכומים הדרושים לכיסוי התחייבות לפיצויי פרישה של העובדים. הסכומים יותרו לניכוי רק אם הופקדו עד תום שנת המס ובהתאם לכללים בקופה לפיצויים מאושרת.

תשלום פער שוטף בקופ"ג לפיצויים אפשרי עד יום 31 בדצמבר, באישור מנהל רשות המסים בישראל

בעקבות תיקון 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, קופות פיצויים ימשיכו להתקיים עד תום שנת 2010. כמו כן אי אפשר להפקיד בקופה בגין עובד שעד תום שנת 2007 לא הפקידו בעבורו בקופה.

המשמעות - החל מחודש ינואר 2008 מעביד אינו יכול לפתוח חשבון חדש בקופה מרכזית לפיצויים.

על פי חוזר 4/2017 על מעסיקים למשוך "עודף" כספים מקופה מרכזית לפיצויים, כלומר סכום צבירה בקופה העולה על החבות לעובדים שהתחילו לעבוד בעסק עד תום שנת 2007 (עובדים ותיקים). בכל שנה יש למשוך מהקופה המרכזית סכום בגובה ההפרשות השוטפות לרכיב פיצויים לכלל עובדי העסק עד איפוס "העודף". יש לבצע משיכה עד תום חודש מארס בשנה העוקבת. בעל קופה מרכזית שאינו מעסיק עובדים יראו כאילו משך את כל הקופה בשנת 2018. החל משנת 2019 רווחי הקופות יחויבו במס והקופות ינכו מס במקור. חוזר רשות שוק ההון מתיר להשלים חבות פיצויים לעובדים ותיקים על ידי העברת כספים מקופה מרכזית לקופות אישיות של עובדים ותיקים.

הפרשה על הכנסה משכר המהווה בסיס לפנסיה

החל משנת 2008 חלה חובה על כל מעביד לדאוג לכל עובד שאין לו "הסדר פנסיוני מטיב", שיפקיד בעבורו לביטוח פנסיוני מקיף באמצעות הפקדת עובד ומעביד.

הפקדות עובד ומעביד - כל אחד - עלו בהדרגה והגיעו ל-18.5% בשנת 2022 (6% חלק העובד, 6.5% חלק מעסיק לקצבה ו-6% חלק מעסיק לפיצויים).

ההפקדה אמורה להיות על השכר המשולם לעובד, או על השכר הממוצע במשך, הנמוך מביניהם.

קופות גמל

תיקון מס' 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (חוק קופות הגמל) הגדיר החל משנת 2008 שני סוגי קופות בלבד: קופה משלמת לקצבה וקופה שאינה משלמת לקצבה. לפיכך הפכו קופות הגמל ההוניות לקופות גמל לא משלמת.

קופת גמל לא משלמת היא קופת גמל לכל דבר, פרט לכך שבמועד הפרישה הכספים שנצברו בה לא יימשכו כקצבה באמצעותה, אלא באמצעות קופת גמל אחרת - משלמת לקצבה - שאליה יועברו הכספים שנצברו כדי שתשלם קצבה לפורש.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

בכך התבטל למעשה מסלול התגמולים ההוניים.

החוק אינו מאפשר למשדך כספים שנצברו באופן חד-פעמי (הוני). עם זאת, בהגיע העמית לגיל פרישה חובה, יוכל להוון חלק מכספי הצבירה כחוק. זאת, אם יוכיח הפורש שמובטח לו סכום קצבה מזערי בסך כ 4,800 ₪ בשנת 2023 (שיעודכן בכל שנה לפי שיעור עליית המדד), וכפוף להסדרי ההיוון הקבועים בתקנון הקופה.

משיכת הכספים באופן חד-פעמי על ידי מי שאינו עומד בתנאים האמורים (גיל, הוכחת קצבת מינימום), מהווה "משיכה שלא כדין", שחייבת במס מינימלי בשיעור 35% (עד לגובה המס השולי - הגבוה מביניהם), על פי סעיף 87 לפקודה.

הזיכוי בגין הפקדה בכל סוגי הקופות עומד לכן על 35%.

בעל שליטה

על פי סעיף 32(9)(א)(2) לפקודה, ההפרשה לפיצויים בעבור בעל שליטה המוכרת לחברה בשנת המס מוגבלת בסכום (בשנת 2024 – 13,750 ש"ח לשנה). החל משנת 2012 בוטלה המגבלה על ההפרשה לקופת גמל לקצבה בעבור בעל שליטה.

חובת הפרשה לקופת גמל לקצבה לעצמאים

החל בשנת 2017 מחויבים עצמאים להפריש לעצמם לקופת גמל לקצבה לפי השיעורים הבאים:

עד חצי השכר הממוצע – 4.45%

בין חצי השכר הממוצע עד השכר הממוצע – 12.55%

לפיכך סכום ההפקדה חובה המרבי (למי שמרוויח שכר ממוצע ומעלה) בשנת 2024 – 12,787 ש"ח. אין חובה להפריש מעל השכר הממוצע (בשנת 2024 – 150,432 = 12,536 X 12)

אם העצמאי הוא גם שכיר, מסכום ההפרשה חובה המחושב לפי הנוסחה שלעיל מנכים הפרשה במעמד שכיר (חלק העובד וחלק המעסיק).

חובת ההפרשה לקופת גמל לקצבה היא לעצמאים עד גיל 60 (בהוראת מעבר מ-2017 נקבע כי עצמאי שהיה בן 55 ב-1/1/2017 פטור מחובת הפרשה לקופת גמל לקצבה).

מי שפתח תיק עצמאי במחצית השנייה של השנה (החל מיום 1 ביולי) אינו חייב להפקיד בגין אותה שנה.

החל משנת 2018 יוטל קנס בסך של 500 ש"ח בגין אי הפרשה לקופת גמל לקצבה, למעט בעלי הכנסה הנמוכה משכר המינימום.

ניכויים וזיכויים – שכירים ועצמאים

הטבות מס בגין הפקדות לקופת גמל לקצבה בשנת המס 2024

רו"ח אליק גנדלמן

בעל שליטה

על פי סעיף 32(9)(א)(2) לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן: "הפקודה"), מוגבל סכום ההפרשה לפיצויים בעבור חבר (כהגדרתו בסעיף) המוכרת לחברה בשנת המס (בשנת 2024 – 8.33%, אך לא יותר מ-13,750 ש"ח בשנה). החל בשנת 2012 תנאי ההפרשה לקופת גמל לקצבה בעבור בעל שליטה זהים לאלה של עובדים רגילים.

"חבר" - בעל שליטה שיש לו לבדו או יחד עם בן-זוגו, או שיש לבן-זוגו, במישרין או בעקיפין, לפחות 5% מהון המניות שהוצא או מכוח ההצבעה או מהזכות להחזיק או לרכוש כל אחד מאלה או מהזכות לקבל רווחים; ובלבד שלא יובאו בחשבון לעניין זה זכויותיו של בן-זוג שנרכשו לפני הנישואין או שנתקבלו בירושה;

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

סוגי העמיתים

מלבד ההבחנה הבסיסית בין עמית שכיר (שמעבידו מפקיד בעבורו לקופ"ג) ועמית עצמאי (שייתכן שהוא שכיר, אולם המעביד אינו מפקיד בעבורו לקופ"ג, והעובד מפקיד בעבור עצמו בקופ"ג), ישנה הבחנה בין עמית מוטב לעמית שאינו עמית מוטב.

בשנת המס 2024 עמית מוטב הוא כל עמית שנעשתה בעבורו הפקדה לקופת גמל לקצבה בסכום שלא פחת מ-16% מהשכר הממוצע במשק.

השכר הממוצע במשק בשנת 2024 – 12,536 ש"ח לחודש.

בחישוב שנתי: $12,536 \times 12 \times 16\% = 24,069$ ש"ח

חובת הפרשה לקופת גמל לקצבה לעצמאים

החל בשנת 2017 מחויבים עצמאים להפריש לעצמם לקופת גמל לקצבה לפי השיעורים הבאים:

עד חצי השכר הממוצע – 4.45%

בין חצי השכר הממוצע עד השכר הממוצע – 12.55%

לפיכך סכום ההפקדה חובה המרבי (למי שמרוויח שכר ממוצע ומעלה) בשנת 2024 – 12,787 ש"ח. אין חובה להפריש מעל השכר הממוצע (בשנת 2024 - $12,536 \times 12 = 150,432$)

אם העצמאי הוא גם שכיר, מסכום ההפרשה חובה המחושב לפי הנוסחה שלעיל מנכים הפרשה במעמד שכיר (חלק העובד וחלק המעסיק).

חובת ההפרשה לקופת גמל לקצבה היא לעצמאים עד גיל 60 (בהוראת מעבר מ-2017 נקבע כי עצמאי שהיה בן 55 ב-1/1/2017 פטור מחובת הפרשה לקופת גמל לקצבה).

מי שפתח תיק עצמאי במחצית השנייה של השנה (החל מיום 1 ביולי) אינו חייב להפקיד בגין אותה שנה.

החל משנת 2018 יוטל קנס בסך של 500 ש"ח בגין אי הפרשה לקופת גמל לקצבה למעט בעלי הכנסה הנמוכה משכר המינימום.

ניכויים וזיכויים – שכירים ועצמאים

ניכוי בגין הפקדה לקופת גמל לקצבה – סעיף 47 לפקודה

עמית מוטב יוכל ליהנות מניכוי בגין הפקדות ששילמו הוא או בן זוגו לקופת גמל לקצבה לטובת העמית המוטב, וכמו כן בגין סכומים ששילם לטובת ילדו, שגילו בשנת המס 18 שנים ומעלה.

עמית שאינו עמית מוטב ייהנה מניכוי (בהתקיים תנאים מסוימים) בגין ההפקדות שלו או של בן זוגו בלבד לטובת אחד מהם (כלומר ניתן להעביר הפקדה בין בני זוג, בהתקיים תנאים מסוימים).

1. הניכוי לעמית מוטב

פרמיה לניכוי - סעיף 47(ב) לפקודה:

רובד ראשון

ניכוי בשיעור 11% מהכנסה עד 116,400 ש"ח לשנה (9,700 ש"ח לחודש) בניכוי הכנסה מבוטחת.

רובד שני

7% מ"הכנסה נוספת" שהיא הנמוכה מבין:

- סך ההכנסה החייבת שאינה הכנסה מבוטחת עד לסכום של 116,400 ש"ח לשנה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

- סך ההכנסה החייבת עד לסכום של 291,000 ש"ח לשנה, בניכוי הכנסה מבוטחת או 116,400 ש"ח, לפי הגבוה ביניהם.

ברובד השני ניתן לקבל ניכוי רק על תשלומים העולים על סכום של 24,069 ש"ח (סכום ההפקדה הדרוש כדי להיות עמית מוטב).

אם הסכומים ששולמו עולים על 12% מההכנסה הנוספת, בשל החלק העולה על 12% יותר ניכוי נוסף של עד 4%. ניכוי מרבי ברובד השני - 11%.

אם השכר המבוטח עולה על 24,250 ש"ח לחודש (291,000 ש"ח בשנה) - לא מגיע ניכוי על הפקדה במעמד עצמאי. סכום ההפקדה המרבי לצורך ניכוי לעמית מוטב בעל הכנסה של 232,800 ש"ח ומעלה:

$$(12 \times 12,536 + 116,400) \times 16\% = 42,693$$

2. הניכוי לעמית שאינו עמית מוטב – סעיף 47(ב)

עצמאי ללא הכנסת עבודה

הסכום ששולם, אך לא יותר מ-7% מהכנסה שאינה הכנסת עבודה, עד תקרה של 164,400 ש"ח.

אם הסכומים ששולמו עולים על 12% מההכנסה, בשל החלק העולה על 12% יותר ניכוי נוסף של עד 4% (ניכוי מרבי 11% מתקרה של 164,400 ש"ח = 18,084 ש"ח).

לשכיר ו/או עצמאי הניכוי לא יעלה על:

- הסכום ששולם, אך לא יותר מ-7% מהכנסה עסקית, עד תקרה של 164,400 ש"ח בניכוי הכנסה מבוטחת, או 116,400 ש"ח, לפי הנמוך. אם הסכומים ששולמו עולים על 12% מההכנסה, בשל החלק העולה על 12% יותר ניכוי נוסף של עד 4%.

- הנמוך מבין:

1. 5% ממשכורת לא מבוטחת עד תקרה של 116,400 ש"ח.

2. 5% מהכנסה חייבת ממשכורת עד תקרה של 291,000 ש"ח לשנה בניכוי הכנסה מבוטחת.

עמית שאינו עמית מוטב, אשר ביום 01/01/2023 או לפני כן מלאו לו 50, זכאי לניכוי בשיעורים מוגדלים כפוף לתקרות.

אם השכר המבוטח עולה על 24,250 ש"ח לחודש (291,000 ש"ח בשנה) - לא מגיע ניכוי.

זיכוי בגין הפקדה לקופת גמל לקצבה- סעיף 45א

עמית מוטב יכול לקבל זיכוי בגין הפקדה בקופת גמל לקצבה גם בעבור ילדו, אם ילדו מעל גיל 18.

כל העמיתים יכולים לקבל זיכוי גם בגין הפקדה בעבור בן זוג.

הזיכוי ניתן רק מהחלק שלא ניתן זיכוי בגינו למישהו אחר.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

1. עמית מוטב - סעיף 45א(ה)

הגבוה מבין:

1. 2,268 ש"ח.

2. הנמוך מבין:

סכומים שהופקדו

• או

א. אם לא הייתה לעמית הכנסה מבוטחת, 5% מן ההכנסה עד תקרה של 232,800 ש"ח.

ב. אם הייתה לעמית הכנסה מבוטחת, אזי סיכום של:

1. 7% מהכנסתו המזכה שהיא הכנסה המבוטחת עד למקסימום של 116,400 ש"ח.

2. 5% מהכנסתו שאינה הכנסה מבוטחת, עד לסכום של 232,800 ש"ח, בניכוי סכום של 116,400 ש"ח, או סכום הכנסתו המבוטחת כנמוך, בתנאי שהייתה הפקדה באופן עצמאי (כעמית עצמאי).

גובה הזיכוי - 35%.

2. עמית שאינו מוטב - סעיף 45א(ד)

הגבוה מבין:

1. 2,268 ש"ח.

2. הנמוך מבין:

סכומים שהופקדו

או

א. בגין הפקדה כעמית עצמאי שאינו גם שכיר - 5% עד לתקרה של 164,400 ש"ח לשנה.

ב. עצמאי שהוא גם שכיר - 7% מהכנסת עבודה עד תקרה של 116,400 ש"ח והכנסה מעסק עד 164,400 ש"ח בניכוי 116,400 ש"ח או הכנסת עבודה - כנמוך.

גובה הזיכוי - 35%.

3. זיכוי נוסף - סעיף 45א(ו)

ניתן לקבל זיכוי נוסף על פי סעיף 45א(ו). הזיכוי ניתן רק בגין הכנסה מעסק או משלח יד ורק במקרה שלא נדרש ניכוי בגין ביטוח אובדן כושר עבודה. זיכוי יינתן בגין הפרשה נוספת, דהיינו מעל הפרשה שבגינה קיבל זיכוי לפי סעיפים קודמים. תקרת ההפרשה לזיכוי - 0.5% מהכנסה עסקית (עד 232,800 ש"ח בשנה) בניכוי ההכנסה המבוטחת. שיעור זיכוי - 35%. לא ניתן להעביר הפקדה לבן/ בת זוג לצורך זיכוי לפי סעיף זה.

הקלה לרגל מלחמת חרבות ברזל

לרגל מלחמת חרבות ברזל רשאים חיילי מילואים ובני זוגם לבקש שסכום (או חלקו) שהופקד בשנת 2024 לקופת גמל לקצבה או לקרן השתלמות יקנה להם הטבת מס בשנת 2023 (הפקדה לקופ"ג לקצבה שהופקדה בשנת 2024 לא תבוא בחשבון לעניין חובת הפקדה לעצמאים בגין שנת 2023 אלא רק לצורך הטבת מס). הבקשה תוגש לגוף מוסדי עד 31/12/2024.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

זיכוי בעד סכומים ששולמו לביטוח חיים ובעד ביטוח שאירים

הזיכוי לעמית מוטב

הזיכוי בגין ביטוח חיים מוגבל לתקרה של:

- 5% מהכנסה חייבת עד 232,800 ש"ח לעצמאי שלא הייתה לו הכנסת עבודה
- 5% מסכום הכנסה מבוטחת עד 116,400 ש"ח בתוספת 5% מהכנסה לא מבוטחת עד 232,800 ש"ח, בניכוי 116,400 ש"ח או הכנסה מבוטחת, לפי הנמוך.
- הזיכוי בגין תשלום לביטוח קצבת שאירים לא יעלה על 1.5% מההכנסה המזכה.

הזיכוי לעמית שאינו עמית מוטב

- לגבי מי שלא הייתה לו הכנסת עבודה, הזיכוי בגין תשלומים עבור ביטוח חיים מוגבל ל-5% מההכנסה המזכה, כפוף לתקרה של 164,400 ש"ח. הזיכוי בגין תשלום לביטוח קצבת שאירים לא יעלה על 1.5% מההכנסה המזכה.
- לגבי מי שהייתה לו הכנסת עבודה, הזיכוי בגין תשלומים עבור ביטוח חיים מוגבל ל-5% מהכנסת עבודה עד 116,400 ש"ח, בתוספת הכנסה עסקית עד 164,400 ש"ח, בניכוי הכנסת עבודה או 116,400 לפי הנמוך. הזיכוי בגין תשלום לביטוח קצבת שאירים לא יעלה על 1.5% מההכנסה המזכה.
- הסכום הכולל לביטוח חיים וקצבת שאירים לא יעלה על 5% מההכנסה המזכה.
- גובה הזיכוי בגין ביטוח חיים - 25%.
- גובה הזיכוי בגין ביטוח קצבת שאירים - 35%.

זיכוי לפי סעיף 45א ניתן על הפקדה לגמל או לביטוח חיים, כלומר אם נוצל מלוא הזיכוי בגין הפקדה לגמל לא ניתן לקבל זיכוי גם בגין הפקדה לביטוח חיים. אם הופקד גם לגמל וגם לביטוח חיים עדיף לנצל קודם את הזיכוי בגין גמל שמקנה זיכוי בגובה 35%. יתרת התקרה תנוצל לזיכוי ביטוח חיים שמקנה זיכוי בגובה 25%.

ביטוח מפני אובדן כושר עבודה

- מדיניות רשות המסים בדבר התרת ניכוי בגין פרמיה המשולמת לתוכנית ביטוח מפני אובדן כושר עבודה לשכיר שמעבידו אינו רוכש אותה בעבורו, היא כדלקמן:
- א. עובד שכיר, שמעבידו אינו רוכש בעבורו פוליסה בגין אובדן כושר עבודה רשאי ליהנות מהטבת מס בגין פרמיות ששילם לפוליסה כאמור.
- ב. הטבת המס היא התרת הוצאה בניכוי בשיעור של עד 3.5% ממשכורתו (שאינה מבוטחת, כאמור בסעיף א' לעיל), תקרת המשכורת לצורך הפקדה היא פעמיים וחצי השכר הממוצע במשק – 31,340 ש"ח לחודש בשנת 2024 = פרמיה מרבית של 1,097 ש"ח לחודש. אם על אותה המשכורת מפריש המעסיק לגמל מעל 4% אזי הניכוי לאובדן כושר יהיה בשיעור של 3.5% פחות בשיעור הפרשת המעסיק העולה על 4%.
- ג. תוכנית הביטוח לא תוכר כקופ"ג, ולא תותר בגין הפרמיה הטבת מס נוספת באמצעות זיכוי לפי סעיף 45א לפקודה, או ניכוי לפי סעיף 47 לפקודה.
- ד. ההוצאה תותר בניכוי כפוף להגשת דוח לפקיד שומה על הכנסות המבוטח.
- ה. הכנסות המתקבלות על פי הפוליסה או הנספח לביטוח מפני אובדן כושר עבודה, חייבות במס לפי סעיף 3(א) לפקודה, ובדרך כלל נחשבות להכנסה מיגיעה אישית.
- ו. לפי סעיף 3(ה) לפקודה, הסכום המרבי שאותו רשאי המעביד להפריש לעובד למרכיב התגמולים ולאובדן כושר עבודה גם יחד, בלי שהעובד יהיה חייב במס במועד ההפקדה, הוא בשיעור 7.5% מהשכר עד פעמיים וחצי השכר

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

הממוצע במשק (31,340 ש"ח) <= פרמיה מרבית של 2,350 ש"ח לחודש. דהיינו, פרמיה זו כוללת גם הפרשה למרכיב התגמולים וגם הפרשה לביטוח מפני אובדן כושר עבודה (עד 3.5%).

ז. כללי ההפקדה בביטוח מפני אובדן כושר עבודה לעצמאי ולבעל שליטה זהים למפורט לעיל.

ח. משכורת לעניין זה, למעט שווי שימוש ברכב.

הכותב – מומחה במיסים. לשעבר מצוות מומחי המס בחשבים. עורך מקצועי אתר המידע האינטרנטי במסים "כל מס" וירחון "ידע למידע".

הפרשות לקרן השתלמות בשנת המס 2024 לעצמאים, שכירים ובעלי שליטה

רו"ח אליק גנדלמן

א. קרן השתלמות לעצמאי

עצמאים מקבלים ניכוי בגין הפרשה לקרן השתלמות החל מהשקל הראשון עד 4.5% מהכנסה הקובעת ועד תקרה של 293,397 ש"ח. לפיכך הסכום המרבי לקבלת ניכוי לעצמאי בעל הכנסה שנתית של 293,397 ומעלה הוא 13,203 ש"ח.

אם הנישום הוא גם שכיר וגם עצמאי, ועל הכנסתו כשכיר שילם לו מעבידו לקרן השתלמות, יהיה סך ההכנסה לצורכי הניכוי הנמוך מבין אלה:

1. הכנסת הנישום מעסק או ממשלח יד.

2. סכום התקרה, בניכוי המשכורת שבעבורה שילם המעביד לקרן השתלמות.

לדוגמה (הסכומים בש"ח):

1.	הכנסת הנישום כעמית עצמאי - 250,000 ש"ח וכשכיר 70,000 ש"ח	
293,397	סכום ההכנסה המרבי שבעבורו מותר ניכוי לקרן השתלמות	
<u>70,000</u>	- פחות הסכום, שבעבורו שילם המעביד לקרן השתלמות	
223,397	2. תקרת הכנסה עסקית עליה ניתן לקבל ניכוי במעמד עצמאי	
	סכום התקרה - הנמוך בין 1 ל-2	223,397
	חישוב הניכוי:	
8,000	סכום ששולם	
<u>10,053</u>	הגבלת הניכוי עד 4.5% מ-223,397	
2,053	סכום שלא נוצל לניכוי	

הסכום שבגינו יקבל ניכוי הוא 8,000 ש"ח.

בסעיף 9(ב16) לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן: "הפקודה") נקבע פטור ממס לסכומים שמשך יחיד עצמאי מקרן ההשתלמות שלו, ובכלל זה סכומי הריבית, הפרשי ההצמדה ורווחים אחרים שמקורם בהפקדה מוטבת (בשנת 2024 - 20,520 ש"ח לשנה). זאת בניסיונות ובתנאים מסוימים, כלהלן:

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

● לאחר שלוש שנים ממועד התשלום הראשון - אם שימשו הכספים לצורך ההשתלמות של העצמאי, וכן אם היחיד הגיע לגיל פרישה.

● לאחר שש שנים ממועד התשלום הראשון - ללא כל תנאי.

● ללא הגבלת תקופה ממועד התשלום הראשון - אם הסכום נמשך בידי הזכאים לקבלת סכומים של היחיד בעל החשבון, שנפטר.

הפטור ממס על רווחים ניתן ללא קשר לגובה הכנסה של עצמאי (ובהתאם, ללא קשר לניכוי שקיבל במסגרת סעיף 17(א5) לפקודה), לכן כדי ליהנות מהטבה זו כדאי להפקיד בקרן השתלמות בגובה "הפקדה מוטבת" של 20,520 ש"ח אף אם לא מקבלים ניכוי בגין מלוא סכום שהופקד.

סכומים שמשך עצמאי מקרן ההשתלמות, אשר לא נתקיימו בהם התנאים שבסעיף 9(ב16) לפקודה, יהיו חייבים במס כהכנסה מעסק או ממשלח-יד בעת קבלתם, למעט הסכומים שהפריש העצמאי לקרן השתלמות, ולא הותרו בניכוי לאור הוראת סעיף 3(ה2) לפקודה.

הקלה לרגל מלחמת חרבות ברזל

לרגל מלחמת חרבות ברזל רשאים חיילי מילואים ובני זוגם לבקש שסכום (או חלקו) שהופקד בשנת 2024 לקופת גמל לקצבה או לקרן השתלמות יקנה להם הטבת מס בשנת 2023. בקשה תוגש לגוף מוסדי עד 31/12/2024.

ב. קרן השתלמות לעובד

סכומים שמשך עובד מקרן השתלמות, לרבות ריבית, הפרשי הצמדה ורווחים אחרים שמקורם בהפקדה מוטבת כהגדרתה בסעיף 9(א16) לפקודת מס הכנסה, יהיו פטורים ממס:

אם נמשכו לאחר שלוש שנים מיום התשלום הראשון לחשבון, ובלבד שימשו לצורך השתלמותו או אם העובד הגיע לגיל פרישה; או אם נמשכו לאחר שש שנים, ללא כל תנאי.

כמו כן, אם נפטר העובד, הזכאים לסכומים מקרן ההשתלמות רשאים למשוך אותם בפטור ממס, ללא הגבלה בנוגע לזמן המשיכה.

סכומים שמשך עובד מקרן השתלמות שלא בתקופות ובנסיבות כאמור יחויבו במס, למעט סכום הקרן שמקורו בתשלומי העובד.

המשכורת המרבית שבגינה ניתן להפקיד ללא זקיפת שווי לעובד היא 15,712 ש"ח לחודש (בשנת המס 2024). שיעור ההפקדה המרבי הוא: הפרשת המעביד - 7.5%, הפרשת העובד - 2.5%. ניתן להפקיד בשיעורים נמוכים יותר. חלק העובד אמור להיות לפחות שליש מחלק המעסיק. אם חלק המעסיק עולה על 7.5%, ייזקף שווי לעובד.

ג. קרן השתלמות לבעל שליטה

לפי סעיף 32(א)(9) לפקודה, מותר לחברה שבשליטתם של לא יותר מחמישה בני אדם כמשמעותה בסעיף 76 לפקודה, לנכות בעבור חבר בה (כהגדרתו בסעיף) תשלומים שמשלמת החברה כאמור לקרן השתלמות בעבור החבר. סכום זה מוגבל ל-4.5% ממשכורת החבר עד לתקרה הקבועה בסעיף 15,712 ש"ח לחודש בשנת 2024).

"חבר" - בעל שליטה שיש לו לבדו או יחד עם בן-זוגו, או שיש לבן-זוגו, במישרין או בעקיפין, לפחות 5% מהון המניות שהוצא או מכוח ההצבעה או מהזכות להחזיק או לרכוש כל אחד מאלה או מהזכות לקבל רווחים; ובלבד שלא יובאו בחשבון לעניין זה זכויותיו של בן-זוג שנרכשו לפני הנישואין או שנתקבלו בירושה;

הסכום המרבי שיכולה חברה לנכות מהכנסתה בשנת 2024 בשל תשלומים לקרן השתלמות בעבור חבר בה הוא 8,485 ש"ח (4.5% מ-188,544 ש"ח); זאת, אם החבר ישלם לקרן 2,828 ש"ח לפחות (1.5% = 1/3 מ-8,484 ש"ח), אשר הרווחים עליהם יהיו פטורים ממס (יש להדגיש כי אחרי שש שנים גם חלק המעסיק פטור ממס), אם ישולמו לו בתנאי הפטור שלפי סעיף 9(א16) לפקודת מס הכנסה (בדרך כלל בתום שש שנים מפתחת החשבון).

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

הפרשות בשיעור שמ-4.5% ועד 7.5% ממשכורת בסך 188,544 ש"ח ומטה לא יותרו כהוצאה בידי המעביד ולא ייחשבו להכנסה בידי בעל השליטה, אך המשכיה תהיה פטורה ממס (כולל רווחים) אם נמשכו בתנאי סעיף 9(א16), קרי לאחר שש שנים או שלוש שנים בגיל פרישה או לצורך השתלמות. ואולם דבר זה מותנה בתשלום מקביל של בעל השליטה בסך של $188,544 \times 2.5\% = 4,714$ ש"ח.

קֶרן השתלמות לבעל שליטה - סכומים ושיעורים להפקדה

תשלומי העובד		תשלומי מעביד-תקרת הוצאה		משכורת קובעת	שנת מס
סכום	%	סכום	%		
2,828	1.5%	8,485	4.5%	188,544	2024

הכותב – מומחה במיסים. לשעבר מצוות מומחי כל מס ועורך מקצועי אתר המידע האינטרנטי במסים "כל מס".

פנסיה לעצמאים ושינויים במיסוי יחיד*

בחוק ההתייעלות הכלכלית(תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017-2018), התשע"ז-2016 הידוע בכינויו "חוק ההסדרים" לשנות המס 2017-2018, נקבע שינוי מהפכני לעניין הפרשות לפנסיה לעצמאים - חובת הפרשה לקצבה ולאבטלה.

לנוחותכם מובא להלן לקט מתמצית השינויים שחלו בנושא זה.

השיעורים שיידרש עצמאי להפריש לפנסיה (קצבה) ולאבטלה

החל משנת 2018 יידרשו עצמאים להפריש לקצבה ולאבטלה את השיעורים הבאים מ"הכנסה חייבת בהפקדה" כהגדרתה בחוק:

עד מחצית השכר הממוצע – 4.45%

בין מחצית השכר ממוצע לשכר הממוצע המלא – 12.55%

יש להדגיש כי לגבי שכיר ועצמאי תהיינה ההפרשות שלעיל בניכוי סכום שהופקד עבורו כשכיר (חלק עובד וחלק מעסיק).

בשנת 2024 השכר הממוצע במשק הוא 12,536 ש"ח.

סוג הקופה שאליה יופרשו הכספים

יש להפריש לקופת גמל לקצבה.

מי אינו חייב להפריש

- מי שביום 1/1/17 הוא בן/בת 55 ומעלה
- מי שטרם הגיע לגיל 21 בתום שנת המס
- מי שהגיע לגיל פרישה מוקדמת (60) בתום שנת המס
- מי שבתום שנת המס טרם עברה חצי שנה מאז פתח תיק מע"מ

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

מועד ההפקדה וקנס בגין איחור בהפקדה

יש להפקיד עד תום שנת המס. מי שהפקיד פחות מהסכום שנקבע יקבל התראה ממרכז גביית קנסות (אשר יקבל מידע מרשות המסים) ויהיה עליו להפקיד את הסכום החסר בתוך 90 יום. אי הפקדה בתוך 90 יום תביא לקנס בסך 500 ש"ח. ייתכן שעצמאים רבים יקבלו התראה ממרכז גביית הקנסות משום שאת הדוח על ההכנסה יגישו במהלך השנה הבאה (ולעתים אף אחרי יותר משנה) ולרוב לא ידעו את סכום הכנסה המדויק בתום השנה. בחוק נקבע כי התראות וקנסות יינקטו רק נגד אלה שמרוויחים מעל שכר המינימום אף שהם אינם פטורים מחובת ההפקדה.

מצב אבטלה לעצמאי

חלק מתוך הסכום שיופקד לקופת גמל לקצבה ייועד לעצמאי במצב של אבטלה.

החלק שיועד לדמי אבטלה לעצמאי יהיה הנמוך מבין שליש סכום ההפקדה לתקרת הפיצויים הפטורים לפי סעיף 9(א7) (בשנת 2024–13,750 ש"ח).

התנאים למשיכת כספים בידי עצמאי במצב של אבטלה

למצב אבטלה לעצמאי יחשבו סגירת עסק או גיל פרישה, אך ניתן למשוך כספים במצב אבטלה לעצמאי רק אם העצמאי הפקיד בקופה במשך שנתיים מתוך שלוש השנים שקדמו למועד המשיכה. המשיכה תהיה בשלושה תשלומים (למי שהגיע לגיל פרישה – בתשלום אחד). שר האוצר יקבע תנאים נוספים לעניין משיכת כספים במצב של אבטלה לעצמאי.

סכום המשיכה במצב אבטלה לעצמאי

עצמאי שיגיע למצב אבטלה יוכל למשוך את הגבוה מבין סך שלוש פעמים שכר המינימום לבין תקרת פיצויים פטורים מוכפלת בשנות ההפקדה לקופה (מאז המשיכה הקודמת), אך בכל מקרה לא יותר מחלק ההפקדה המיועד למצב אבטלה כאמור לעיל. סכום המשיכה יהיה פטור ממס בתנאים מסוימים (סעיף 9(ב7) לפקודה שנוסף בתיקון) לחוק זה.

זיכויים ונקודות זיכוי

זיכוי בעד הוצאות החזקת קרוב נטול יכולת

יחיד תושב ישראל זכאי לזיכוי בעד הוצאות החזקת קרוב משפחה נטול יכולת שהוא משותק, מרותק למיטה, עיוור או בלתי שפוי בדעתו, וכן בעד ילד מפגר.

סעיף 44 לפקודה קובע כי בחישוב הכנסתו החייבת של יחיד תושב ישראל, שהוא או בן זוגו שילם בשנת המס בעד החזקה במוסד מיוחד של ילד, בן זוג או הורה משותקים לחלוטין, מרותקים למיטה בתמידות, עיוורים או בלתי שפויים בדעתם, או בעד החזקת ילד מפגר במוסד מיוחד, יותר זיכוי ממס בשיעור 35% מהסכומים ששילם, העולים על 12.5% מהכנסתו החייבת.

יחיד תושב ישראל יהיה זכאי לזיכוי בעד הוצאות החזקת קרוב במוסד לפי סעיף 44 לפקודה, או לנקודות זיכוי בעד ילד נטול יכולת לפי סעיף 45 לפקודה, לפי העניין (להלן: "המזכה"), אם ההכנסה החייבת של המזכה ושל בן זוגו לא הייתה יותר מהתקרה הקבועה בסעיף ליחיד או לבני זוג תקרה ליחיד בשנת המס 2024 - 188,000 ₪. תקרה לבני זוג 301,000 ש"ח.

סעיף 45(א) לפקודה קובע כי יחיד תושב ישראל, שהיה לו בשנת המס ילד משותק, עיוור או מפגר, או שהיה לבן זוגו ילד כאמור, יובאו בחשבון בחישוב המס שלו או של בן זוגו שתי נקודות זיכוי בשל כל ילד, כאמור.

ישנם ילדים הסובלים מליקויי למידה, הפרעות קשב והיפראקטיביות. בגין ילדים אלה זכאים ההורים להקלות במס.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

הטבות לעולה חדש ותושב חוזר

נכון להיום תושב חוזר או תושב חוזר ותיק אינם זכאים לנקודות זיכוי. על פי הוראת השעה תושב חוזר היה זכאי לנקודות זיכוי אם חזר בתקופה שמיום 16/5/2010 ועד יום 30/9/2012. נכון להיום, רק עולה, כהגדרתו בסעיף 35 לפקודה, זכאי לנקודות זיכוי כדלקמן:

- א. 1/4 נקודת זיכוי חודשית במהלך 18 החודשים הראשונים.
- ב. 1/6 נקודת זיכוי חודשית במהלך 12 החודשים הבאים.
- ג. 1/12 נקודת זיכוי חודשית במהלך 12 החודשים הבאים.

"קטין חוזר" זכאי לנקודות זיכוי בדומה לעולה

תושבי ישראל לראשונה ("עולים חדשים") ותושבים חוזרים זכאים להטבות בקשר להכנסות שהופקו בחו"ל ורווחי הון ממכירת נכס בחו"ל. עולה חדש ו"תושב חוזר ותיק" זכאים להטבה מורחבת יותר בהשוואה לתושב חוזר שאינו ותיק. כדי ליהנות מההטבות שלהלן אין צורך להיות עולה לפי חוק השבות (כנדרש בסעיף 35 לפקודה לצורך קבלת נקודות זיכוי) אלא מספיק להיות תושב ישראל לראשונה.

ביום 5.7.2022 פורסם תיקון 262 לפקודת מס הכנסה לגבי עולים חדשים. להלן דברי הסבר:

מי שעלה החל מינואר 2022 ואילך יקבל 12 חודשי הטבה נוספים, כך שכלל תקופת הטבה מגיעה ל 54 חודשים. להלן סדר קבלת נקודות זיכוי:

- א. 1/12 נקודת זיכוי חודשית במהלך 12 החודשים הראשונים.
- ב. 1/4 נקודת זיכוי חודשית במהלך 18 החודשים הבאים.
- ג. 1/6 נקודת זיכוי חודשית במהלך 12 החודשים הבאים.
- ד. 1/12 נקודת זיכוי חודשית במהלך 12 החודשים הבאים.

הטבות לתושב ישראל לראשונה ותושב חוזר ותיק:

- פטור ממס במשך 10 שנים על הכנסות (הן אקטיביות והן פסיביות) שהופקו בחו"ל – סעיף 14(א) לפקודה
- פטור ממס רווח הון ממכירת נכס בחו"ל (גם אם נרכש לאחר חזרה לישראל) – סעיף 97(ב) לפקודה. לאחר תום 10 שנים יש פטור יחסי
- פטור במשך 10 שנים מדיווח על ההכנסות שלעיל ומדיווח על נכסים בחו"ל בהצהרת הון – סעיפים 134 ו 135(ב) לפקודה
- "שנת הסתגלות" במהלכה עולה/ תושב חוזר ותיק לא נחשב תושב ישראל – סעיף 14(ב) לפקודה

הטבות לתושב חוזר שאינו ותיק:

- פטור ממס במשך 5 שנים על הכנסות פסיביות שהופקו בחו"ל – סעיף 14(ג) לפקודה
- פטור ממס במשך 10 שנים על רווח הון ממכירת נכס בחו"ל שהיה בבעלותו לפני החזרה לישראל, אחרי תום 10 שנים יש פטור יחסי – סעיף 97(ב) לפקודה

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

נקודות זיכוי בגין ילדים

בעקבות תיקון 170 לפקודה, החל משנת 2012 יינתנו שתי נקודות זיכוי בשל כל ילד החל בשנת המס שלאחר שנת לידתו ועד לשנת המס שבה מלאו לו חמש שנים, ונקודת זיכוי אחת בשל כל ילד החל בשנת המס שבה מלאו לו שש שנים ועד לשנת בגרותו (כפי המצב לפני התיקון). כמו כן, בעקבות המלצות ועדת טרכטנברג ניתנות נקודות זיכוי לאבות לילדים עד גיל שלוש: נקודת זיכוי אחת בשנת הלידה של הילד ובשנה שבה מלאו לילד שלוש שנים, ושתי נקודות זיכוי בשנים שבהן מלאו לילד שנה ושנתיים.

בהוראת שעה לשנים 2017 – 2018 הוגדלו נקודות הזיכוי והן ניתנות גם לאבות בגין ילדים עד גיל 5. הוראת השעה הפכה להיות הוראת קבע החל משנת 2019, במסגרתה אב ואם זכאים ל 1.5 נק"ז בשנת לידה של הילד (אם זכאית לדחות 1 נק"ז מתוך 1.5 לשנה הבאה) ו 2.5 נק"ז בחמש שנים הבאות. מתוך 1.5 לשנה הבאה. זכאות האם לנק"ז החל מגיל 6 לא השתנה.

במסגרת הוראת השעה לשנים 2022 – 2023 ניתנות תוספות נקודות זיכוי בגין ילדים בגילאי 6-12:

כל אחד מהורים יקבל נקודת זיכוי אחת נוספת בגין כל אחד מילדים בני 6-12, כתוצאה מכך בשנת 2023 גבר יקבל נקודת זיכוי אחת בגין כל ילד בן 6-12 ואילו אשה תקבל בשנת 2023 שתי נקודות זיכוי בגין כל ילד בן 6-12 (נקודה אחת רגילה בגין ילד בן 6-17 ונקודת זיכוי נוספת לפי הוראת שעה בגין ילד בן 6-12).

במסגרת תיקון 267 לפקודה, החל משנת 2024 הוראת השעה שלעיל תהפוך להוראת קבע. נוסף על כך גברים ימשיכו ליהנות מנקודת זיכוי בגין ילד עד גיל 17.

הגדלת נקודות זיכוי להורים החל משנת 2024

רו"ח אליק גנדלמן

ביום 7.6.2023 פורסם ברשומות חוק הגדלת נקודות זיכוי להורים במס הכנסה והרחבת מענק עבודה, התשפ"ג-2023, שבגדרו נכלל תיקון מס' 267 לפקודת מס הכנסה אשר מתקן בין היתר את הסעיפים בפקודה העוסקים במתן נקודות זיכוי להורים בעד ילדים. באמצעות התיקון באה המדינה להיטיב עם ההורים על ידי הוספת נקודות זיכוי לבעלי הכנסות גבוהות והגדלת מענק עבודה לבעלי הכנסות נמוכות.

נקודות זיכוי

החל משנת 2024 יינתנו נקודות זיכוי נוספות בגין ילדים בגיל 0-3 בנוסף גברים ונשים יקבלו נקודת זיכוי נוספת בגין ילדים בגיל 13-17. להלן סיכום זכאות לנקודות זיכוי

להלן פירוט החוק שייכנס לתוקף החל מ-2024.1.1

1. **הורים נשואים (לעניין נקודות הזיכוי - גם בני זוג ידועים בציבור המנהלים משק בית משותף נחשבים נשואים, לרבות בני זוג חד מיניים)**

1.1 א

אם תקבל כנגד הכנסה מיגיעה אישית שתי נקודות זיכוי בגין כל ילד בטווח הגילאים 6-17.

1.2 אב

אב יקבל כנגד הכנסה מיגיעה אישית נקודת זיכוי אחת בגין כל ילד בטווח הגילאים 6-17.

2. משפחה חד הורית

הורה במשפחה חד הורית יקבל שתי נקודות זיכוי על כל ילד בטווח הגילאים 6-17.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

3. אב במשפחה חד הורית, שהילד לא בחזקתו

אב במשפחה חד הורית שהילד לא בחזקתו יקבל כנגד הכנסה מיגיעה אישית נקודת זיכוי אחת על כל ילד בטווח הגילאים 6-17.

4. הורה יחיד (כאשר ההורה שני נפטר או שהילד רשום במשרד הפנים ללא ההורה השני)

הורה יחיד עם ילד בטווח הגילאים 6-17 יקבל כנגד הכנסתו מיגיעה אישית נקודת זיכוי אחת על כל ילד, נוסף על נקודת הזיכוי כמפורט בסעיף 2.

5. גבר שנישא לאלמנה

גבר שנישא לאלמנה יקבל נקודות זיכוי על ילדיה כמו גבר נשוי (סעיף 1 לעיל).

גיל ילד בשנת המס	אמא	אבא	חד הורי	הורה יחיד
שנת לידה	* 2.5	2.5	* 3.5	* 6
1-2	4.5	4.5	5.5	10
3	3.5	3.5	4.5	8
4-5	2.5	2.5	3.5	6
6-17	2	1	3	4
18	0.5	0	1.5	1.5

***הערת מערכת : אשה יכולה לדחות 1 נק"ז לשנה הבאה.**

הכותב - מומחה בכל תחומי המסים עורך הירחון "ידע למידע" מבית חשבים ה.פ.ו.ס. מידע עסקי בע"מ

זיכוי על תרומות למוסד ציבורי מאושר

הזיכוי על תרומות בשיעור 35% מסכום התרומה, שנתרמו למוסדות ציבוריים מאושרים, יינתן אם סכום התרומות עלה מעל 207 ש"ח בשנת המס 2024.

הזיכוי יינתן מסכום כולל של תרומות שאינו עולה על 30% מההכנסה החייבת, או שאינו עולה על סכום מרבי בסך 10,354,816 ש"ח בשנת המס 2024, לפי הנמוך מביניהם.

החל משנת 2025 זיכוי יינתן רק על סמך קבלה בעלת "מספר הקצאה" (בדומה למספר הקצאה הנדרש לצורך ניכוי מע"מ תשומות).

מעסיק שקיבל אישור למתן זיכוי לפי סעיף 46 לעובדיו באמצעות תלוש השכר יכול להתיר זיכוי כאמור עד לסכום מרבי של 25,000 ₪ לתורם.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

תשלומי מס

הקטנת מקדמות

המקדמות לרשות המסים נקבעות על פי שיטת האחוזים או על פי שיטת הסכום הקבוע. אפשר להקטין את המקדמות, אולם מי שמקטין אותן שלא כדין, צפוי לשלם ריבית בשיעור מסוים ובהפרשי הצמדה, לפי סעיף 190(א)(2) לפקודה.

לכן, כדאי לבדוק את שיעור המקדמות במהלך השנה, ולוודא שאין הפרשים ניכרים בין המקדמות המוקטנות לבין המס לפי הרווח המשוער. אם יימצאו הפרשים יהיה אפשר להגדיל את המקדמות בהתאם לזאת.

נישום שביקש להקטין מקדמה, ולאחר מכן השתנה מצבו לטובה, מוטב שישלם את ההפרש; שכן, מרוץ הריבית והפרשי ההצמדה באשר לסכום הנוסף יופסק למי שישלם סכומים נוספים על חשבון המקדמות, והם יחושבו רק בעבור התקופה שתחל מיום 1 ביולי ועד לתאריך התשלום בפועל, במקום עד יום 31 בדצמבר.

כדי להפחית ריבית והפרשי הצמדה אפשר גם להקדים הוצאה חריגה. אם אפשר, רצוי להגדיל את הניכויים במקור מתקבולים מלקוחות באמצעות אי השימוש באישור להקטנת ניכוי המס במקור.

חברה יכולה לחסוך ריבית והפרשי הצמדה אם תחלק את מלוא הרווח במשכורת לבעלי המניות, אך לא לפני שתבדוק את חישוב הכדאיות של חלוקת הרווח במשכורת לעומת השארתו בחברה.

תשלום מקדמה על חשבון רווח הון

קיימת חובת דיווח בעסקה הונית בתוך 30 יום, אף אם הסתיימה בהפסד או ללא חבות במס.

תשלום יתרת המס לשנת המס השוטפת

נישום חייב לשלם ריבית בשיעור 4% והפרשי הצמדה על סכום חובו לרשות המסים - מתום שנת המס ועד למועד התשלום בפועל.

נישום זכאי לפטור מדורג מן הריבית בשיעור 4% והפרשי הצמדה המוטלים על פי סעיף 187(א) לפקודה, באשר לסכומי המס שהוא מקדים לשלם.

וזהו פירוט הפטור המדורג האמור:

- על סכום מס ששילם הנישום **בחודש הראשון** שלאחר תום שנת המס - **פטור מלא** מן הריבית והפרשי ההצמדה.
- על סכום מס ששילם הנישום **בחודש השני** שלאחר תום שנת המס - הפטור הוא **ממחצית** מן הריבית והפרשי ההצמדה.
- על סכום מס ששילם הנישום **בחודש השלישי** שלאחר תום שנת המס - הפטור הוא **מרבץ** מן הריבית והפרשי ההצמדה.

לפיכך כדאי לערוך דוחות משוערים בהקדם, כדי להשלים הפרשים במקדמות, אם נוצרו, או כדי לשלם את יתרת המס, אם נותר חוב, וליהנות מהנחה ניכרת בגין פטור מחיובי הריבית והפרשי ההצמדה. על משמעות ניפוח החוב - ראו רשימת מקדמים לחישוב ריבית מס הכנסה בירחון "ידע למידע", במדור 'מס הכנסה', מדי חודש.

יש להתחשב גם בעובדה שנציבות מס הכנסה נוהגת **להטיל** מקדמות, או **להגדיל** מקדמות, לאחר ששולמו תשלומים נוספים בשל הכנסות משנה קודמת.

נישום שביקש ביטול מקדמות או הקטנת מקדמות, ובסוף השנה מתברר כי הקטנת המקדמות הייתה לא מוצדקת, יחויב בריבית לפי סעיף 190(א)(2) לפקודה ובהפרשי הצמדה בעבור סכום ההפחתה ועד הפרש המס שעליו להשלים לפי הדוח. כדי למנוע חיוב זה מוצע לשלם את החסר בהקדם

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

צמצום השימוש במזומן ובשיקים

בשנת 2019 נכנס לתוקף החוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח-2018. החוק מגביל את האפשרות לשלם במזומן במסגרת עסקית ובמסגרת פרטית וכן מגביל אפשרות להסב שיקים. באוגוסט 2022 עודכנו כלפי מטה סכומים מקסימליים שמותר לשלם במזומן. להלן ההגבלות על תשלומים במזומן:

כאשר אחד הצדדים לעסקה הוא עוסק (בפן העסקי ולא בפן הפרטי) מותר לשלם או לקבל מזומן על מלוא מחיר העסקה אם אינו עולה על הסכום הנקוב בפרט 1 בתוספת הראשונה לחוק (6 אלפים ש"ח). אם סכום העסקה גבוה יותר מותר לשלם או לקבל במזומן 10% ממלוא מחיר העסקה או הסכום הנקוב בפרט 1, לפי הנמוך. לעניין זה עוסק כולל מלכ"ר. המגבלה חלה גם על מי שאינו עוסק ומשלם לעוסק במהלך עסקו, קרי "אדם פרטי" שבא לקנות או לקבל שירות לשימוש הפרטי.

מגבלה דומה (6 אלפים ש"ח) חלה על תשלום וקבלת שכר עבודה, תרומה או הלוואה (למעט הלוואה מגוף פיננסיים מפוקח).

כאשר שני הצדדים לעסקה אינם עוסקים תחול מגבלה לשלם / לקבל מזומן הן על המשלם והן על המקבל, על הסכום הנקוב בפרט 2 לתוספת (15 אלף ש"ח, ברכישת רכב – 50 אלף ש"ח).

מגבלה דומה (15 אלף ש"ח) חלה על מתן מתנה או קבלתה (למעט מתנה מקרוב משפחה).

קיים סעיף מקל לתיירים ברכישת שירותים או מוצרים מעוסקים הקובע כך: אם מחיר מוצר או שירות שרוכש תייר נמוך מ 40 אלף ש"ח – מותר לשלם מלוא מחיר העסקה במזומן, אם מחיר העסקה עולה על 40 אלף ש"ח ניתן לקבל במזומן 10% ממחיר העסקה או 40 אלף ש"ח, לפי הנמוך. המגבלה חלה הן על מקבל (עוסק) והן על משלם (תייר).

לעורכי דין ורואי חשבון אסור לקבל סכום הנקוב בפרט 1 או 2, לפי העניין, במסגרת מתן "שירות עסקי" כהגדרתו בסעיף 8 לחוק לאיסור הלבנת הון.

לשר האוצר סמכות לשנות סכומים בתוספת לחוק.

החוק לא יחול על תשלומים בין קרובי משפחה למעט שכר עבודה, ועל תשלומים לרשויות שיקבע שר האוצר.

ב-3 השנים הראשונות לאחר כניסת החוק לתוקף לא יחול איסור תשלום במזומן וקבלת מזומן על עסקאות עם תושבי הרשות הפלסטינית שאינם אזרחי ישראל (תשלום מעל 50 אלף ש"ח ידווח באופן מקוון לרשות הלבנת הון). לשר האוצר סמכות להאריך את התקופה שלעיל. ההקלה לא חודשה בשנת 2023, לפיכך החל משנת 2023 החוק יחול על תשלומים המשולמים לתושבי הרשות או מתקבלים מהם.

תחולת החוק על גמ"חים (הלוואות ללא ריבית) נדחית עד הכניסה לתוקף של החוק המסדיר פעילות גמ"חים.

הגבלת שימוש בשיקים:

כאשר אחד הצדדים לעסקה הוא עוסק במסגרת עסקו אסור לתת ולקבל "שיק פתוח" (שיק ללא ציון שמו של המקבל) כתשלום עבור עסקה, שכר עבודה, הלוואה, תרומה או מתנה.

כאשר שני הצדדים בעסקה אינם עוסקים אסור לקבל "שיק פתוח" בסכום העולה על 5,000 ש"ח עבור עסקה, שכר עבודה, הלוואה, תרומה או מתנה.

אסור לתת ולקבל שיק מוסב ללא ציון שם ומספר ת"ז של המסב על גב השיק.

שיק על סכום העולה על 10 אלפים ש"ח ניתן להסב רק פעם אחת (ניתן לבצע הסבות נוספות בין גופים פיננסיים).

בנק ישראל הוציא הוראות לשינוי מתכונת השיקים בהתאם.

הוראת נוספות:

עוסק חייב לשמור תיעוד על אמצעי תשלום הן לגבי תקבול והן לגבי תשלום. תיעוד תקבול הוא קבלה שהעוסק חייב להוציא לפי הוראות ניהול ספרים. תיעוד תשלום הוא קבלה של ספק או רישום בספר כרוך מיוחד. כמו כן חלה חובת תיעוד אמצעי תשלום בספר תקבולים ותשלומים.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

חלה חובת דיווח על אמצעי תשלום ברכישת מקרקעין במסגרת הצהרה שהרוכש מגיש על פי סעיף 73 לחוק מיסוי מקרקעין.

הערת מערכת: ביום 3.11.2024 פורסם תזכיר חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעני התקציב לשנת התקציב 2025), פרק י' – צמצום הון שחור.

בתזכיר החוק הוצעו התיקונים הבאים המתייחסים לחוק צמצום השימוש במזומן:

מס ערך מוסף

עוסק שביצע עסקה וקיבל תשלום תוך הפרת חוק המזומן, למשל בסכום העולה על 6,000 ש"ח בגינו הוציא חשבונית מס, לגבי חשבונית זו העוסק לא יוכל לנכות את מס התשומות ולהפחית את חבות המס שלו בגינה.

מס הכנסה

מוצע שלא לאפשר את הקטנת מס שבח מקרקעין בו חייב מוכר מקרקעין באמצעות ניכוי הוצאות שיש יסוד סביר להניח שהוצאו תוך הפרת חוק צמצום השימוש במזומן, או תוך הפרת ההוראה אשר מוצע לקבוע בסעיף 1א130 לפקודה שעניינה איסור על תשלום במסגרת העסק בסכום העולה על 200,000 שקלים חדשים בשנה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

ביטוח לאומי

טוב לסגור חוב! עצמאים, משתלם לשלם חובות עד 30.12.24

עצמאי יקר, משתלם לך מאוד לסגור את החוב!

אם תשלם את החוב שלך בדמי ביטוח עד 30.12.2024, כולל חיובים שמועד תשלומם חל עד 14.2.25 או הגדלת מקדמות שמועד תשלומם חל עד 3.3.25 - מדמי הביטוח הלאומי ינוכו מההכנסה החייבת במס הכנסה לשנת 2024.

לדוגמה: אם ההכנסה החייבת שלך במס הכנסה לשנת 2024 היא 100,000 ש"ח ו-52% מדמי הביטוח הלאומי ששילמת במהלך השנה הם 10,000 ש"ח, ההכנסה החייבת במס הכנסה תהיה 90,000 ש"ח בלבד.

חשוב לדעת!

לקבלת ההטבה יש לשלם את החוב במזומן, בכרטיס אשראי, בהעברה בנקאית או בהמחאה (לא דחוייה). מי שישלם את החוב בהסדר תשלומים, הוראת קבע או המחאות - יקבל את ההטבה רק עבור התשלומים שישולמו עד 30.12.24.

איך משלמים את החוב?

תוכל לשלם את החוב במהירות ובקלות באתר התשלומים

פרסום באתר המוסד לביטוח לאומי ביום 1.12.2024

רישום כ"עצמאי", בתהליך משותף בין הביטוח הלאומי ורשות המיסים

רו"ח אורנה צח-גלרט, מר חיים חיטמן ורו"ח (משפטן) ישי חיבה

ביום 31.7.2024 פרסם הביטוח הלאומי (להלן: "הבי"ל") חוזר ולפיו נקבע תהליך משותף לב"ל, לרשות המיסים ולמערך הדיגיטלי הלאומי, לפתיחת עיסוק "עצמאי" בב"ל. רשות המיסים פרסמה הודעה מטעמה בעניין זה, ביום 15.7.2024.

מצב קודם

עד לפני כחודשיים נאלצו עצמאים לפתוח תיק עצמאי ברשות המיסים וגם בב"ל. מצב זה גרם לבירוקרטיה מיותרת, לעבודה נוספת של מייצגים ולעיתים לפגיעה בזכויות המבוטחים, במיוחד במקרים של פגיעה בעבודה, כאשר עצמאי שנרשם ככזה ברשות המיסים, נפגע בעבודה ולא היה רשום בב"ל כעובד עצמאי.

מצב חדש

לפיכך, נוצר תהליך משותף של הבי"ל עם המערך הדיגיטלי הלאומי ורשות המיסים, ולפיו עצמאים/ מייצגים יפתחו עיסוק עצמאי באמצעות אתר האינטרנט של המערך הדיגיטלי הלאומי (המידע מועבר לרשות המיסים). באתר יבצעו פתיחת תיק עצמאי וכן יצהירו על תאריך תחילת עבודה, שעות עבודה שבועיות והכנסה חודשית, דבר שיאפשר לב"ל להגדיר את מעמדם כעצמאים לעניין חוק הביטוח הלאומי בהתאם לנתונים שהצהירו (עיסוק כעצמאי בהגדרה או כעצמאי שלא עונה להגדרה).

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

רשות המיסים שולחת לב"ל מדי יום :

1. קובץ שמכיל את כל המקרים שבהם נפתח תיק עצמאי במסגרת התהליך שלעיל.
 2. כל המקרים שבהם נפתח תיק עצמאי על ידי מייצג במערכת "מפתח" של מס הכנסה.
 3. כל המקרים שבהם נפתח תיק על ידי פקיד השומה.
- בפרסום של רשות המיסים מובהר כי גם אם המייצג או העוסק לא סימנו ביישום של רשות המיסים כי ברצונם לפתוח תיק גם בביטוח הלאומי – המידע מועבר לביטוח הלאומי, לבדיקה.
- האמור לעיל רלוונטי במצבים שבהם נפתח עיסוק עצמאי ברשות המיסים. האפשרות לפתוח עיסוק עצמאי בביטוח הלאומי קיימת גם כיום.

רקע חוקי

הגדרת "עובד עצמאי" בפרק א' לחוק הביטוח הלאומי - מי שעוסק במשלח ידו שלא כעובד ומתקיים אחד התנאים לפחות, מהתנאים המפורטים להלן :

- עוסק במשלח ידו לפחות 12 שעות בשבוע בממוצע והכנסתו לפחות 15% מהשכר הממוצע.
 - עוסק במשלח ידו לפחות 20 שעות בשבוע בממוצע.
 - הכנסתו החודשית ממשלח ידו לפחות 50% מהשכר הממוצע.
- מי שאינו עונה להגדרה שלעיל, נחשב בביטוח הלאומי ל"עצמאי שלא עונה להגדרה" והוא אינו מבוטח לגמלאות מחליפות הכנסה.

סעיף 77 בחוק הביטוח הלאומי

תנאי לכך שעובד עצמאי מבוטח בביטוח נפגעי עבודה: המבוטח היה רשום בב"ל כעובד עצמאי במועד הפגיעה, או שעשה את המוטל עליו כדי להירשם.

למרבה הצער אירעו מקרים רבים שבהם עצמאי נפגע במהלך עבודתו, והסתבר כי הוא טרם נרשם בב"ל כ"עובד עצמאי" (או טרם עשה את המוטל עליו כדי להירשם), ונשללה ממנו הגמלה שהיה עשוי לקבל.

תהליך העבודה בביטוח הלאומי, בנוהל החדש

מידי יום הב"ל מקבל קובץ עם נתוני התיקים החדשים שנפתחו כעצמאיים ברשות המיסים.

פתיחת התיק יכולה להתבצע באמצעות שלושה מסלולים כאמור :

- פקיד שומה.
- אתר רשות המיסים.
- מערכת "מפתח" (מערכת מייצגים של מס הכנסה).

פתיחת תיק על ידי פקיד השומה

במצב שבו נפתח התיק בפקיד השומה, המבוטח לא נדרש להצהיר על שעות עבודה שבועיות ועל הכנסה חודשית. כברירת מחדל, הב"ל מזין נתונים של "עצמאי שעונה להגדרה" – 12 שעות עבודה שבועיות והכנסה של 15% מהשכר הממוצע, ובמקביל מוציא למבוטח מכתב לבירור.

פתיחת תיק באמצעות האתר או מערכת "מפתח" של מס הכנסה

בעת קליטת הקובץ מרשות המיסים, המידע שדווח בקובץ נבדק ביחס לנתונים שקיימים במערכות הב"ל.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

מאחר שהנתונים החדשים מרשות המיסים יכולים לסתור את המידע הקיים, מתבצעות בדיקות של הנתונים המדווחים מול המידע הקיים במערכת, לפני עדכון העיסוק בב"ל.

ככל שיש סתירה או שוני בנתונים חשובים, הבי"ל מבצע בירור מול המבוטח, ומבצע התאמות על פי תוצאת הבירור.

- יש מקרים שבהם עשוי המהלך המאוחד האמור למנוע עוגמת נפש וחסרון כיס עצומים למבוטחים.
- ככל הידוע, המיזם המשותף פועל כבר כחודשיים. לאור זאת, בכל פתיחת תיק במס הכנסה או במס ערך מוסף, חשוב לבדוק אם קיימים נתונים בביטוח הלאומי, ואם הם תואמים את המידע שמועבר לרשות המסים, כדי לחסוך בירוקרטיה מיותרת.
- לפרטים נוספים ניתן לפנות לרו"ח אורנה צח-גלרט, למר חיים חיטמן ולרו"ח (משפטן) ישי חיבה.

הכותבים – אורנה צח-גלרט - רואת חשבון, יועצת ומרצה לתחומי הביטוח הלאומי. בעלים ומנכ"לית משרד רו"ח אורנה צח וחברת אורנה צח בע"מ לייעוץ ולפתרונות לפי חוק הביטוח הלאומי ולייצוג בביטוח הלאומי, לארגונים ולחברות בכל סדרי גודל שמעסיקים עובדים, ליוצאים לרילוקיישן, לעצמאים וליחידים. מרצה על חוק הביטוח הלאומי לארגונים וכן באקדמיה ובמסגרות מקצועיות. בעלת ותק בתחום של 30 שנים. בין תפקידיה הציבוריים: יו"ר ועדת הקשר הארצית של לשכת רואי חשבון עם הביטוח הלאומי ופעילה בחקיקה כנציגת הלשכה בכנסת בנושא הביטוח הלאומי. חיים חיטמן - ממשד ארצי, חיבה, כהן - פתרונות מיסוי בע"מ רו"ח (משפטן) ישי חיבה - שותף במשרד ארצי, חיבה, כהן - פתרונות מיסוי בע"מ www.ahec-tax.co.il

הכנסות מהשכרת דירה בחו"ל – פטורות מדמי ביטוח (טרם הלכת אולך)

מר חיים חיטמן; רו"ח (משפטן) ישי חיבה

בית הדין האזורי (22-07-21884) קיבל ביום 11/8/2024 את תביעתם של ה"ה לוי ויעקובי (להלן: "התובעים") וקבע שהשומות שהוציא להם הביטוח לאומי (להלן: "הבי"ל") מבוטלות והכנסתם משכר דירה למגורים בחו"ל פטורה מדמי ביטוח.

רקע חוקי

סעיף 350 קובע בין השאר כי הכנסות שכירות מחו"ל לפי סעיף 122א לפקודה פטורות מדמי ביטוח (מסלול שיעור מוגבל) בעוד דמי שכירות לפי שיעור מס שולי (סעיף 121 לפקודה) חייבים בדמי ביטוח. בהלכת אולך של בית הדין הארצי משנת 2012 נקבע כי הכנסה מהשכרת דירה בחו"ל, שאינה הכנסה מעסק, פטורה מדמי ביטוח. זאת אף אם בחר המבוטח לדווח לפקיד השומה על הכנסותיו אלו, בחבות רגילה (מטעמים שלא נפרטם עתה), לפי שיעור המס השולי.

תמצית עובדתית

לתובעים נצמחה הכנסה מהשכרת דירות מגורים מחו"ל, והם לא בחרו בהחלת סעיף 122א לפקודה עליהם. הבי"ל הוציא את קביעותיו ביחס לתובעים בזמן שכבר נתקבל פסק דין בבית הדין האזורי בעניין אולך (שקבע כי יחול פטור מדמי ביטוח על הכנסות כאמור), לאחר שהוגש עליו ערעור לבית הדין הארצי, ובטרם ניתנה על ידו הלכת אולך.

תמצית סיכומי הצדדים

- התובעים נשענו על הלכת אולך, שקבעה שאין חבות בדמי ביטוח שלפיה כל הכנסה מדמי שכירות בחו"ל פטורה, ככל שלא מדובר בהכנסה מעסק; ואין זה משנה מהו המסלול שבו בחרו למסות את הדירה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

- לטענת הב"ל: במועד שבו הוצאו השומות, היה הדין שדמי שכירות אלו חייבים בדמי ביטוח (בשונה מפסיקת האזורי), וכי פסיקת בית הדין הארצי בעניין אולך "שגויה" ובכל אופן תחילתו פרוספקטיבית, כלומר ממועד פרסומה.

דיון והחלטה

- בית הדין הגיע לכלל מסקנה כי ההלכה שנקבעה בפס"ד בית הדין הארצי בעניין אולך חלה בנסיבות ההליכים שלפנינו.
- נקודת המוצא העקרונית שנקבעה בהלכת העליון בעניין מסרי היא "הלכה שיפוטית חדשה היא בעלת תוקף פרוספקטיבי (תחולה לעתיד) ורטרואקטיבי (תחולה בעבר) על עניינים תלויים ועומדים".
- הב"ל הוציא קביעותיו בזמן שקיים פס"ד אזורי שקבע במקרה דומה לענייננו כי ההכנסות פטורות מדמי ב"ל (אף שאמנם פסק דינו של בית הדין האזורי טרם הפך לחלוט והב"ל הגיש עליו ערעור).
- בית הדין סבור שהב"ל לא היה רשאי לנקוט את גישתו ששררה טרם ניתן פסק האזורי בעניין אולך.
- אין מקום לסטות מנקודת המוצא שנקבעה בפסיקה, לפיה הלכה שיפוטית חדשה תחול רטרואקטיבית על עניינים "תלויים ועומדים". אחד התובעים הגיש תביעתו טרם הערעור על פס"ד אולך ולכן מובן כי הוא "תלוי ועומד". התובע השני אמנם הגיש את התביעה לאחר מתן הלכת אולך, אך בית הדין דן קובע כי הוא עדיין כלול בהגדרת "תלוי ועומד", ומשכך – על שני התובעים תחול הלכתו החדשה של בית הדין הארצי בעניין אולך.

סוף דבר: התביעות מתקבלות, דין השומות שהוציא ב"ל ביחס לחיוב הכנסות התובעים מדירותיהם בחו"ל, מבוטלות.

בשולי הדברים:

התנהלותו ארוכת השנים של הב"ל בעניין חבות דמי ביטוח לאומי על הכנסות מהשכרת דירות למגורים, הביאה עליו את תוצאות הלכת אולך ובהמשכה את פסק הדין דנן.

לאחר שהב"ל קבע כי הכנסות שכר דירה למגורים בישראל (שאינן מעסק) פטורות מדמי ביטוח בכל אופן וללא תקרה, ולא חשוב מסלול המס המדווח (בשונה מלשון הוראות החוק דאז), הרי בית הדין הארצי יכול לפרש באופן דומה כי אף שלשון החוק בהשכרת נדל"ן בחו"ל מציינת במפורש את סעיף 122א, קרי חבות במס על ההכנסה ברוטו ובניכוי פחות בלבד – הרי הפטור יחול גם אם לא נבחר מסלול מיסוי לפי סעיף 122א, אלא גם על חבות במסלול מס מלא.

יתרה מזו, הרחבת הפטור על הכנסות שכירות בחו"ל לפי הלכת אולך, חלה גם לפי לשון בית הדין (ולפי מהות הכנסות השכירות בסעיף 122א עצמו, כאמור בפקודת מס הכנסה) על כל סוגי השכרת הנדל"ן בחו"ל – דירות, חנויות ומשרדים, ובלבד שאינה מעסק.

הכותבים: חיים חיטמן - ממשד ארצי, חיבה, כהן - פתרונות מיסוי בע"מ; רו"ח (משפטן) ישי חיבה - שותף במשרד ארצי, חיבה, כהן - פתרונות מיסוי בע"מ www.ahec-tax.co.il

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

עבד כעצמאי רק חודשיים, אך נפסק כי יש לפרוס ל-12, ומשכך כלל אינו עצמאי, וישלם דמי ביטוח לאומי בהתאם

רו"ח אורנה צח-גלרט; מר חיים חיטמן; רו"ח (משפטן) ישי חיבה

בית הדין האזורי (ב"ל 4521-11-23) קיבל ביום 1.8.2024 את תביעתו של שלומי בן רפאל (להלן: "המבוטח") וקבע כי ההכנסה כעצמאי שהופקה במשך חודשיים בלבד בשנת 2022 לפי הצהרת המבוטח, תחולק ל-12 חודשים.

פועל יוצא ממקרה ספציפי זה ומגובה ההכנסות שדווחו היה כי המבוטח אינו עונה על הגדרת עובד עצמאי, וישלם דמי ביטוח מופחתים כעצמאי שאינו עונה להגדרה.

מהביטוח הלאומי נודע לנו כי הוא מתכוון לערער על פסק הדין בשל השלכות המשמעותיות של פסק הדין.

תמצית עובדתית

- המבוטח, עורך דין במקצועו, עבד כשכיר, ובד בבד עבד כעצמאי מ-1.1.2021 עד 3/2022.
- ביום 2.8.2022 הגיש דוח רב שנתי שבו ציין שחשוב לו להדגיש כי מ-3/2022 אינו עובד עוד כעצמאי ושסגר את התיק במס הכנסה ובמע"מ.
- שומת מס הכנסה ל-2022 התקבלה ב-30.7.2023 ובה דווחה הכנסה חייבת מעסק בסך של 14,852 ש"ח.
- הב"ל חישב את הכנסתו החייבת על פי שומת מס הכנסה, וחילק אותה לתקופת החודשיים שבה עבד בפועל, קרי 7,426 ש"ח לכל חודש. משכך עמד המבוטח בהגדרת עובד עצמאי וחויב בדמי ביטוח בהתאם.
- המחלוקת בין הצדדים: האם יש לחלק את שומת מס הכנסה ל-2022 לחודשיים או ל-12 חודשים. מובן כי חלוקת הסך של 14,852 ש"ח ל-12 חודשים תביא את המבוטח למעמד של עצמאי שאינו עונה להגדרת עובד עצמאי, ודמי הביטוח יהיו פחותים.

עיקר טיעוני הצדדים

טיעוני המבוטח, לחלוקת ההכנסה ל-12:

- המבוטח הפנה לפסיקה שקבעה כי דמי ביטוח של עצמאים נקבעים על פי חלוקה ל-12 חודשים (פס"ד גל לוי נ' המל"ל בבית הדין האזורי).
- באותו פסק דין מובאת ציטטה מבית הדין הארצי בעניין פרימס, וממנו עולה במפורש כי ההכנסה לעניין הביטוח הלאומי היא בתחשיב שנתי של 12 חודשים.
- באתר הביטוח הלאומי כתוב כי ההכנסה של עובד עצמאי היא הכנסה שנתית ומיוחסת לשנת המס.
- הב"ל "המציא הלכה וכתב בהגנתו כי אם עצמאי עבד בחלק מן השנה והפסיק לעבוד, אזי הכנסתו לא תהיה הכנסה שנתית".
- "הנתבע (ב"ל) לא מכבד פסיקה אזורית וארצית של בתי הדין וממציא דין ללא כל ביסוס נורמטיבי".

טיעוני הב"ל

- המבוטח לא עשה את המוטל עליו ולא דיווח על עיסוקו כעצמאי. לב"ל נודע על כך משומות מס הכנסה.
- ההכנסה לחודשיים (1-2/2022) הסתכמה בסך של 14,852 ש"ח, קרי 7,426 ש"ח לחודש – הכנסה שעונה להגדרת עובד עצמאי (מחצית השכר הממוצע).
- בשונה מ-2022, בשנת 2021 הייתה למבוטח הכנסה שנתית כעצמאי בסך 31,524 ש"ח ובחלוקה חודשית - 2,627 ש"ח (פחות ממחצית השכר הממוצע), ועל כן לא עמד בהגדרת "עובד עצמאי".

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

- על פי סעיף 1 וסעיף 345 לחוק הביטוח הלאומי, הכנסת עובד עצמאי היא הכנסה שנתית אלא אם המבוטח עבד רק חלק מהשנה וחדל לעבוד.
- לא סביר לחלק ההכנסה ל-12 חודשים, משלא עבד 12 חודשים.
- לא ניתן לייחס הכנסה לתקופה שבה לא עבד כלל!
- הב"ל פעל כדין. קבלת התביעה משמעה פגיעה פוטנציאלית בזכויות מבוטחים בחישוב גמלאות של עובד עצמאי.

דיון והחלטה

עובד עצמאי לפי סעיף 1 לחוק, הוא מי שעומד באחד התנאים הללו:

- א. עוסק במשלח ידו לפחות 20 שעות בשבוע בממוצע.
- ב. הכנסתו החודשית הממוצעת ממשלח ידו – לא פחותה מ-50% שכר ממוצע.
- ג. עבד במשלח ידו 12 שעות בשבוע בממוצע והכנסתו החודשית הממוצעת אינה פחותה מ-15% שכר ממוצע.

סעיף 345 קובע

יש לראות כהכנסת עובד עצמאי את ההכנסה מהמקורות בפסקאות (1) ו-(8) של סעיף 2 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, על פי חוק הביטוח הלאומי, הכנסה נמדדת על פי הכנסה שנתית המתייחסת לשנה פלונית. ביה"ד נשען גם על סעיף 6 לפקודת מס הכנסה. "המס לכל שנת מס יוטל על הכנסתו החייבת של אדם באותה שנה", קרי, ההכנסה של נישום נמדדת על פי שנה מלאה. בפס"ד גל לוי נ' המל"ל מיום 12.5.2013, בהסתמך על פסק דין בארצי (פרימס נ' המוסד לביטוח לאומי), נקבעה הלכה כי חישוב הכנסתו של עצמאי לצורכי ביטוח לאומי, ייעשה על פי בסיס הכנסה שנתית ולא חודשית. בהלכת פרימס נכתב כי:

"נקודת המוצא לפסיקת הדין בערעור זה היא שהכנסת עובד עצמאי לצורך חישוב דמי ביטוח היא הכנסה שנתית ולא הכנסה חודשית... לעומת זאת, התקופה לתשלום דמי ביטוח גם לעובד עצמאי היא חודשית... נקודת מוצא זו מובילה למסקנה, כי לא ההכנסה החודשית בפועל היא הקובעת במקרה זה, לא היא המדווחת, ולא היא שצריך לדווח עליה. ההכנסה השנתית היא הקובעת, כאשר פשיטא שההכנסה החודשית הממוצעת היא פועל יוצא של חלוקת הכנסה זו ב-12. דרך חישוב זו היא הגיונית מתבקשת ונסמכת על הוראות חוק הביטוח הלאומי ותקנותיו."

נוסף על כך מוסיף בית הדין כנימוק נוסף לפסק כי לא יעלה על הדעת כי "ניתן יד לתכנוני מס לא לגיטימיים, קרי סגירת התיק במהלך שנת המס תחייב עצמאי (שאינו עונה על ההגדרה) בדמי ביטוח, ואי סגירת התיק ודחייתו עד סוף השנה לא תחייבו בדמי ביטוח, כאשר ב-2 המקרים ההכנסה של המבוטח זהה".

טענת הב"ל כי הקביעה לפיה תחושב ההכנסה על פני שנה תביא לפגיעה בדמי לידה בנשים עצמאיות אינה מעניינה של המבוטח ובית הדין אמור לפסוק לגביו בלבד.

לפיכך, בית הדין קובע כי חישוב ההכנסה יבוצע לפי שנת מס מלאה, ומשכך, חלוקת ההכנסה החייבת השנתית ל-12, תביא לתוצאה כי המבוטח נשאר בהגדרת עצמאי שאינו עונה להגדרה בשנת 2022. כאמור, הביטוח הלאומי מסר כי בכוונתו לערער על פסק דין זה.

הערות לפסק הדין:

- א. עיון פשוט בסעיף 1 לחוק יעלה כי נכתב שם כך: **"עובד עצמאי"**, לענין שנת מס פלונית או חלק ממנה – מי שעסק באותה תקופה במשלח ידו...

[ההדגשה אינה במקור – אצ"ג, ח"ח, י"ח]

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

במפורש מדובר בחוק בשנת מס או רק בחלק ממנה, ככל ששנת מס אינה רלוונטית בנסיבות העניין, למשל כשמבוטח אינו עובד בעיסוקו בכל שנת המס.

ב. ההיסמכות על הלכת פרימס, נראית לנו מוזרה, שכן באותו מקרה המבוטחים עסקו במשלח ידם במשך כל שנת המס, ונדונה בפסק סוגיה אחרת לחלוטין, ובה לאור הוראת חיקוק זמנית שתחולתה שישה חודשים אחרונים של שנת 2002 ושישה חודשים ראשונים של שנת 2003, שלגביהם נקבע כי הוסרה תקרת החבות בדמי ביטוח כליל, בקשו המבוטחים לבצע בכל שנת מס מעין שתי שנות מס, שישה חודשים בכל "שנת מס" כזו.

בית הדין הארצי שלל זאת וקבע כי הבחינה בשנת מס אחת היא לשנה שלמה – 12 חודשים, ולא ניתן לחלוק אותה.

לדעתנו אין להסיק מהלכת פרימס ולו דבר לעניינו.

הכותבים – אורנה צח-גלרט - רואת חשבון, יעצת ומרצה לתחומי הביטוח הלאומי. בעלים ומנכ"לית משרד רו"ח אורנה צח וחברת אורנה צח בע"מ לייעוץ ולפתרונות לפי חוק הביטוח הלאומי ולייצוג בביטוח הלאומי, לארגונים ולחברות בכל סדרי גודל שמעסיקים עובדים, ליוצאים לרילוקיישן, לעצמאים וליחידים. מרצה על חוק הביטוח הלאומי לארגונים וכן באקדמיה ובמסגרות מקצועיות. בעלת ותק בתחום של 30 שנים. בין תפקידיה הציבוריים: יו"ר ועדת הקשר הארצית של לשכת רואי חשבון עם הביטוח הלאומי ופעילה בחקיקה כנציגת הלשכה בכנסת בנושא הביטוח הלאומי.

חיים חיטמן - ממשד ארצי, חיבה, כהן - פתרונות מיסוי בע"מ

רו"ח (משפטן) ישי חיבה - שותף במשרד ארצי, חיבה, כהן - פתרונות מיסוי בע"מ www.ahec-tax.co.il

ניתוק תושבות לפני גיל הפרישה עלול לשלול זכאות לקצבת אזרח ותיק

רו"ח אורנה צח-גלרט; מר חיים חיטמן; רו"ח (משפטן) ישי חיבה

בית הדין לעבודה (בי"ל 10920-06-23) דחה ביום 25/4/2024 את תביעתה של נטליה קסלמן (להלן: "המבוטחת") לקצבת אזרח ותיק מאחר וביום שהגיעה לגיל הפרישה, לא הייתה תושבת ישראל.

רקע חוקי

סעיף 244(א) לחוק הביטוח הלאומי קובע: "מבוטח שהגיע לגיל המזכה בקצבת אזרח ותיק, ישלם לו המוסד, בכפוף להוראות סימן זה, קצבה חודשית...". מבוטח לעניין זה חייב להיות תושב ישראל, אלא אם הוא מתגורר במדינה שחתומה עם ישראל על הסכם אמנה שכולל ביטוח זקנה. עם ארצות הברית קיים הסכם ידידות וספנות שאינו הסכם בתחום הביטחון הסוציאלי, אך נקבע לפיו, שאם תושב ישראל החל לקבל את הקצבה בישראל כתושב ישראל ויצא אחר כך לארצות הברית, ימשיך לקבל את הקצבה גם אם חדל להיות תושב ישראל.

תמצית עובדתית

- המבוטחת הגיעה לגיל פרישה בשנת 2022.
- ב-4/4/2023 הודיע לה הביטוח הלאומי (להלן: "הבי"ל") כי על פי המידע שבידו המבוטחת חדלה להיות תושבת ישראל מיום 20/6/2020 מאחר שעזבה את ישראל ומרכז חייה בארצות הברית.
- בסמוך לכך הודיע לה הבי"ל כי תביעתה לקצבת אזרח ותיק נדחתה מאחר שביום הזכאות לא הייתה תושבת ישראל. כן נכתב בהודעת הבי"ל כי יהיה ניתן לחדש התביעה כאשר תחזור להיות תושבת ישראל.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

טיעוני הצדדים

עיקר טיעוני המבוטחת

היא תושבת ישראל, שכן היא :

- עבדה בישראל שנים, ויצאה לפנסיה מוקדמת בגין עבודתה בשנים 1997-2019.
- משתמשת בשירותים רפואיים של מכבי, ומשלמת תשלומי קבע לקופת חולים.
- בעלת דירה בראשון לציון. הדירה מושכרת והיא משלמת בגינה משכנתה. משיקולים כלכליים היא משכירה את הדירה ומתגוררת בארץ אצל בנה.
- לפני כ-8 שנים היגר בנה לארצות הברית, הקים משפחה ונולדו לו ילדים. בנסיבות אלו היא נוסעת אליו "מדי פעם" ב-3 השנים האחרונות, לבקרו ולסייע בטיפול בילדיהם הקטינים.
- בשנים האחרונות היא חולקת את זמנה בין ארצות הברית לישראל, ולטענתה היא רואה את מרכז חייה בישראל.
- בנסיבות אלו, מאחר ושוהה כמה חודשים מדי שנה בארצות הברית הוציאה גרין קארד.
- בבעלותה חשבון בנק בארץ, מקבלת פנסיה ועד לאחרונה קיבלה קצבת אזרח ותיק.
- בעלת רישיון נהיגה בישראל. בארצות הברית אין לה חשבון בנק, אינה עובדת ושוהה שם מעת לעת לצורך טיפול בנכדיה. בשנים האחרונות מרבית התקופה שהתה בארצות הברית עקב מגפת קורונה, דבר שהקשה להתנייד מארץ לארץ.

טיעוני הב"ל

- הוגשה ואושרה תביעה לקצבת אזרח ותיק בתחילת 2023.
- בעקבות מידע על אודות שהייתה הממושכת בחו"ל נבדקה תושבותה.
- ב-28/2/2023 שלחה הצהרה למחלקת אבטלה (באותה עת קיבלה דמי אבטלה), ולפיה עברה להתגורר בארצות הברית.
- ב-4/4/2023 נשלח אליה מכתב מב"ל, לפיו נשללה התושבות מ-20/6/2020 שכן העתיקה מרכז חייה מחוץ לישראל ושוהה בחו"ל פרקי זמן ממושכים. בהתאם לכך נוצר לה חוב בגין קבלת קצבת אזרח ותיק.
- גם לאחר שחוסנה בישראל ב-12/20 בגין מגפת הקורונה לא שבה לארץ.
- שהותה בחו"ל אינה ארעית וביקוריה בארץ קצרים.
- בפנייתה לב"ל מ-28/2/2023 ראתה עצמה תושבת ארצות הברית.
- השכירה את דירתה בארץ, ולא שוכרת דירה חלופית במהלך ביקוריה הקצרים. כל זאת מעיד על היעדר כוונה להעתיק חזרה מרכז חייה בארץ.

דיון והחלטה

- בית הדין נשען על הלכת בית הדין הארצי בעניין סלומון כהן: על מנת להיחשב תושב לצורך קבלת זכאות מב"ל, על המבוטח להוכיח כי מרכז חייו בישראל באמצעות בחינת מירב הזיקות.
- לאחר עיון במסמכים שהוגשו לתיק, מצא בית הדין שיש לדחות התביעה.
- אמנם למבוטחת חשבון בנק בישראל, רישיון נהיגה ישראלי, ודירה מושכרת בישראל, והיא מקבלת שרותים רפואיים מקופת חולים ופנסיה מחבי הפניקס, ובארצות הברית אין לה חשבון בנק ואינה עובדת שם, אולם:

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

- שהותה בארץ קצרה ביותר: על פי הפסיקה "מגורים בחוץ לישראל לתקופה ממושכת, מסיבות אישיות, שוללים את המעמד של תושבות בישראל". מקום המגורים של אדם הוא אחד הסימנים העיקריים להיותו תושב באותו מקום, ולנוכח שהותה הממושכת בחו"ל ברי כי מרכז חייה בתקופה הרלוונטית היה בארצות הברית.
- נוסף על כך, ביום 28/2/2023 עדכנה את מחלקת אבטלה לעניין קצבת אזרח ותיק כי "אני מעדכנת שעוברת לגור באמריקה לכתובת... " עדכון זה מעיד כי המבוטחת ראתה עצמה כמי שמתגוררת בארצות הברית – ושם מרכז חייה.
- הוצאת גרין-קארד מעידה כי בחרה לגור בארצות הברית ואף לעבוד שם.
- מחומר הראיות עלה כי לא רק נסעה לבקר את משפחתה, אלא לגור עמם ולסייע לבן ולאשתו בטיפול בילדיהם.

בסיכום קובע בית הדין כ':

ממכלול הראיות ניתן ללמוד כי בתקופה הרלוונטית מרכז חייה של המבוטחת היה בארצות הברית. ככל שתוכיח בעתיד כי היא תושבת ישראל, תוכל לחדש תביעתה לקצבת אזרח ותיק.

בשולי הדברים:

נחזור ונזכיר, במיוחד למבוטחים על סף גיל הפרישה, שיש לבחון מעבר תושבות למדינה אחרת גם בראי תאריך תחילת הזכאות לקצבת אזרח ותיק, ולעיתים לשקול מעבר כאמור רק לאחר מועד זה. תושבות במדינה זרה (שאינה מדינת אמנה לעניין זה), עלול לשלול כליל את הזכאות לקבלת הקצבה.

הכותבים - אורנה צח-גלרט - רואת חשבון, יועצת ומרצה לתחומי הביטוח הלאומי. בעלים ומנכ"לית משרד רו"ח אורנה צח וחברת אורנה צח בע"מ לייעוץ ולפתרונות לפי חוק הביטוח הלאומי ולייצוג בביטוח הלאומי, לארגונים ולחברות בכל סדרי גודל שמעסיקים עובדים, ליוצאים לרילוקיישן, לעצמאים וליחידים. מרצה על חוק הביטוח הלאומי לארגונים וכן באקדמיה ובמסגרות מקצועיות. בעלת ותק בתחום של 30 שנים. בין תפקידיה הציבוריים: יו"ר ועדת הקשר הארצית של לשכת רואי חשבון עם הביטוח הלאומי ופעילה בחקיקה כנציגת הלשכה בכנסת בנושא הביטוח הלאומי.

חיים חיטמן - ממשד ארצי, חיבה, אלמקייס, כהן - פתרונות מיסוי בע"מ
רו"ח (משפטן) ישי חיבה - שותף במשרד ארצי, חיבה, אלמקייס, כהן - פתרונות מיסוי בע"מ www.ahec-tax.co.il

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

ניכוי דמי ביטוח מעצמאים מינואר 2024 ואילך

מי שלא עובד ויש לו הכנסות שלא מעבודה		עצמאי מקבל קצבת אזרח ותיק בגיל מותנה או מעל לגיל		עצמאי בגיל מותנה ללא קצבת אזרח ותיק		עצמאי		
רגיל מלא עד	מופחת עד 60% שכר ממוצע	רגיל מלא עד	מופחת עד 60% שכר ממוצע	רגיל מלא עד	מופחת עד 60% שכר ממוצע	רגיל מלא עד	מופחת עד 60% שכר ממוצע	ענף
49,030 ₪ לחודש	7,522 ₪ לחודש	49,030 ₪ לחודש	7,522 ₪ לחודש	49,030 ₪ לחודש	7,522 ₪ לחודש	49,030 ₪ לחודש	7,522 ₪ לחודש	
0.16	0.11	-	-	0.94	0.24	0.94	0.24	אמהות
3.65	2.4	-	-	5.95	1.32	5.95	1.32	זקנה ושארים
1.67	1.1	-	-	2.74	0.59	2.74	0.59	ילדים
1.31	0.87	-	-			2.12	0.47	נכות
-	-	0.78	0.17	0.78	0.17	0.78	0.17	נפגעי עבודה
0.07	0.04	-	-	-	-	0.09	0.03	נפגעי תאונות
0.14	0.09	-	-	0.21	0.05	0.21	0.05	סיעוד
7	4.61	0.78	0.17	10.62	2.37	12.83	2.87	סה"כ ב.לאומי
5	5	-	-	5	3.1	5	3.1	סה"כ ב.בריאות
12	9.61	0.78	0.17	15.62	5.47	17.83	5.97	סה"כ

נתונים עדכניים לשנת הביטוח 2024

סכום	תיאור
7,522 ש"ח	הסכום לשיעור מופחת לחודש
37,608 ש"ח	הכנסת מינימום שנתי לעובד עצמאי
3,134 ש"ח	הכנסת מינימום חודשיים לעובד עצמאי
588,360 ש"ח	הכנסת מקסימום שנתית
49,030 ₪	הכנסת מקסימום חודשית לעובד עצמאי

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

סוגיות בעניין מעסיקים ושכירים

מס הכנסה

תקרת הפקדה לקרן פנסיה לצורך קבלת קצבה

נדב טסלר

תקרת הפקדה לקרן הפנסיה המקיפה חשובה גם במועד העברת כספים אל קרן הפנסיה. חוסכים המבקשים לנצל את היתרונות בקרן הפנסיה צריכים לתכנן מראש את מועד העברת הכספים.

במאמרים הקודמים ראינו את היתרונות בפרישה מקרן פנסיה מקיפה, היתרון הראשון זכאות לתשואה מובטחת על 60% מהנכסים מבטיח כי הקצבה מקרן הפנסיה תהייה יציבה יותר לאורך זמן. היתרון השני, **דמי ניהול נמוכים** ביחס למוצרים אחרים (ביטוח מנהלים) מבטיח כי הקצבה מקרן הפנסיה תהייה גבוהה יותר.

בשל היתרונות המובנים בקרן הפנסיה המקיפה חוסכים רבים מבקשים להעביר את הכספים שצברו לאורך השנים לקרן הפנסיה לקבלת קצבת זקנה. אך הסכום אותו ניתן להעביר מוגבל בתקרה שנתית ולא תמיד ניתן להעביר את כל הסכום שנחסך.

קרן הפנסיה המקיפה זכאית להבטחת תשואה ולכן ההפקדה החודשית אליה מוגבלת בתקרה. תקרת ההפקדה לקרן הפנסיה מחושבת באופן הבא:

$$20.5\% * 2 * \text{השכר הממוצע במשך} = \text{בשנת 2024 מדובר בהפקדה חודשית של 5,139 ש"ח}$$

והתקרה לניוד בגין כל שנת וותק היא 61,677.12 ש"ח

יש לי מיליון שקלים האם אני יכול להפקיד אותם לקרן הפנסיה לקבלת קצבה?

בדומה לבדיקה החודשית שמבצעת הקרן על ההפקדות השוטפות כך גם פורשים שמבקשים לבצע הפקדות חד פעמיות נדרשים לעמוד בתקרה. פורש שמבקש להפקיד מיליון שקלים יחרוג מתקרת ההפקדה והכספים **יעברו לקרן הפנסיה המשלימה**.

הפתרון לקבלת קצבה מקרן הפנסיה המקיפה טמון בהעברת כספים שנחסכו לאורך השנים במוצרים פנסיוניים אחרים אל קרן הפנסיה המקיפה לצורך קבלת הקצבה.

את אותה **תקרת ההפקדה לקרן הפנסיה** שנבדוק במועד ההפקדה נבדוק גם בניוד כספים אל קרן הפנסיה ממוצרים אחרים כמו ביטוח מנהלים או קופת גמל.

כיצד נחשב את התקרה להעברת כספים אל קרן הפנסיה?

שמפקידים לקרן פנסיה מקיפה, הקרן בודקת האם ההפקדה עומדת בתקרה. ולכן בניוד כספים מקרן פנסיה אחת אל קרן פנסיה אחרת לא נדרש לבדוק את התקרה. התקרה נבדקה כבר על ידי הקרן המעבירה. בהפקדה למוצרים פנסיוניים אחרים לא קיימת תקרה ולכן שמניידים כספים מקופת גמל, קרן פנסיה משלימה או ביטוח מנהלים אל קרן הפנסיה יש לבדוק האם הניוד עומד בתקרת ההפקדה אל קרן הפנסיה.

תקנות העברת כספים בין מוצרים פנסיוניים מגדירות את האופן שבו נבדוק את התקרה בהעברת הכספים בין המוצרים הפנסיוניים אל קרן הפנסיה המקיפה.

מקופת גמל שאינה קרן חדשה זכאית לקופת גמל לקצבה שהיא קרן חדשה זכאית, כספים בסכום העולה על הסכום המרבי החודשי שניתן להפקידו לאותה קרן במועד המעבר, לפי הוראות תקנות קופות גמל או תקנות לפי סעיף 22 לחוק שיבואו במקומן, כשהוא מוכפל במספר החודשים שחלפו ממועד התשלום הראשון לקופה המעבירה; ואולם

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

לגבי עמית שהופקדו בשלו כספים לאותה קרן או לקרן חדשה זכאית אחרת בשל אותם חודשים, יופחת מהסכום המרבי האמור, סכום בגובה היתרה הצבורה בשל אותם כספים (סעיף 7.2)

סעיף 2 לתקנות, מתייחס לשני מקרים בהם ניתן לנייד כספים לקרן הפנסיה המקיפה. המקרה הראשון הוא מצב שבו חסכנו לאורך השנים רק במוצר פנסיוני אחר וכעת אנו מבקשים להעביר את הכספים אל קרן הפנסיה. במקרה השני, חסכנו במקביל גם בקרן הפנסיה המקיפה וגם במוצר פנסיוני נוסף.

תקרה להעברה לקרן הפנסיה שאין הפקדות מקבילות לקרן הפנסיה

הדין להפקדת מיליון שקלים לקרן הפנסיה הוא אינו אותו דין שחל כאשר מבקשים לנייד מיליון שקלים ממוצר פנסיוני אחר. בהעברת כספים ממוצר פנסיוני אחר אל קרן הפנסיה מחשבים את התקרה ממועד ההפקדה הראשון לקופה ועד למועד ההעברה. בגין כל חודש ותק ניתן להעביר את תקרת ההפקדה לקרן הפנסיה, השנה 5,139 ש"ח.

לדוגמה, חוסך מבקש להעביר **ביטוח מנהלים** עם 600,000 ש"ח אל קרן הפנסיה המקיפה. לחוסך קיים וותק של 10 שנים בפוליסה.

נחשב את הוותק שניתן להעביר אל קרן הפנסיה – 120 חודשי וותק * 5,139 ש"ח = 616,180 ש"ח

סכומים שעולים על התקרה יעברו לקרן הפנסיה המשלימה, חשוב לזכור כי קרן הפנסיה המשלימה לא כוללת תשואה מובטחת.

ככל שיש יותר חודשי הוותק בקופה המעבירה כך יהיה ניתן לנייד סכום גבוה יותר אל קרן הפנסיה המקיפה.

בחישוב התקרה לוקחים בחשבון את מספר החודשים שחלפו ממועד פתיחת הקופה ולא את מספר החודשים בהם בוצעו הפקדות לקופה.

אם נחזור לדוגמה הקודמת איתה פתחנו

חוסך עם מיליון שקלים שרוצה להפקיד לקרן הפנסיה, רצוי שיבדוק האם יש לו קופה קיימת עם וותק מספיק ישן אליה ניתן להפקיד מיליון ש"ח ולנצל את הוותק שלה לצורך ניוד הכספים לקרן הפנסיה המקיפה.

האם בהעברת כספים בודקים את תקרת ההפקדה בכל שנה ושנה?

לא. התקרה שתיבחן היא תקרת ההפקדה במועד הניוד.

העברתי את הכספים מקרן הפנסיה אל קופת הגמל, האם יהיה ניתן להחזיר אותם בפרישה?

בשנים האחרונות יותר ויותר חוסכים מבקשים להעביר את הכספים מקרן הפנסיה המקיפה אל קופת הגמל. במועד החזרת הכספים אל קרן הפנסיה יבחן גובה החיסכון בקופת הגמל והאם הוא עומד בתקרת העברת הכספים אל קרן הפנסיה. במועד העברת הכספים לא בודקים האם ההפקדות השוטפות עמדו בתקרת ההפקדה.

חשוב לזכור כי גם במידה שהפקדות לקרן הפנסיה היו עד התקרה, במועד החזרת הכספים יתכן שבו גובה החיסכון עולה על תקרת ההפקדה.

בעוד שבניוד מקרן פנסיה לקרן פנסיה אנו לא בוחנים את התקרה לניוד והכספים עוברים בערכים ריאליים כולל הרווחים. בניוד הכספים מקופת הגמל אל קרן הפנסיה התקרה תיבחן כולל הרווחים וכך גם חוסך שהפקיד לאורך השנים פחות מהתקרה החודשית עשוי לגלות שלא כל הכספים יכולים לחזור לקרן הפנסיה.

לדוגמה

חוסך הפקיד לאורך השנים 3,000 ש"ח בחודש אל קרן הפנסיה, החוסך בחר להעביר את הכספים אל קופת גמל. לאחר עשר שנים נצברו בקופה 540 אלף ש"ח. בהנחה והתקרה לניוד היא 520 אלף ש"ח החוסך יידרש להעביר חלק מהכספים אל קרן הפנסיה המשלימה לצורך קבלת קצבה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

מכיוון שהחוסך מפקיד מתחת לתקרת ההפקדה, במידה והוא היה משקיע במסלול מנייתי בקרן הפנסיה המקיפה הוא היה מנצל את מלא הרווחים בקרן המקיפה ולא נדרש להשתמש בקרן המשלימה.

תקרה להעברת כספים אל קרן הפנסיה שישנם הפקדות במקביל בשני המוצרים

חוסכים רבים מפצלים את ההפקדות בין מספר מוצרים, יתכן ומדובר בפיצול ההפקדה בין קרן פנסיה מקיפה לביטוח מנהלים או שמדובר בחוסך המפקיד לקרן הפנסיה המקיפה ובמקביל חוסך בקופת גמל להשקעה. במועד העברת הכספים אל קרן הפנסיה ראשית נחשב את התקרה האפשרית לניוד כספים ולאחר מכן נפחית מהתקרה את הסכום שנצבר במקביל בקרן המקיפה (כולל הרווחים). לדוגמה,

חוסך צבר בקופת גמל להשקעה 210,000 ש"ח במשך 3 שנים. באפשרות החוסך לנייד אל קרן הפנסיה 185,004 ש"ח. במקביל. החוסך הפקיד לקרן הפנסיה 2,000 ש"ח בחודש שווים כיום 75,000 ש"ח. למרות שהתקרה לניוד היא 185 אלף יהיה ניתן לנייד את הסכום בניכוי הסכום שנצבר בקרן הפנסיה המקיפה. בסך הכל יהיה ניתן לנייד כ- 110 אלף ש"ח. במידה שהפורש ירצה לקבל קצבה מיתרת החיסכון בקופת הגמל להשקעה יהיה עליו לנייד את הכספים לקרן פנסיה משלימה או אל ביטוח מנהלים.

כיצד נחשב את הסכום שניתן להעביר אל קרן הפנסיה המקיפה?

סכום שנצבר בקופה המעבירה ולא יותר מהתקרה
(סכום שנצבר בקרן הפנסיה המקיפה כולל הרווחים)
סכום שניתן להעברה

בשורה התחתונה

תקרת ההפקדה לקרן הפנסיה רלוונטית גם במקרה של ניוד, העברת כספים בין המוצרים הפנסיונים. חוסך שרוצה לקבל קצבה מהקרן המקיפה, רצוי שיחשב את הסכום הכספי אותו יהיה ניתן להעביר אל הקרן אחרת הכספים העולים על התקרה יעברו אל קרן הפנסיה המשלימה. במידה שלא הפקדתם במקביל לקרן פנסיה מקיפה, דחיית הניוד במספר חודשים תגדיל לכם את התקרה אותה ניתן להעביר אל קרן הפנסיה.

דב טסלר, מתכנן פרישה, סמנכ"ל מקצועי בקוואליטי שירותים פיננסים, מרצה במכללת נתניה ובעל הבלוג: פנסיוני, להבין את הפנסיה

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

קביעת מועדי דיווח ותשלום לדוחות תקופתיים מע"מ, מקדמות מס הכנסה וניכויים מס הכנסה – שנת המס 2025

קביעת מועדי הדיווח והתשלום - דוחות תקופתיים מע"מ, מקדמות מס הכנסה וניכויים מס הכנסה - שנת המס 2025

1. מועדים עפ"י הדין: ב-15 לכל חודש, חל מועד הדיווח והתשלום לדוחות התקופתיים למע"מ ולמקדמות מס הכנסה. ב-16 לכל חודש, חל מועד הדיווח ותשלום לניכויים למס-הכנסה. ב-23 לכל חודש, חל מועד הדיווח והתשלום של הדוחות המפורטים למע"מ.
2. בקביעת מועדי דיווח והתשלום לשנת 2025 הובאו בחשבון השיקולים הבאים:
 - א. הוראות סעיפים 173ב ו-175(ו) לפקודת מס הכנסה וסעיף 67(ב1) לחוק מע"מ.
 - ב. כמות ימי העסקים בכל חודש, שאינם "ימי מנוחה" כהגדרתם בפקודת סדרי שלטון ומשפט התש"ח - 1948.
 - ג. ההסדר לדיווח ותשלום מקוון עד 19 לחודש לא ישונה.
 - ד. התאמת מועדים בהתאם להערות מהלשכות המקצועיות.
3. להלן מועדי הדיווח והתשלום שנקבעו לדוחות התקופתיים למע"מ (רגיל ומפורט), למס הכנסה ולניכויים בשנת 2025:

תקופת דיווח	תאריך שנקבע דוחות תקופתיים מע"מ ומקדמות מס-הכנסה	תאריך שנקבע ניכויים מס- הכנסה	תאריך שנקבע דוח תקופתי מפורט מע"מ
ינואר	17.2.25	17.2.25	24.2.25
פברואר	17.3.25	17.3.25	24.3.25
מרץ	24.4.25	24.4.25	24.4.25
אפריל	15.5.25	19.5.25	26.5.25
מאי	19.6.25	19.6.25	23.6.25
יוני	15.7.25	16.7.25	23.7.25
יולי	18.8.25	18.8.25	25.8.25
אוגוסט	15.9.25	16.9.25	25.9.25
ספטמבר	23.10.25	23.10.25	23.10.25
אוקטובר	17.11.25	17.11.25	24.11.25
נובמבר	15.12.25	16.12.25	23.12.25
דצמבר	15.1.26	19.1.26	26.1.26

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

שיעורי דמי ביטוח בעבור עובדים שכירים לשנת 2024

הטבלה שלהלן מתוך אתר המיסים האינטרנטי "כל-מס"

חלק המעביד (באחוזים)	חלק העובד - באחוזים			חלק העובד - בש"ח לחודש	חודש
	סה"כ	ביטוח לאומי	ביטוח בריאות		
3.55	3.50	3.10	0.40	עד 7,522	1/2024
7.60	12.00	5.00	7.00	מ-7,522 עד 49,030	

דברי הסבר לתקרות ההכנסות שאינן פוגעות בקצבת הזקנה לשנת המס 2024

מבחן הכנסות למי שיש הכנסות מעבודה בלבד החל ב- 01.01.2024

למי שאין בן /בת זוג (יחיד), או שיש לו בן / בת זוג שלא עונה על הגדרת בן זוג / בת זוג לפי החוק:

- אם הכנסתך החודשית מעבודה (ברוטו) נמוכה מ-9,208 ש"ח - אתה עשוי להיות זכאי לקצבת אזרח ותיק מלאה.
- אם הכנסתך החודשית מעבודה (ברוטו) גבוהה מ-9,208 ש"ח אבל נמוכה מ-13,258 ש"ח - אתה עשוי להיות זכאי לקצבת אזרח ותיק חלקית או לא להיות זכאי לקצבת אזרח ותיק. החישוב נעשה לפי תקופות הביטוח שצברת.
- אם הכנסתך החודשית מעבודה (ברוטו) גבוהה מ-13,258 ש"ח - אינך זכאי לקצבת אזרח ותיק.

למי שיש בן זוג / בת זוג שעונה להגדרה לפי חוק:

- אם הכנסתך החודשית מעבודה (ברוטו) נמוכה מ-12,277 ש"ח - אתה עשוי להיות זכאי לקצבת אזרח ותיק מלאה.
- אם הכנסתך החודשית מעבודה (ברוטו) גבוהה מ-12,277 ש"ח אבל נמוכה מ-18,510 - אתה עשוי להיות זכאי לקצבת אזרח ותיק חלקית או לא להיות זכאי לקצבת אזרח ותיק. החישוב נעשה לפי תקופות הביטוח שצברת.
- אם הכנסתך החודשית מעבודה (ברוטו) גבוהה מ-18,510 - אינך זכאי לקצבת אזרח ותיק.

לידיעתך,

- גם תשלום נוסף כמו הבראה, דמי ביגוד ומענקים, וכן הפרשי שכר נלקחים בחשבון בחישוב הכנסותיך.
- תוכל לבדוק את זכאותך לקצבת אזרח ותיק לפי הרכב המשפחה ולפי הכנסתך במחשבון במוסד לביטוח לאומי.

מבחן הכנסות למי שיש הכנסות שלא מעבודה בלבד החל ב- 01.01.2024

למי שאין בן/בת זוג (יחיד), או שיש לו בן/בת זוג שאינם עונים על הגדרת בן זוג / בת זוג לפי החוק:

- אם הכנסתך החודשית שלא מעבודה (כגון משכירות או מריבית על השקעות) נמוכה מ-27,624 ש"ח - אתה עשוי להיות זכאי לקצבת אזרח ותיק מלאה.
- אם הכנסתך החודשית שלא מעבודה גבוהה מ-27,624 ש"ח - אבל נמוכה מ-31,673 - אתה עשוי להיות זכאי לקצבה חלקית או לא להיות זכאי לקצבה. החישוב נעשה לפי הכנסתך ותקופות הביטוח שצברת.
- אם הכנסתך החודשית שלא מעבודה גבוהה מ-31,673 - אינך זכאי לקצבת אזרח ותיק.

למי שיש בן זוג /בת זוג לפי ההגדרה בחוק:

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

- אם הכנסתך החודשית שלא מעבודה נמוכה מ-36,831 ש"ח (ההכנסה המרבית כפול 3) - אתה עשוי להיות זכאי לקצבת אזרח ותיק מלאה.
- אם הכנסתך החודשית שלא מעבודה גבוהה מ-36,831 ש"ח (ההכנסה המרבית כפול 3) אבל נמוכה מ-43,065 - אתה עשוי להיות זכאי לקצבה חלקית או לא להיות זכאי לקצבה. החישוב נעשה לפי הכנסתך ותקופות הביטוח שצברת.
- אם הכנסתך החודשית שלא מעבודה גבוהה מ-43,065 - אינך זכאי לקצבת אזרח ותיק.

למי שיש בן זוג /בת זוג לפי ההגדרה בחוק, ובן/בת הזוג מקבל/ת קצבה מהביטוח הלאומי:

- אם הכנסתך החודשית שלא מעבודה נמוכה מ-36,831 ש"ח (ההכנסה המרבית כפול 3) - אתה עשוי להיות זכאי לקצבת אזרח ותיק מלאה.
- אם הכנסתך החודשית שלא מעבודה גבוהה מ-36,831 ש"ח (ההכנסה המרבית כפול 3) אבל נמוכה מ-40,882 - אתה עשוי להיות זכאי לקצבה חלקית או לא להיות זכאי לקצבה. החישוב נעשה לפי הכנסתך ותקופות הביטוח שצברת.
- אם הכנסתך החודשית שלא מעבודה גבוהה מ-40,882 - אינך זכאי לקצבת אזרח ותיק.

לתשומת לבך,

- אם אינך זכאי לקצבת אזרח ותיק בתקופה מגיל הפרישה ועד גיל הזכאות בגלל הכנסות שלא מעבודה, לא תהיה זכאי לתוספת דחיית קצבה עבור התקופה הזו.

מבחן הכנסות למי שיש הכנסות מעבודה וגם שלא מעבודה החל ב- 01.01.2024

למי שאין בן/ בת זוג (יחיד), או שיש לו בן/בת זוג שאינם עונים על הגדרת בן זוג / בת זוג לפי החוק:

- אם הכנסתך החודשית מעבודה (ברוטו) נמוכה מ-9,208 ש"ח והכנסתך החודשית שלא מעבודה (כגון משכירות או מריבית על השקעות) נמוכה מ-18,416 ש"ח - אתה עשוי להיות זכאי לקצבת אזרח ותיק מלאה.
- אם הכנסותיך החודשיות גבוהות מהסכומים האלה, אתה עשוי להיות זכאי לקצבה חלקית או לא להיות זכאי לקצבה כלל, בהתאם לגובה הכנסותיך.

למי שיש בן זוג / בת זוג לפי ההגדרה בחוק:

- אם הכנסתך החודשית מעבודה (ברוטו) נמוכה מ-12,277 ש"ח, והכנסתך החודשית שלא מעבודה (כגון משכירות או מריבית על השקעות) נמוכה מ-24,554 ש"ח - אתה עשוי להיות זכאי לקצבת אזרח ותיק מלאה.
- אם הכנסותיך החודשיות גבוהות מהסכומים האלה, אתה עשוי להיות זכאי לקצבה חלקית או לא להיות זכאי לקצבה כלל, בהתאם לגובה הכנסותיך.

לידיעתך,

תוכל לבדוק את זכאותך לקצבת אזרח ותיק לפי הרכב המשפחה ולפי הכנסתך במחשבון המוסד לביטוח לאומי.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

עבודה

שינוי באופן תשלום דמי מחלה מהווה הרעה מוחשית

עו"ד מיטל דולב בלט

חוק דמי מחלה, התשל"ו – 1976 (להלן: "החוק") אינו עוסק בסוגייה בה מעסיק אשר שילם דמי מחלה מלאים לעובדיו החל מהיום הראשון למחלה (100%) מעוניין לשנות את אופן התשלום ולהתחיל לשלם דמי מחלה בהתאם לחוק (יום ראשון ללא תשלום, ימים שני ושלישי למחלה 50% ומהיום הרביעי ואילך 100%).

הפסיקה(*) דנה בסוגייה זו וקבעה כי שינוי אופן תשלום דמי מחלה באופן חד צדדי ללא הסכמת העובד מהווה הרעה מוחשית המזכה בפיצויי פיטורים. זאת מאחר והזכות לתשלום שכר מלא מיום המחלה הראשון היא זכות עדיפה ומטיבה על פני זו המעוגנת בחוק. על כן, שלילת זכות זו מהווה הרעה בתנאי העבודה.

בית הדין קבע כי הוראה בחוזה העבודה, שעניינה תשלום דמי מחלה היא תנאי מהותי ויסודי בחוזה העבודה. דמי מחלה הינם חלק ממערכת הביטחון הסוציאלית, והם בגדר תשלום סוציאלי מובהק שנועד לאפשר קיום לעובד ולבני משפחתו שעה שנבצר ממנו לעבוד עקב מחלה.

הפסיקה קבעה, כי מעביד אינו רשאי לשנות באופן חד צדדי תנאי בחוזה העבודה האישי, דוגמת שכר. אף אין לראות בעובד כמסכים מראש לביצועו של שינוי כזה. שינוי כזה יכול לבוא רק כתוצאה מהסכמה הדדית, שכן הוא מרע את תנאי העבודה לעומת חוזה העבודה וההסדר שהיה קודם לכן.

לאור האמור, שינוי באופן תשלום דמי המחלה מתשלום מחלה מלא מהיום הראשון למחלה לתשלום מחלה ע"פ חוק מהווה הרעה מוחשית בתנאי העבודה המזכה את העובד בקבלת פיצויי פיטורים.

(*) (דמר (חי') 8621-04-11, אבתסאם פאעור ואח' נ' האגודה לבריאות הציבור, מיום 18.12.2011).

הכותבת – מנהלת מחלקת "כל עובד" מבית חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.

אין במידע המופיע באתר "כל עובד" או בשירות הניתן למנויי האתר כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים.

שלילת הודעה מוקדמת ופיצויי פיטורין מעובדת שנהגה באלימות כלפי מעסיקה

תקציר סע"ש 13001-08-21

- בבית הדין לעבודה בתל אביב יפו
- התובעת: מריטו ג'מבר
- על ידי כבוד השופט: דורי ספיבק
- הנתבעת: כל בו חצי חינוך בע"מ
- ניתן ב-09.07.2024

העובדות

מריטו ג'מבר (להלן: "העובדת") הועסקה במחלקת הקצביה ברשת המרכולים "חצי חינוך" (להלן: "המעסיקה"), במשך כ-11 שנים ועד לפיטוריה. לאחר כ-6 שנים ממועד סיום העסקתה הגישה העובדת תביעה כנגד מעסיקה בטענה כי מנהל הקצביה התעמר והתנהל כנגדה בגזענות באופן שהוביל בסופו של דבר לפיטוריה, וזאת תוך שלילת חלק

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

מפיוצי פיטורים שהיו מגיעים לה וזכותה לדמי הודעה מוקדמת. המעסיקה טענה כי העובדת פוטרה לאחר שימוע מסודר ולאחר שהיא עצמה הודתה כי נהגה באלימות כלפי הממונה הישיר שלה.

פסק-דין

לאחר שבית הדין בחן את טענות הצדדים לכאן ולכאן, הוא הגיע לכלל מסקנה כי דין רכיב התביעה להידחות. בית הדין ציין כי העובדת מסרה גרסאות שונות וסותרות בכל הנוגע לאירוע שבעטיו פוטרה, אך אין מחלוקת על כך שמדובר היה בהתפרצות אלימה מצידה כלפי מנהלה של המעסיקה.

העובדת טענה כי הסיבה שהתנהלה כפי שהתנהלה היתה התנהלות מתעמרת וגזענית של מנהלה כלפיה, לאורך שנים, אך לא הוכיחה דבר בעניין זה, לא הובאו ראיות או עדים בעניין זה. אף שככל שאכן התנהל מנהלה כלפיה באופן פוגעני וגזעני, וכל זאת מול עובדים ולקוחות, לא היה אמור להיות לעובדת קושי להעיד מאן דהו בעניין זה.

לעניין טענת האפליה ציין ביה"ד כי במחלקה הקצבייה בה עבדה העובדת עבדו, לצידה, לא מעט עובדים נוספים ממוצא אתיופי משכך, ובהינתן טענות העובדת על אפליה סיסטמטית של עובדים ממוצא זה, ניתן היה לצפות כי תזמן לעדות לפחות אחד מהעובדים, שיתמוך בטענותיה בעניין. משלא נהגה כך, מצא ביה"ד לנכון להביא זאת לחובתה במאזן הראייתי.

מאידך ציין בית הדין כי התרשם מעדותה של מנהלת מחלקת הקצבייה כיום שהינה עובדת ותיקה בסניף של המעסיקה, שעבדה לצד העובדת בתקופה הרלוונטית. העדה העידה על כך שדווקא העובדת היא זו שהיתה משתמשת בלשון לא מכבדת כלפי המנהל שלה במשך תקופה ארוכה, כאשר בתקופה האחרונה לעבודתה אף החלה לדבר באופן לא יפה גם לעובדים אחרים בקצבייה כשמהצד היה נראה כאילו העובדת ממש התנהגה באופן מתריס על מנת שיפטרו אותה. בנוסף, הוצע לעובדת בטרם פוטרה במסגרת "הפרדת כוחות" לעבור לעבוד במפעל הברש הסמוך לסניף, אך היא סירבה לשינוי התפקיד, ולכן לא היה מנוס מלפטרה.

שיהוי של שש שנים בהגשת כתב התביעה- בית הדין ציין כי העובדת השתהתה בהגשת תביעתה, והגישה אותה רק שש שנים ושמונה חודשים לאחר פיטוריה, בכך גרמה למעסיק נזק ראייתי משמעותי. הנזק הראייתי כולל את העובדה שהבעלים של המעסיקה לא יכול היה להעיד היות שהוא חלה ומונה לו אפוטרופוס, בחלוף השנים גם מנהל הקצבייה בתקופת עבודתה של העובדת אינו עובד עוד ושני הצדדים לא הצליחו לאתרו לצורך העדות. ולבסוף, גם היועצת המשפטית של העובדת, ומי שנכחה בשימוע מטעם ההסתדרות העובדים, נפטרה במהלך השנים שעברו. כמו כן, נוכח חלוף הזמן לא נשמרו סרטונים של האירוע עצמו, וגם בעניין זה.

סוף דבר

בית הדין פסק כי לא עלה בידי העובדת להוכיח את טענותיה כנגד פיטוריה, ולהיפך, עלה בידי המעסיקה להוכיח פיטורים בנסיבות של התנהלות אלימה המצדיקים שלילה של דמי ההודעה המוקדמת ושלילה לפחות חלקית של פיוצי פיטורים.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

מעסיקה שפיטרה עובד עקב גניבה חויבה לשלם לעובד חלק מן הפיצויים

תקציר סע"ש 24566-06-21

- בבית הדין האזורי לעבודה תל אביב -יפו
- התובע: נביל סכראן
- על ידי כבוד השופטת קארין ליבר-לזין
- הנתבעות: שופרסל בע"מ
- ניתן ביום 19.08.2024

העובדות

נביל סכראן (להלן: "העובד") עבד בתפקיד אחראי רמפות במרכז הלוגיסטי של חברת שופרסל (להלן: "המעסיקה") מתאריך 1.2.15 ועד לתאריך 24.1.18. במהלך עבודתו בתאריך 9.1.18 נעלמו שלושה משטחים עם המוצרים שעליהם מהמרכז הלוגיסטי של המעסיקה. האירוע התגלה בעקבות ביצוע פעולות חקירה על ידי מחלקת הביטחון. בתאריך 21.1.18 קצין הביטחון מר אלמוג בן יאיר (להלן: "מר בן יאיר") ערך שיחת בירור עם העובד. בתחקיר הוצג לעובד סרטון בו הוא מסמן משטח שנגנב והוא נשאל שאלות ביחס לכך (להלן: "שיחת הבירור"). ביום שלישי שלאחר מכן בתאריך 23.1.18 ערכה המעסיקה לעובד שימוע, שלאחריו פוטר. המעסיקה שללה מן העובד את זכויותיו. **לטענת העובד**, השימוע שערכה לו המעסיקה היה למראית עין בלבד ופיטוריו נעשו בניגוד לחוק, בתצהירו הצהיר העובד כי למעשה לא נערך לו שימוע, בשל זאת תבע העובד את הסעדים הבאים: השלמת פיצויי פיטורים, הודעה מוקדמת, פיצוי בגין הפרת חובת השימוע, פיצוי בגין פיטורים שלא כדין תוך פגיעה בשמו הטוב, הפרת חובת תום הלב, עגמת נפש והשלמת הפרשות לגמל. על הצדדים חלים הסכמים קיבוציים מיוחדים משנת 1978 ומשנת 2005 (להלן: "ההסכמים הקיבוציים"). העובד טען כי חל על הצדדים ההסכם קיבוצי בענף רשתות מזון. לטענת המעסיקה, על הצדדים חלים הסכמים קיבוציים מיוחדים מטיבים. לא הוכח כי מדובר בהסדר הגורע מזכויותיו של העובד ועל כן בית הדין בחן את זכויותיו בהתאם להסכמים הקיבוציים המיוחדים החלים במעסיקה.

המעסיקה טענה מנגד כי, דין התביעה להידחות. העובד פוטר בהתאם להוראות ההסכמים הקיבוציים החלים עליה וזאת לאחר שנתפס עוזר לפעולות גניבה של מוצרים בעלות כוללת של 100,000 ₪, המעסיקה תיארה את אופן העבודה במרכז הלוגיסטי ואת מנגנון העמסת הסחורה והפיקוח על העמסת הסחורה לצורך הפצה לסניפיה. לטענתה, בשל חוסרים במלאי, ערכה מעקב אחר עבודת העובדים. בתאריך 9.1.18 המעסיקה גילתה כי העובד ניצל את תפקידו כאחראי על הרמפה והיה מעורב באירוע גניבה של שלושה משטחים שהתגלו לאחר מכן בביתו של נהג המשאית עליה הועמסו. בעקבות הגילוי, המעסיקה ביצעה פעולות חקירה שונות לרבות פעולות שחזור ותשאול של עובדים במרכז הלוגיסטי. בעקבות דיווחו של אחד העובדים מר באדר (המעמס), עלה חשד כי העובד היה חלק אינטגרלי ומהותי מאירוע הגניבה. התנהלות העובד לאחר מכן, איששה את חשדותיה נגדו. בתאריך 10.1.18 הודיע העובד כי הוא אינו יכול להגיע לעבודה, בשל תקלה ברכבו וכשהוצע לו שמנהלו יסיע אותו לעבודה, הוא סירב. לאחר מכן, העובד נעדר מהעבודה במשך כשבועיים, בשל מחלה. העובד חזר לעבודה בתאריך 21.1.18. באותו היום הוא זומן לבירור בפני מר בן יאיר, בשיחת בירור זו, העובד הכחיש את המיוחס לו. בתאריך 23.1.18 נערך לעובד שימוע שלאחריו פוטר. עוד לטענתה יש לדחות את גרסת העובד לגבי אי תקינות הליך פיטוריו, משום שגרסתו לא הייתה מהימנה. ביחס לטענת העובד שהחלטתה לא התבססה על ראיות אובייקטיביות משום שההליך הפלילי לא הושלם, ולא הוגש כתב האישום נגדו, בהתאם להוראות ההסכמים הקיבוציים רשאית המעסיקה לפטר עובד על בסיס ההפרות אותן גילתה מבלי להזדקק להליך פלילי. המעסיקה הודתה כי התיק הפלילי כנגד העובד נסגר על אף שלא הוגש העתק מהתלונה שהגישה למשטרה או מההחלטה על סגירת התיק הפלילי. גניבה ממעסיק מצדיקה שלילת פיצויי פיטורים והודעה מוקדמת.

פסק הדין

בית הדין הכריע בשתי שאלות מרכזיות: הראשונה, האם די בהליך הפנימי בו נקטה המעסיקה כדי לקבל החלטה בדבר מעורבות העובד במעשה הגניבה הנטען ושלילת זכויותיו של העובד בשל כך. והשנייה, האם הליך פיטורי העובד התנהל כדין. הבסיס הנורמטיבי - סיום יחסי עבודה בדרך פיטורים משפיע על העובד המפוטר הן בטווח המידי והן לטווח ארוך, ובהתאם לכך מחייב ניהול ההליך בדרך נכונה וראויה, תוך שמירה על כבוד העובד, וודאי במצב בו

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

מועלות חשדות כלפי העובד שיש להן פן פלילי. סעיף 17-16 לחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963 (להלן – חוק פיצויי פיטורים) סעיף 10(2) לחוק הודעה מוקדמת לפיטורים ולהתפטרות, התשס"א-2001. מחריג את זכאותו של עובד להודעה מוקדמת בנסיבות שבהן העובד שפוטר אינו זכאי לפיצויים, על פי הוראות סעיפים 16 או 17 לחוק פיצויי פיטורים, או על פי החלטת בית דין למשמעת אשר הורה על פיטורים בלא פיצויים מכוח הוראות חיקוק הקובע שיפוט משמעת, במידה ועל הצדדים חלים הסכמים קיבוציים הקובעים בין היתר את מגוון הפיטורים של עובד והסיבות לפיטורים, בין השאר, על רקע הפרת משמעת.

ההלכה הפסוקה קבעה שהשימוש בסעד של שלילת פיצויי פיטורים ותמורת הודעה מוקדמת ייעשה במשורה ובמקרים קיצוניים וזאת לנוכח ההבנה שעצם הפיטורים עצמם הם עונש חמור. יחד עם זאת נקבע כי, גניבה ממעסיק מצדיקה שלילת פיצויי פיטורים הן מתוך תכלית הרתעתית והן כעונש לעובד שפעל באופן זה. עוד נקבע כי לאור האמון המוגבר שחל בין עובד ומעסיקו לא ניתן להפחית מחומרת מעשים של עובד שנוטל שלא כדין ממעסיקו. בהתאם לפסיקה, מעבר להוראות ההסכם הקיבוצי בדבר שלילת פיצויי פיטורים והודעה מוקדמת המהווה מסגרת לשיקולים שעל בית הדין לשקול, על בית הדין לקחת בחשבון שמדובר בסנקציה חמורה הנקטת במשורה ובמקרים קיצוניים מאחר והפיטורים עצמם הם עונש לעובד. על כן יש לשקלל את כלל שיקולים וכפי שנקבע בפסיקה, שיקולים לחומרה ושיקולים לקולא. ביחס לשיקולים לקולא- העובד עבד במעסיקה 26 חודשים, לא היה לבית הדין אינדיקציה לאיכות העבודה של העובד, עם זאת יש להניח כי אם המעסיקה לא הייתה מרוצה ממנו היא לא הייתה ממנה אותו לתפקיד אחראי רמפה, שיש בו מידה מסוימת של אמון. בפועל, לא עלתה בהליך טענה כי, העובד עבד באופן לא תקין עד לאירוע הגניבה הנטען. כמו כן, מדובר באירוע אחד, לא הוצגו מקרים נוספים. עוד יש לקחת בחשבון את עצמת הפגיעה בעובד בעת שלילת פיצויי הפיטורים וההודעה המוקדמת לרבות נסיבותיו האישיות בדבר בריאות בני משפחתו. ביחס לשיקולים לחומרה – תקופת עבודתו של העובד נלקחת בחשבון גם לחומרה. עוד יש לקחת בחשבון כי העובד בתפקידו היה אחראי על הרמפה ומידת האמון שניתנה בו. עוד יש לקחת בחשבון את שווי הרכוש שנגנב הנאמד ביותר מ-100,000 ₪. אין להקל בכך ראש בכלל ובפרט במקום עבודה שעיסוקו הוא אחסון והפצת סחורה. בשקלול כל האמור בית הדין מצא לנכון כי, יש לשלול את ההודעה המוקדמת לעובד, אולם ביחס לפיצויי הפיטורים, יש לשלול חלק מהם בלבד.

סוף דבר - תביעתו של העובד מתקבלת אך בחלקה, כך שהמעסיקה תשלם לעובד פיצויי פיטורים בסך 8,586 ₪, יתר רכיבי התביעה נדחו.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.